

พฤติกรรมกรรมการชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์ของแฟนบอลชาวไทย

นางสาวดวงพร บุญกมลสวัสดิ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THAI SOCCER FAN VIEWER'S MANNERS

Miss Doungporn Boonkamonsavad

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Mass Communication

Department of Mass Communication

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

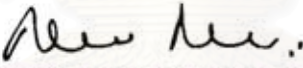
หัวข้อวิทยานิพนธ์ พหุติกรรมกรรมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์ของแฟนบอลชาวไทย
โดย นางสาวดวงพร บุญกลมสวัสดิ์
ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไอฟาร วงศ์บ้านดู

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

 ..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบญจรงค์กิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย สิริกายะ)

 ..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไอฟาร วงศ์บ้านดู)

 ..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติ กันภัย)

 ..... กรรมการ
(ดร.จuthา ติงศภทัย)

ดวงพร บุญกลมสวัสดิ์ : พฤติกรรมการชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์ของแฟนบอลชาวไทย. (THAI SOCCER FAN VIEWER'S MANNERS) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.โอฬาร วงศ์บ้านตุ๋, 146 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ คือ (1) เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมของแฟนบอลชาวไทยที่มีความคลั่งไคล้การชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์ (2) เพื่อวิเคราะห์การตอบสนองของแฟนบอลชาวไทยที่มีความคลั่งไคล้การชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์ โดยใช้วิธีการวิจัย คือ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสังเกตการณ์กลุ่มแฟนบอลชาวไทย

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมของแฟนบอลสามารถแบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ (1) ก่อนการแข่งขัน ซึ่งเป็นเรื่องของการเตรียมตัวสำหรับชมการถ่ายทอดสดฟุตบอลต่างประเทศ เช่น ตรวจสอบตารางแข่งขัน ความพร้อมของทีมที่จะลงแข่งขัน การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกลุ่มแฟนบอล และการหาสถานที่สำหรับชมการถ่ายทอดสด (2) ระหว่างการแข่งขันจะเป็นเรื่องของการเชียร์ซึ่งจะแสดงออกทางด้านท่าทาง อารมณ์ และการมีส่วนร่วมในการเชียร์ (3) หลังการแข่งขันจะเป็นการติดตามเบื้องหลังของการแข่งขันตามสื่อต่างๆ เช่น การวิจารณ์เกมส์เพื่อนำประเด็นที่เกิดในระหว่างการแข่งขันมาใช้พูดคุยสำหรับการแข่งขันในนัดต่อไป

ส่วนการตอบสนองของแฟนบอลสามารถแบ่งออกได้ 4 กลุ่มคือ (1) แฟนบอลพันธุ์แท้ซึ่งจะมีลักษณะการแสดงออกอย่างชัดเจน เช่น การแต่งตัวด้วยเสื้อทีมฟุตบอลเพื่อแสดงตัวตนและไปเชียร์ตามสถานที่ต่างๆ การสมัครเป็นแฟนคลับทีมฟุตบอล รวมถึงการสะสมของที่ระลึก (2) แฟนบอลทั่วไปจะติดตามชมการถ่ายทอดสดเป็นประจำแต่จะมีการเลือกชมเฉพาะในคู่ที่น่าสนใจ หรือเป็นคู่ที่มีทีมโปรดลงทำการแข่งขัน (3) แฟนบอลขาจรจะติดตามชมการถ่ายทอดสดเป็นครั้งคราว นอกจากนี้ยังไม่มีความต่อเนื่องตลอดทั้งฤดูกาล (4) แฟนพนักบอลเป็นกลุ่มที่ไม่มีการให้ใจไปกับทีม แต่จะติดตามการแข่งขันเพื่อผลประโยชน์ของตนเองและร่วมเชียร์เฉพาะทีมที่ได้วางพนักเอาไว้

ภาควิชา...การสื่อสารมวลชน.....

ลายมือชื่อนิสิต ..... ดวงพร บุญกลมสวัสดิ์

สาขาวิชา...การสื่อสารมวลชน.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

ปีการศึกษา.....2549.....

##468 52147 28 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD : COMMUNICATION / THAI SOCCER FAN / VIEWER'S MANNER

DOUNGORN BOONKAMONSAVAD : THAI SOCCER FAN VIEWER'S MANNERS.

THESIS ADVISOR : ASST. PROF. OLARN WONGBANDUE, 146 pp.

This study is a qualitative research for 2 purposes : to analyze behaviors of Thai soccer fans, who crazy about viewing foreign soccer through television, and to analyze their responses. This study uses the methods of in-depth interviewing and observing Thai soccer fandom.

The study reveals that soccer fans' manners can be divided into 3 parts. The first one is the period before the match of which matter is about preparing to view live soccer broadcasting, such as by checking timetable of the matches, the readiness of the competitive teams and the place for viewing. The second one is during the match, which concerns about cheering, expressed via actions, emotions, and participating in cheering. The third one is after the match, which is about following up the inside stories of the battle through media, for example, the criticism upon the games to use the events happening in the battle as the basal information for discussing about the next match.

The responses of the soccer fans can be divided into 4 groups. The first group is the real football fans will express obviously, such as putting on the team shirt to declare oneself and go to cheer at places, subscribing into the football fan club, including collecting souvenirs for example. The second group is the normal football fans who regularly follow up live broadcasting but will choose to view only the matches in their interest or the matches in which their favorite teams participate. The third group is the slight football fans who view the live broadcasting occasionally without continuity through out the season. The fourth group is the betting football fans who are the group that has no committed characteristics for the teams but they will follow up the performance for their advantages and cheer only for the teams on which they bet.

Department ...Mass Communication... Student's signature Doungorn Boonkamonsavad
Field of study Mass Communication... Advisor's signature [Signature]
Academic year .....2006.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีด้วยความกรุณาของ ผศ.โอฬาร วงศ์บ้านคู่ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์นี้ ทำให้ผู้วิจัยมีแนวคิดที่สามารถนำไปใช้และประสบความสำเร็จในการวิจัยนี้ รวมถึงคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน คือ รศ.ดร.ศิริชัย ศิริกาเยะ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.กิตติ กันภัย และ ดร.จุฬา ติงศรัทีย์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความกรุณาตรวจสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จในครั้งนี้อย่างดีทุกท่านไม่ว่าจะเป็น เพื่อนๆทุกคนที่คอยให้กำลังใจ แพนบอลทุกท่านที่สละเวลาอันมีค่าในการให้สัมภาษณ์ ทุกคนน่ารักมาก และทำดีที่สุดคือครอบครัวที่แสนดีที่สนับสนุนทั้งกำลังใจและกำลังใจ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญกราฟ.....	ฏ
สารบัญรูปภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 ปัญหำนำวิจัย.....	17
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	17
1.4 สมมติฐานการวิจัย.....	17
1.5 ขอบเขตการวิจัย.....	18
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	18
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	19
บทที่ 2 ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	20
2.1 ทฤษฎีเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นตัวกำหนด.....	20
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับกีฬาและฟุตบอล.....	23
2.3 ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจจากสื่อมวลชน.....	26
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับ “แฟน” และ “แฟนดอม”.....	28
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31

บทที่ 3	ระเบียบวิธีวิจัย	35
3.1	หน่วยในการวิเคราะห์	35
3.2	กลุ่มตัวอย่าง	35
3.3	สถานที่ในการศึกษา	36
3.4	เครื่องมือในการวิจัย	37
3.5	การเก็บรวบรวมข้อมูล	37
3.6	การวิเคราะห์ข้อมูล	38
3.7	การนำเสนอผลการวิจัย	38
บทที่ 4	พฤติกรรมกรรมการชมฟุตบอลต่างประเทศของแฟนบอลชาวไทย	39
4.1	พฤติกรรมก่อนชมฟุตบอล	42
4.1.1	ตรวจดูโปรแกรมถ่ายทอดสด	42
4.1.2	การเลือกแมตช์ที่จะชม	45
4.1.3	ตรวจดูความพร้อมของทีมก่อนลงแข่ง	48
4.1.4	เลือกสถานที่สำหรับการชมฟุตบอล	53
4.1.5	พฤติกรรมของแฟนบอลในกรณีที่ไม่มีเคเบิลทีวี	61
4.1.6	การเตรียมความพร้อมของตัวเอง	63
4.1.7	การพูดคุยก่อนเกมส์	64
4.1.8	การเตรียมอาหารและเครื่องดื่ม	66
4.2	พฤติกรรมระหว่างชมฟุตบอล	67
4.2.1	ผู้ร่วมชมฟุตบอล	67
4.2.2	อุปกรณ์ในการเชียร์	69
4.2.3	พฤติกรรมเชียร์	71
4.2.4	พฤติกรรมการรับประทานอาหารและเครื่องดื่ม	74
4.2.5	การพูดคุยระหว่างเกมส์	76

หน้า

4.2.6 ความจืดจางอยู่กับการแข่งขัน.....	78
4.2.7 การร่วมสนุกและเล่นเกมส์ระหว่างชมฟุตบอล.....	80
4.2.8 พฤติกรรมระหว่างพักครึ่ง.....	83
4.3 พฤติกรรมหลังชมฟุตบอล.....	84
4.3.1 อารมณ์ที่เกิดขึ้นหลังจบการแข่งขัน.....	84
4.3.2 การพุดคุยหลังเกมส์.....	86
4.3.3 การสลายตัวของแฟนบอล.....	89
4.3.4 การติดตามรายการโทรทัศน์หลังจบเกมส์.....	90
4.3.5 การติดตามข่าวสารหลังการแข่งขันจากสื่ออื่นๆ.....	92
4.4 พฤติกรรมอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการชมฟุตบอลทางโทรทัศน์.....	93
4.4.1 ความถี่ในการชมฟุตบอลแต่ละสัปดาห์.....	93
4.4.2 พฤติกรรมเก็บของสะสม.....	94
4.4.3 การได้เข้าไปชมในสนามจริง.....	104
4.4.4 พฤติกรรมหลังปิดฤดูกาล.....	106
4.4.5 การใช้เวลากับฟุตบอลในชีวิตประจำวัน.....	107
4.4.6 พฤติกรรมของแฟนบอลผู้หญิง.....	108
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	111
5.1 พฤติกรรมของแฟนบอลชาวไทยที่มีความคลั่งไคล้การชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์.....	111
5.2 การตอบสนองของแฟนบอลชาวไทยที่มีความคลั่งไคล้การชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์.....	113
5.3 วิเคราะห์และเปรียบเทียบพฤติกรรมของแฟนบอลตามบทบาทหน้าที่ของฟุตบอล.....	115

หน้า

5.4 วิเคราะห์และเปรียบเทียบการตอบสนองของแฟนบอลตามความพอใจและ ความต้องการใช้สื่อมวลชน.....	121
5.5 ข้อจำกัดในการทำวิทยานิพนธ์.....	127
5.6 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	128
5.8 ข้อเสนอแนะงานวิจัยในอนาคต.....	128
รายการอ้างอิง.....	129
ภาคผนวก.....	135
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	146

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1.1	แสดงรายละเอียดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศที่มีถ่ายทอดสดในประเทศไทย...	8
ตารางที่ 4.1	แสดงการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศประจำวันเสาร์ที่ 12 กุมภาพันธ์ 2548.....	39
ตารางที่ 4.2	แสดงการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศประจำวันอาทิตย์ที่ 13 กุมภาพันธ์ 2548.....	40
ตารางที่ 4.3	แสดงการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศประจำวันจันทร์ที่ 14 กุมภาพันธ์ 2548.....	40
ตารางที่ 4.4	แสดงการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศประจำวันอังคารที่ 15 กุมภาพันธ์ 2548.....	40
ตารางที่ 4.5	แสดงการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศประจำวันศุกร์ที่ 18 กุมภาพันธ์ 2548.....	41
ตารางที่ 4.6	โปรแกรมถ่ายทอดสดจากหนังสือพิมพ์บ้านเมือง ฉบับวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2548...	43
ตารางที่ 4.7	แสดงการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศระหว่างวันที่ 12-15 กุมภาพันธ์ 2548.....	45
ตารางที่ 4.8	ราคาต่อรองฟุตบอล จากหนังสือพิมพ์บ้านเมือง ฉบับวันเสาร์ที่ 12 กุมภาพันธ์ 2548.....	52
ตารางที่ 4.9	แสดงพฤติกรรมการเก็บขอบสะสม.....	104
ตารางที่ 4.10	แสดงการใช้เวลากับฟุตบอลในชีวิตประจำวัน.....	108
ตารางที่ 4.11	แสดงพฤติกรรมระหว่างแฟนบอลผู้หญิงและผู้ชาย.....	110
ตารางที่ 5.1	แสดงความสัมพันธ์ของแฟนบอลที่มีระดับความคลั่งไคล้กลุ่มต่างๆ กับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นแยกตามช่วงเวลาการแข่งขัน.....	115

สารบัญกราฟ

หน้า

กราฟที่ 4.1 แสดงรายการกีฬาที่ชาวไทยนิยมชมทาง UBC.....57

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1	แสดงแบบจำลองการใช้สื่อเพื่อสนองความพึงพอใจ.....43
ภาพที่ 4.1	บรรยากาศภายในร้านกรีนเนอร์ บ้านเปียร์วุ่น.....57
ภาพที่ 4.2	การชมฟุตบอลต่างประเทศที่โรงภาพยนตร์เมเจอร์ ซินีเพล็กซ์ ของแฟนบอลลิเวอร์พูล.....72
ภาพที่ 4.3	แสดงแบบจำลองการใช้สื่อเพื่อสนองความพึงพอใจในการเล่นเกมส์ ระหว่างชมฟุตบอล.....82
ภาพที่ 4.4	อารมณ์ของแฟนบอลที่เกิดขึ้นหลังการแข่งขัน.....85
ภาพที่ 4.5	นักฟุตบอลทีมลิเวอร์พูล บริเวณหน้าโรงแรมเมอร์ซัน คอร์ท.....98
ภาพที่ 4.6	นักฟุตบอลทีมลิเวอร์พูล วันซ้อมที่สนามศุภชลาศัย.....99
ภาพที่ 4.7	นักฟุตบอลทีมลิเวอร์พูล วันแข่งที่สนามราชมังคากีฬาสถาน.....99
ภาพที่ 4.8	ลูกฟุตบอลพร้อมลายเซ็นนักฟุตบอลทีมแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด และเสื้อ พร้อมลายเซ็นของนักฟุตบอลทีมนิวคาสเซิล ยูไนเต็ด.....100
ภาพที่ 4.9	รองเท้าพร้อมลายเซ็นพอล สโคลส์.....101
ภาพที่ 4.10	เสื้อพร้อมลายเซ็นของนักฟุตบอลทีมนิวคาสเซิล, รองเท้าและลายเซ็นโรนันด์.....101
ภาพที่ 4.11	ธงเชียร์ทีมชาติเยอรมันในฟุตบอลโลกปี 1990 พร้อมลายเซ็นของฟรานซ์ เบคเคนบาวเออร์.....102
ภาพที่ 4.12	เสื้อพร้อมลายเซ็นนักฟุตบอลทีมชาติเยอรมันในฟุตบอลโลกปี 1990 102
ภาพที่ 4.13	เสื้อและหมวกทีมบาเยิร์น มิวนิก พร้อมลายเซ็นของฟรานซ์ เบคเคนบาวเออร์.....103
ภาพที่ 4.14	คุณปวีณ วัชรประทีป ไปชมการแข่งขันที่สนาม Anfield.....105

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นผ่านสื่อมวลชนในสังคมไทยล้วนมีมากมายและหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ด้านการเมือง สภาพสังคม ระบบเศรษฐกิจ เรื่องราวในแวดวงการแสดงและความบันเทิง ทั้งที่เกิดขึ้นในสังคมไทยหรือในระบบโลก ซึ่งนอกเหนือจากเรื่องราวดังกล่าวแล้ว กีฬาก็ถือเป็นสิ่งที่ผู้ชมมีความต้องการที่จะรับรู้ข่าวสารความเคลื่อนไหวต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของรายการกีฬา ข่าว และการถ่ายทอดสด

สื่อมวลชนจึงเป็นตัวกลางสำคัญในการถ่ายทอดเรื่องราวของแวดวงกีฬาไปสู่ผู้ชมซึ่งมีความต้องการที่จะรับรู้ข่าวสารด้านกีฬาต่างๆ ทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งปัจจุบันเทคโนโลยีด้านการสื่อสารมีความเจริญก้าวหน้ามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “โทรทัศน์” เป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อผู้รับชมเป็นอย่างสูง ทั้งนี้เพราะสามารถเห็นได้ทั้งภาพและได้ยินเสียง ดังที่ Rieff and Cochran, 1965 (อ้างถึงใน ผกามาศ ศรีปฏิภก, 2547) กล่าวไว้ว่า “โทรทัศน์เป็นสื่อที่ผู้ชมที่บ้านจะต้องใช้ประสาทสัมผัสทั้งตาและหู จึงทำให้ผู้ชมสามารถเข้าใจเหตุการณ์และจดจำได้นาน และเชื่อถือในสิ่งที่ตนได้สัมผัสมา”

เมื่อมองสำรวจไปยังสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ พบว่ารายการกีฬาเป็นหนึ่งในรายการประเภทต่างๆ ที่สถานีโทรทัศน์ให้ความสำคัญและจัดวางอยู่ในผังรายการทุกช่อง โดยเฉพาะการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬานัดสำคัญๆ ทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็น การชกมวยไทย การแข่งขันฟุตบอลโลก ฯลฯ ในอดีตนั้นการแข่งขันชกมวยไทยถือเป็นกีฬาอดนิมอันดับหนึ่งที่คนไทยให้ความสนใจมากที่สุด จนกระทั่งในปัจจุบัน ผู้ชมให้การตอบรับการแข่งขันกีฬาฟุตบอลจากต่างประเทศมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด จนอาจกล่าวได้ว่า ฟุตบอลกลายเป็นกีฬาที่คนไทยให้ความสนใจไม่ต่างจากกีฬาชกมวยที่คนไทยให้ความสนใจอย่างสูงสุดในอดีต ทำให้ทั้งเจ้าของสถานีและบริษัทเอกชนที่ดำเนินการธุรกิจถ่ายทอดการแข่งขันที่ต้องการที่จะมีรายการเกี่ยวกับฟุตบอลในผังรายการมากขึ้น โดยเฉพาะการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศ เนื่องจากจะสามารถทำกำไรจากค่าโฆษณาได้ ดังจะเห็นได้จากปรากฏการณ์ความนิยมต่อการชมการถ่ายทอดสดฟุตบอลชิงแชมป์แห่งชาติยุโรป หรือ ยูโร 2004 ที่ประเทศโปรตุเกสเป็น

เจ้าภาพ ระหว่างวันที่ 12 มิถุนายน 2547 ถึง 4 กรกฎาคม 2547 ที่ผ่านมา โดยมีบริษัททราฟฟิค คอนเนอร์ โฮล์ดดิ้ง จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ซื้อลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดทุกนัดเพื่อถ่ายทอดทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3 และช่อง 7 โดยไม่มีการคั่นโฆษณาระหว่างการแข่งขันแต่อย่างใด ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าประเทศไทย เป็นประเทศที่ได้รับชมการถ่ายทอดสดครบทุกคู่ที่มีการแข่งขัน แม้บางเวลาจะมีการแข่งขันพร้อมกัน 2 สนาม แฟนฟุตบอลชาวไทยก็สามารถเลือกชมได้ทั้ง 2 สนาม เพราะมีการถ่ายทอดสดทั้ง 2 ช่องพร้อมๆ กัน

ในอดีตนั้นการถ่ายทอดสดรายการกีฬาทางโทรทัศน์ มักจะเป็นการแข่งขันมหกรรมกีฬาใหญ่ๆ เช่น กีฬาโอลิมปิก กีฬาเอเชียนเกมส์ การแข่งขันฟุตบอลโลก โดยมีโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย (ทรท.) ซึ่งเกิดจากการรวมตัวกันของสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ เป็นตัวกลางในการเจรจาซื้อลิขสิทธิ์การถ่ายทอดทางโทรทัศน์แต่เพียงผู้เดียว เพราะจะสามารถซื้อได้ในราคาที่เหมาะสม และเมื่อได้ลิขสิทธิ์แล้วจะดำเนินการถ่ายทอดโดยเวียนกันออกอากาศตามสถานีทุกแห่ง (ผกา มาศ ศรีโปฏก, 2547)

จนกระทั่งปี พ.ศ. 2537 ถือเป็นจุดเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญสำหรับวงการกีฬาในบ้านเรา นั่นคือ มหกรรมกีฬาฟุตบอลโลกที่ประเทศสหรัฐอเมริกา (World Cup USA 1994) ได้รับความนิยมนอย่างสูง ทำให้บริษัท ห้างร้านต่างๆ เกิดการตื่นตัวและใช้โอกาสนี้เข้าไปเป็นผู้สนับสนุนการถ่ายทอดสดฟุตบอลโลก รวมทั้งทำการส่งเสริมการขายในรูปแบบต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับฟุตบอลโลกด้วย ส่งผลให้การถ่ายทอดสดการแข่งขันแต่ละนัดมีโฆษณาอย่างมากมาย ซึ่งในช่วงแรกของการถ่ายทอดสดนั้นจะมีโฆษณามากเกินไปจนผู้ชมเกิดความรำคาญและเกิดการวิพากษ์วิจารณ์กันเป็นอันมาก เมื่อต้องพลาดการแข่งขันในจังหวะสำคัญ จึงได้มีการร้องเรียนไปยังเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ดูแลด้านสื่อ จนผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบได้กำหนดให้ “ทีวี่พูล” ผู้ดำเนินการถ่ายทอดสดครั้งนี้ทำจอภาพเล็กๆ ที่มุมโทรทัศน์แทรกระหว่างการแข่งขัน เพื่อให้ผู้ชมสามารถรับชมการแข่งขันได้อย่างต่อเนื่อง หลังจากนั้นเป็นต้นมา รูปแบบของการโฆษณาระหว่างการแข่งขันค่อยๆ ปรับเปลี่ยนเพื่อไม่ให้รบกวนการชมกีฬา จนปัจจุบันการแข่งขันฟุตบอลแต่ละนัดเราจะได้รับชมอย่างต่อเนื่อง มีเพียงป้ายผู้สนับสนุนหรือโลโก้สินค้าขึ้นที่มุมจอโทรทัศน์ และจะได้รับชมโฆษณาในจังหวะก่อนเริ่มต้นการแข่งขัน ระหว่างพักครึ่งการแข่งขัน และหลังจากจบการแข่งขันแล้ว สร้างความพึงพอใจให้ผู้ชมและผู้สนับสนุนเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากผู้ชมจะเกิดทัศนคติที่ดีต่อผู้สนับสนุนให้มีการถ่ายทอดกีฬานั้นๆ ดังเช่นที่เปียร์ซังประสบความสำเร็จในการสนับสนุนการถ่ายทอดสดฟุตบอลโลกเมื่อปี พ.ศ. 2545 (World Cup Korea-Japan 2002)

ลักษณะการชมฟุตบอลโดยไม่มีโฆษณาคั่นนั้น ได้สร้างพฤติกรรมการชมฟุตบอลแบบหนึ่งให้เกิดขึ้นกับแฟนฟุตบอลชาวไทยที่ไม่ต้องการการรบกวนจากโฆษณาระหว่างชมการแข่งขัน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของสถานีโทรทัศน์แบบบอกรับสมาชิก (Cable TV) คือ บริษัท ยูไนटेด บรอดคาสติ้ง คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) หรือ UBC ซึ่งมีช่องที่ออกอากาศทั้งหมดจำนวน 42 ช่อง ในจำนวนนี้เป็นช่องกีฬาตลอด 24 ชั่วโมง ถึง 6 ช่อง โดยยูบีซีมีโครงการ “The power of sports” ซึ่งนำเอาจุดเด่นที่ยูบีซีมีถ่ายทอดรายการกีฬาใหญ่ๆ ที่สำคัญระดับโลกมาเป็นแคมเปญหลักในการเพิ่มยอดสมาชิก และตอบสนองกระแสความนิยมและความชื่นชอบกีฬาของชาวไทยในปัจจุบัน โดยให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาทั้งในและต่างประเทศ โดยตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา ยูบีซีได้มีการปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ให้แต่ละช่องมีจุดเด่นอย่างชัดเจน ดังนี้

- UBC SUPERSPORT ช่อง 35

เป็นช่องที่ให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดสดกีฬาระดับโลก เช่น ฟุตบอล เทนนิส กอล์ฟ ฯลฯ ซึ่งจากผังการออกอากาศจะพบว่าในเวลากลางคืน โดยเฉพาะช่วงสุดสัปดาห์จะเต็มไปด้วยการถ่ายทอดสดกีฬานับสำคัญจากต่างประเทศ ให้แฟนกีฬาชาวไทยได้รับชมตลอดปี

- UBC SUPERSPORT ACTION ช่อง 36

เป็นช่องที่เน้นกีฬาเกี่ยวกับศิลปะการต่อสู้ ไม่ว่าจะเป็นมวยปล้ำ มวยสากล มวยไทย หรือศิลปะการต่อสู้ประจำชาติต่างๆ นอกจากนี้ยังเป็นช่องที่ถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาทั้งในประเทศ เช่น การแข่งขันวอลเลย์บอลไทยแลนด์ ยูนิเวอร์ซิตี ลีก, ฟุตบอลไทยแลนด์ ยูนิเวอร์ซิตี ลีก, ฟุตบอลไทยลีก, เจ็ตสกี และกีฬาจากต่างประเทศที่มีเวลาการแข่งขันซ้อนทับกับช่อง UBC SUPERSPORT ช่อง 35 เช่น ฟุตบอล Lalica Spain เป็นต้น

- UBC SPORTS+ ช่อง 37 ¹

เป็นช่องกีฬาที่เกิดขึ้นใหม่เพื่อรองรับการถ่ายทอดสดการแข่งขันสำคัญๆ เพื่อให้แฟนกีฬาได้ชมการถ่ายทอดสดได้อย่างจุใจมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอล Lalica Spain ฟุตบอล Calcio Serie A ซึ่งเป็นคู่ที่มีเวลาแข่งขันและการถ่ายทอดสดซ้อนกับ SUPERSPORT ช่อง 30 สำหรับคู่ที่ถ่ายทอดผ่านทางช่อง UBC SPORT+ นี้ จะสังเกตได้ว่ามักเป็นคู่ที่ได้รับความสนใจน้อยกว่า คู่ที่ถ่ายทอดผ่านทางช่อง SUPERSPORT ซึ่งถือได้ว่าเป็นช่องหลัก นอกจากนี้ในช่อง UBC SPORT+ ยังมีรายการโทรทัศน์อย่างเป็นทางการของสโมสรเชลซี ที่นำเสนอการแข่งขัน บทสัมภาษณ์นักกีฬา ผู้จัดการทีม และผู้บริหารของสโมสร รวมทั้งความเคลื่อนไหวต่างๆ ของสโมสรเชลซีอีกด้วย

- UBC ZOCCER ช่อง 38

เป็นช่องสำหรับแฟนฟุตบอลโดยเฉพาะ เนื่องจากนำเสนอเฉพาะเรื่องราวของกีฬาฟุตบอลเพียงอย่างเดียวตลอด 24 ชั่วโมง โดยไม่มีกีฬาประเภทอื่นๆ แทรกอยู่เลย ซึ่งรายการที่นำมาออกอากาศทางช่องนี้จะเพิ่มเติมในส่วนของการแข่งขันฟุตบอลจากประเทศสกอตแลนด์ และฝรั่งเศส ซึ่งเป็นลีกที่มีสโมสรชื่อดังที่แฟนบอลชาวไทยรู้จักแต่ไม่ค่อยมีโอกาสได้รับชมการแข่งขันเท่าไรนัก เช่น ทีมกลาสโกว์ เซลติก จากประเทศ สกอตแลนด์ ทีมโอลิมปิก ลียง ทีมปารีส แซงค์ แฌ็งแมงส์ จากประเทศฝรั่งเศส เป็นต้น นอกจากนี้ UBC ZOCCER ช่อง 38 ยังมีรายการโทรทัศน์อย่างเป็นทางการของสโมสรชั้นนำจากประเทศอังกฤษ ได้แก่ รายการ MU TV ของทีมแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด และ รายการ Arsenal TV ของทีมอาร์เซนอล ที่จะสามารถทำให้แฟนๆ ชาวไทยของทั้ง 2 สโมสรสามารถติดตามความเคลื่อนไหวได้พร้อมๆ กับแฟนบอลชาวอังกฤษ

อย่างไรก็ตามจะไม่มีถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศรายการใดๆ ผ่านทางช่องนี้ แต่จะมีเป็นเทปบันทึกการแข่งขันหรือไฮไลท์การแข่งขันซึ่งนำมาให้ได้รับชมอีกครั้ง นอกจากนี้สำหรับ UBC SPORT+ ช่อง 37 และ UBC ZOCCER ช่อง 38 นั้น จะออกอากาศในระบบดิจิตอล เนื่องจากระบบอนาล็อกมีข้อจำกัดทางเทคโนโลยี ทำให้ไม่สามารถขยายช่องสัญญาณเพิ่มได้อีก ดังนั้นสมาชิกที่รับชมในระบบจานดาวเทียมและระบบเบิ้ลไอแก้ว ที่ใช้อุปกรณ์ดิจิตอล (Digital Catv) จะ

¹ สำหรับเครื่องหมาย+ เป็นสัญลักษณ์ของ UBC Sports+ ช่อง 37 ซึ่งหมายถึง UBC Sports Plus

สามารถรับชมช่องกีฬาใหม่ทั้ง 2 ช่องทันที แต่สำหรับสมาชิกในระบบเคเบิลใยแก้วที่ใช้อุปกรณ์อนาล็อก จะต้องเปลี่ยนอุปกรณ์สำหรับรับสัญญาณเป็นดิจิตอลก่อนจึงจะรับชมได้

- ESPN (Entertainment and Sports Programming Network) ช่อง 39

เป็นช่องที่รับสัญญาณภาพมาจากประเทศสิงคโปร์ ซึ่งมีการนำเสนอการแข่งขันกีฬาระดับใหญ่ๆ จากทั่วโลก เช่น ฟุตบอล English Premier League ซึ่งมีให้ชมถึงสัปดาห์ละ 7-8 คู่ ฟุตบอลยูฟ่าแชมเปียน ลีก และฟุตบอลยูฟ่า คัพ ที่มีออกอากาศในช่วงกลางสัปดาห์อีก 4-6 คู่ในแต่ละสัปดาห์ นอกจากนี้ยังมีการถ่ายทอดสดอเมริกันฟุตบอล บาสเก็ตบอล และกอล์ฟ จากต่างประเทศตลอดทั้งฤดูกาลแข่งขัน

- STAR SPORTS ช่อง 40

เป็นอีกช่องที่รับสัญญาณภาพมาจากประเทศสิงคโปร์ ซึ่งนอกเหนือจากการถ่ายทอดสดฟุตบอล English Premier League แล้ว ยังมีกีฬาหลากหลายประเภทให้ผู้ชมได้เลือกรับชม โดยจะเน้นกีฬาที่เป็นที่นิยมสำหรับผู้ชมชาวเอเชีย เช่น การแข่งขันเทนนิสรายการใหญ่ 4 รายการ การแข่งขันรถยนต์สูตรหนึ่ง มอเตอร์ไซค์ชิงแชมป์โลก รักบี้ชิงแชมป์โลก และการแข่งขันฟุตบอลโลก เป็นต้น

จากช่องกีฬาทั้ง 6 ช่อง ของสถานีโทรทัศน์แบบบอกรับสมาชิก จะเห็นได้ว่ายูบีซีได้ความสำคัญกับรายการถ่ายทอดสดกีฬาระดับสำคัญๆ จากทั่วโลกเป็นอย่างมาก ทำให้แฟนกีฬาสามารถติดตามการแข่งขันอย่างทันท่วงที โดยไม่มีปัญหาเรื่อง space และ time และจากรายการกีฬาทั้งหมดของยูบีซีพบว่าฟุตบอลเป็นกีฬาที่มีการถ่ายทอดสดมากที่สุด รวมทุกรายการกว่า 20 นัดต่อสัปดาห์ หรือมากกว่า 600 นัดใน 1 ฤดูกาล และหากนับเฉพาะลีกที่แฟนบอลชาวไทยส่วนใหญ่ให้ความสนใจมากที่สุด 3 ลีก ได้แก่ ฟุตบอล English Premier League, La Liga Spain และ Calcio Serie A จะมีการถ่ายทอดสดประมาณ 13 คู่ต่อสัปดาห์ หรือมากกว่า 450 นัดตลอดฤดูกาล จุดเด่นของยูบีซีจึงอยู่ที่การเป็นผู้นำในด้านการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาดังจากทั่วโลก ซึ่งถือเป็นกลยุทธ์หลักสำหรับเพิ่มยอดสมาชิกที่ประสบผลสำเร็จมาโดยตลอด

นอกจากนี้ทางยูบีซี ยังมีการจัดสรรช่องกีฬาสำหรับถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศไว้เป็นแพ็คเกจต่างๆ ตามความต้องการของสมาชิก ซึ่งมีให้เลือก 2 แพ็คเกจ คือ

1. โกลด์ แพ็คเกจ (ค่าบริการ 1412.97 บาท ต่อ 1 เดือน) มีช่องกีฬาทั้งหมด 6 ช่อง ได้แก่ UBC Super Sports 35, UBC Super Sports Action 36, UBC Sports+ 37, UBC Zoccer 38, ESPN 39 และ Star Sports 40
2. ซิลเวอร์ แพ็คเกจ (ค่าบริการ 1050 บาท ต่อ 1 เดือน) มีช่องกีฬา 1 ช่อง คือ UBC Super Sports Action 36

จากทั้ง 2 แพ็คเกจนี้ จะเห็นได้ว่าซิลเวอร์ แพ็คเกจ มีเพียงช่อง UBC SuperSports Action 36 เพียงช่องเดียว ซึ่งช่องนี้ไม่ได้เน้นรายการเกี่ยวกับฟุตบอลด้วย ดังนั้นหากเป็นแฟนบอลที่คิดจะติด UBC คงต้องเลือกติดโกลด์ แพ็คเกจ เนื่องจากมีช่องกีฬาครบทั้ง 6 ช่อง

ถือได้ว่าการถ่ายทอดสดเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้แฟนบอลชาวไทยติดตามชมฟุตบอลต่างประเทศมากขึ้น แฟนบอลที่มีความคลั่งไคล้จะรับชมการถ่ายทอดสดนี้เป็นประจำทุกสัปดาห์อย่างต่อเนื่อง หรืออาจกล่าวได้ว่าเกือบทุกนัดที่มีการถ่ายทอดสดให้ได้ดู แม้ว่าเวลาในประเทศยุโรปจะไม่เท่ากับเวลาในประเทศไทย แต่แฟนบอลก็จะติดตามอย่างสม่ำเสมอไม่ว่าจะเป็นคู่ที่แข่งขันกันตอนหัวค่ำหรือคู่ดึกก็ตาม

การแข่งขันฟุตบอลจากประเทศต่างๆ ในยุโรป มีรูปแบบและชั้นเชิงในการเล่นฟุตบอลที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งถือว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของแต่ละประเทศ ยกตัวอย่างเช่น

- 1) ฟุตบอลสไต์อังกฤษ จะมีลักษณะที่รวดเร็วและหลากหลาย นักฟุตบอลเข้าปะทะกันค่อนข้างรุนแรง เน้นการโยนยาวเข้าไปลุ้นทำประตูหน้ากรอบเขตโทษ รวมทั้งมีระบบทางธุรกิจที่แข็งแรง และยังมีเวลาในการถ่ายทอดสดที่สอดคล้องกับช่วงเวลา prime time ตามเวลาประเทศไทย คือเริ่มต้นตั้งแต่เวลาประมาณ 19.00 น. ถึง 24.00 น. ทำให้แฟนบอลชาวไทยส่วนใหญ่นิยมชมฟุตบอลสไต์อังกฤษมากที่สุด

- 2) ฟุตบอลสไตล์สเปน จะเน้นที่ลีลาและความสามารถเฉพาะตัวของนักฟุตบอล ซึ่งจะพบว่า นักฟุตบอลระดับแนวหน้าของโลกมักจะมีอยู่ใน La Liga Spain โดยเฉพาะทีม Real Madrid ที่มีนักฟุตบอลระดับโลกอยู่ในทีมมากมาย ไม่ว่าจะเป็น โรนัลโด้, ซีเนอดีน ซีดาน, ราอูล กอนซาเลส รวมไปถึงเดวิด เบ็คแฮม ด้วย
- 3) ฟุตบอลสไตล์อิตาลี เป็นฟุตบอลที่มีชั้นเชิงแต่ค่อนข้างน่าเบื่อเนื่องจากเน้นผลการแข่งขันที่แน่นอน หลายๆ ทีมจากอิตาลีจึงมีเกมรับที่ยอดเยี่ยมแต่ขาดความตื่นเต้นเร้าใจ
- 4) ฟุตบอลสไตล์เยอรมัน เป็นฟุตบอลที่เล่นอย่างใช้สมอง มีกลวิธีและแนวทางที่โดดเด่น เน้นแทคติคมากกว่าการเข้าปะทะที่รุนแรง แต่รูปเกมส์จะช้าเนื่องจากเน้นการครองบอล

จากปัจจัยต่างๆ ทั้งทางด้านจำนวนการถ่ายทอดสดที่มากมาย รวมถึงสไตล์ของฟุตบอลในแต่ละประเทศที่มีเอกลักษณ์และความโดดเด่นเฉพาะตัว ทำให้การรับชมฟุตบอลผ่านทางโทรทัศน์ได้กลายเป็นวัฒนธรรมการชมอีกแบบหนึ่งของแฟนฟุตบอลชาวไทย ทั้งนี้เทคโนโลยีการสื่อสารมวลชนที่ทันสมัย ไม่ว่าจะเป็นเทคนิคการถ่ายภาพในแบบต่างๆ เช่น การถ่ายภาพช้า (slow-motion) การถ่ายซ้ำ (replay) ช่วยให้การนำเสนอการแข่งขันมีความน่าสนใจมากขึ้น และยังเป็นการช่วยให้ผู้ชมสามารถติดตามภาพในจังหวะที่สายตาคตามองไม่ทันได้ เช่น ภาพการทำประตูของนักฟุตบอล ภาพการทำผิดกติกา เป็นต้น ความนิยมของแฟนบอลชาวไทยที่จะรับชมการแข่งขันฟุตบอลผ่านทางโทรทัศน์จึงมีมากขึ้น โทรทัศน์ทั้งแบบฟรีทีวี (Free TV) และแบบบอกรับสมาชิก (Cable TV) จึงพยายามที่จะมีการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศในแต่ละสัปดาห์เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ชมที่มีมากขึ้น ดังตาราง 1.1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 1.1 แสดงรายละเอียดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศที่มีถ่ายทอดสดในประเทศไทย

ประเทศ	รายการ	ระยะเวลาที่แข่งขัน	จำนวนทีมในลีก	จำนวนการถ่ายทอดสดการแข่งขันต่อ 1 สัปดาห์	ช่องที่ออกอากาศ
อังกฤษ	English Premier League	สิงหาคม-พฤษภาคม	20 ทีม	7-8 คู่	3, 7, 39, 40
อังกฤษ	FA Cup				39, 40
อังกฤษ	Carling Cup				7, 37, 38
สเปน	Lalica Spain	สิงหาคม-พฤษภาคม	20 ทีม	2-4 คู่	35, 37
อิตาลี	Calcio Serie A	สิงหาคม-พฤษภาคม	20 ทีม	2-4 คู่	35, 37
ฝรั่งเศส	France Ligue	สิงหาคม-พฤษภาคม	20 ทีม	1 คู่	36, 38
สก๊อตแลนด์	Scottish Premier League	สิงหาคม-พฤษภาคม	12 ทีม	1 คู่	38
เยอรมัน	Bundesliga	สิงหาคม-พฤษภาคม	18 ทีม	1 คู่	ช่อง 11
-	Uefa Champion League			2-4 คู่	3, 39, 40
-	Uefa Cup			1-2 คู่	7, 39, 40

ความนิยมในการชมฟุตบอลผ่านสื่อโทรทัศน์จึงก่อตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว แฟนบอลชาวไทยสามารถรับรู้ถึงบรรยากาศการเชียร์ฟุตบอลได้ใกล้เคียงเหมือนกับการชมในสนามจริง ทั้งนี้เนื่องจากคนดูชาวไทยได้เห็นทั้งภาพและได้ยินเสียงของบรรดากองเชียร์ที่เต็มอัตราความจุในสนาม ผ่านการถ่ายทอดสดแต่ละนัด ไม่ว่าจะเป็นการแต่งหน้าแต่งตัว การร้องเพลงเชียร์ การตะโกน หรือแม้แต่อารมณ์ที่เหล่ากองเชียร์ในสนามได้แสดงออก ความสนุกสนานในการชมและเชียร์จึงเกิดขึ้น ในปัจจุบันเราจึงพบว่า มีสถานที่ที่แฟนบอลใช้นัดพบเพื่อชมฟุตบอลโดยเฉพาะ เช่น สถานที่ที่ง่ายและสะดวกที่สุด คือ อาคารบ้านเรือน จึงมักเป็นการรวมตัวกันของกลุ่มเพื่อนฝูงคนสนิท คนในครอบครัว หรือแม้แต่การชมฟุตบอลเพียงลำพังคนเดียว

การชมฟุตบอลตามร้านอาหาร ซึ่งตามปกติแล้วมักจะมีโทรทัศน์ติดภายในร้านเพื่อให้ลูกค้าที่มาใช้บริการได้ดูรายการต่างๆ จนกระทั่งร้านอาหารบางแห่งเริ่มสังเกตว่าลูกค้าจำนวนไม่น้อยที่นิยมชมฟุตบอลต่างประเทศ จึงเปิดให้ชมการถ่ายทอดสด ซึ่งสามารถเพิ่มยอดลูกค้าได้ บางแห่งมีการจัดตารางการถ่ายทอดสดติดไว้ที่หน้าร้านเป็นการเชิญชวนให้ลูกค้าเข้ามาใช้บริการในร้าน ผู้ที่เข้ามาชมฟุตบอลตามร้านอาหารเหล่านี้ จึงมักเป็นกลุ่มเพื่อนหรือคนรู้จัก ที่ต้องการพบปะ พูดคุย และรับประทานอาหารไปพร้อมๆ กับการชมฟุตบอลด้วย

หลังจากที่กระแสการชมฟุตบอลต่างประเทศของแฟนบอลชาวไทยมีให้เห็นเป็นจำนวนมาก สินค้าบางชนิด เช่น เบียร์ ขนมขบเคี้ยว เห็นประโยชน์จากการทำธุรกิจกับเหล่าแฟนบอลที่ต้องการจะจำลองสถานการณ์การชมฟุตบอลให้เหมือนหรือใกล้เคียงกับการชมในสนามจริง จึงได้จัดกิจกรรมถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลจากต่างประเทศผ่านโทรทัศน์จอใหญ่พิเศษ ดังเช่นที่บริเวณลานหน้าเซ็นทรัล เวิลด์ พลาซ่า หรือในปัจจุบันมีการจัดกิจกรรมลักษณะเช่นนี้ เป็นประจำที่ ไทเกอร์โดม สวมลุมไนท์บาซาร์ และมีการจำหน่ายสินค้า เช่น เบียร์ ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนการจัดกิจกรรมนั้นๆ ควบคู่ไปด้วย การชมฟุตบอลลักษณะนี้จะมีแฟนบอลให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก เพราะมักเป็นการแข่งขันนัดสำคัญๆ ของสโมสรชื่อดัง ทำให้ลักษณะการชมและการเชียร์เป็นไปด้วยความคึกคัก สนุกสนาน

นอกจากสถานที่สำหรับการพบปะของแฟนบอลเพื่อชมการถ่ายทอดสดแล้ว ลักษณะการชมฟุตบอลก็มีรูปแบบที่น่าสนใจเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นช่วงเวลาก่อนเริ่มการแข่งขัน ซึ่งโดยปกติแล้วผู้ที่แฟนบอลจะทราบว่าเป็นทุกวันเสาร์ และอาทิตย์ ช่วงเวลาประมาณ 20.00 น. หรือ 22.00 น. จะมีการถ่ายทอดสดทุกสัปดาห์ ดังนั้นจึงอาจมีการนัดแนะกับกลุ่มเพื่อนหรือคนในครอบครัวเพื่อชมฟุตบอลด้วยกัน หรือหากนิยมคนเดียวก็จะทำธุระอื่นๆ ให้เสร็จเรียบร้อยก่อนการแข่งขันเริ่มต้น ลักษณะการเตรียมตัวของแฟนบอลจึงอาจมีตั้งแต่ การไม่เตรียมตัวใดๆ เลย ทำเพียงแค่อเปิดโทรทัศน์ชมการถ่ายทอดสดเท่านั้น จนกระทั่งค้นคว้าข้อมูลของคู่ที่จะลงทำการแข่งขัน เช่น นักฟุตบอลที่จะลงสนาม สภาพความพร้อมของทีม ฯลฯ ซึ่งการเตรียมตัวดังกล่าว จะแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ในการรับชมการถ่ายทอด กล่าวคือ หากเป็นนักพนันอาจศึกษาข้อมูลของทีมว่าทีมใดน่าจะเป็นฝ่ายชนะ เป็นต้น นอกจากนี้การเตรียมตัวสำหรับชมฟุตบอลในคู๊ดัก เวลาประมาณ 1.00 น. หรือ 2.00 น. ในช่วงกลางสัปดาห์ซึ่งแฟนบอลชาวไทยส่วนใหญ่ต้องทำงานหรือเรียนหนังสือ ทำให้แฟนบอลแต่ละคนมีลักษณะการเตรียมตัวต่างออกไปจากคูใน ช่วงหัวค่ำ เนื่องจากจะต้องอดนอนเพื่อรอชมฟุตบอล แฟนบอลบางคน

จะเลือกดูเฉพาะนัดสำคัญๆ ในขณะที่บางคนเลือกที่จะนอนในช่วงหัวค่ำ และตั้งนาฬิกาปลุกเพื่อตื่นมาดูอีกครั้ง แต่บางคนก็ชอบที่จะไม่นอนเลยป้องกันการหลับเพลิน

ช่วงเวลาระหว่างการแข่งขัน แฟนบอลจำนวนไม่น้อยที่นิยมแต่งตัวด้วยเสื้อของสโมสรที่ตนเองเชียร์เพื่อแสดงให้เห็นทราบว่ายูทีมใด เสื้อที่ใส่นี้อาจเป็นทั้งของแท้ที่มีลิขสิทธิ์ถูกต้องจากสโมสรต้นสังกัดซึ่งจะมีราคาแพง แต่ก็มีแฟนบอลชาวไทยอีกไม่น้อยที่ซื้อเสื้อของปลอมมาใส่เนื่องจากมีราคาถูกและหาซื้อได้ง่ายกว่า ซึ่งสถานที่ที่เป็นแหล่งขายเสื้อสโมสรฟุตบอลแหล่งใหญ่อยู่ที่บริเวณสนามศุภชลาศัย และในขณะที่ชมการแข่งขันแฟนบอลอาจมีการแสดงออกด้วยอาการลุ้น เชียร์ ตะโกนในจังหวะสำคัญ หรืออาจมีพฤติกรรมรับประทานอาหาร ขนมขบเคี้ยว และเครื่องดื่มควบคู่ไปด้วย นอกจากนี้แฟนบอลบางคนอาจรับชมการถ่ายทอดสดทางสื่อโทรทัศน์ไปพร้อมๆ กับการรับฟังวิทยุเพื่อฟังการรายงานผลในคู่อื่นๆ ด้วย และช่วงเวลาหลังการแข่งขันจบลง แฟนบอลมักพูดคุยวิพากษ์วิจารณ์ และแสดงความคิดเห็นถึงเกมการแข่งขันในคู่ที่ได้รับชมระหว่างกลุ่มเพื่อนฝูง หรือการแสดงความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ แฟนบอลบางคนชอบที่จะดูเทปบันทึกการแข่งขันเพื่อดูจังหวะสำคัญอีกครั้ง

พฤติกรรมของแฟนบอลชาวไทยที่เห็นได้ชัดอีกอย่างคือ การลอกเลียนแฟชั่นของนักฟุตบอล ตัวอย่างเช่น แฟชั่นทรงผมของเดวิด เบ็คแฮม ไม่ว่าจะตัดผมสั้น ไว้ผมยาว รวบผม ปล่อยผม ถักเปีย ทำสีผม จะพบว่ามีแฟนบอลโดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นจะทำผมตามแบบเบ็คแฮม และที่ยอดนิยมในปัจจุบันคือ แฟชั่นใส่กำไลยาง ที่ก่อเกิดมาจากพวกนักฟุตบอลใส่เพื่อการกุศลหรือการรณรงค์บางอย่าง เช่น กำไลยางสีเหลืองเพื่อมูลนิธิเกี่ยวกับโรคมะเร็งของ แลนซ์ อาร์มสตรอง นักปั่นจักรยานระดับโลก หรือ กำไลยางสีขาว-ดำ เพื่อรณรงค์เกี่ยวกับการต่อต้านการเหยียดสีผิว เป็นต้น เมื่อแฟนบอลเห็นว่านักฟุตบอลใส่จึงทำให้กลายเป็นแฟชั่นที่ระบาดไปทั่วเมือง ซึ่งในช่วงแรกการสั่งซื้อกำไลยางต้องสั่งผ่านเว็บไซต์ของมูลนิธินั้นๆ แต่มาในระยะหลังมีพ่อค้าคนกลางนำมาขายต่อในราคาที่แพงกว่าปกติ ซึ่งอาจเป็นของแท้ที่สั่งมาจากเมืองนอกจริง หรือเป็นของปลอมที่ผลิตขึ้นมาเองเพื่อเอากำไรจากแฟนบอล

กระแสความนิยมในการชมฟุตบอลต่างประเทศนั้น ทำให้แฟนบอลชาวไทยเกิดพฤติกรรมต่างๆ ที่หลากหลาย การวิจัยครั้งนี้จึงพยายามที่จะสรุปพฤติกรรมของแฟนบอลชาวไทยที่เกิดขึ้นจากการชมฟุตบอลต่างประเทศ ซึ่งในปัจจุบันพฤติกรรมของแฟนบอลที่สังเกตได้มีตั้งแต่ระดับที่ไม่แสดงออก กล่าวคือเป็นผู้ที่ชอบฟุตบอล แต่ไม่ยึดติดกับสโมสรฟุตบอลหรือนักฟุตบอลมากนัก เป็นต้นว่า อาจมีสโมสรที่ชื่นชอบ แต่ไม่จำเป็นต้องได้ชมการถ่ายทอดสดทุกนัดที่มีการแข่งขัน การชมการถ่ายทอดสดนั้น

ขึ้นอยู่กับความสะดวกและมักจะชมการถ่ายทอดสดอยู่ที่บ้าน นอกจากนี้ยังไม่ยึดติดกับสินค้าหรือของที่ระลึกอีกด้วย

ในช่วงที่มีมหกรรมฟุตบอลรายการใหญ่ๆ เกิดขึ้น เช่น ฟุตบอลโลก ฟุตบอลชิงแชมป์แห่งชาติยุโรป จะเกิดกลุ่มแฟนบอลประเภทที่ติดตามฟุตบอลเฉพาะในช่วงที่มีมหกรรมกีฬานั้น ลักษณะการชมจึงเป็นแบบผิวเผินเพียงเพราะต้องการตามกระแส หรือติดตามผลการแข่งขันสำหรับพุดคุยได้ไม่ตกข่าว

นอกจากสื่อโทรทัศน์แล้ว สื่ออื่นๆ ก็มีบทบาทสำคัญเช่นกันที่ทำให้แฟนบอลชาวไทยเกิดความสนใจและติดตามชมการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศ พฤติกรรมของแฟนบอลชาวไทยที่เกิดขึ้น นอกเหนือจากการรับชมการถ่ายทอดสดผ่านสื่อโทรทัศน์แล้ว แฟนบอลที่คลั่งไคล้จึงมีการติดตามสื่ออื่นๆ ด้วย เช่น การติดตามข่าวสาร บทความ การวิเคราะห์จากหนังสือพิมพ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับฟุตบอลเป็นหลัก ซึ่งในปัจจุบันมีหนังสือพิมพ์ต่างๆ ดังนี้

1. หนังสือพิมพ์สตาร์ ซอคเกอร์
2. หนังสือพิมพ์คิกออฟ
3. หนังสือพิมพ์สปอร์ตพูล
4. หนังสือพิมพ์สยามกีฬา
5. หนังสือพิมพ์เจาะเกมส์

แฟนบอลชาวไทยยังให้ความนิยม และติดตามฟังรายการวิทยุที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับกีฬาเป็นหลัก ทางคลื่น เอฟ เอ็ม 99 เม็กกะเฮิร์ตซ อ.ส.ม.ท. ซึ่งถือได้ว่าเป็นสถานีกีฬาตลอด 24 ชั่วโมง คลื่นแรกของประเทศไทย ที่มีเป้าหมายหลักคือ การนำเสนอผลการแข่งขันสดทันทีทุกชนิดกีฬา เพื่อสนองต่อกลุ่มผู้ฟังที่เป็นแฟนกีฬา นักกีฬาหรือคนที่ชอบกีฬา และเนื่องจากการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศได้รับความสนใจจากแฟนบอลชาวไทยจำนวนมาก ทางสถานีกีฬา เอฟ เอ็ม 99 เม็กกะเฮิร์ตซ อ.ส.ม.ท. จึงจัดให้มีการบรรยายเกมการแข่งขันให้ได้รับฟังกันแบบสดๆ ในทุกนัดที่มีการแข่งขันเกิดขึ้น

ในสมัยก่อนที่โทรทัศน์จะเข้ามามีบทบาทในการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศ แฟนบอลชาวไทยจะต้องติดตามฟังการบรรยายการแข่งขันผ่านทางคลื่นวิทยุต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งแม้แต่ในปัจจุบัน แฟนบอลชาวไทยบางคนที่ไม่สามารถรับชมผ่านทางโทรทัศน์ได้ การฟังการบรรยาย

ผ่านทางวิทยุก็ยังเป็นทางเลือกที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูงจากแฟนบอลเหล่านี้อีกด้วย นอกจากการติดตามรับฟังการบรรยายการแข่งขันในแต่ละนัดแล้ว การพูดคุยระหว่างผู้จัดรายการกับแฟนบอลที่โทรศัพท์เข้ามาแสดงทัศนะ ความคิดเห็นก็ได้รับความนิยมเช่นกัน ในปัจจุบันมีการพูดคุยลักษณะนี้เป็นจำนวนมากและในแต่ละช่วง แต่ละผู้จัดรายการก็มักจะมีแฟนบอลขาประจำที่จะโทรศัพท์เข้ามาพูดคุยด้วยอยู่เสมอ

นอกจากสื่อหลักอย่างหนังสือพิมพ์และวิทยุแล้ว สื่อสมัยใหม่ที่เข้ามามีบทบาทอย่างมากในปัจจุบันก็คือ สื่ออินเทอร์เน็ตที่แฟนบอลให้ความนิยมเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ไม่ยากและสามารถหาข้อมูลได้อย่างที่ต้องการ งานวิจัยของธณภูมิ เรื่องวิทยานุกูล ได้ศึกษาเรื่องชุมชนเสมือนของกลุ่มวัฒนธรรมฟุตบอลในกระดานข่าวอิเล็กทรอนิกส์ กล่าวคือเป็นกลุ่มแฟนบอลที่มีการรวมตัวและติดต่อกันผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตระหว่างแฟนบอลที่ชื่นชอบฟุตบอล สโมสรฟุตบอล หรือนักฟุตบอลคนเดียวกัน ซึ่งในปัจจุบันมีเว็บไซต์ต่างๆ ที่ใช้เป็นที่พูดคุยแสดงความคิดเห็นหรือแลกเปลี่ยนทัศนคติของแฟนบอลด้วยกัน เช่น www.mu2000.net, www.liverpoolthailand.com, www.real-madridfootballfanclub.cjb.net หรือ www.inter.it/th เป็นต้น แฟนบอลกลุ่มนี้จะมีทั้งการแสดงความคิดเห็นต่อสโมสรที่ตนเองชื่นชอบ และสโมสรฟุตบอลที่ตนเองไม่ชอบ ซึ่งจะมีบางข้อความที่ใช้คำที่ไม่เหมาะสม เช่น คำหยาบ คำที่กล่าวว่าร้ายต่อสโมสรอื่น ทำให้บางครั้งเกิดการถกเถียงรุนแรงระหว่างผู้ที่เข้ามาแสดงความคิดเห็นในเว็บบอร์ดนั้น

ปัจจุบันจึงมีเว็บไซต์มากมายที่ให้บริการข้อมูลข่าวสาร และเป็นสถานที่สำหรับแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่างๆระหว่างแฟนบอล ดังตัวอย่างซึ่งสามารถแยกได้เป็น 4 ลักษณะ คือ

1. เว็บไซต์ที่ให้ข้อมูลข่าวสารในแวดวงฟุตบอล
  - www.premierleague.com
  - www.lega-calcio.it
  - www.soccer-spain.com
  - www.bundesliga.de/en
  - <http://soccernet.espn.go.com>
  - www.soccerbase.com
  - www.soccer-stats.com

- www.soccersuck.com
- <http://webindex.sanook.com/sports/football>
- www.pantip.com/cafe/supachalasai
- www.geocities.com/ballza55/allweb.html
- www.geocities.com/chawanx/index.html
- www.laligathai.com

2. เว็บไซต์ของสโมสร

- www.manutd.com สโมสรแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด, อังกฤษ
- www.chelseafc.co.uk สโมสรเชลซี, อังกฤษ
- www.liverpoolfc.tv สโมสรลิเวอร์พูล, อังกฤษ
- www.arsenal.co.uk สโมสรอาร์เซนอล, อังกฤษ
- www.bwfc.co.uk สโมสรโบลตัน, อังกฤษ
- www.juventus.it สโมสรยูเวนตุส, อิตาลี
- www.acmilan.it สโมสรเอซี มิลาน, อิตาลี
- www.inter.it สโมสรอินเตอร์ มิลาน, อิตาลี
- www.udinese.it สโมสรอูดิเนเซ่, อิตาลี
- www.samdoria.it สโมสรซามโดเรีย, อิตาลี
- www.fcbarcelona.com สโมสรบาร์เซโลน่า, สเปน
- www.realmadrid.com สโมสรรีล มาดริด, สเปน
- www.villarrealcf.es สโมสรบิยาร์เรอัล, สเปน
- www.realbetisbalompie.es สโมสรรีล เบติส, สเปน
- www.rcdespanyol.com สโมสรเอสปันญอล, สเปน
- www.fcbayern.de สโมสรบาเยิร์น มิวนิก, เยอรมัน
- www.schalke04.de สโมสรซาลเก้ 04, เยอรมัน
- www.herthabsc.de สโมสรแฮร์ธา เบอริลิน, เยอรมัน
- www.vfb-stuttgart.de สโมสรสตุทการ์ต, เยอรมัน

3. เว็บไซต์ของแฟนฟุตบอลของสโมสรต่างๆ

- www.manuclub.com แฟนสโมสรแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด
- www.thaimufc.net แฟนสโมสรแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด
- www.coolthai.com/muclub แฟนสโมสรแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด
- www.geocities.com/manchesterutdclub แฟนสโมสรแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด
- www.beam.to/fergikids แฟนสโมสรแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด
- www.mudavil.pantown.com แฟนสโมสรแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด
- www.geocities.com/reddevilthai2000 แฟนสโมสรแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด
- www.mu2000.net แฟนสโมสรแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด
- www.manutdclub.50megs.com แฟนสโมสรแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด
- www.geocities.com/yomink แฟนสโมสรแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด
- www.geocities.com/ariyachot2000 แฟนสโมสรแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด
- www.mudavils.is.in.th แฟนสโมสรแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด
- www.manufanclub.th.gs แฟนสโมสรแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด
- www.manutdth.com แฟนสโมสรแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด
- www.thaimanutd.com แฟนสโมสรแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด
- www.liverpoolthailand.com แฟนสโมสรลิเวอร์พูล
- www.hongmarnz.com แฟนสโมสรลิเวอร์พูล
- www.hongdaeng.com แฟนสโมสรลิเวอร์พูล
- www.smileliverpool.com แฟนสโมสรลิเวอร์พูล
- <http://members.thai.net/utliverpool/index.html> แฟนสโมสรลิเวอร์พูล
- www.geocities.com/thekop_city แฟนสโมสรลิเวอร์พูล
- www.thekop.in.th แฟนสโมสรลิเวอร์พูล
- www.geocities.com/ritr_9 แฟนสโมสรลิเวอร์พูล
- www.liverpool.in.th แฟนสโมสรลิเวอร์พูล
- www.geocities.com/kopworld แฟนสโมสรลิเวอร์พูล
- www.geocities.com/thekoplms แฟนสโมสรลิเวอร์พูล
- www.geocities.com/cutiegersard แฟนสโมสรลิเวอร์พูล

- www.liverpoolclip.com แฟนสโมสรรลิเวอร์พูล
- www.thekopthai.com แฟนสโมสรรลิเวอร์พูล
- www.chelsea.in.th แฟนสโมสรรเชลซี
- www.chelseathailand.com แฟนสโมสรรเชลซี
- www.chelseatoday.com แฟนสโมสรรเชลซี
- www.chelseasiam.com แฟนสโมสรรเชลซี
- www.fantheblue.is.in.th แฟนสโมสรรเชลซี
- http://chelsea.nichub.com แฟนสโมสรรเชลซี
- www.arsenal.in.th แฟนสโมสรรอาร์เซนอล
- www.gunner4u.netfirms.com แฟนสโมสรรอาร์เซนอล
- www.angelfire.com/sk2/dqvi แฟนสโมสรรอาร์เซนอล
- www.arsenalclub.com แฟนสโมสรรอาร์เซนอล
- www.spursthailand.com แฟนสโมสรรท็อตแนม ฮ็อทสเปอร์
- www.thaispurs.com แฟนสโมสรรท็อตแนม ฮ็อทสเปอร์
- www.thfcthailand.thcity.com แฟนสโมสรรท็อตแนม ฮ็อทสเปอร์
- www.nufcth.com แฟนสโมสรรนิวคาสเซิล ยูไนเต็ด
- www.westhamsc.com แฟนสโมสรรเวสต์แฮม ยูไนเต็ด
- www.sunderlandthai.com แฟนสโมสรรซันเดอร์แลนด์
- http://members.thai.net/boro แฟนสโมสรรมิดเดิลสโบรซ์
- www.thaibarcelona.com แฟนสโมสรรบาร์เซโลน่า
- www.realmadrid.in.th แฟนสโมสรรรีล มาดริด
- www.realmadridfootballfanclub.cjb.net แฟนสโมสรรรีล มาดริด
- www.intercampusthai.com แฟนสโมสรรอินเตอร์ มิลาน
- www.geocities.com/parma117 แฟนสโมสรรปาร์มา

4. เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการพนันฟุตบอล

- www.willhill.com
- www.ladbrokes.com

- www.footballbetting.com
- www.bettingzone.co.uk
- www.soccerphile.com
- www.bet365.com
- www.sportbet.com

นอกจากที่ได้ยกตัวอย่างเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับฟุตบอลมาจำนวนหนึ่งแล้ว ยังมีเว็บไซต์อื่นๆ อีกมากมายนับไม่ถ้วนที่เกิดขึ้นทุกวันในโลกอินเทอร์เน็ต ให้แฟนกีฬาและแฟนฟุตบอลได้เข้าไปแสวงหาข้อมูล ข่าวสาร หรือเรื่องราวที่ตนเองอยากทราบ

สำหรับกลุ่มนักพนันบอล จะเป็นกลุ่มที่ติดตามดูฟุตบอลหรือดูฟุตบอลไม่เป็นเลย แต่ใช้ผลการแข่งขันเพื่อเล่นพนัน จากงานวิจัยของจิราพร กณะกาศัย (2544) ได้ศึกษาพบว่าข้อมูลจากสื่อมวลชน ประเภทหนังสือพิมพ์ ที่มีการรายงานผลการแข่งขัน วิเคราะห์ก่อนและหลังเกม รวมถึงการคาดการณ์ผลการแข่งขัน และการให้ทรรศนะต่อรองสำหรับเล่นพนันนั้น ทำให้แฟนบอลสามารถนำไปใช้ในการพนันได้ ส่วนข้อมูลจากสื่อโทรทัศน์แม้ว่าแฟนบอลผู้เล่นพนันจะไม่นิยมนำมาใช้ในการเล่นพนัน แต่โทรทัศน์ก็สามารถดึงดูดความสนใจของแฟนบอลได้เพื่อติดตามผลการแข่งขันแบบนาทีต่อนาที

ส่วนกลุ่มแฟนบอลที่มีความรุนแรงในการชมฟุตบอลต่างประเทศมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มคลั่งไคล้แฟนบอลเหล่านี้จะมีพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างชัดเจน ทุ่มเทให้กับสโมสรหรือนักฟุตบอลที่ตนหลงใหลอย่างเต็มที่ เช่น เมื่อมีสโมสรจากต่างประเทศมาทำการแข่งขันในประเทศไทย แฟนบอลกลุ่มนี้จะพยายามเข้าไปใกล้ชิดกับนักฟุตบอลให้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการไปต้อนรับที่สนามบิน การตามไปเฝ้าที่โรงแรมที่นักฟุตบอลเข้าพัก การไปดูการซ้อมและแข่งจริงที่สนาม หรือแม้แต่การทุ่มเงินจำนวนมากเพื่อซื้อของที่ระลึก มีการเก็บสะสมของหายากที่เกี่ยวข้องกับสโมสรหรือนักฟุตบอลที่ตัวเองชื่นชอบ

นอกจากพฤติกรรมที่ยกตัวอย่างมานี้ ยังอาจมีพฤติกรรมอันหลากหลายของแฟนบอลชาวไทยที่ชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์ปรากฏให้เห็นอยู่เสมอ ทั้งนี้เพราะสื่อมวลชนทุกประเภทมีส่วนกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมเหล่านี้ขึ้นมา ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสารเฉพาะกลุ่ม อินเทอร์เน็ต รวมทั้งการพูดคุยกับกลุ่มแฟนบอลที่มีพฤติกรรมชื่นชอบในสิ่งเดียวกัน และหากสังเกตให้ดีแล้ว จะเห็นได้ว่ากระแสความนิยมในการชมฟุตบอลต่างประเทศที่เพิ่มขึ้นนั้น สาเหตุหลักมาจากการวาง

ระบบธุรกิจที่ลงตัว มีการสร้างสโมสรฟุตบอลให้มีชื่อเสียง นักฟุตบอลเปรียบเสมือนเป็นดาราที่เมื่อเป็นฟรีเซ็นเตอร์ให้กับผลิตภัณฑ์ชนิดใดชนิดหนึ่ง แฟนบอลกลุ่มที่ชื่นชอบก็มักจับจ่ายซื้อสินค้าชนิดนั้นตามกันไป เมื่อมีการถ่ายทอดสดการแข่งขันแต่ละนัด อัตราค่าโฆษณาจะมีมูลค่ามหาศาล แต่เมื่อฟุตบอลได้ถูกทำให้กลายเป็นธุรกิจระดับโลกแล้ว การลงทุนกับการโฆษณาก็ยิ่งมักได้ผลคุ้มค่า เพราะมีผู้รับสารจำนวนมากที่เป็นแฟนฟุตบอลเฝ้าติดตามและพร้อมจะซื้อสินค้าเหล่านั้น

จากประเด็นต่างๆ ที่กล่าวไปแล้วข้างต้นนั้น จะเห็นว่าการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์เข้ามามีบทบาทต่อแฟนบอลชาวไทยเป็นอย่างมาก งานวิจัยนี้จึงต้องการศึกษาถึงพฤติกรรมแบบต่างๆ ในการชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์ของแฟนบอลชาวไทย

ปัญหานำวิจัย

1. แฟนบอลชาวไทยมีพฤติกรรมการชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์อย่างไร
2. แฟนบอลชาวไทยมีการตอบสนองต่อการชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมของแฟนบอลชาวไทยที่มีความคลั่งไคล้การชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์
2. เพื่อวิเคราะห์การตอบสนองของแฟนบอลชาวไทยที่มีความคลั่งไคล้การชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์

ข้อสันนิษฐาน

1. พฤติกรรมของแฟนบอลชาวไทยต่อการชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์ เกิดขึ้นตามความต้องการซึ่งแตกต่างกันไปตามระดับความคลั่งไคล้ของแฟนบอลกลุ่มต่างๆ
2. การตอบสนองของแฟนบอลชาวไทยต่อการชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์จะมีความหลากหลาย และแสดงออกต่างกันไปตามระดับความคลั่งไคล้ของแฟนบอลกลุ่มต่างๆ

ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะแฟนบอลชาวไทย ซึ่งอาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีความคลั่งไคล้ฟุตบอลต่างประเทศ ได้แก่ การแข่งขันฟุตบอล English Premier League ประเทศอังกฤษ, Lalic Spain ประเทศสเปน, Calcio Serie A ประเทศอิตาลี และ Bundesliga ประเทศเยอรมัน ในฤดูกาล 2004-2005 ซึ่งเป็นการแข่งขันที่มีการถ่ายทอดสดเป็นประจำทุกสัปดาห์ทางสื่อโทรทัศน์ทั้งฟรีทีวีและเคเบิลทีวี

นิยามศัพท์เฉพาะ

- พฤติกรรม : การแสดงออกของบุคคลที่มีต่อการชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์ ทั้งที่เห็นอย่างชัดเจน เช่น การรวมกลุ่มเพื่อชมฟุตบอลต่างประเทศ การแต่งกายที่มีสัญลักษณ์ของทีมฟุตบอลที่ตนชื่นชอบ หรือผู้ที่แสดงออกว่าชื่นชอบเพียงเล็กน้อย แต่จะรู้ได้จากการพูดคุยสอบถาม
- แฟนบอลชาวไทย : ประชาชนชาวไทยที่ติดตามกีฬาฟุตบอลต่างประเทศจากสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นสื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ สื่อหนังสือพิมพ์ สื่ออินเทอร์เน็ต เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง ทั้งชายและหญิงที่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร
- ฟุตบอลต่างประเทศ : กีฬาฟุตบอลที่มีการจัดการแข่งขันเก็บสะสมคะแนนเป็นฤดูกาลในทวีปยุโรป ได้แก่ ประเทศอังกฤษ ประเทศสเปน ประเทศอิตาลี และประเทศเยอรมัน ซึ่งมีการถ่ายทอดผ่านทางสื่อโทรทัศน์ทั้งฟรีทีวี และเคเบิลทีวี
- การถ่ายทอดสด : การที่แฟนบอลชาวไทยได้รับชมการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศ ผ่านทางสื่อโทรทัศน์ในเวลาเดียวกันกับที่แข่งขันกันจริงในต่างประเทศ
- การชมฟุตบอล : วิธีการที่แฟนบอลชาวไทยชมการแข่งขันถ่ายทอดการแข่งขันฟุตบอล ทั้งก่อนการแข่งขัน ขณะแข่งขัน และหลังการแข่งขัน เช่น การค้นหาข้อมูล

ความพร้อมของทีมก่อนที่จะลงแข่งขัน การเลือกสถานที่ชมฟุตบอล
การรวมตัวกันเพื่อเชียร์ทีมฟุตบอลทีมเดียวกัน การพูดคุย
วิพากษ์วิจารณ์หลังจากการแข่งขันสิ้นสุดลง

ความคลั่งไคล้ : พฤติกรรมของแฟนบอลชาวไทยที่แสดงออกถึงความชอบที่มีต่อการ
ชมฟุตบอลต่างประเทศในระดับที่คนทั่วไปสามารถรับรู้ได้ด้วยการ
มองเห็น หรือการพูดคุย

การตอบสนอง : วิธีการที่แฟนบอลชาวไทยแสดงออกถึงความชื่นชอบเกี่ยวกับการชม
ฟุตบอลต่างประเทศ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นประโยชน์ต่อผู้ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการถ่ายทอดสดกีฬาในประเทศไทย
2. เป็นประโยชน์ต่อผู้ผลิตสื่อ ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นถึงลักษณะการเปิดรับ รวมถึงการ
ตอบสนองของกลุ่มแฟนบอลที่มีความคลั่งไคล้ชัดเจนได้
3. แสดงให้เห็นถึงลักษณะการเปิดรับรวมถึงการตอบสนองของกลุ่มแฟนบอลที่มีความคลั่งไคล้
ระดับต่างๆ กันได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมกรรมการชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์ของแฟนบอลชาวไทย” ผู้วิจัยได้นำทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาเพื่อนำไปสู่การสังเกตเห็นที่มาของปัญหา และเป็นกรอบในการนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นตัวกำหนด (Communication Technology Determinism Theory)
2. แนวคิดเกี่ยวกับกีฬาและฟุตบอล (Sport and Football)
3. ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจจากสื่อมวลชน (The uses and the gratification theory)
4. แนวคิดเกี่ยวกับ “แฟน” (Fan) และ “แฟนดอม” (Fandom)
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นตัวกำหนด (Communication Technology Determinism Theory)

แนวคิดเรื่องเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นตัวกำหนด (Communication Technology Determinism Theory) เริ่มต้นมาจากมาร์แชล แมคลูฮัน (Marshal McLuhan 1911-1980) ที่กล่าวว่า “The medium is the message” หรือ “สื่อคือสาร” เป็นข้อความที่ยืนยันความเชื่อของเขาว่า เทคโนโลยีสื่อมีผลต่อสังคมและวัฒนธรรมมากกว่าตัวเนื้อหาของสื่อเอง โดยที่ McLuhan ได้พยากรณ์ล่วงหน้าไว้ว่า เทคโนโลยีการสื่อสารจะทำให้เกิด “หมู่บ้านโลก” (Global village) กล่าวคือโลกทั้งโลกจะหดแคบลงเหมือนเป็นหมู่บ้านเดียวกัน เพราะความทั่วถึงและรวดเร็วของการรับส่งข้อมูลข่าวสาร

ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีการสื่อสารที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดก็คือ การทำให้อุปสรรคด้านระยะทางและกาลเวลากลายเป็นเรื่องที่ไร้ความหมาย เพราะไม่อาจปิดกั้นประสบการณ์ของมนุษย์ได้อีกต่อไป โดยเฉพาะกับสื่อโทรทัศน์ที่ส่งผลให้เกิดความก้าวหน้าในรูปแบบการนำเสนอรายการกีฬาใหม่ๆ ให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ดังที่ Whannel (1992; อ้างถึงในกาญจนา แก้วเทพ, 2542) ได้สำรวจพบว่า

1. การประดิษฐ์เครื่องรับโทรทัศน์สีแทนโทรทัศน์ขาวดำ ทำให้การติดตามดูรายการแข่งขันกีฬาที่ต้องอาศัยเรื่องสีเป็นอย่างมาก (เช่น สีกางเกงของฟุตบอลทีมต่างๆ) มีความเป็นไปได้ มีสีสัน และสนุกสนานมากขึ้น
2. การติดต่อเทปช่วยทำให้การรายงานข่าวกีฬามีความรวดเร็ว และยังสามารถสร้างความน่าสนใจได้
3. การสร้าง/ถ่ายภาพแบบ Slow-motion และการย้อนภาพกลับมาดูใหม่ (Action replay) ทำให้การนำเสนอข่าวกีฬาทางโทรทัศน์ หรือการถ่ายทอดสดมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น
4. เทคโนโลยีที่มีผลกระทบอย่างสูงต่อเรื่องกีฬาทางโทรทัศน์ คือ ความแพร่หลายของการถ่ายทอดรายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ซึ่งทำให้เรื่องการกีฬาขยายขอบเขตไปได้ครอบคลุมทั่วโลก ที่เรียกว่า Globalization of sport และผลจากการที่กีฬาประเภทต่างๆ และนักกีฬาดังๆ ระดับโลกได้ถูกถ่ายทอดแพร่ภาพไปก็ทำให้บรรดาสินค้าต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา เช่น ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้ากีฬา อุปกรณ์กีฬา สามารถขยายตลาดตามออกไปด้วย

ในแง่ของผู้รับสารกับเทคโนโลยีการสื่อสารโดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์จะสร้างประสบการณ์ต่อผู้รับสารให้มีลักษณะเอาตัวเข้าไปผูกพันกับเรื่องราวในสื่อสูงมาก (involving) ทั่วๆ ที่ตัวสื่ออาจจะไม่ได้ให้ข้อมูลต่างๆ มากนัก ทั้งนี้เพราะสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่ให้ทั้งภาพและเสียง ซึ่งเป็นรูปแบบสื่อที่ดึงดูดทั้งใจและกายของผู้รับสารให้เข้าไปสังเกตในระยะใกล้ๆ และกระตุ้นขีดมากยิ่งขึ้นทุกที มุมกล้องและระยะห่างของกล้องสามารถจะดูเอาผู้ชมให้ "in" เข้าไปอย่างไม่รู้ตัว นอกจากนั้นช่วงเวลาของสื่อโทรทัศน์จะมีลักษณะต่อเนื่องและผู้ชมไม่ได้เป็นผู้ควบคุมการสื่อสาร (ต้องดูตามเวลาที่โทรทัศน์กำหนด) รวมทั้งไม่มีจังหวะให้หยุดคิดไตร่ตรองด้วย (กาญจนา แก้วเทพ, 2545)

ในขณะที่ E. Rogers ได้ค้นคว้าคุณลักษณะสำคัญของสื่อแบบใหม่ เช่น คอมพิวเตอร์ โดยเปรียบเทียบกับคุณลักษณะของรูปแบบการสื่อสารอย่างเดิมๆ ที่มีอยู่ คือ การสื่อสารระหว่างบุคคล และการสื่อสารมวลชน พบว่าคุณลักษณะของสื่อแบบใหม่ที่จะมีผลต่อเนื่องไปถึงการเปลี่ยนแปลงประสพการณ์ของมนุษย์ และการเปลี่ยนแปลงสังคมนั้นมีอยู่ 3 ประการ คือ

1. ลักษณะ Interactivity ของสื่อ แต่เดิมนั้นคุณสมบัติที่จะตอบโต้การสื่อสารระหว่าง 2 ฝ่าย จะมีอยู่แต่เฉพาะในการสื่อสารระหว่างบุคคลแบบเผชิญหน้าเท่านั้น (face-to-face communication) หากเริ่มมีการใช้สื่อกลางแบบใดเข้ามาเกี่ยวข้อง ลักษณะ “ตอบโต้อย่างฉับพลันทันที” จะสูญหายไป แต่ในสื่อสมัยใหม่ เช่น การใช้ E-mail Computer Conference จะสามารถสร้างเงื่อนไขให้เกิดการตอบโต้ได้อย่างฉับพลันทันทีอันจะทำให้มิติด้านกาลและเทศะของการสื่อสารเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก
2. ลักษณะ Individualize / Demassified แต่เดิมนั้นรูปแบบการสื่อสารแบบสื่อมวลชน จะสร้างกลุ่มผู้รับสารแบบเป็น “มวลชน” (massified) ขึ้นมา ทุกคนจะดูรายการทุกอย่างเหมือนกัน ในเวลาเดียวกัน แต่ถึงแม้ว่าความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารจะทำให้ผู้ใช้สารสามารถเลือกใช้ตามกาลและเทศะที่ตนเองต้องการได้มากขึ้น ตัวอย่างเช่น เครื่องอัดวีดีโอเทป การดูรายการเคเบิลทีวีแบบเสียเงินที่เลือกรายการดูได้เอง (Pay per view) เป็นต้น
3. ลักษณะ Asynchronous nature of new communication คุณลักษณะประการหนึ่งของสื่อแบบใหม่ คือ สามารถจะแบ่งแยกกันเป็นส่วนๆ ได้ (asynchronize) โดยไม่มาเป็นกลุ่มก้อนเดียว ตัวอย่างเช่น ลักษณะการให้ข่าวสาร จะไม่มาเป็นข่าวที่ต่อเนื่องกันยาวๆ ที่เดียว แต่จะมาแบบแยกเป็นส่วนๆ เช่น ข่าวสั้นทุกชั่วโมง โดยที่ผู้รับสารจะต้องมาประกอบเอาเอง เช่นเดียวกับลักษณะ hardware ของคอมพิวเตอร์ที่สามารถจะแยกชิ้นเป็นส่วนๆ แล้วค่อยนำมาประกอบเพิ่มเติมภายหลังได้ นอกจากนี้ยังหมายความว่าสื่อที่สามารถจะเก็บรักษาข่าวสารข้อมูลเอาไว้ด้วย และวิธีการเก็บข่าวสารก็ยังสามารถแยกไว้ในที่ต่างๆ ได้อีกด้วย

Rogers กล่าวเสริมว่า ลักษณะทั้ง 3 ประการนี้จะมีความหมายที่เปลี่ยนไปในสังคมที่เรียกว่าสังคมข่าวสาร ซึ่งมีคุณลักษณะที่เด่นๆ ดังนี้

1. กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสินค้าประเภท “บริการ” จะมีความสำคัญมากกว่ากิจกรรมการผลิต
2. ข่าวสารจะกลายเป็นทรัพยากรที่มีค่าแทนเงินทุนและเครื่องจักรดังเช่นสมัยก่อน

แต่อย่างไรก็ตาม H. Innis (1950) นักวิชาการกลุ่มเศรษฐศาสตร์การเมืองแห่งสำนัก Toronto ให้ข้อสังเกตไว้ว่า ไม่ว่าจะการพัฒนาด้านเทคโนโลยีจะก้าวหน้าไปเพียงใด แต่อำนาจในการใช้และควบคุมเทคโนโลยีก็ยังคงตกอยู่ในมือของคนกลุ่มน้อย คือ กลุ่มชนชั้นนำ (elite) เท่านั้น ไม่ว่าจะจะเป็นกลุ่มทหาร รัฐบาล หรือกลุ่มนักธุรกิจผู้ครอบครองสื่อก็ตาม ดังนั้นการแพร่ภาพการแข่งขันฟุตบอลจากต่างประเทศผ่านทางสื่อโทรทัศน์ จึงไม่ใช่เป็นเพียงปฏิบัติการทางวัฒนธรรมในสังคมโดยทั่วไปเท่านั้น แต่เป็นการเพิ่มปริมาณผู้ชมที่จะกลายเป็นส่วนหนึ่งของปฏิบัติการทางวัฒนธรรม โดยที่ผู้ชมเหล่านั้นไม่จำเป็นต้องลงไปร่วมการแข่งขันฟุตบอลด้วยตนเอง และยังเป็นเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนได้เติบโตขึ้นมาพร้อมทั้งการสร้างนักข่าวกีฬาอาชีพ เพื่อสร้างสรรคข่าวสารกีฬาให้ผู้ชมได้รับทราบและติดตามผล ซึ่งก็หมายถึงการถ่ายทอดวัฒนธรรมฟุตบอลให้ปรากฏจนกลายเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมชนิดหนึ่ง

ผู้วิจัยเห็นว่า การที่ฟุตบอลต่างประเทศได้รับความนิยมในกลุ่มผู้รับสารชาวไทยได้นั้น จำเป็นจะต้องมีการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารให้ก้าวหน้า ไม่ว่าจะจะเป็นสื่อโทรทัศน์ที่ถูกผลิตและถูกใช้ให้เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดวัฒนธรรม หรือวิถีชีวิตใหม่ๆ จากประเทศหนึ่งไปสู่ประเทศอื่นๆ นอกจากนี้ความก้าวหน้าของสื่อใหม่ เช่น คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต ที่ทำให้ข่าวสารและการให้บริการมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ ก็เป็นปัจจัยที่ทำให้แฟนบอลชาวไทยเกิดพฤติกรรมชมชมฟุตบอลต่างประเทศได้

แนวคิดเกี่ยวกับกีฬาและฟุตบอล (Sport and Football)

บทบาทหน้าที่ของกีฬาและฟุตบอลในปัจจุบันที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ชม โดยเฉพาะผู้เป็นแฟนบอลที่ให้ความนิยมต่อการติดตามชมการแข่งขันกีฬา ผ่านการถ่ายทอดทางโทรทัศน์ให้ได้รับชมกันถึงบ้าน มากกว่าที่จะเดินทางไปชมในสนามแข่งขันจริง ซึ่งต้องเสียเวลาและงบประมาณค่อนข้างมาก

ดังนั้นการรับชมการถ่ายทอดฟุตบอลต่างประเทศผ่านทางสื่อโทรทัศน์ จึงได้รับความนิยมจากแฟนบอลชาวไทยเป็นอย่างสูงจนกลายเป็นแบบวิถีชีวิตของผู้คนจำนวนหนึ่งในสังคมไทย

Eric Dunning (1999, อ้างถึงในทิชัมพร เอี่ยมเรไร, 2546) ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ในบทนำของหนังสือชื่อ Sport matters เกี่ยวกับเรื่องบทบาทหน้าที่ (function) ของกีฬาที่สามารถแบ่งได้ 5 ประเด็นคือ

1. เป็นภาษากลางเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน คนแปลกหน้า

บทบาทของ “กีฬา” นั้นคล้ายคลึงกับภาษากลาง (lingua franca) ที่ไม่เพียงแต่เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนฝูง หรือคนในครอบครัวเท่านั้น แต่ยังช่วยละลายบรรยากาศที่เย็นชา (break the ice) ของคนแปลกหน้าได้ด้วย โดยเฉพาะในกรณีของผู้ชายด้วยกัน ซึ่งจะเป็นปรากฏการณ์ที่เปลี่ยนไปอย่างช้าๆ นอกจากนี้อารมณ์และความหมายของกีฬา ยังสามารถบ่งชี้ถึงบรรยากาศด้านเศรษฐกิจ การเมือง และการทหารในระดับชาติ หรือนานาชาติได้ด้วย เช่น การแข่งขันกีฬาโอลิมปิก หรือฟุตบอลโลก ซึ่ง Dunning กล่าวว่า “ไม่มีกิจกรรมไหนที่สร้างความสนใจจากคนทั้งโลกได้พร้อมๆ กันอย่างนี้มาก่อน”

2. เป็นพื้นที่ต่อต้านการถูกควบคุม

John Fiske (1991) นักวิชาการสายวัฒนธรรมศึกษาชี้ว่าเหตุผลหนึ่งที่ทำให้กีฬาได้รับความนิยม โดยเฉพาะในแง่ของผู้ชมก็คือ กีฬาช่วยให้พวกเขา (ผู้ชม) ได้หลีกเลี่ยงไปจากงานประจำที่ซ้ำซาก จำเจ และน่าเบื่อ (Dunning, 1999) นั่นคือ แฟนกีฬาได้ตอบโต้กับความคับข้องใจของพวกเขาด้วยความรู้สึกที่เป็นอิสระไร้การควบคุมจากที่ทำงานหรือนายจ้าง แต่ Dunning (1999) แย้งว่าแนวคิดเรื่องการเป็นผู้ชมที่สามารถควบคุมการชมกีฬาในสนามได้นั้น แท้จริงแล้วการเป็นผู้ควบคุมหรือถูกควบคุมนั้นเกิดขึ้นสลับกันได้ตลอดเวลา เพียงแต่บริบทนั้นเปลี่ยนไป อย่างเช่น ผู้จัดการทีมฟุตบอลที่ควบคุมลูกทีมลงเล่นในแต่ละเกม ก็ต้องถูกควบคุมอีกชั้นจากบอร์ดบริหารสโมสร หรือแม้แต่ผู้ชมในสนามก็ยังคงถูกกล้องวงจรปิดของสนามควบคุมเพื่อความปลอดภัยอีกชั้นหนึ่ง

3. เป็นแหล่งแสวงหาความสนุกสนานตื่นเต้นเร้าใจ

นักวิชาการทางสังคมวิทยาเปรียบเทียบว่า กีฬานั้นก็คือ “ละครที่ไร้สคริปต์” และ “ไม่มีคำพูด” แต่ก็สามารถปลุกเร้าอารมณ์ผู้ชมได้อย่างต่อเนื่อง และตลอดเวลา โดยที่ไม่รู้เลยว่าในแต่ละเกม

นั้นจะจบลงแบบใด ดังที่ Maguire (1992) เรียกว่าเป็นที่แสวงหาความตื่นเต้นในชีวิต และบทบาทหลักของกีฬาไม่ว่าจะในฐานะผู้เล่น หรือผู้ชม ต่างก็ได้สัมผัสกับอารมณ์ดังกล่าวเช่นกัน ซึ่งรวมทั้งความรื่นรมย์สมใจ และความผิดหวังในกรณีที่ทีมโปรดหรือดาราคอนโปรดประสบกับความพ่ายแพ้ด้วยก็ได้ ซึ่งผู้ชมต่างก็ต้องการบริหารอารมณ์ของตนเอง ถึงแม้จะไม่ได้เป็นผู้เล่น แต่ก็เป็นผู้ชมเพื่อที่จะได้ใช้อารมณ์ร่วม และคาดหวังผลแพ้-ชนะ ไปกับการแข่งขัน

4. เป็นพื้นที่ที่แฟนกีฬา (fans) ใช้ประกอบสร้างอัตลักษณ์ของตน

John Fiske (Dunning, 1999) เสนอว่าในแง่มุมมองของกีฬานั้น “แฟนกีฬา” ไม่เพียงแต่ใช้เป็นที่แสวงหาความรื่นรมย์เท่านั้น แต่ยังเป็นพื้นที่ประกอบสร้าง “อัตลักษณ์” (identity) และความสัมพันธ์ขึ้นมา เพื่อให้พวกเขารับรู้ถึงความเป็นตัวเองที่แตกต่างไปจากเดิม ที่ถูกควบคุมโดยนายจ้าง หรืองานประจำแต่ละวัน ทั้งนี้ Dunning (1999) ขยายในประเด็นนี้ไว้ว่า ในสังคมอุตสาหกรรมสมัยใหม่นั้น กีฬามีส่วนช่วยสร้างรูปแบบอัตลักษณ์ของปัจเจกบุคคล กลุ่ม หรือระหว่างกลุ่ม ที่มีความหมายรวมไปถึงในระดับชาติด้วย เช่น การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนของเมือง กีฬาเขต กีฬาโอลิมปิก หรือฟุตบอลโลก เป็นต้น ซึ่งความรู้สึกดีใจหรือเสียใจจะเกิดขึ้นตามมา อันเนื่องมาจากผลงานของทีมโปรดหรือนักกีฬาคอนโปรด ที่ปัจเจกบุคคลได้นำตัวเองไปผูกพันเอาไว้ โดยเฉพาะหลังยุคสงครามเย็นเป็นต้นมานั้น สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไปทั่วโลก (Global) และส่วนหนึ่งที่สำคัญของกระบวนการเปลี่ยนแปลงนี้คือ การหายไป (disappearance) ของรูปแบบเก่าต่างๆ เช่น การล่มสลายของโซเวียต หรือการแบ่งแยกดินแดนของยูโกสลาเวีย พร้อมกับการผสมผสานเกิดขึ้นของสิ่งใหม่ๆ เช่นการเกิดขึ้นของประเทศใหม่ๆ และไม่ว่าความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จะเป็นอย่างไร สร้างความไม่แน่นอนแค่ไหน แต่สิ่งที่ยังคงอยู่สำหรับ “แฟนกีฬา” ก็คือ สโมสรกีฬา เช่น มอสโก ดินาโม, เรนเจอร์ส, เซลติก, อาร์เซนอล, ซาลเก 04, มาร์คไฮล์, ยูเวนตุส และ เอฟซี บาร์เซโลน่า

5. เป็นศาสนา/พิธีกรรม

อีกบทบาทหนึ่งที่ Dunning (1999) ตั้งข้อสังเกตไว้คล้ายกับนักวิชาการอีกหลายท่านที่เขียนไว้ก่อนหน้านี้ เช่น Coles, Durkheim และ Diem ที่เชื่อว่ากีฬามีบทบาทต่อชีวิตคนไม่แตกต่างจากความเชื่อในศาสนา เพราะต่างก็มีทั้งในส่วนของพิธีกรรม และความเชื่อมนต์ ซึ่งในแง่ของกีฬานั้นจะเกิดขึ้นกับผู้ชมที่วางตัวเป็น “แฟน” (fans) มากกว่านั้นคือ การให้ใจ (committed) กับทีมกีฬา หรือนักกีฬาที่ตัวเองโปรดปราน

จากบทบาทหน้าที่ของกีฬา 5 ประการที่ Dunning (1999) ได้กล่าวไว้ จะพบว่าฟุตบอลก็ได้แสดงบทบาทหน้าที่ที่ไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงจะนำแนวคิดเรื่องของการเป็นภาษากลาง การเป็นพื้นที่ต่อต้านการถูกควบคุม การเป็นแหล่งแสวงหาความสนุกสนาน การเป็นที่แสดงอัตลักษณ์ของกลุ่มแฟน และการเป็นศาสนา/พิธีกรรม มาใช้ในการวิเคราะห์ถึงบทบาทความสำคัญของฟุตบอลต่างประเทศที่มีผลต่อพฤติกรรมของแฟนบอลชาวไทยภายใต้บริบทของสังคมไทย

ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจจากสื่อมวลชน (The uses and the gratification theory)

ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจจากสื่อมวลชนนั้นได้เปลี่ยนมุมมองมาที่คนดู ซึ่งเรียกว่าเป็น “ผู้ใช้สื่อ” โดยแทนที่จะพิจารณาความต้องการของระบบสังคม Individual Functionalism กลับจะพิจารณาความต้องการทางจิตใจและทางสังคมของผู้ชม (psychological / sociological need) โดยตั้งคำถามว่า เพราะเหตุใดคนกลุ่มต่างๆ จึงเลือกดูรายการกีฬา呢 พวกเขามีความต้องการอะไร และหลังจากที่ดูแล้ว พวกเขาได้รับการตอบสนอง (gratification) หรือไม่

Raymond Bauer (1964) เสนอแนวคิดคัดค้านกระแสหลักเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้รับสารว่า พวกเขาไม่ได้มีลักษณะตั้งรับ (passive) แบบที่ทฤษฎีสื่อกระแสหลักคาดคิดไว้ แต่ผู้ชมเป็นกลุ่มคนที่ active มีเป้าหมายและมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอนทั้งในการแสวงหาและการเลือกใช้สื่อประเภทต่างๆ หลักการที่ผู้ชมเข้ามาเลือกการสื่อสาร / เลือกใช้สื่อประเภทต่างๆ นั้น เป็นไปตามหลักของทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange Theory) กล่าวคือ ผู้ชมมีความคาดหวังอยู่แล้วว่า “ลงทุนด้วยเวลาในการใช้สื่อประเภทนี้ จะให้ความพอใจได้มากกว่าสื่อประเภทนั้น เปิดทีวีช่องนี้จะให้ความสนุกสนานได้มากกว่าดูช่องนั้น” เป็นต้น

McCombs and Becker (1979) ได้กล่าวไว้ในเรื่องของการใช้สื่อตามความพอใจและความต้องการ (Uses and Gratification) ว่าบุคคลจะใช้สื่อมวลชนเพื่อสนองความต้องการดังต่อไปนี้

1. ต้องการรู้เหตุการณ์ (Surveillance) โดยการสังเกตการณ์และติดตามความเคลื่อนไหวต่างๆ จากสื่อมวลชน เพื่อให้รู้ทันต่อเหตุการณ์ให้ทันสมัยและรู้ว่าอะไรมีความสำคัญพอที่จะเรียนรู้

2. ต้องการช่วยตัดสินใจ (Decision) โดยเฉพาะการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน การรับสื่อมวลชนทำให้บุคคลสามารถกำหนดความเห็นของตนต่อสภาวะหรือเหตุการณ์รอบๆ ตัวได้
3. ความต้องการข้อมูลเพื่อการพูดคุยหรือสนทนา (Discussion) โดยการรับสื่อมวลชนทำให้บุคคลมีข้อมูลที่นำไปใช้ในการพูดคุยกับบุคคลอื่น
4. ความต้องการมีส่วนร่วม (Participation) ในเหตุการณ์และความเป็นไปต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบๆ ตัว
5. ความต้องการเสริมความคิดเห็นหรือการสนับสนุนการตัดสินใจที่ได้กระทำไปแล้ว (Reinforcement)
6. ความต้องการความบันเทิง (Relaxing and Entertainment) เพื่อความเพลิดเพลินและผ่อนคลายอารมณ์

แคทซ์และคณะ (Katz, E. and Others, 1974) ได้ให้คำอธิบายแบบแผนในเรื่องของการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจจากสื่อมวลชนของผู้รับสาร ดังนี้

“แนวทางการศึกษาการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจ คือ การศึกษาผู้รับสารเกี่ยวกับ 1) สภาวะทางสังคมและจิตใจ ซึ่งก่อให้เกิด 2) ความต้องการจำเป็นของบุคคล และเกิดมี 3) ความคาดหวังจากสื่อมวลชนหรือแหล่งข่าวอื่นๆ แล้วนำไปสู่ 4) การเปิดรับสื่อมวลชนในรูปแบบต่างๆ อันก่อให้เกิดผลคือ 5) การได้รับความพึงพอใจตามที่ต้องการ และ 6) ผลอื่นๆ ที่ตามมาซึ่งอาจจะไม่ใช่ผลที่ตั้งเจตนาไว้ก็ได้

สามารถสรุปเป็นแบบจำลองได้ดังนี้

ภาพที่ 2.1 : แสดงแบบจำลองการใช้สื่อเพื่อสนองความพึงพอใจ

ทฤษฎีแบบจำลองนี้ เป็นการอธิบายถึงพฤติกรรมการใช้สื่อว่ามีความสัมพันธ์กับความต้องการของมนุษย์ และการสนองความพอใจของมนุษย์ โดยสภาวะของสังคมและจิตใจที่แตกต่างกันทำให้มนุษย์มีความต้องการไม่เหมือนกัน ซึ่งสุดท้ายคือความพอใจที่ได้รับจากการใช้สื่อจะต่างกันไปด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับ “แฟน” (fan) และ “แฟนดอม” (Fandom)

“แฟน” มาจากคำว่า “Fanatic” ซึ่งหมายถึง หลงใหล คลั่งไคล้ แฟนมีประวัติความเป็นมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 โดย Henry Jenkins (1992) กล่าวว่าแฟนเกิดขึ้นครั้งแรก เมื่อนักหนังสือพิมพ์ได้พยายามอธิบายถึงคนที่คอยติดตามทีมนักกีฬาอาชีพ จึงกำหนดคำว่า “แฟน” ขึ้นมาเรียกคนกลุ่มนี้ หลังจากนั้นก็พัฒนาความหมายของคำต่อมาอีก โดยขยายความรวมถึงความจงรักภักดีของผู้ที่อุทิศตนเพื่อภารกิจกีฬาและงานบันเทิงต่างๆ ด้วย ซึ่งแฟนแต่ละกลุ่มจะมีความชื่นชอบต่างกัน ทั้งในด้านลักษณะภาพลักษณ์และพฤติกรรม เช่น แฟนดนตรีร็อก แฟนกีฬา แฟนดารา นักร้อง เป็นต้น

Joli Jenson (1992; อ้างถึงในเฉษฐา รัตนเขมากร, 2541) ได้แบ่งลักษณะของแฟนได้ 2 แบบ ได้แก่

1. แบบปัจเจกชน แฟนลักษณะนี้จะแยกตัวออกจากสังคม จากครอบครัว ชีวิตจะถูกครอบงำอย่างไร้เหตุผล ถูกล่อลวงโดยสื่อมวลชนและคนที่มีชื่อเสียงได้ง่าย
2. แบบกลุ่ม มีลักษณะจงรักภักดีต่อสิ่งที่หลงใหล และหลังจากนั้นจะเกิดความจงรักภักดีต่อกลุ่มที่หลงใหลในสิ่งเดียวกัน นอกจากนี้ยังมีลักษณะจงรักภักดีต่อความมีชื่อเสียงของดารา และรายการ อากาเรเหล่านี้เป็นโรคติดต่อ ต่อสมาชิกในกลุ่ม

Robert Escarpit (1975) ได้พูดถึง “Group set” ว่า เป็นกลุ่มคนที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน และไม่รู้ตัวว่ามีคนที่มีลักษณะความชอบคล้ายคลึงกัน จนกระทั่งื่อนามาเผยแพร่ สื่อทำให้เกิด “ปฏิสัมพันธ์” (interaction) กันระหว่างคนในกลุ่ม และทำให้เกิดกลุ่มใหม่ขึ้น โดยที่สื่อเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการสร้างวัฒนธรรมกลุ่มให้กับผู้รับสาร โดยผู้รับสารมีโอกาสที่จะเลือกรับสารหรือสื่อที่ตนคิดว่า “เหมาะสมถูกใจ” เพื่อเพิ่มคุณค่าใจแห่งสติปัญญาและกลายเป็นวัฒนธรรมของกลุ่มไป

คำจำกัดความของคำว่า “แฟน” ถูกตั้งขึ้นเพื่อตอบสนองระบบดารา และความมีชื่อเสียง ซึ่งถูกนำเสนอมาถึงกลุ่มของตนโดยผ่านสื่อมวลชน สามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะอาการ ดังนี้

1. แฟนผู้หลงใหลแต่เพียงลำพัง (Obsessed loner) จะเกี่ยวข้องกับความรู้สึกที่อยากให้ตนแตกต่างจากผู้อื่น ทำให้ความเป็นมวชนน้อยลง ตัดตัวเองออกมาจากครอบครัว สังคม เพื่อน ชีวิตจะถูกครอบงำเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จากความมีชื่อเสียง ความโด่งดังของดาราหรือนักกีฬา ฯลฯ ที่ตนชื่นชอบ จนสูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง คนเช่นนี้จะถูกยั่วเย้าโดยสื่อมวลชน นำไปสู่โลกมายาจนเข้าไปสู่อาการทางจิตที่อยากจะทำคนที่ตนถือว่าเป็นเจ้าของเพื่อให้สมความปรารถนาของตน
2. แฟนกลุ่มผู้คลั่งไคล้ (Frenzied fan) เป็นกลุ่มของแฟนที่หลงใหลและบ้าคลั่งสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างไม่สมเหตุสมผล มีความจงรักภักดีต่อผู้มีชื่อเสียงนั้นๆ อย่างหมกมุ่น เช่น กลุ่มแฟนที่ไปยืนกรีดร้องเพื่อรอตารานักร้องที่สนามบิน หรือกลุ่มแฟนบอลที่เฝ้าร้องอย่างดีใจเมื่อทีมที่ตนเองเชียร์ทำประตูได้ เป็นต้น

นอกจากนั้น Joli Jenson (1992) ยังได้ให้ทรรศนะไว้อีกว่า แท้ที่จริงแล้วแฟนก็เปรียบเสมือนผู้เชี่ยวชาญ ผู้สนับสนุน หรือนักสะสม (Aficionados as Fans) แตกต่างกันเพียงแค่วัตถุที่หลงใหล (Objects of desire) และลักษณะของการผูกพัน (Nature of attachment) ต่อสิ่งที่ตนหลงใหลเท่านั้น

ผู้เชี่ยวชาญ หรือนักสะสม (Aficionados) มักหลงใหลในวัตถุที่เรียกว่า High Culture อย่างเช่น ภาพเขียนของ Eliot (George or T.S.) ซึ่งไม่ใช่ Elvis หรือภาพโปสเตอร์ของดารา นักร้อง หรือนักกีฬา เหมือนกับที่แฟนหลงใหล สำหรับลักษณะการผูกพันนั้นแฟนมักผูกพันต่อสิ่งที่ตนเองหลงใหลโดยใช้อารมณ์เป็นหลัก และดูเหมือนจะอันตราย ส่วนผู้เชี่ยวชาญ หรือนักสะสม (Aficionados) นั้นจะผูกพันต่อสิ่งที่ตนหลงใหลอย่างมีเหตุผล และนุ่มนวลจึงทำให้ดูมีคุณค่า

จากการศึกษาที่ผ่านมา ส่วนใหญ่จะสรุปคุณลักษณะของผู้รับสารประเภท “แฟน” ไปในทางลบ กล่าวคือ แฟน หมายถึง ผู้รับสารแบบ passive ซึ่งถูกครอบงำและทำให้ไขว่เขวได้ง่ายจากสื่อมวลชน นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าว รุนแรง บ้าคลั่ง และควบคุมไม่ได้ เช่น การชกต่อยของแฟนทีมฟุตบอลในสนามการแข่งขัน เป็นต้น

แต่ต่อมา Lawrence Grossberg (1922) ได้เปลี่ยนมุมมองเรื่องคำจำกัดความของ “แฟน” โดยกล่าวว่า “แฟน” เป็นผู้รับสารแบบ active ที่มีความสร้างสรรค์และกระตือรือร้น แม้อยู่ในสภาวะแวดล้อมทางสังคมที่บีบรัด และยังเป็นผู้ผลิตวัฒนธรรมในแบบของตนขึ้นมาด้วย นอกจากนี้ภาพลักษณ์ของแฟนตั้งแต่เดิมนั้น สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. แฟนกลุ่มที่มีขนาดใหญ่ (Large) เป็นกลุ่มผู้รับสารขนาดใหญ่ ซึ่งบริโภคตัวบท (text) ของวัฒนธรรมประชานิยม (popular culture) ที่มีความเฉื่อยชา
2. แฟนกลุ่มที่มีขนาดเล็ก (small) เป็นกลุ่มผู้รับสารขนาดเล็ก ซึ่งอยู่อย่างกระจัดกระจาย เป็นกลุ่มที่บริโภคตัวบทที่มีลักษณะเฉพาะอย่างกระตือรือร้น รวมทั้งยังให้ความสำคัญกับทั้งความหมายเก่าและความหมายใหม่อีกด้วย

ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า กลุ่มแฟนขนาดเล็กนี้เป็นกลุ่มที่บริโภควัฒนธรรมประชานิยม เพื่อแสดงออกถึงประสบการณ์ชีวิตของตนและคนอื่น ทั้งยังต่อต้านความตึงเครียดของสภาวะทางสังคม และสร้างลักษณะเฉพาะของตนเองขึ้นมา ลักษณะนี้จัดว่าเป็นคุณลักษณะของแฟน เพราะถึงแม้ว่าจะมีขนาดเล็ก แต่ก็ถือเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญมากกว่ากลุ่มผู้รับสารที่มีขนาดใหญ่

แฟนจึงมีความผูกพันกับรูปแบบวัฒนธรรมนิยม เพราะเกิดความเพลิดเพลิน ความปิติยินดี การผลิตวัฒนธรรมแห่งความพอใจเป็นตัวตัดสินใจความสัมพันธ์ของแฟนกับวัฒนธรรมนิยม ความเข้าใจในประเภทของแฟนต้องอาศัยความสัมพันธ์ของความรู้สึกที่ต่างกัน ความรู้สึกรักใคร่ (affect) ซึ่งเป็นสิ่งที่ผูกพันใกล้ชิดกับสิ่งที่เราอธิบายได้ว่า เป็นความรู้สึกที่มีชีวิตชีวา เราสามารถเข้าใจชีวิตคนอื่นได้ โดยเข้าไปร่วมแบ่งความหมายและความพอใจในสิ่งเดียวกัน อารมณ์ความรู้สึก (feeling) จะเป็นขอบเขตของผลทางวัฒนธรรมในสังคมที่สร้างขึ้น ประสบการณ์อย่างเดียวกันจะเปลี่ยนไปเมื่ออารมณ์ความรู้สึกเปลี่ยนแปลงไป สำหรับแฟนนั้นรูปแบบของบริบททางวัฒนธรรมบางรูปแบบกลายเป็นสิ่งที่ทำให้เขาเกิดความรู้สึกเต็มเปี่ยมด้วยความรัก ความสัมพันธ์ที่เกิดในบริบทนี้สามารถนิยามได้โดยอาศัยความรู้สึกรักใคร่

แนวคิดเรื่อง “แฟน” (Fan) และ “แฟนดอม” (Fandom) นี้แสดงให้เห็นว่าการเป็นแฟนนั้นเกิดจากการที่บุคคลชื่นชอบและพอใจในสิ่งต่างๆ จนกลายมาเป็นความหลงใหล และความคลั่งไคล้ที่มี

ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งมักเป็นวัฒนธรรมประชานิยม (popular culture) ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดเรื่องความหลงใหล และความคลั่งไคล้มาใช้วิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์ของแฟนบอลชาวไทย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการค้นคว้างานวิจัยต่างๆ พบว่า มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมกรรมการชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์ของแฟนบอลชาวไทย” ค่อนข้างน้อย งานวิจัยส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องกีฬา มักจะสนใจศึกษาในส่วนของผู้ผลิต และการวิเคราะห์สาร ในขณะที่เรื่องของผู้รับสารก็มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่ากัน ซึ่งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

1. เจษฎา รัตนเขมากร (2541) ได้ศึกษาเรื่อง “ศิลปินเพลงไทยและเครือข่ายการสื่อสารกับแฟนคลับ” ผลการวิจัยสรุปว่า ลักษณะของสมาชิกแฟนคลับ มีดังนี้
  - สมาชิกแฟนคลับเกิดจากการรวมกลุ่มของคนที่อยู่ต่างพื้นที่กัน มีฐานะทางเศรษฐกิจ เพศ อายุต่างกัน แต่มีความชื่นชอบในสิ่งเดียวกัน หรือมีรสนิยมเดียวกัน
  - สมาชิกแฟนคลับของศิลปินทั้ง 4 ประเภท มีทั้งเป็นแบบคนเดียว และเป็นแบบกลุ่ม ซึ่งแฟนที่เป็นแบบคนเดียว จะพบได้ในแฟนคลับของศิลปินที่ไม่มีกิจกรรมให้สมาชิกได้มาพบกัน ส่วนแฟนที่เป็นแบบกลุ่มนั้น ก็มีทั้งเป็นเพื่อนกันมาอยู่ก่อนแล้ว และเพิ่งมาเป็นเพื่อนกันเมื่อได้มาร่วมกิจกรรม ซึ่งลักษณะของแฟนที่เป็นกลุ่มมักจะมีความรักภักดีต่อทั้งศิลปินและต่อกลุ่มแฟนด้วยกันด้วย
  - ลักษณะของสมาชิกแฟนคลับ เป็นลักษณะของ “Fans” คือกลุ่มที่ติดตามเนื้อหาหรือผลงานของสื่อมวลชน ซึ่งในที่นี้คือศิลปินและเรื่องราวข่าวคราวต่างๆ เกี่ยวกับศิลปินนั้นๆ
  - การรวมกลุ่มกันของสมาชิก จะเกิดขึ้นใน 3 ลักษณะ คือ การทำกิจกรรมร่วมกัน การตามศิลปินไปในรายการต่างๆ และการนัดเจอกันนอกเหนือจากการมาร่วมกิจกรรม
  - สมาชิกแฟนคลับจะรู้สึกไม่พอใจและต่อต้าน เมื่อรู้ว่าทางคลับที่ตนเป็นสมาชิกอยู่นั้น จัดตั้งขึ้นมาเพื่อการค้ามากกว่าการทำขึ้นมาด้วยใจ

2. ลีตีมาน มุทริกเวช (2541) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาการรับชมการถ่ายทอดสดฟุตบอลต่างประเทศของวัยรุ่น” โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณศึกษาพฤติกรรมการรับชม แรงจูงใจทัศนคติ และการรับรู้ประโยชน์จากการรับชมการถ่ายทอดสดฟุตบอลต่างประเทศของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของวัยรุ่นนั้นมีพฤติกรรมการรับชม แรงจูงใจ ทัศนคติ และการรับรู้ประโยชน์จากการรับชมการถ่ายทอดแตกต่างกัน ทัศนคติต่อการรับชมก็มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับชมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รวมทั้งพฤติกรรมการรับชมก็มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์จากการรับชมการถ่ายทอดสดฟุตบอลต่างประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน
3. ทิฆัมพร เอี่ยมเรไร (2546) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างประสบการณ์ตรงและประสบการณ์ผ่านสื่อโทรทัศน์ กรณีศึกษา “ฟุตบอลโลก 2002” ที่มีคุณลักษณะของ “เหตุการณ์แห่งสื่อ” (media event) ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า ประสบการณ์การชมฟุตบอลที่สนามจริง และประสบการณ์การชมฟุตบอลทางโทรทัศน์นั้นไม่ได้แตกต่างกันที่ “ลักษณะ” ทว่าต่างกันใน “ระดับ” ของความมากน้อย ทั้งในเรื่องของ “แบบแผนการชม” และ “บทบาทหน้าที่ของฟุตบอล” ดังนั้นการชมฟุตบอลผ่านสื่อโทรทัศน์ในพื้นที่สาธารณะ เช่น บริเวณห้างสรรพสินค้า ในฐานะ “พิธีกรรมสมัยใหม่” นั้นมีส่วนอย่างสำคัญในการทำหน้าที่ประสานความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนที่อยู่กันอย่างแปลกแยกใน “สังคมมวลชน” ถึงแม้ว่าจะเป็นเพียงสายสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นชั่วคราวก็ตาม
4. เนตรนภา ประกอบกิจ (2545) ศึกษาเรื่อง “พัฒนาการของวัฒนธรรมฟุตบอลต่างประเทศในสังคมไทย พ.ศ. 2509-2544” เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ประยุกต์แนวคิดและวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์สังคม และวัฒนธรรม ผนวกกับแนวคิดและวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ และประวัติศาสตร์ธุรกิจ โดยใช้กรณีศึกษากีฬาฟุตบอลต่างประเทศเป็นตัวอย่างในการศึกษา พบว่าพัฒนาการของธุรกิจรายการกีฬาฟุตบอลทางโทรทัศน์ เป็นปัจจัยสำคัญผ่านกระบวนการเทคโนโลยีวิทยุ โทรทัศน์ และกระบวนการโทรทัศน์วิทยุ ที่มีส่วนอย่างสำคัญในการช่วยให้วัฒนธรรมกีฬาฟุตบอลต่างประเทศขยายตัวในสังคมไทย นอกจากนี้วัฒนธรรมฟุตบอลต่างประเทศก็มีผลต่อสังคม และ

วัฒนธรรมไทยในแง่มุมต่างๆ ด้วย เช่นการสร้างวัฒนธรรมดาราศาสตร์ฟุตบอลต่างประเทศในสังคมไทย การเกิดกลุ่มแฟนบอล แฟนคลับ และการเล่นพนันบอลต่างประเทศ

5. วรวิทย์ พัฒนาศิลป์ (2539) ศึกษาเรื่อง “การตลาดรายการฟุตบอลทางโทรทัศน์ในประเทศไทย” โดยศึกษาลักษณะโครงสร้างทางการตลาดของรายการฟุตบอลทางโทรทัศน์ในประเทศไทย ตลอดจนลักษณะการดำเนินการ และการบริหารงานด้านการตลาดของผู้ที่ดำเนินธุรกิจฟุตบอลทางโทรทัศน์ เป็นการวิจัยที่ใช้การสัมภาษณ์เจาะลึกเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลบุคคลที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ผู้ดำเนินธุรกิจ สื่อมวลชน นักฟุตบอล จนถึงผู้ชมรายการฟุตบอลทางโทรทัศน์ และได้พบว่าการดำเนินธุรกิจด้านนี้ ต้องใช้ส่วนประสมทางการตลาด หรือ 4P ได้แก่ product, price, place และ promotion มาช่วยในการดำเนินธุรกิจ
6. สุรัชย์ มีทองคลัง (2541) ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์วาทกรรมจากการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ครั้งที่ 19 ทางโทรทัศน์” ด้วยการใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า การสร้างวาทกรรมของผู้บรรยายจะขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่เกิดขึ้นตามสถานการณ์ประเภทต่างๆ เช่น ในการแข่งขันกีฬาที่ประเทศไทยมีโอกาสในการคว้าเหรียญทอง การสร้างวาทกรรมของผู้บรรยายก็จะเป็นการเชียร์และลุ้นนักกีฬาไทย โดยการบรรยายนั้นก็กล่าวถึงเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวกับตัวนักกีฬา ผลงานที่สร้างชื่อเสียงเอาไว้ นอกจากนี้การบรรยายก็จะสอดแทรกข้อมูลเกี่ยวกับการแข่งขันกีฬาในแต่ละประเภท เช่น กฎ กติกา มารยาท ลักษณะของเกมการแข่งขัน การให้คะแนน เป็นต้น
7. วิโรจน์ กิจกุลอนันต์เอก (2543) เรื่อง “พัฒนาการและศักยภาพของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยในการถ่ายทอดกีฬา” เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาสาเหตุของการรวมตัวกันของสถานีโทรทัศน์ต่างๆ เป็นโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย พบว่ามีสาเหตุเกิดจากปัญหาการขาดแคลนบุคลากร และอุปกรณ์ในการใช้ถ่ายทอดเหตุการณ์สำคัญๆ ของประเทศ รวมไปถึงการถ่ายทอดกีฬารายการใหญ่นอกจากนี้ยังจะช่วยประหยัดงบประมาณ และเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินการถ่ายทอดสดเพื่อส่งสัญญาณให้สถานีโทรทัศน์ในต่างประเทศอีกด้วย

8. อภิวรรณ เนื่องผลมาก (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การถ่ายทอดเนื้อหาการกีฬาผ่านสื่อโทรทัศน์” พบว่า รายการกีฬาทางโทรทัศน์มีการจัดวางกรอบรูปแบบ และประกอบสร้างเนื้อหารายการให้น่าสนใจ ด้วยการผสมผสานคุณลักษณะตามธรรมชาติของเหตุการณ์ การแข่งขันกีฬา ได้แก่ การต่อสู้ซึ่งชัยกันด้วยพลังกำลัง หรือความเร็ว การชิงไหวชิงพริบ การพลิกผันไม่แน่นอนของเกม ลีลาความสามารถของนักกีฬาที่มีความสนุกสนาน ตื่นเต้นอยู่แล้วเข้าด้วยกัน และองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ผู้ดำเนินรายการซึ่งให้สาระความรู้ด้านการกีฬาและกระตุ้นเร้าให้เกิดอารมณ์แก่ผู้ชม
9. ธนภูมิ เรื่องวิทยานุกูล (2546) ทำการศึกษาเรื่อง “ชุมชนเสมือนของกลุ่มวัฒนธรรมฟุตบอลในกระดานข่าวอิเล็กทรอนิกส์” ได้อธิบายเรื่องการก่อตัว สัญญาและรหัสทางการสื่อสาร รวมถึงอัตลักษณ์ร่วมของกลุ่มวัฒนธรรมฟุตบอลที่สื่อสารในกระดานข่าวอิเล็กทรอนิกส์ โดยพบว่ากลุ่มวัฒนธรรมฟุตบอลในกระดานข่าวอิเล็กทรอนิกส์มีลักษณะเป็นชุมชนเสมือนจริง มีการรวมตัวทางข้อมูล และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกีฬาฟุตบอลหรือเรื่องอื่นๆ ภายใต้กติกาที่ผู้ให้บริการกระดานข่าวอิเล็กทรอนิกส์กำหนดขึ้น ส่วนสัญญาที่ใช้ในการสื่อสารกันในกลุ่มส่วนใหญ่เป็นสัญญาที่มีต้นกำเนิดจากสื่อมวลชนสาขากีฬาฟุตบอล และสำหรับกลุ่มวัฒนธรรมฟุตบอลที่เข้ามาสื่อสารในกระดานข่าวนี้ต่างแสดงอัตลักษณ์ร่วมที่บ่งบอกถึงความชื่นชอบในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ความชื่นชอบทีมชาติ สโมสรฟุตบอล นักฟุตบอล และการเล่นพนันฟุตบอล
10. จิราพร กณะภาคัย (2544) ศึกษาเรื่อง “การนำเสนอรายการฟุตบอลต่างประเทศกับการพนันฟุตบอล” โดยวิเคราะห์การนำเสนอเนื้อหาที่มีความเชื่อมโยงกับการพนัน พบว่า หนังสือพิมพ์มีข้อมูลเกี่ยวกับอัตราต่อรอง การทำนายผลการแข่งขัน ซึ่งผู้รับสารสามารถนำไปใช้ในการพนันได้ทันที นอกจากนี้ยังพบว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในวงการฟุตบอลต่างประเทศมาจากการที่กีฬาฟุตบอลถูกทำให้เป็นธุรกิจที่มีมูลค่ามหาศาล โดยใช้ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและสื่อสนับสนุนการนำเสนอ ทำให้เกิดกระแสนิยมฟุตบอลและการพนันอย่างแพร่หลาย ซึ่งหากวิเคราะห์ตามทฤษฎีหน้าที่นิยมแล้ว สื่อกำลังทำหน้าที่ที่เป็นอันตราย (Dysfunction) ต่อสังคม เพราะผลการวิจัยพบว่า ผู้เล่นพนันเกือบทั้งหมดใช้ข้อมูลจากสื่อต่างๆ เป็นหลักในการประกอบการตัดสินใจ

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในงานศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมกรรมการชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์ของแฟนบอลชาวไทย” ผู้วิจัยจะใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมุ่งศึกษาถึงลักษณะพฤติกรรมของแฟนบอลชาวไทยที่มีต่อการชมฟุตบอลต่างประเทศในลักษณะต่างๆ รวมถึงประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยจะเข้าไปอยู่ในวัฒนธรรมการชมฟุตบอลต่างประเทศของแฟนบอลชาวไทย และสังเกตอย่างมีส่วนร่วม ตามแนวทางวัฒนธรรมศึกษาที่เรียกว่า ชาติพันธุ์วรรณา (ethnography) โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 หน่วยในการวิเคราะห์

หน่วยในการวิเคราะห์สำหรับงานวิจัยนี้ คือ ผู้ที่เป็นแฟนบอลชาวไทยซึ่งติดตามชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์

4.2 แหล่งข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกแหล่งข้อมูล 2 ลักษณะ คือ

- 4.2.1 แฟนบอลที่มีลักษณะความเป็นกลุ่ม คือมีการรวมกลุ่มระหว่างแฟนบอลที่ชื่นชอบการชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์ โดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญด้วยการเข้าไปร่วมชมฟุตบอลต่างประเทศในสถานที่ที่มีการรวมตัวกันเพื่อชมฟุตบอล และขอสัมภาษณ์แฟนบอลที่อยู่ในสถานะนั้น
- 4.2.2 แฟนบอลที่มีลักษณะปัจเจกชน คือแฟนบอลที่ไม่นิยมเข้าร่วมกิจกรรมตามสถานที่ต่างๆ ที่จัดขึ้น แต่ก็มีทัศนคติชื่นชอบต่อการชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์ โดยการสุ่มตัวอย่างแบบ snowball โดยขอให้ผู้นำกลุ่มแฟนบอล (Key informants) เช่น ประธานชมรม แฟนคลับต่างๆ แนะนำผู้ที่สามารถให้ข้อมูลได้

4.3 สถานที่ในการศึกษา

ผู้วิจัยจะเลือกสถานที่ที่มีการรวมกลุ่มกันของแฟนบอลชาวไทยที่มีการชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์ ดังนี้

- 4.2.1 สถานที่ที่มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้แฟนบอลชาวไทยได้ชมการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศร่วมกัน เช่น บริเวณไทเกอร์โดม สวนลุมไนท์บาซาร์ โรงภาพยนตร์ เมเจอร์ ซีเนเพล็กซ์ ซึ่งมีการจัดกิจกรรมลักษณะนี้เป็นประจำโดยเลือกถ่ายทอดนัดสำคัญ หรือที่เรียกว่า “Big match” ผ่านทางจอโทรทัศน์ขนาดใหญ่ และลักษณะการชมการแข่งขันจะเป็นการจำลองบรรยากาศการเชียร์ในสนามจริงมาไว้ในสถานที่จัดงาน ผู้วิจัยจึงเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) ที่บริเวณดังกล่าว
- 4.2.2 สถานที่ให้บริการอาหารและเครื่องดื่ม ที่มีการเปิดโทรทัศน์เพื่อให้ลูกค้าในร้านได้ชมการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศ ซึ่งในพื้นที่ลักษณะนี้จะมีความเป็นส่วนตัวในระดับหนึ่ง เนื่องจากจะเป็นการรวมตัวกันของกลุ่มแฟนหลายๆ กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มมีขนาดย่อยและไม่รู้จักกัน ผู้วิจัยได้สำรวจเบื้องต้นพบว่าร้านอาหารลักษณะต่างๆ ที่เลือกมา มีกลุ่มแฟนบอลเข้าไปรับชมการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศเป็นประจำ จึงเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) ที่
- ก. ผับ
  - ข. ผับกึ่งร้านอาหาร
สวนอาหาร
  - ค. ร้านหมูกระทะ
  - ง. ร้านข้าวต้มใต้รุ่ง
- 4.2.3 ที่พักอาศัยที่มีการเชียร์ฟุตบอลต่างประเทศ เมื่อมีการถ่ายทอดสดการแข่งขันขึ้น ในพื้นที่นี้จะเป็นการรวมตัวกันของกลุ่มแฟนที่มีความสนิทสนมและรู้จักกันเป็นอย่างดี ผู้วิจัยเลือกศึกษาที่บ้านของแฟนบอลที่สุ่มตัวอย่างแบบ snowball โดยขอให้ผู้นำกลุ่มแฟนบอล (Key informants) แนะนำผู้ที่สามารถให้ข้อมูลได้

4.4 เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เป็นเครื่องมือหลักในการวิจัย ซึ่งช่วยให้ผู้วิจัยมีโอกาสพูดคุยกับผู้ให้สัมภาษณ์อย่างใกล้ชิด และสามารถซักถามประเด็นต่างๆ ได้อย่างลึกซึ้ง โดยผู้วิจัยจะใช้แบบสัมภาษณ์โดยอิงโครงสร้างปานกลาง คือ มีประเด็นคำถามที่ต้องการคำตอบเพียงส่วนหนึ่ง และให้ผู้ให้สัมภาษณ์มีอิสระในการเล่ารายละเอียดอื่นๆ เพิ่มเติมในประเด็นที่เกี่ยวข้องได้

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นเครื่องมือในการศึกษา มีวิธีการดังนี้

4.2.1 กำหนดประเด็นหลักในการสัมภาษณ์ และเปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม สำหรับประเด็นหลักมีดังนี้

- ก. สาเหตุจูงใจที่ทำให้ติดตามชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์
- ข. พฤติกรรมที่แสดงออกเกี่ยวกับการเป็นแฟนบอล
- ค. ลักษณะการชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์

4.2.2 นัดวันเวลาและสถานที่กับผู้ให้สัมภาษณ์

4.2.3 ทำการบันทึกข้อมูลด้วยเครื่องบันทึกเสียง และจดบันทึกรายละเอียดอื่นๆ ลงใน Protocol ที่ได้ออกแบบไว้ โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

- ก. Descriptive notes คือ รายละเอียดเนื้อหาคำตอบที่ได้จากประเด็นสัมภาษณ์
- ข. Reflective notes หมายถึงส่วนที่ผู้วิจัยบันทึกความคิดส่วนตัวของผู้วิจัย เช่น ความประทับใจขณะทำการสัมภาษณ์
- ค. Demographic information หมายถึงข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงขณะสัมภาษณ์ เช่น การบันทึกเวลา สถานที่ เหตุการณ์รอบตัวขณะสัมภาษณ์

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ จะใช้การตีความข้อมูลดิบที่เก็บรวบรวมมา จัดทำหมวดหมู่เพื่อแยกประเภทของข้อมูลที่ต่างกัน หรือเพื่อหาความสัมพันธ์ภายในข้อมูล ประเภทเดียวกัน แล้วจึงนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับแนวคิดทฤษฎีที่กล่าวไว้ในบทที่ 2 โดยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ เรื่องพฤติกรรมของแฟนบอลชาวไทยที่ชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์ตามประเด็นดังนี้

- 4.2.1 พฤติกรรมของแฟนบอลชาวไทยที่ชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์
- 4.2.2 การตอบสนองของแฟนบอลชาวไทยที่ชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์

4.7 การนำเสนอผลการวิจัย

เพื่ออธิบายพฤติกรรมการชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์ของแฟนบอลชาวไทย ผู้วิจัยจะนำเสนอผลของการวิจัยผ่านการพรรณนาความ แยกตามบทต่างๆ ดังนี้

- บทที่ 4** นำเสนอพฤติกรรมของแฟนบอลชาวไทยที่ชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์ พร้อมทั้งยกตัวอย่างที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล
- บทที่ 5** สรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะในชั้นตอนสุดท้าย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

พฤติกรรมกรรมการชมฟุตบอลต่างประเทศของแฟนบอลชาวไทย

ปรากฏการณ์ความคลั่งไคล้การชมฟุตบอลต่างประเทศของแฟนบอลชาวไทยเริ่มมีให้เห็นชัดเจนมากขึ้นในยุคที่การสื่อสารเข้ามามีบทบาทในการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลลีกจากประเทศต่างๆ ในยุโรป แฟนบอลชาวไทยสามารถรับชมการแข่งขันที่สนุกสนานตื่นเต้น ได้รับความเคลื่อนไหวในวงการฟุตบอลจากแดนไกลได้ไม่น้อยไปกว่าประเทศเจ้าบ้าน

ตามปกติแล้วแฟนบอลที่ติดตามชมฟุตบอลต่างประเทศเป็นประจำ จะทราบว่า การถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์จะมีทุกๆ สดส์ปาดาร์ โดยในวันเสาร์จะเริ่มจากการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอล English Premier League ตั้งแต่ช่วงหัวค่ำเวลาประมาณ 19.45 น. ไปจนถึงช่วงเช้าของวันอาทิตย์ซึ่งจะเป็นการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอล Lalica Spain ที่จะแข่งจบในเวลา 6.00 น. และเริ่มถ่ายทอดสด English Premier League อีกครั้งในเย็นวันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 21.00 น. จนถึงเวลาประมาณ 4.30 น. ของวันจันทร์ซึ่งเป็นการถ่ายทอดสดการแข่งขัน Calcio Serie A และนอกจากนัดสดส์ปาดาร์แล้ว ยังมีการแข่งขันช่วงกลางสัปดาห์ซึ่งมักจะเป็นนัดตกค้าง หรือการแข่งขันฟุตบอลถ้วยต่างๆ เช่น UEFA Champion League หรือ UEFA Cup เป็นต้น จากตารางเวลาการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศใน 1 สดส์ปาดาร์ โดยเริ่มตั้งแต่คู่แรกของวันเสาร์ที่ 12 กุมภาพันธ์ 2548 ไปจนถึงคู่สุดท้ายของคืนวันศุกร์ที่ 18 กุมภาพันธ์ 2548 จะพบว่ามีการถ่ายทอดสดทั้งสิ้น 17 คู่ ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 : ตารางแสดงการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศประจำวันเสาร์ที่ 12

กุมภาพันธ์ 2548

คู่ที่	เวลา	ช่อง	ชื่อลีก	ระหว่าง
1	19.45	ESPN 39, ช่อง 7	English Premier League	Everton VS Chelsea
2	21.30	ช่อง 11	Bundesliga	Schalke04 VS Wolfsburg
3	22.00	ESPN 39	English Premier League	Birmingham City VS Liverpool
4	22.00	Star Sports 40	English Premier League	Portsmouth VS Aston Villa
5	22.00	Sport+ 37	English Premier League	Blackburn Rover VS Norwich City

ตารางที่ 4.2 : ตารางแสดงการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศประจำวันอาทิตย์ที่ 13
กุมภาพันธ์ 2548

คู่ที่	เวลา	ช่อง	ชื่อลีก	ระหว่าง
1	00.00	Sport+ 37	English Premier League	Bolton VS Middlesbrough
2	00.30	ESPN 39	FA Cup	Tottenham Hotspur VS Westbromwich Albion
3	02.00	SuperSports 35	Lalica Spain	Real Zaragoza VS Barcelona
4	02.30	Sport+ 37	Calcio Serie A	Inter Milan VS Roma
5	04.00	SuperSports 35	Lalica Spain	Valencia VS Deportivo La Coruna
6	20.00	ESPN 39	English Premier League	Manchester City VS Manchester United
7	21.00	SuperSports 35	Calcio Serie A	Juventus VS Udinese
8	21.00	Sport+ 37	Calcio Serie A	Livorno VS Sampdoria
9	23.00	SS Action 36	Lalica Spain	FC Sevilla VS Villarreal

ตารางที่ 4.3 : ตารางแสดงการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศประจำวันจันทร์ที่ 14
กุมภาพันธ์ 2548

คู่ที่	เวลา	ช่อง	ชื่อลีก	ระหว่าง
1	01.00	Sport+ 37	Lalica Spain	Osasuna VS Real Madrid
2	02.30	SuperSports 35	Calcio Serie A	Reggina VS AC Milan

ตารางที่ 4.4 : ตารางแสดงการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศประจำวันอังคารที่ 15
กุมภาพันธ์ 2548

คู่ที่	เวลา	ช่อง	ชื่อลีก	ระหว่าง
1	03.00	ESPN 39	English Premier League	Arsenal VS Crystal Palace

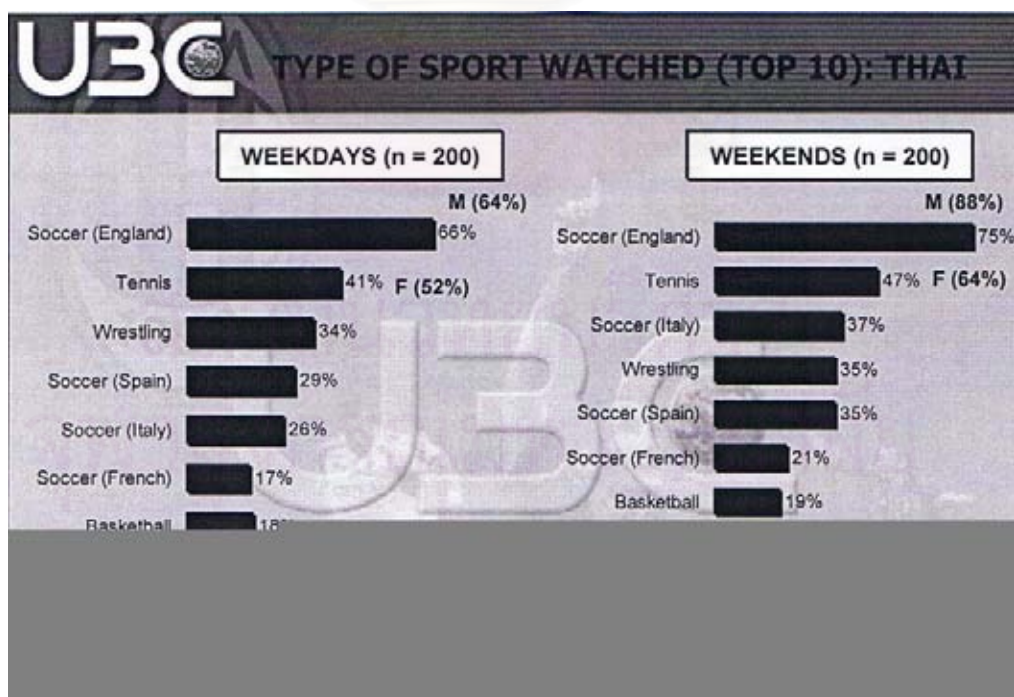
ตารางที่ 4.5 : ตารางแสดงการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศประจำวันศุกร์ที่ 18

กุมภาพันธ์ 2548

คู่ที่	เวลา	ช่อง	ชื่อลีก	ระหว่าง
1	00.30	SuperSports 35	Uefa Cup 3 rd RD. Leg 1	Grazer AK VS Middlesbrough

สิ่งที่สังเกตได้จากตารางแสดงการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศที่ได้ยกตัวอย่างมานี้ พบว่าในนัดสุดสัปดาห์การแข่งขันฟุตบอล English Premier League จะเริ่มแข่งก่อนลีกอื่นๆ โดยเริ่มตั้งแต่ 19.45 น. ตามเวลาในประเทศไทย และคู่ที่ดึกที่สุดจะจบในเวลา 2.00 น. ในขณะที่การแข่งขัน Lalic Spain หรือ Calcio Serie A จะเริ่มช้ากว่า โดยคู่แรกจะเริ่มในเวลา 21.00 น. ส่วนคู่สุดท้ายจะไปจบที่เวลา 6.00 น. ซึ่งอาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ฟุตบอล English Premier League ได้รับความนิยมจากแฟนบอลชาวไทยมากที่สุดได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลสำรวจที่ทาง UBC ได้สำรวจขึ้นเมื่อเดือนพฤษภาคม 2548 พบว่า การแข่งขันฟุตบอล English Premier League เป็นรายการกีฬาที่ได้รับความนิยมจากแฟนบอลชาวไทยมากที่สุด 66% ในช่วงวันธรรมดา และสูงถึง 75% ในวันเสาร์อาทิตย์ ดังกราฟที่แสดงไว้ดังนี้

กราฟที่ 4.1 : แสดงรายการกีฬาที่ชาวไทยนิยมชมทาง UBC

ในบทนี้ผู้วิจัยจะอธิบายถึงพฤติกรรมของแฟนบอลชาวไทยที่เกิดขึ้นในลักษณะต่างๆ โดยแบ่งพฤติกรรมออกเป็น 3 ช่วงเวลา คือ พฤติกรรมก่อนชมฟุตบอล พฤติกรรมระหว่างชมฟุตบอล และ พฤติกรรมหลังชมฟุตบอล ซึ่งนอกจากทั้ง 3 ช่วงเวลาดังกล่าวแล้ว แฟนบอลชาวไทยยังคงมีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการชมฟุตบอลต่างประเทศเกิดขึ้นตามมาอีกมากมาย ซึ่งจะอธิบายในตอนท้ายต่อไป

4.8 พฤติกรรมก่อนชมฟุตบอล

พฤติกรรมของแฟนบอลชาวไทยในช่วงก่อนการแข่งขัน หมายถึง การแสดงออกที่แฟนบอลกระทำเพื่อเตรียมตัวสำหรับการชมฟุตบอลต่างประเทศในแต่ละนัด โดยพฤติกรรมที่แฟนบอลแสดงออกมีทั้งที่เหมือนกันและที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถอธิบายลักษณะพฤติกรรมในช่วงก่อนชมฟุตบอลได้ดังนี้

4.1.1 ตรวจสอบโปรแกรมการถ่ายทอดสด

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศนั้น จะมีขึ้นเป็นประจำในทุกสุดสัปดาห์ แต่แฟนบอลก็มักมีการตรวจสอบวันและเวลาที่แน่นอนสำหรับการแข่งขันในแต่ละนัดด้วย เพื่อเป็นการวางแผนการชมฟุตบอลของตนเอง โดยการเปิดสื่อต่างๆ ที่แสดงข้อมูลเกี่ยวกับตารางการแข่งขัน ไม่ว่าจะเป็นทางหนังสือพิมพ์ รายการข่าวทางโทรทัศน์ หรือการตรวจสอบทางอินเทอร์เน็ต ยกตัวอย่างเช่น “เอก” ซึ่งเป็นแฟนของทีมลิเวอร์พูลได้อธิบายว่า

“อย่างผมเชียร์ลิเวอร์พูลใช่ไหมพี่ ผมก็เช็คก่อนเลยว่าลิเวอร์พูลลงแข่งวันไหน เวลาไหน ส่วนมากแล้วมันจะรู้อยู่เองนะ ไม่ได้เช็คอะไรมากมายหรอก เพราะว่าเราตามข่าวตลอดอยู่แล้วไง มันก็เหมือนรู้อยู่ได้หรือบางทีถ้าไม่รู้จริงๆ ก็ถามเพื่อน ดูหนังสือพิมพ์ แป๊บเดียวก็รู้แล้ว ไม่ลำบากอะไรเลย” (วิทยา เนินใหม่, สัมภาษณ์, 5 พฤษภาคม 2549)

สำหรับการตรวจสอบรายละเอียดของการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศของแฟนบอลชาวไทยเพื่อเตรียมตัวชมการถ่ายทอดสดในนัดนั้นๆ แฟนบอลมีช่องทางในการตรวจสอบหลายทาง ได้แก่ การติดตามข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ ซึ่งมีทั้งแบบหนังสือพิมพ์รายวันตามปกติ เช่น ไทยรัฐ เดลินิวส์ คมชัดลึก มติชน ข่าวสด ฯลฯ ซึ่งจะมีข้อมูลสำหรับกีฬาฟุตบอลอยู่ในหน้ากีฬา ในวันที่มีการถ่ายทอดสด หนังสือพิมพ์เหล่านี้จะมีคอลัมน์พิเศษที่แสดงเนื้อหาเกี่ยวกับความพร้อม และข้อมูลของทีมที่จะลงทำการ

แข่งขันในทุกๆ คู่ ซึ่งรวมถึงการแจ้งตารางการถ่ายทอดสดว่าช่องใดจะดำเนินการถ่ายทอดสดในเวลาใด นอกจากหนังสือพิมพ์ตามปกติแล้ว ยังมีหนังสือพิมพ์อีกประเภท คือ หนังสือพิมพ์แท็บลอยด์รายวัน ที่มีเนื้อหาเฉพาะเกี่ยวกับฟุตบอลทั้งเล่ม ซึ่งได้รับความนิยมจากแฟนบอลชาวไทยอย่างมาก ภายในเล่มจะมีทั้งข่าวสาร การวิเคราะห์เจาะลึกข้อมูล บทความจากคอลัมนิสต์มากมาย และบางเล่มยังนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการเติมฟันอีกด้วย

ตารางที่ 4.6 : โปรแกรมถ่ายทอดสดจากหนังสือพิมพ์บ้านเมือง ฉบับวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2548

โปรแกรมถ่ายทอดสด			
รายการ	ทีม	เวลา	ช่อง
วันเสาร์ที่ 12 กุมภาพันธ์ 2548			
พรีเมียร์ลีก	เอฟเวอร์ตัน - เชลซี	19.45 น.	ยูบีซี 39, ช่อง 7
บุนเดสลีกา	ซาลเก - ไวล์ฟสবারก์	21.30 น.	ช่อง 11
พรีเมียร์ลีก	บอร์นมัธ - แอสตัน วิลลา	22.00 น.	ยูบีซี 40
พรีเมียร์ลีก	เบอร์มิงแฮม - ลิเวอร์พูล	22.00 น.	ยูบีซี 39
พรีเมียร์ลีก	แบล็คเบิร์น - นอริช	22.00 น.	ยูบีซี 37
พรีเมียร์ลีก	โบลตัน - มิดเดิลสโบรห์	00.15 น.	ยูบีซี 37
ลา ลีกา	ซาราโกซา - บาร์เซโลนา	02.00 น.	ยูบีซี 35
กัลโช ซีรีส์ เอ	อินเตอร์ - โรม่า	02.30 น.	ยูบีซี 37
ลา ลีกา	บาเลนเซีย - ลา คอรุนญา	04.00 น.	ยูบีซี 35

หนังสือพิมพ์คมชัดลึก ฉบับวันเสาร์ที่ 12 กุมภาพันธ์ 2548

คอลัมน์ กีฬาจตุ

ช่อง 3 11.30 น. คีกร่วมมวยไทย (สด), 22.00 น. คีกร่วมมวยไทย พลังกีฬาไทยคลายทุกข์สิ้นนามิ (สด)

ช่อง 5 22.10 น. มวยไทยลุมพินีเกริกไกร (สด)

ช่อง 7 17.00 น. สดก่อนเกมส์, 19.45 น. ฟุตบอลพรีเมียร์ลีก เอฟเวอร์ตัน-เชลซี (สด)

ช่อง 11 14.05 น. คีกร่วมทรงชัย 11 (สด), 21.30 น. ฟุตบอลบุนเดสลีกา ซาลเก-ไวล์ฟสบาร์ก์ (สด)

ไอทีวี 14.05 น. สปรตพรีวิว

ยูบีซี **ช่อง 35** : 02.00 น. ฟุตบอลลา ลีกา ซาราโกซา-บาร์เซโลนา (สด) และ 04.00 น. บาเลนเซีย-ลา คอรุนญา (สด) **ช่อง 36** : 18.30 น. คีกร่วมมวยไทย พลังกีฬาไทย คลายทุกข์สิ้นนามิ (สด), 03.00 น. กอล์ฟพีจีเอ ทัวร์ เอทีแอนด์ที เพ็พเปิล บีช เนชั่นแนล โปรแอม (สด) **ช่อง 37** : 22.00 น. ฟุตบอลพรีเมียร์ลีก ลิก แบล็คเบิร์น-นอริช (สด), 02.30 น. ฟุตบอลกัลโช ซีรีส์ เอ อินเตอร์-โรม่า (สด) **ช่อง 39** : 08.00 น. บาสเกตบอลเอ็นบีเอ เดนเวอร์ นักเก็ตส์-คลีฟแลนด์ คาวาเลียร์ส (สด) และ 10.00 น. ดัลลัส มาเวอริคส์-ซาคราเมนโต คิงส์ (สด), 19.45 น. ฟุตบอลพรีเมียร์ลีก เอฟเวอร์ตัน-เชลซี (สด) 22.00 น.

เบอร์มิงแฮม-ลิเวอร์พูล (สด) และ 00.15 น. โบลดตัน-มิดเดิลส์โบรช (สด) **ช่อง 40** : 16.00 น. เทนนิสเอ บีเอ็น แอมโร เวิลด์ ทัวร์นาเมนท์ (สด), 22.00 น. ฟุตบอลพรีเมียร์ลีก ปอร์ทสมัธ-แอสตัน วิลล่า (สด), 24.00 น. รักบี้ชิงแชมป์ 6 ชาติ สกอตแลนด์-ไอร์แลนด์ (สด)

แฟนบอลชาวไทยยังสามารถตรวจสอบข้อมูลเรื่องตารางการถ่ายทอดสดได้จากช่องทางอื่นๆอีก ไม่ว่าจะเป็น การเปิดหาทางเว็บไซต์ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะมีแจ้งตารางการแข่งขันให้แฟนบอลที่เข้ามาใช้บริการได้ทราบ เนื่องจากเป็นข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นที่แฟนบอลให้ความสนใจที่จะรับทราบ การแสดงรายละเอียดเรื่องตารางการถ่ายทอดสดจึงมีข้อมูลทุกอย่างตั้งแต่ วันและเวลาที่แข่งขัน ช่องที่ออกอากาศ นอกจากนี้ในคู่มือที่ไม่มีการถ่ายทอดสดก็มีแจ้งข้อมูลให้ได้ทราบด้วยว่ามีคู่มืออื่นๆ คู่มือบ้างที่ลงทำการแข่งขันในวันและเวลาใด บางเว็บไซต์ที่แจ้งข้อมูลละเอียดขึ้นไปอีก ก็จะแจ้งด้วยว่าเวลาที่แข่งขันในประเทศนั้นเป็นเวลาใด และจะตรงกับเวลาในประเทศไทยเป็นเวลาใด เนื่องจากประเทศในแถบยุโรปจะมีการปรับเวลาไป 1 ชั่วโมงเมื่อถึงฤดูหนาวในช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนมีนาคม ยกตัวอย่างเช่น ในช่วงฤดูร้อนตามปกติที่ประเทศอังกฤษจะเริ่มต้นแข่งขันกันที่เวลา 15.00 น. ซึ่งตรงกับเวลาในประเทศไทยคือ 21.00 น. เมื่อถึงฤดูหนาวจะมีการปรับเวลาทำให้การถ่ายทอดสดตามเวลาประเทศไทยเปลี่ยนเป็น 22.00 น.

สำหรับแฟนบอลที่เป็นสมาชิกยูบีซี สามารถเปิดดูตารางการออกอากาศจากยูบีซีแม็กกาซีนที่จะมีการแจ้งผังรายการช่องต่างๆ ในแต่ละวัน แต่สำหรับยูบีซีแม็กกาซีนนี้จะทำการจัดส่งมาถึงสมาชิกเดือนละครั้งซึ่งต้องมีการวางผังและผลิตรูปเล่มล่วงหน้า ทำให้ไม่สามารถระบุได้ว่าจะมีการแข่งขันระหว่างคู่ใดได้ทุกนัด แต่หากเป็นคู่ Big Match จะมีการระบุวันและเวลาที่ชัดเจนลงไปแม็กกาซีน รวมถึงจะมีการโปรโมตในหน้ากลางซึ่งนำเสนอรายการกีฬาใหญ่ๆ ที่น่าสนใจของแต่ละเดือน

ส่วนวิธีการที่ง่ายและสะดวกรวดเร็วที่สุดสำหรับแฟนบอล ในการตรวจสอบโปรแกรมถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลแต่ละนัด ก็คือ การสอบถามจากเพื่อนฝูงคนรู้จักที่ติดตามชมฟุตบอลเหมือนกัน

“พอดีที่ออฟฟิศมีเพื่อนที่บ้าบอลกันเยอะค่ะ ถ้าอยากรู้ว่าเชลซีแข่งกี่โมงก็ถามเลย มันจะมีพี่คนนึงค่ะที่เชียร์เชลซีเหมือนกัน ก็ถามเค้าเพราะว่าเราขี้เกียจหา” (ทัศนีย์ จันหยวก, สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2549)

จากการสัมภาษณ์แฟนบอลชาวไทยพบว่า วิธีการที่แฟนบอลชาวไทยมักจะใช้ในการตรวจดูโปรแกรมการถ่ายทอดสดแต่ละนัด คือ การรับรู้จากสื่อมวลชนต่างๆ เนื่องจากการใช้ชีวิตประจำวันได้ถูกผูกติดอยู่กับสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ อย่างแยกจากกันไม่ได้ จนกลายเป็นวิถีชีวิตของแฟนบอลที่ข้อมูลข่าวสารจะเข้าถึงได้เองโดยง่ายดาย อีกทั้งการสื่อสารด้วยการพูดคุยก็เป็นช่องทางที่แฟนบอลจะใช้ตรวจดูตารางการแข่งขันได้โดยที่ไม่ต้องลงทุนใดๆ เลย

4.1.2 การเลือกแมทช์ที่จะชม

พฤติกรรมการเลือกที่จะชมฟุตบอลในแมทช์ใด เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการตรวจดูโปรแกรมการถ่ายทอดสดซึ่งอาจจะเกิดพร้อมๆ กัน หรือเกิดต่อเนื่องกันก่อนหรือหลังก็ได้ เนื่องจากในขั้นตอนการตรวจดูโปรแกรมการถ่ายทอดสดนั้นจะมีรายละเอียดที่แสดงให้เห็นทั้งเรื่องวัน เวลา และคู่ที่จะแข่งขันแจ้งให้ทราบอยู่แล้ว ดังนั้นแฟนบอลชาวไทยจึงยังคงใช้สื่อมวลชนต่างๆ ในการตัดสินใจเลือกแมทช์ที่จะชมควบคู่กันไปประกอบกับข้อมูลด้านอื่นๆ เช่น อันดับของทีมต่างๆ ในตารางคะแนนประจำลีก

ตารางที่ 4.7 : ตารางแสดงการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศระหว่างวันที่ 12-15 กุมภาพันธ์ 2548

วัน	เวลา	ช่อง	ชื่อลีก	ระหว่าง
12 ก.พ. 48	19.45	ESPN 39, ช่อง 7	English Premier League	Everton VS Chelsea
12 ก.พ. 48	21.30	ช่อง 11	Bundesliga	Schalke04 VS Wolfsburg
12 ก.พ. 48	22.00	ESPN 39	English Premier League	Birmingham City VS Liverpool
12 ก.พ. 48	22.00	Star Sport 40	English Premier League	Portsmouth VS Aston Villa
12 ก.พ. 48	22.00	Sports+ 37	English Premier League	Blackburn Rover VS Norwich City
13 ก.พ. 48	00.00	Sports+ 37	English Premier League	Bolton VS Middlesbrough
13 ก.พ. 48	00.30	ESPN 39	FA Cup	Tottenham Hotspur VS Westbromwich Albion
13 ก.พ. 48	02.00	SuperSports 35	Lalica Spain	Real Zaragoza VS Barcelona

วัน	เวลา	ช่อง	ชื่อลีก	ระหว่าง
13 ก.พ. 48	02.30	Sports+ 37	Calcio Serie A	Inter Milan VS Roma
13 ก.พ. 48	04.00	SuperSports 35	Lalica Spain	Valencia VS Deportivo La Coruna
13 ก.พ. 48	20.00	ESPN 39	English Premier League	Manchester City VS Manchester United
13 ก.พ. 48	21.00	SuperSports 35	Calcio Serie A	Juventus VS Udinese
13 ก.พ. 48	21.00	Sports+ 37	Calcio Serie A	Livorno VS Sampdoria
13 ก.พ. 48	23.00	SS Action 36	Lalica Spain	FC Sevilla VS Villarreal
14 ก.พ. 48	01.00	Sport+ 37	Lalica Spain	Osasuna VS Real Madrid
14 ก.พ. 48	02.30	SuperSports 35	Calcio Serie A	Reggina VS AC Milan
15 ก.พ. 48	03.00	ESPN 39	English Premier League	Arsenal VS Crystal Palace

1) เลือกชมทีมโปรด : ตามปกติแล้ว แฟนบอลส่วนใหญ่จะมีทีมฟุตบอลทีมโปรดของตัวเองที่จะคอยติดตามเชียร์อยู่ตลอด จึงมักที่จะเลือกชมคู่ที่ตัวเองชื่นชอบลงแข่งขันเป็นอันดับแรก เช่น หากเป็นแฟนบอลทีมอาร์เซนอล ก็จะเลือกชมคู่ระหว่าง อาร์เซนอล กับ คริสตัล พาเลซ ในวันอังคารที่ 15 กุมภาพันธ์ เวลา 3.00 น. ซึ่งจากเวลาที่ถ่ายทอดสดค่อนข้างดีก็ แฟนบอลทีมอาร์เซนอลจึงต้องตัดสินใจอีกว่าจะชมหรือไม่

“ไม่ได้ดูทุกแมตช์ครับ เมื่อก่อนอาจจะบ้าติดตามตลอด แต่เดี๋ยวนี้มันกลายเป็นธุรกิจไปแล้ว ก็ดูแต่คู่มันท่าสนใจ แล้วก็ดูคู่ที่เป็นแฟนบอลอย่างลิเวอร์พูลก็ติดตามดูตลอด โชคดีอย่างพี่ที่ลิเวอร์พูลมันเป็นทีมใหญ่มันก็มีถ่ายทอดให้ดูเกือบทุกอาทิตย์... จะว่าไปมีถ่ายทอดทุกนัดเลยด้วยซ้ำ ไม่เห็นมีอาทิตย์ไหนที่ไม่ได้ดูลิเวอร์พูลเลย ก็ดูลิเวอร์พูลก่อนนี่แหละ มีก็โหมงก็ดูตอนนั้น แต่อย่างถ้าลิเวอร์พูลแข่งก่อนตอนเย็นจบไปแล้ว คู่ 3 - 4 ทีม เราก็ดูอีก แต่ก็ต้องดูว่าเราชอบคูไหนก็ดูคู่นั้น มันก็ไม่พ้นทีมใหญ่ๆอีกนั่นแหละ ไม่อาร์เซนอล ก็แมนยู เชลซี พวกนี้” (วิทยา เนินใหม่, สัมภาษณ์, 5 พฤษภาคม 2549)

2) เลือกชมคู่ Big Match : ในแต่ละสัปดาห์จะมีการแข่งขันระหว่างทีมใหญ่ 2 ทีมมาเจอกันซึ่งถือเป็นแมตช์ที่แฟนบอลให้ความสนใจเป็นอย่างมาก จากตารางการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศระหว่างวันที่ 12-15 กุมภาพันธ์ 2548 จะพบว่าคู่ที่เป็น Big Match ประจำสัปดาห์นี้ คือ คู่ระหว่าง อินเตอร์ มิลาน พบกับ โรม่า ในวันที่อาทิตย์ที่ 13 กุมภาพันธ์ 2548 ในเวลา 2.30 น. ซึ่งแม้ว่าจะเป็นเวลาค่อนข้างดี แต่เนื่องจากเป็นคืนวันอาทิตย์ที่เป็นวันหยุดก็ทำให้แฟนบอลตัดสินใจชมการแข่งขันในคู่นี้ได้

3) เลือกชมคู่ที่มีความสำคัญต่อความเคลื่อนไหวในลีก : การแข่งขันในลักษณะนี้จะมีความสนุกสนานเข้มข้นมาก เนื่องจากแต่ละทีมต้องต่อสู้เพื่อชัยชนะซึ่งมีความหมายมากกว่าการรู้ผลแพ้-ชนะ แต่อาจหมายถึงการได้เป็นแชมป์ การได้สิทธิ์ไปแข่งในถ้วย UEFA CHAMPION LEAGUE ในฤดูกาลหน้า หรือแม้แต่อาจส่งผลให้ทีมต้องตกชั้นได้ ยกตัวอย่างเช่นใน Lalic Spain มีทีมบาร์เซโลน่าอยู่ในอันดับ 1 และทีมรีล มาดริด ตามมาเป็นอันดับ 2 ดังนั้นแฟนบอลจึงอาจเลือกชมการแข่งขันระหว่าง รีล ซาราโกซ่า พบกับ บาร์เซโลน่า ในวันที่อาทิตย์ที่ 13 กุมภาพันธ์ 2548 เวลา 2.00 น. และลุ้นต่อด้วยคู่ของ โอซาซุน่า กับรีล มาดริด ในวันที่จันทร์ที่ 14 กุมภาพันธ์ 2548 เวลา 1.00 น. ซึ่งเป็นทีมที่มีโอกาสลุ้นแชมป์ด้วยกันทั้งคู่ ในขณะที่แฟนบอลบางคนชอบที่จะชมคู่ที่มีโอกาสตกชั้นลงไปเล่นในดิวิชั่นต่ำ เช่น การชมคู่ระหว่าง แบล็กเบิร์น โรเวอร์ ทีมอันดับ 15 พบกับ นอริวิช ซิตี้ ในวันที่เสาร์ที่ 12 กุมภาพันธ์ 2548 ทางช่อง UBC Sport+ ซึ่งถือว่าการแข่งขันของทีมที่ตกอยู่ในสภาพที่ต้องดิ้นรนเพื่อหนีตกชั้น มีความสนุกสนานเข้มข้นไม่แพ้การชมคู่ที่มีโอกาสลุ้นแชมป์ รวมถึงการเลือกชมทีมคู่แข่งที่จะส่งผลต่อคะแนนของทีมอื่นๆ ด้วย

4) เลือกชมคู่ที่เป็นคู่แข่งของทีมโปรด : จากที่ได้กล่าวมาแล้วว่าแฟนบอลชาวไทยส่วนใหญ่มีทีมโปรดที่จะตามเชียร์อยู่เสมอ ในขณะที่เดียวกันทีมที่เป็นคู่แข่งของทีมโปรดก็มีความสำคัญต่อการเลือกชมฟุตบอลของแฟนบอลชาวไทยด้วย ยกตัวอย่างเช่น ทีมฟุตบอลที่อยู่เมืองเดียวกันมักจะไม่ถูกกัน เช่น เมืองแมนเชสเตอร์ ประเทศอังกฤษ มีทีมแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด และทีมแมนเชสเตอร์ ซิตี้ ที่เป็นคู่แข่งร่วมเมืองกัน ดังนั้นหากเป็นแฟนบอลของทีมแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด นอกจากจะชมการแข่งขันเพื่อเชียร์ทีมตัวเองแล้ว ก็ยังชมการแข่งขันของทีมแมนเชสเตอร์ ซิตี้ ด้วย แต่จะเป็นไปในลักษณะการลุ้นให้แพ้ ดังเช่น “เสียะ” แฟนบอลทีมแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“ถ้าเวลาไม่มีคู่แข่งไหนจะดู แมนยูไม่มีเตะ ผมก็ไปดูคู่แข่งก่อน ก็เลือกจากคู่แข่งที่มันเด่นๆ อ้อ... ผมจะดูนี้ด้วย ไล่ทีมที่มันเป็นคู่แข่งคู่แข่งของเราละ ทีมที่มันคะแนนสูงสี่กะเราอยู่ ดูไปก็แข่งให้มันแพ้ ฮ่าๆๆๆ คะแนนจะได้ทิ้งห่างหน่อย อย่ามาใกล้ แล้วก็อย่างทีมแมนเชสเตอร์ ซิตี้ ที่อังกฤษเค้าเกลียดกันจะตาย เราก็เอาอิทธิพลมานิดหน่อย ไม่ได้เกลียดอะไรจริงจิงหรอก แต่อยากให้เห็น ฮ่าๆๆ ให้มันมีรสชาติ” (เซียะ, สัมภาษณ์, 23 พฤษภาคม 2549)

5) เลือกชมคู่แข่งที่เล่นพนัน : การเล่นพนันฟุตบอลอยู่คู่มากับแฟนบอลชาวไทยมาโดยตลอด ซึ่งแฟนบอลที่เล่นพนันฟุตบอลสามารถแยกได้ 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ กลุ่มที่เล่นพนันเป็นอาชีพ และกลุ่มที่เล่นพนันเพื่อเพิ่มความสุขสนุกสนานในการชมฟุตบอล ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มนี้มีความแตกต่างในเรื่องความเป็น “แฟน” และวัตถุประสงค์ในการชม กล่าวคือ กลุ่มที่เล่นพนันฟุตบอลเป็นอาชีพจะไม่มีลักษณะของแฟน ไม่มีความรักภักดีต่อทีม ไม่มีนักฟุตบอลที่ชื่นชอบ แต่จะชมเพื่อเชียร์ทีมที่ตนเองได้เล่นพนันเอาไว้ โดยมีการใช้ข้อมูลสถิติต่างๆมาประกอบในการตัดสินใจเลือกทีมที่น่าจะมีโอกาสชนะ แล้วจึงเลือกชมทีมนั้นลงแข่งขัน ซึ่งในสัปดาห์ต่อไปก็จะเปลี่ยนทีมเพื่อวางเดิมพันต่อไป ส่วนแฟนบอลที่พนันเพื่อเพิ่มความสุขสนุกสนานในการชมฟุตบอลนั้นจะมีลักษณะความเป็นแฟนอยู่ในตัว คือจะมีทีมที่ตนเองชื่นชอบและติดตามเชียร์อยู่เสมอและเลือกทีมนี้เป็นฝ่ายชนะในการพนันทุกครั้ง ซึ่งของที่ใช่วางเดิมพันมักจะไม่ได้อีกมูลค่าเท่าใดนัก และจะเป็นการเล่นพนันกันระหว่างกลุ่มเพื่อนที่เป็นแฟนบอลด้วยกัน

“ก็มีบ้างที่เล่นกับเพื่อน ส่วนใหญ่จะเป็นแบบแพ้เลี้ยงข้าว อย่างสมมติถ้าออกไปดูบอลตามร้านอาหารก็มือนั้นแหละใครแพ้ก็เลี้ยงนะอะไรเงี้ย เวลาดูบอลมันก็จะลุ้นกว่าปกติ อย่าแพ้วะโว้ย กูไม่ยอมเสียตั้งค์” (คมสัน แข่งสมุทร, สัมภาษณ์, 19 กรกฎาคม 2549)

ลักษณะการเลือกเชียร์ที่จะชมของแฟนบอลชาวไทย จึงขึ้นอยู่กับทีมที่จะลงทำการแข่งขันว่าเป็นทีมที่ตนเองเชียร์หรือไม่ ซึ่งส่วนมากมักเป็นทีมใหญ่และเป็นที่ยอมรับในหมู่แฟนบอลชาวไทย รวมไปถึงเกมส์ที่มีความหมายต่างๆ ก็จะกระตุ้นให้แฟนบอลตัดสินใจที่จะชมฟุตบอลในคู่นั้นๆ ด้วย

4.1.3 ตรวจสอบความพร้อมของทีมก่อนลงแข่ง

ในปัจจุบันสื่อต่างๆ สามารถนำเสนอข่าวสารความเคลื่อนไหวในวงการฟุตบอลต่างประเทศอย่างต่อเนื่องและเจาะลึก ทำให้แฟนบอลชาวไทยได้รับทราบข้อมูลมากมายทันต่อทุกสถานการณ์ที่

เกิดขึ้น แฟนบอลที่คลั่งไคล้การชมฟุตบอลบางคนมีพฤติกรรมการติดตามข้อมูลความเคลื่อนไหวของทีมที่ตนเองชื่นชอบและนิยมที่จะเตรียมพร้อมด้านข้อมูลก่อนทีมที่ตนเองเชียร์จะลงทำการแข่งขัน ด้วยการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆ คือ

a. หนังสือพิมพ์ : เป็นสื่อที่แฟนบอลนิยมเปิดรับมากที่สุด โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์เฉพาะด้านที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับฟุตบอลเป็นหลัก เช่น หนังสือพิมพ์ Star Soccer ที่มีการนำเสนอข่าวสาร ความเคลื่อนไหว บทความ บทวิเคราะห์เจาะลึกต่างๆ รวมไปถึงการคาดเดาผลการแข่งขันล่วงหน้าที่จะทำให้แฟนบอลสามารถนำไปใช้เล่นพนันต่อได้ นอกจากนี้ในวันที่มีการแข่งขันเกิดขึ้น หนังสือพิมพ์รายวันปกติก็มีการนำเสนอข้อมูลของทีมที่จะลงทำการแข่งขันด้วยเช่นกัน

“ผมอ่านสตาร์ซอคเกอร์ครบ ปกติก็ซื้ออ่านทุกวันอยู่แล้ว แต่ถ้าวันไหนมีแข่ง มันก็จะมีคอลัมน์แบบว่าวิเคราะห์ก่อนแข่งอะไรอย่างเงี้ย เค้าจะบอกหมดว่านักเตะเป็นยังไงบ้าง มีตัวไหนเจ็บ หรือติดโทษแบนไหม นั่นนี่ใครที่น่าจับตามอง มันจะมีพวกสถิติเก่าๆ ที่น่าสนใจ เราก็อ่านเอามาลุ้นต่อตอนดูก็ทำให้ดูบอลสนุกขึ้นนะ” (ชัยณรงค์ เพชรสุทธิ, สัมภาษณ์, 20 พฤษภาคม 2549)

จากคอลัมน์ “วิจารณ์กัลโช่ เซเรีย อา” หนังสือพิมพ์สตาร์ ซอคเกอร์ ประจำวันอาทิตย์ที่ 29 พฤษภาคม 2549 มีการสรุปสถานการณ์ของแต่ละทีมที่จะลงแข่งขันเป็นนัดสุดท้ายก่อนปิดฤดูกาล ซึ่งมีคู่น่าสนใจหลายคู่ โดยเฉพาะคู่ระหว่างฟิออเรนติน่า กับ เบรสซา เนื่องจากทั้ง 2 ฝ่ายต้องชนะการแข่งขันในนัดนี้เพื่ออยู่รอดในลีกสูงสุดต่อไปในฤดูกาลหน้า ในคอลัมน์นี้จึงมีการสรุปเนื้อหาก่อนที่จะทำการแข่งขันไว้ดังนี้ (ที่มา : หนังสือพิมพ์สตาร์ ซอคเกอร์, วันอาทิตย์ที่ 29 พฤษภาคม 2549 หน้า 14-15)

ฟิออเรนติน่า – เบรสซา

สนาม : อาร์เตมิโอ ฟรังคี

วัน : อาทิตย์ 29 พ.ค. 2548

เวลา : 20.00 น.

ผลนัดแรกที่พบกัน : เสมอ 1-1

ฟิออเรนติน่า

รายชื่อผู้เล่นที่คาด

ฟิออเรนติน่า (4-4-2) : 22 คริสเตียโน่ ลูปาทेलลี – 8 ลูก้า อาเรียตติ, 21 โทมัส คูฟาลูซี, 33 ดานีเอเล่ เดลลี คาร์รี, 4 จอร์โจ คีเอลลินี – 7 อันเจโล ดิ ลิวิโอ, 5 คริสเตียน โอบาโด, 14 เอ็นโซ มาเรสก้า, 15 มาร์ติน ยอร์เกนเซน – 11 ฟาบริซิโอ มิคโคลี, 20 จามเปาโล ปาสชินี

เทรนเนอร์ : ดิโน่ ซอฟฟ์

ผู้เล่นที่ถูกพักการแข่งขัน : ไม่มี

ผู้เล่นบาดเจ็บ : คริสเตียน มาจโจ

ผู้เล่นติดคาตโทษ : วิโอลี, คูฟาลูซี, มิคโคลี

เบรสชา

รายชื่อผู้เล่นที่คาด

เบรสชา (3-5-2) : 1 ลูก้า คาสเทลลาสซี – 2 จิลแบร์โต้ มาร์ติเนส วิดัล, 32 ลุยจิ ดิ เปียจี้, 20 เมาริซิโอ โดมัสซี – 9 จูเซ็ปเป้ สคูลลี, 3 มาริอุส สตานเควิช, 7 โอมาร์ มิลานเน็ตโต้, 21 ฟาบริซิโอ ซามเบอร์ลล่า, 33 ปีแอร์ โวเม่ – 11 ซิโมนี เดล เนโร, 29 อันเดรีย คาร์ซโซโล่

เทรนเนอร์ : อัลแบร์โต้ คาวาซิน

ผู้เล่นที่ถูกพักการแข่งขัน : ไม่มี

ผู้เล่นบาดเจ็บ : ซิโมนี ดัลลาน่า, มาร์โก เดลเว็คคิโอ

ผู้เล่นติดคาตโทษ : คาร์ซโซโล่, เดลเว็คคิโอ, โดมัสซี, ซอบบี้, โซโบลี

ฟิออเรนติน่า – เบรสชา

ฟิออเรนติน่า : แนวรับไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากนัดก่อน โทมัส คูฟาลูซี กับ ดานีเอเล่ เดลลี คาร์รี ปักหลักคู่เซนเตอร์ฮาล์ฟเช่นเดิม โดยมีลูก้า อาเรียตติ กับ จอร์โจ คีเอลลินี ประจำพื้นที่ริมเส้น สำหรับแดนกลางมีคริสเตียน โอบาโด กับ เอ็นโซ มาเรสก้า ทำเกมคูกกลาง และคู่หน้าให้ฟาบริซิโอ มิคโคลี ยืนคู่กับ จามเปาโล ปาสชินี ส่วน วาเลรี โบยิโนฟ หลุดเป็นตัวสำรอง

เบรสชา : แดนหน้าได้ อันเดรีย คาร์ซโซโล่ และ ซิโมนี เดล เนโร ฟันโทษแบนกลับมายืนคู่หัวหอกร่วมกัน ส่วนแผงกลางส่ง จูเซ็ปเป้ สคูลลี ลงไปทำเกมริมเส้นด้านขวา และให้ มาร์ติเนส วิดัล ยืนเป็นสามแนวรับ ร่วมกับ ลุยจิ ดิ เปียจี้ และเมาริซิโอ โดมัสซี

ทรรศนะ : ฟิออเรนติน่าไม่มีทางเลือกอื่นนอกจากชนะสถานเดียว มิฉะนั้นต้องตกชั้นตามระเบียบบังคับนี้ เจ้าถิ่นคงหวังผู้พ้ออย่างถวายชีวิต ขณะที่เบรสชาก็ต้องหวดเต็มเหนี่ยวเช่นกัน คู่นี้สูสีกันอย่างมาก แต่น่าอยู่ฝั่งวิโอล่าไว้ก่อน

สกอร์ที่คาด : ฟิออเรนติน่า ชนะ เบรสชา 3-2

b. เว็บไซต์ทางอินเทอร์เน็ต : ถือเป็นช่องทางที่เริ่มได้รับความนิยมจากแฟนบอลมากขึ้นเรื่อยๆ ปัจจุบันมีเว็บไซต์มากมายที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารในวงการฟุตบอล รวมไปถึงมีการจัดตั้งสมาคมแฟนคลับเกิดขึ้นมากมาย แฟนบอลหลายๆ คนชอบที่จะเข้าไปติดต่อสื่อสารกับกลุ่มแฟนบอลด้วยกันในโลกอินเทอร์เน็ต ดังเช่น “ชัยณรงค์” แฟนบอลลิเวอร์พูล ที่นอกจากจะติดตามข่าวสารทางหนังสือพิมพ์แล้วยังเข้าไปอ่านข่าว บทความ และกระทู้ต่างๆ จากทางเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับทีมลิเวอร์พูลด้วย ซึ่งเว็บไซต์ที่เข้าไปอ่านเป็นประจำได้แก่ www.liverpool.in.th, www.liverpoolthailand.com, www.thekop.in.th โดยชอบที่จะตรวจสอบดูสภาพของทีมก่อนลงแข่งขัน ซึ่งเหมือนเป็นการประเมินตนเองและคู่ต่อสู้ แล้วจึงคาดการณ์ไว้ล่วงหน้าก่อนว่ามีโอกาสชนะมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ “ชัยณรงค์” จะติดตามอ่านข้อมูลและบทความต่างๆ จากเว็บไซต์เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ไม่นิยมการเข้าไปโพสต์ข้อความแสดงความคิดเห็นใดๆ โดยเขาให้เหตุผลสั้นๆ ว่า “ไม่รู้ทำไมเหมือนกัน ชอบอ่านของคนอื่นมากกว่า” (ชัยณรงค์ เพชรสุทธิ, สัมภาษณ์, 20 พฤษภาคม 2549)

พฤติกรรมของแฟนบอลที่เกี่ยวข้องกับการเช็คสภาพความพร้อมของทีมที่จะลงทำการแข่งขัน นอกจากจะตรวจสอบทีมที่ตนเองเชียร์แล้ว แฟนบอลบางคนยังทำการตรวจสอบความพร้อมของทีมคู่แข่งอีกด้วย เพื่อที่จะรู้เขารู้เราทำให้ชมการแข่งขันได้สนุกและสามารถรู้เทคนิคในการวางแผนแต่ละนัดได้ ซึ่งเนื้อหาหลักในการตรวจสอบความพร้อมของแต่ละทีม ได้แก่

- นักฟุตบอลที่จะได้ลงเป็น 11 ตัวจริงได้แก่ใครบ้าง
- มีนักฟุตบอลคนใดติดโทษแบน หรือได้รับบาดเจ็บ
- การแผนการเล่นของผู้จัดการทีม
- บทสัมภาษณ์ของผู้จัดการทีม กัปตันทีม และนักฟุตบอลคนอื่นๆ
- ฟอรัมการเล่นของทีมโดยรวม
- นักฟุตบอลคนใดที่มีฟอร์มโดดเด่นในขณะนั้น
- สถานการณ์ที่มีผลต่อทีม เช่น หากทีมแพ้จะหมดลุ้นแชมป์ หรือ หากชนะจะได้เข้าไปเล่นใน UEFA Champion League
- สถิติต่างๆ ของทีม และนักเตะ เช่น ทีมแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด ไม่แพ้ทีมใดมา 11 นัดรวด เร็ยรีอองรี ของทีมอาร์เซนอลมีสถิติทำประตูนอกบ้านมากที่สุด

- ชาวอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ชาวการ์ตังครวมของวิกตอเรีย เบ็คแฮม ซึ่งเป็นภรรยาของเดวิด เบ็คแฮม นักเตะทีมรีล มาดริด

จุดประสงค์ของแฟนบอลชาวไทยในการเช็คสภาพความพร้อมของทีมก่อนลงทำการแข่งขัน มี 2 สาเหตุหลัก กล่าวคือ สาเหตุแรก เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจว่าทีมมีความพร้อมและสามารถจะชนะทีมคู่แข่งได้หรือไม่ อีกทั้งเพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการพูดคุยหรือสนทนาต่อไป (Discussion) โดยการรับสื่อมวลชนทำให้บุคคลมีข้อมูลที่นำไปใช้ในการพูดคุยกับบุคคลอื่น ส่วนสาเหตุที่ 2 คือแฟนบอลบางคนต้องการข้อมูลความพร้อมของแต่ละทีมไปเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกเล่นพนันฟุตบอล

ตารางที่ 4.8 : ราคาต่อรองฟุตบอล จากหนังสือพิมพ์บ้านเมือง ฉบับวันเสาร์ที่ 12 กุมภาพันธ์ 2548

ตารางราคาต่อรองฟุตบอล			
วันเสาร์ที่ 12 กุมภาพันธ์ 2548			
ทีม	เวลา	ราคา	ฝั่ง
พรีเมียร์ลีก			
เอฟเวอร์ตัน - เชลซี	19.45 น.	เชลซี ต่อ ครึ่งควบลูก	เชลซีแรง
เบอร์มิงแฮม - ลิเวอร์พูล	22.00 น.	ลิเวอร์พูล ต่อ ปป. -5	หงส์แดงเด็ด
แบล็คเบิร์น - นอริช	22.00 น.	แบล็คเบิร์น ต่อ ครึ่งลูก -5	กุหลาบทีม
ปอร์ทสมัธ - แอสตัน วิลลา	22.00 น.	ปอร์ทสมัธ ต่อ ปป. -10	เจ้าบ้านหัว
โบลตัน - มิดเดิลสโบรซ์	00.15 น.	โบลตัน ต่อ ปป. -5	โบลตันแจ้ง
เอฟเอ คัพ รอบ 4 นัดรีเพลย์			
ฟูแลม - ดาร์บี	22.00 น.	ฟูแลม ต่อ ครึ่งควบลูก	อยู่เจ้าสัว
ชาร์ลส์ตัน - เมรอนฟอร์ด	22.00 น.	ชาร์ลส์ตัน ต่อ ครึ่งลูก -5	รองมีเฮ
สเปอร์ส - เวสต์บรอมวิช	00.30 น.	สเปอร์ส ต่อ 1 ลูก	โกตีปิก
กัลโช ซีรีส์ เอ			
ลาซิโอ - อตาลันตา	01.00 น.	ลาซิโอ ต่อ 1 ลูก	อินทรีย์ผาด
อินเตอร์ - โรม่า	03.30 น.	อินเตอร์ ต่อ ครึ่งลูก	โรมาสด
บุนเดสลีกา			
ดอร์ทมุนด์ - โบคุม	21.30 น.	ดอร์ทมุนด์ ต่อ ครึ่งควบลูก -5	เสือเหลืองขยำ
ไฟร์บวร์ก - ฮันโนเวอร์	21.30 น.	เสมอ ไฟร์บวร์ก	ฮันโนเวอร์แน่
เบรเมน - กลัดบัค	21.30 น.	เบรเมน ต่อ 1 ลูก	นางนวลจิก
ซาลเก - ไวล์ฟสบวร์ก	21.30 น.	ซาลเก ต่อ ครึ่งควบลูก -5	ซาลเกคืนฟอร์ม
ไกเซอร์ฯ - รอสต็อค	21.30 น.	ไกเซอร์ฯ ต่อ ครึ่งควบลูก -5	ไกเซอร์หัว
ฮัมบวร์ก - สตูดการ์ท	21.30 น.	ฮัมบวร์ก ต่อ ปป. -10	สิงห์เหนือจิว
แฮร์ธา - เนิร์นแบร์ก	21.30 น.	แฮร์ธา ต่อ ครึ่งควบลูก -5	แฮร์ธาเก่ง
ลา ลีกา			
รีล ซาราโกซา - บาร์เซโลนา	02.00 น.	บาร์เซโลนา ต่อ ครึ่งควบลูก	บาร์ซ่าแกร่ง
บาเลนเซีย - ลา ลอนญา	04.00 น.	บาเลนเซีย ต่อ ครึ่งควบลูก -10	ค้างคาวดุ

นอกจากนี้แฟนบอลยังมีพฤติกรรมการเช็คสภาพของทีมก่อนการแข่งขัน หลายๆครั้งจากหลายๆสื่อ กล่าวคือ จะมีการตรวจสอบข้อมูลของทีมอยู่ตลอดตั้งแต่ช่วงเช้า จนกระทั่งก่อนการแข่งขันเริ่มต้นขึ้นเพียงเล็กน้อย ยกตัวอย่างเช่น ตอนเช้าอ่านข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ และมาสรุปรายละเอียดจากเว็บไซต์ระหว่างวัน และในช่วงก่อนเกมก็ดูรายการ Preview การแข่งขันคู่ต่างๆ ทางโทรทัศน์ เป็นต้น

4.1.4 เลือกสถานที่สำหรับการชมฟุตบอล

แฟนบอลชาวไทยมีเกณฑ์ในการเลือกสถานที่สำหรับชมฟุตบอลแตกต่างกันไปในแต่ละคน ซึ่งสามารถสรุปเป็นสถานที่ต่างๆ ได้ดังนี้

a. ที่พักอาศัย : เป็นสถานที่ที่มีความสะดวกสบายและมีความเป็นส่วนตัวมาก แต่ข้อจำกัดคือที่พักอาศัยนั้นต้องมีการติดตั้งเคเบิลทีวี จึงจะสามารถรับชมการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศได้อย่างเต็มที่ ตัวอย่างเช่น “อ้น” แฟนบอลทีมอินเตอร์ มิลาน บอกว่า ชอบที่จะเชียร์ฟุตบอลอยู่ที่บ้าน เนื่องจากไม่ต้องเกรงใจใครเวลาเชียร์ฟุตบอล และเพื่อเพิ่มความสนุกสนานใจการชม อ้นมักจะชักชวนเพื่อนๆ มาร่วมชมฟุตบอลที่บ้านด้วย

“ผมไม่ชอบคนเยอะ แม้ว่าเขาจะโฆษณาว่าบรรยากาศเร้าใจ ได้ feel แต่ผมชอบอยู่กับเพื่อนๆ กันเองมากกว่า ไม่ต้องเกรงใจกัน” (ณัฐพร แย้มสะอาด, สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2549)

ความเกรงใจกับความต้องการความเป็นส่วนตัว เป็นสาเหตุหลักที่แฟนบอลเลือกที่จะดูการถ่ายทอดสดอยู่ที่บ้าน นอกจากนี้ความสะดวกสบายก็เป็นส่วนสำคัญอีกอย่างหนึ่งเช่นกัน เพราะการชมฟุตบอลภายในที่พักอาศัยไม่ต้องมีการเตรียมตัวใดๆ มาก เพียงแค่เปิดโทรทัศน์เมื่อถึงเวลาการถ่ายทอดสดก็สามารถรับชมการแข่งขันฟุตบอลได้แล้ว อีกทั้งหากในเวลานั้นมีการถ่ายทอดสดหลายๆคู่ในเวลาเดียวกัน แฟนบอลกลุ่มนี้จะสามารถเลือกดูช่องต่างๆ ได้ตามใจตนเองอีกด้วย

b. ร้านอาหาร : ดังที่กล่าวมาแล้วว่า ช่องที่ออกอากาศมีบทบาทสำคัญมากในการชมฟุตบอลแต่ละครั้งของแฟนบอลชาวไทย ซึ่งแฟนบอลบางคนที่ไม่สามารถรับชมคู่ที่ตนเองอยากดูภายในที่พักอาศัยได้เนื่องจากไม่มีเคเบิลทีวี จึงต้องมีการวางแผนเพื่อที่จะไปชมฟุตบอลในสถานที่ต่างๆ จึงเกิดเป็นโอกาสให้ร้านอาหารใช้ช่องทางในการนำเอาการถ่ายทอดสดฟุตบอลต่างประเทศ มาเป็นกลยุทธ์

สำคัญในการดึงดูดลูกค้าให้เข้ามาทานอาหารภายในร้านนั้นๆ ซึ่งร้านอาหารที่ใช้กลยุทธ์นี้มีทุกระดับ ตั้งแต่ ร้านข้าวต้มริมถนน จนกระทั่งร้านอาหารขนาดใหญ่ที่ตกแต่งบรรยากาศให้เข้ากับการชมฟุตบอล

“ส่วนมากจะไปตามร้านอาหาร อย่างเช่น ร้านอาหารทั่วไปที่เค้ามีเคเบิลทีวี ตามผับตามอะไรเค้า ก็มีให้ดูบอล เดียวนี้ส่วนมากมีทุกร้านแล้วละ” (คุณจิระเดช ปานโก้, สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2548)

ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า ร้านอาหารที่มีการติดตั้งจอให้ลูกค้าได้รับชมการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลนี้สามารถแยกออกได้ 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ ร้านอาหารกึ่งผับ และร้านอาหารตามปกติ เช่น ร้านข้าวต้มรอบดึก ซึ่งข้อแตกต่างระหว่างร้านอาหาร 2 ลักษณะนี้ อยู่ที่ร้านอาหารกึ่งผับจะไม่เปิดเสียงบรรยาย แต่ฉายเฉพาะภาพเท่านั้น เนื่องจากลูกค้ามีหลากหลายกลุ่ม และลูกค้าส่วนใหญ่ไม่ได้ต้องการมาชมการแข่งขันฟุตบอล แต่ต้องการมานั่งทานอาหารและฟังเพลง คุยกับเพื่อนๆที่มาด้วยกันมากกว่า ดังนั้นเพื่อไม่ให้เป็นการรบกวนลูกค้าคนอื่นที่ไม่ใช่แฟนบอล ทางร้านจึงปิดเสียงให้ได้ชมกันเพียงภาพการแข่งขันเท่านั้น เพื่อที่แฟนบอลจะยังคงได้ติดตามการแข่งขันนั้นๆ ได้

แต่ถึงอย่างไรก็ดี ผู้วิจัยสังเกตพบว่าร้านอาหารกึ่งผับเหล่านี้ บางร้านมีการปรับปรุงตกแต่งร้านให้เหมาะสมกับการติดตามชมฟุตบอลด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการติดตั้งจออนิเตอร์ขนาดใหญ่ให้แฟนบอลได้รับชมอย่างชัดเจน รวมถึงการเพิ่มจอโทรทัศน์ขนาดเล็กกระจายไปตามจุดต่างๆ ของร้านมากขึ้น เรียกได้ว่าแม้จะไม่ได้ยินเสียง แต่แฟนบอลสามารถติดตามการแข่งขันได้อย่างต่อเนื่องตลอดการแข่งขัน เช่นเดียวกัน และในหนังสือพิมพ์คมชัดลึกจะมีคอลัมน์ “ดูบอลนอกบ้าน” ทุกวันเสาร์ ซึ่งเป็นคอลัมน์ที่แนะนำสถานที่หรือร้านอาหารสำหรับชมฟุตบอลต่างประเทศที่น่าสนใจ ตัวอย่างเช่น ร้าน “กรีนเนอร์รี่ บ้านเปียร์วู้น” (ที่มา : หนังสือพิมพ์คมชัดลึก ฉบับวันอาทิตย์ที่ 5 กุมภาพันธ์ 2548, หน้า 39)

โค้ชหมอมณี' การันตีเรื่องบอล ทุกชอกทุกต้อง “บ้านเปียร์วู้น”

ทุกวันนี้บรรดาอดีตนักกีฬาทีมชาติไทย ได้หันเหชีวิตตัวเองมาประกอบธุรกิจด้านร้านอาหารมากขึ้น โดยเฉพาะในแวดวงกำนันหุ้มนวนนิยมเปิด รั้วหมู่กระทะ กั้นพริบ อาทิ “เจ้าบาส” สมรักษ์ คำสิงห์ อดีตเหรียญทองแอดแลนตาเกมส์, “เขาทราย แกแล็กซี” สุระ แสนคำ อดีตแชมป์โลกจูเนียร์แบนตั้มเวท และ ผจก. มุลสัน อดีตเหรียญทองแดงโอลิมปิก ที่เกาหลีใต้

ล่าสุด “โค้ชหมอมณี” เชิดศักดิ์ ชัยบุตร อดีตปีกซ้ายทีมชาติไทย และนักเตะตัวฉกาจของทีมการทำเรือสมัยรุ่งโรจน์เมื่อ 20 กว่าปีที่แล้ว ได้ร่วมลงขันกับเพื่อนเกลอ คือ ไพรัช ทิพรส, โกมุท ชวนางกูร

และเสถียร ทองบัวใบ มาเปิดร้านอาหารชื่อว่า “กรีนเนอร์รี่ บ้านเปียร์วุ้น” อยู่ในซอยวิภาวดี 62 บางเขน เขตหลักสี่ เมื่อ 4 เดือนที่ผ่านมา

ดังนั้นถือเป็นโอกาสดี คุบอลนอกบ้านสัปดาห์นี้จึงพาทุกท่านไปพบกับกลิ่นสาบลูกหนังตัวจริง เสียงจริง กันที่ร้านแห่งนี้ว่า มีอะไรเป็นที่เด็ด.. มาแนะนำกันบ้าง..

ภายในร้านแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ แบบโอเพ่นแอร์บรรยากาศร่มรื่นสบายๆ มีต้นไม้ล้อมรอบ และในห้องแอร์สำหรับลูกค้าที่ต้องการความเป็นส่วนตัว รวมทั้งมีโต๊ะรับรองลูกค้าได้ทั้งหมด 30 ตัว จุคนได้ตั้งแต่ 150-180 ขึ้นไป ที่จอดรถสะดวกสบายได้เกือบ 50 คัน

สำหรับอาหารเมนูเด็ดสระตะตี ต้องยกให้เป็นปีกซ้ายสมุนไพร, ไข่กรอบอีสาน, ปลาช่อนกระบอกสมุนไพร, ทอดมันเสวย ที่นี่เน้นอาหารที่เป็นสมุนไพรเป็นหลัก โดยก๊วกฝีมือดีจากเมืองเวียงจันทน์ ประเทศลาว ที่จะมาประดิษฐ์ประดอยอาหารรสแซบให้ สะดุ้งลิ้น !!

เพราะทุกวันนี้คนไทยให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาไทยเรื่องสมุนไพรมากขึ้น ที่นี่จึงตระหนักในเรื่องนี้ดีจนได้รับการกล่าวขานในย่านนั้นเป็นอย่างดี ส่วนค่าเสนาหรือราคาอาหารถูกสุดตั้งแต่ 40-180 บาท เท่านั้น ขณะที่ค่านิกเซอร์ทุกอย่างก็แค่ 10 บาทเอง

แต่ที่เด็ดสุดและเป็นหัวใจสำคัญของร้านนี้คือ “เปียร์” เปียร์ที่นั่นทุกขวดทุกแก้วที่รินให้ลูกค้าจะเปียร์ “เปียร์วุ้น” ทั้งสิ้น ไม่มีฟองไหลฟูหกแก้วเหมือนร้านอื่น ที่สำคัญเคล็ดลับในการทำเปียร์ให้เป็นวุ้นเขาใช้ภูมิปัญญาไทยดั้งเดิม คือถั่งไฮศกริมในสมัยก่อนที่มีน้ำแข็งและเกลือเป็นส่วนผสม มาเขย่ากันจนเกิดการควบแน่น ส่งผลให้เปียร์ทุกขวดของที่นี่เป็นวุ้นได้ในไม่กี่นาที

ต้องยอมรับไอเดียอันบรรเจิดของ “โค้ชหมอผี” และเพื่อนๆ ที่ทำให้ลูกค้าได้ดื่มด่ำกับเปียร์เย็นฉ่ำไม่ซ้ำใคร เฉลี่ยในแต่ละวันที่นี้ขายเปียร์ได้หลายสิบลัง คาตั้งแต่ 50-85 บาทขาดตัว

และด้วยพะยี่ห้อของ เชิดศักดิ์ มีริจะปล่อยให้ร้านตัวเองไม่มีกิจกรรมเรื่องกีฬา ที่นี้เขาได้ตั้งทีวีขนาดพอเหมาะพอเจาะไว้ถึง 3 จุด เพื่อเอาใจแฟนบอลหนังโดยเฉพาะทุกนัดที่มีการยิงสัญญาณสด ทั้งอังกฤษ, สเปน, เยอรมนี, อิตาลี รับรองนั่งดูตาและ

แถมยังมีนาฬิกาคนจากอดีตนักเตะทีมชาติคนนี้เป็นกำบังกลับไปด้วย ใครที่ชอบกีฬาฟุตบอลหรืออยากรู้ความเคลื่อนไหวเกมลูกหนังรับรองมานั่งดื่มกินที่นี่ไม่มีผิดหวัง

“ผมเพิ่งเปิดร้านมาได้ 4 เดือนนี้เอง โดยร่วมลงทุนกับเพื่อนฝูงที่สนิทกัน ตอนแรกอยากไปใช้ชีวิตอยู่ที่อเมริกากับลูกสาวและลูกชาย แต่ผมไม่มีใบอนุญาตในการทำงาน จึงต้องมาทำงานตรงนี้ก่อน และคิดว่าอีก 1 ปี หลังจากนั้นจะไปพัฒนาทำทุกอย่างให้ร้านอาหารสโตนี่ไปขยายสาขาอยู่ที่อเมริกาให้จงได้ เพราะผมมีความมั่นใจว่าด้วยรสชาติและราคาของเราไม่เป็นรองใคร” เชิดศักดิ์ แยมที่มาที่ไปให้รับทราบ

“ลูกค้าที่มาส่วนใหญ่เป็นคนวัยทำงานยิ่งในวันจันทร์-ศุกร์จะมีมาก ส่วนใหญ่บอกต่อกันปากต่อปากเพราะเราเน้นเรื่องบริการและอาหารที่มีคุณภาพ ไม่ใช่คิดจะเอากำไรเพียงอย่างเดียว แต่ต้องการให้ทุกคนมาพักผ่อน เหมือนเป็นห้องรับแขกหลังใหญ่ของผมที่มีเพื่อผู้สูงหรือคนทั่วไปมาเยี่ยมเยือน และคิดว่า น่าจะเป็นอีกอาชีพหนึ่งที่ทำให้ตัวเองได้พบปะผู้คนและถ่ายทอดความรู้สึกที่ดีในอดีตเกี่ยวกับกีฬาฟุตบอลให้ทุกคนได้รู้จัก”

อย่างไร...เห็นที่แบบนี้ไม่ไปลองด้วยตัวเองไม่ได้แล้วครับ

ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ

ประเภท	ร้านอาหาร
ลูกค้า	คนวัยทำงานบุคคลทั่วไป
ราคาอาหาร	40-180 บาท
บรรยากาศ	เรียบง่ายแบบเป็นกันเอง
จุดเด่นร้าน	เปียร์เย็นฉ่ำเป็นวันทุกขวด
ความคิดเห็น	ทุกซอกมุมเรื่องกีฬาฟุตบอลได้ความรู้เต็มทีจากอดีตนักเตะทีมชาติ

คะแนนเฉลี่ย

อัตราความเข้าใจ	7/10
ความนิยมปัจจุบัน	9/10
จำนวนจอและการจัดวาง	8/10
รสชาติอาหาร	9/10
บรรยากาศร้าน	8/10
การต้อนรับเอาใจใส่	8/10
เรตน่านั่งดูบอล	★★★★

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 4.1 : บรรยากาศภายในร้านกรีนเนอรี บ้านเป็ยร์วุ้น (ที่มา : หนังสือพิมพ์คมชัดลึก ฉบับวันอาทิตย์ที่ 5 กุมภาพันธ์ 2548, หน้า 39)

ผู้วิจัยได้เดินทางไปร่วมชมการแข่งขันฟุตบอล English Premier League คู่ระหว่างแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด และ อาร์เซนอล เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2547 ที่ร้าน Routh 66 RCA พบว่าบรรยากาศภายในร้านดังกล่าวค่อนข้างคึกคักมีการเปิดเพลงด้วยเสียงอันดัง และมีจอขนาดใหญ่อยู่ 2 จอโทรทัศน์ขนาด 25 นิ้ว กระจายอยู่ตามมุมต่างๆ ที่ร้านประมาณ 10 จุด และจอโทรทัศน์ขนาด 14 นิ้ว ประมาณ 10 เครื่อง ตกแต่งเรียงกันบริเวณหน้าบุชิตีเจ ซึ่งในช่วงก่อนการแข่งขันทางร้านก็เปิดภาพประกอบเพลงผ่านทางจอโทรทัศน์เหล่านั้น จนกระทั่งเวลา 22.00 น. ทางร้านจึงเปลี่ยนมาเปิดช่องที่ทำการแข่งขันฟุตบอลให้ได้ชม แต่ยังคงไม่มีเสียงบรรยายดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

ในขณะที่ร้านอาหารตามปกติ เช่น ร้านข้าวต้มรอบดึกบริเวณริมถนนจรัญสนิทวงศ์ก็มีการติดตั้งโทรทัศน์บริเวณหน้าร้าน จำนวน 1 เครื่อง เพื่อให้ลูกค้าที่เข้ามาทานอาหารได้รับชมการแข่งขันด้วย ซึ่งร้านข้าวต้มในบริเวณนั้นมีจำนวน 4 ร้าน และแต่ละร้านก็มีโทรทัศน์ร้านละ 1 เครื่อง และในเวลาต่อมาผู้วิจัยพบว่า 1 ใน 4 ร้านข้าวต้มนั้น มีการพัฒนาจากโทรทัศน์ขนาดเล็กมาเป็นโทรทัศน์ขนาดใหญ่ 50 นิ้ว ทำให้สามารถดึงดูดลูกค้าได้มากขึ้น จนสังเกตได้ว่าร้านดังกล่าวมีจำนวนลูกค้ามากกว่าร้านอื่นๆ ค่อนข้างมาก

ตามปกติแล้วร้านอาหารประเภทข้าวต้มรอบดึก หรือร้านหมูจุ่มที่เปิดบริการอยู่บริเวณริมถนนจะเปิดให้บริการตั้งแต่ช่วงหัวค่ำหรือประมาณ 18.00 น.ไปจนกระทั่งเวลาประมาณ 3.00 น. ซึ่งเป็นช่วงเวลา

ที่โทรทัศน์ช่องต่างๆ นำเสนอรายการประเภทข่าว และละครเป็นส่วนมาก หลังจากละครจบแล้วก็ เป็นรายการประเภทวาไรตี้ทั่วไป จนกระทั่งหลังเที่ยงคืนสถานีโทรทัศน์บางช่องจะปิดสถานีไม่มีรายการใดๆ ออกอากาศ ดังนั้นการเปิดให้ลูกค้าได้ชมช่องกีฬาจึงเป็นตัวเลือกที่ดีในการดึงดูดลูกค้าได้ เนื่องจากในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์จะมีการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศตลอดทั้งคืน ร้านอาหารเหล่านี้จึงสามารถเปิดโทรทัศน์และมีรายการให้ลูกค้าได้ชมจนกระทั่งร้านปิด

นอกจากความตั้งใจที่จะได้รับชมการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลจากต่างประเทศ เมื่อไปรับประทานอาหารในร้านอาหารนอกบ้านแล้ว ยังคงมีปัจจัยและเหตุผลอื่นๆ อีกที่แฟนบอลชาวไทยจะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจไปชมฟุตบอลที่ร้านอาหาร คือ

- อาหารอร่อย เนื่องจากแฟนบอลบางคนชอบที่จะรับประทานอาหารควบคู่กับการชมฟุตบอล
- บรรยากาศดี ลูกค้าส่วนใหญ่เป็นแฟนบอลด้วยกัน ทำให้สามารถออกท่าทางการเชียร์ได้อย่างเต็มที่
- อยู่ใกล้บ้าน เดินทางสะดวก ทำให้แฟนบอลบางคนที่ไม่ได้มีจุดประสงค์หลักเพื่อมา รับประทานอาหารเช้าเข้ามาในร้านเพื่อนั่งชมฟุตบอล ซึ่งโดยปกติแล้วก็มักจะสั่งอาหารเรียก น้ำย่อยเล็กๆ น้อยๆ หรือกับแกล้มมารับประทานกับเครื่องดื่ม

การชมฟุตบอลภายในร้านอาหารเหล่านี้ จะมีลูกค้าที่เป็นแฟนบอลทั้งขาประจำ และขาจรที่ มาใช้บริการ ซึ่งลักษณะของลูกค้าขาประจำที่มาชมฟุตบอลภายในร้านจะมีการเลือกมุมที่นั่งที่เห็น จอโทรทัศน์สำหรับการชมฟุตบอลชัดเจนที่สุด และจะนั่งตรงที่เดิมเป็นประจำทุกครั้งที่เข้าไปได้ ลูกค้าบางคนจะทำการนัดแนะกับทางร้านให้จองที่นั่งสำหรับชมฟุตบอลไว้ให้ล่วงหน้า

“ร้านอาหารที่ไปนั่งประจำนะเธอ มันเหมือนร้านอาหารตามสั่งนะ ก็จะมี มีมุมที่เราที่นั่งตรงนี้ ตลอด มันเห็นทีวีชัดดี แรกๆ ก็ไม่มีที่ประจำหรอก แต่มาบ่อยจนจับทางได้ว่าตรงนี้ดีที่สุด หลังๆ ก็เลยจอง ตรงนี้แหละ ฝากพี่เจ้าของร้านเขาดูให้แต่ก็ต้องโทรบอกเขาก่อนว่าเออ..วันนี้จะไปดูที่ร้านนะ” (วิทยา เนิ นใหม่, สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2550)

c. ลานกิจกรรม : เป็นการชมฟุตบอลร่วมกันระหว่างแฟนบอลจำนวนมาก ซึ่งมีทั้งกลุ่มแฟนบอลที่รู้จักสนิทสนมกันดีหรือแม้แต่คนที่ไม่รู้จักกันมาก่อนแต่เป็นแฟนบอลเหมือนกัน การได้เชียร์ฟุตบอล

ร่วมกันทำให้เกิดความสนุกสนานในการชมการแข่งขัน บรรยากาศอันคึกคักเร้าใจเหล่านี้ทำให้เกิดการจัดกิจกรรมเชียร์ฟุตบอลร่วมกันโดยองค์กรหรือสมาคมต่างๆ ซึ่งการจัดกิจกรรมลักษณะนี้มีวัตถุประสงค์ให้แฟนบอลได้เข้ามาเชียร์ฟุตบอลกันอย่างเต็มที่ เหมือนกับการจำลองเอาบรรยากาศการเชียร์ติดขอบสนามมาไว้ในบริเวณที่จัดกิจกรรม อีกทั้งยังเป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์องค์กรที่จัดกิจกรรมนี้ขึ้นมาได้อีกด้วย

ผู้วิจัยได้ไปสังเกตการณ์การชมฟุตบอลในกิจกรรมวันแดงเดือด ที่ห้างสรรพสินค้าฟิวเจอร์ พาร์ค รังสิต ผู้วิจัยพบว่ามีกลุ่มแฟนบอลเข้ามาในบริเวณที่จัดกิจกรรมประมาณ 2,000 คน ในจำนวนนี้มีกองเชียร์ของทีมลิเวอร์พูลที่มารวมตัวกันแสดงตัวตนว่าเป็นสาวก “หงส์แดง” เต็มตัวประมาณ 100 คน ซึ่งต่างก็ส่งเสียงร้องเพลง ตีกลอง และตะโกนคำว่า “ลิเวอร์พูล” อยู่ตลอดเวลาตั้งแต่ก่อนเริ่มต้นการแข่งขันจนกระทั่งแข่งขันจบ นอกจากนี้ยังมีการแต่งตัวและมีอุปกรณ์ในการเชียร์อย่างเต็มที่ เช่น เสื้อผ้าที่สวมใส่ หมวก ผ้าพันคอ เข็มกลัด ธง ฯลฯ เป็นต้น ผู้วิจัยได้เข้าไปสอบถามจึงได้ความว่า แฟนบอลกลุ่มนี้มีการนัดแนะกันเพื่อมาร่วมเชียร์ทีมลิเวอร์พูลในนัดนี้โดยเฉพาะ เนื่องจากเป็นแมตช์ใหญ่ที่พลาดไม่ได้ ในขณะเดียวกันถ้าเป็นการแข่งขันนัดอื่นๆ แฟนบอลกลุ่มนี้ก็จะมีการรวมกลุ่มเพื่อไปเชียร์ทีมโปรดเป็นประจำอยู่แล้ว สำหรับการแข่งขันศึกแดงเดือดในนัดนั้น แม้ว่าเมื่อหมดเวลาการแข่งขัน ทีมลิเวอร์พูลจะเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ไป แต่กองเชียร์ที่มาร่วมเชียร์กว่า 100 คนกลุ่มนี้ ก็ยังคงร้องเพลงและตะโกนคำว่า “ลิเวอร์พูล” อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กำลังใจกันและกันต่อไปแม้ว่าเสียงจะไม่ดังเท่าก่อนแข่งก็ตาม

สำหรับสถานที่ชมการถ่ายทอดสดฟุตบอลต่างประเทศที่แฟนบอลชาวไทยรู้จักกันดี และมีการเปิดให้บริการเข้าไปชมการถ่ายทอดสดเป็นประจำทุกเดือนที่สำคัญอีกแห่งคือ “ไทเกอร์ โดม” สเวนลูมไนท์ บาซาร์ ที่ไทเกอร์ โดม แห่งนี้มีการสร้างโดมขึ้นมาเพื่อการร่วมชมฟุตบอล English Premier League โดยเฉพาะ สำหรับแฟนบอลที่ต้องการเข้าไปชมฟุตบอลจะต้องซื้อบัตรเพื่อนำไปแลกเบียร์ Tiger 1 ขวด ในราคา 70 บาท ต่อ 1 คน ซึ่งนอกจากการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอล English Premier League แล้ว ยังมีการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้แฟนบอลได้ร่วมสนุกอีกมากมาย เช่น การเล่นเกมสทายปัญหาเกี่ยวกับฟุตบอลในนัดนั้นๆ เกมสฟริคิกคอนเทสต์ ที่ให้แฟนบอลได้ทดสอบฝีเท้า ถ้ายิงตรงเป้าก็ได้รับรางวัลติดมือไป ซึ่งถือเป็นการกระตุ้นให้มีคนเข้ามาร่วมกิจกรรมมากขึ้น

ส่วนบรรยากาศภายในบริเวณไทเกอร์ โดม จะประกอบไปด้วย จอสกรีนขนาดใหญ่ที่สามารถมองเห็นได้จาก 4 ทิศทางติดตั้งบริเวณกลางโดม และมีเวทีสำหรับแสดงคอนเสิร์ต ซึ่งในวันที่ผู้วิจัยได้เข้าไป

เก็บข้อมูลเป็นการแสดงคอนเสิร์ตของวงเกิร์ลลี่ เบอรี่ นอกจากนี้ยังมีการแสดงของแดนเซอร์ผู้หญิง หรือที่เรียกว่า “โคโยตี้” ที่เรียกเสียงฮือฮาจากแฟนบอลได้เป็นระยะ ซึ่งแฟนบอลที่เข้ามาชมส่วนใหญ่เป็นผู้ชายกว่า 80% ส่วนบรรยากาศอื่นๆ จะใกล้เคียงกับสถานบันเทิงเช่นผับ ไม่ว่าจะเป็นการเชียร์เบียร์จากปริตตี้สาว และในระหว่างการแข่งขันจะมีผู้บรรยายไทย 2 คนทำหน้าที่พากย์การแข่งขันโดยใช้ภาษาและน้ำเสียงที่เร้าใจทำให้การชมการแข่งขันดูสนุกยิ่งขึ้น ซึ่งบางที่อาจมีการใช้คำพูดไม่สุภาพ และบางจังหวะก็มีการแซวกันระหว่างผู้บรรยายด้วยกันเอง หรือแซวแฟนบอลที่เข้ามาชมการแข่งขันด้วย

“ผมชอบไปดูบอลที่เดอะมอลล์ บางกะปิ หรือไม่กี่ไทเกอร์ โดม คือบรรยากาศจะมันส์ เขียวกันคนเยอะๆ ได้อารมณ์มากกว่า บางที่ไม่มีเพื่อนไป ผมก็ไปคนเดียวแหละ” (ภูมินทร์ คิดเลิศล้ำ, สัมภาษณ์, 10 พฤษภาคม 2549)

รูปแบบการชมฟุตบอลกับคนหนุ่มมากตามร้านอาหาร ลานเบียร์ และลานกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อชมฟุตบอลร่วมกันนั้นมีความสนุกสนาน ตื่นเต้น เนื่องจากมีองค์ประกอบหลายๆอย่างเข้ามาเสริมทำให้การชมการแข่งขันฟุตบอลในสถานที่เหล่านี้ เป็นเหมือนกับการได้มางานสังสรรค์ แฟนบอลได้มาร่วมสนุกและปลดปล่อยอารมณ์ด้วยการเชียร์ฟุตบอลร่วมกัน

“ดูที่บ้าน ติดเคเบิล ยูบีซี หรือบางทีอยากเจอเพื่อน ก็ไปดูที่ร้านข้าวแกวบ้าน เป็นประเภทอาหารตามสั่งอะ ปกติแล้วผมชอบออกไปดูข้างนอกกับเพื่อนมากกว่า เพราะว่าข้างนอกคนเยอะ จะมันส์ อย่างตามลานเบียร์ หน้าเวิร์ดเทรคก็มันส์ดีเหมือนกัน แบ่งข้างเชียร์กัน” (วิทยา เนินใหม่, สัมภาษณ์, 5 พฤษภาคม 2549)

d. การชมในสถานที่ใดๆก็ตามในขณะที่มีการแข่งขัน : สำหรับแฟนบอลบางคนที่ไม่อาจเลือกสถานที่ในการรับชมฟุตบอลได้ เนื่องจากติดภารกิจหรือต้องทำธุระต่างๆ เมื่อถึงเวลาการถ่ายทอดสด แฟนบอลเหล่านี้ก็มักจะเสาะหาสถานที่สำหรับรับชมการแข่งขันได้อยู่เสมอ แม้ว่าจะไม่ได้เตรียมตัวในเรื่องการเลือกสถานที่มาก่อน ตัวอย่างเช่น “พิศษุ์” แฟนบอลทีมสโมสรลิเวอร์พูล ได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า

“มีอยู่ครั้งนึง ตอนนั้นพี่ไปเที่ยวเกาะนางยวนกับเพื่อนๆ ก่อนไปก็รู้อยู่แล้วว่ามันจะมีแดงเดือดในสัปดาห์ที่เราจะไปเที่ยวพอดี ก็ทำใจไว้แล้วว่าอดดูแน่ พอไปถึงเราก็เช็คโทรทัศน์ก่อนเลยว่ามันมีช่อง ESPN หรือเปล่า ปรากฏว่ามี แต่ว่าต้องลงมาดูที่ห้องอาหารข้างล่าง อี๊ย...ดีใจยกะชนะไปแล้ว ดูที่ไหน

ก็ได้แล้วตอนนี้ แต่มันน่าเจ็บใจนิดนึงตรงที่วันนั้นพี่ต้องไปเที่ยวเกาะแล้วกลับมาไม่ทัน 10 นาทีแรก ซึ่งไ้ 10 นาทีแรกเนีย Hypia โดนใบแดงแถมเสียจุดโทษตั้งแต่ 2 นาทีแรกแล้วมั้ง นัดนั้นลิเวอร์พูลแพ้กระเจิง อับอายไม่อยากจะคุยกะใครเลย” (พิศิษฐ์ เถลิงวโรดม, สัมภาษณ์, 11 พฤศจิกายน 2549)

หรือแม้แต่การเข้าชมฟุตบอล English Premier League บริเวณหน้าร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้าในห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล ปิ่นเกล้า ซึ่งทางร้านเปิดการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลให้ได้ชม ผู้วิจัยพบว่ามีกลุ่มแฟนบอลเข้าชมการถ่ายทอดสดอยู่บริเวณหน้าร้านจำนวนมาก และจากการพูดคุยสอบถามแฟนบอลคนหนึ่งที่ยืนชมอยู่บอกว่า เขากลับบ้านไม่ทันและบังเอิญเดินผ่านร้านนี้เห็นว่ามีเปิดให้ดูจึงตัดสินใจชมด้วย และพอจบครั้งแรกแล้วจะรีบเดินทางกลับบ้านให้ทันดูครึ่งเวลาหลังที่เหลือ

แฟนบอลจึงมีเกณฑ์การเลือกสถานที่ในการชมฟุตบอลแต่ละนัดต่างกันไป ขึ้นอยู่กับการได้เข้าชมการแข่งขันในคู่ที่ต้องการดูเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นการชมภายในที่พักอาศัย ร้านอาหาร หรือลานกิจกรรม โดยมีองค์ประกอบในเรื่องของความสนุกสนานที่จะได้รับแตกต่างกันตามแต่ละสถานที่ และท้ายที่สุดแฟนบอลสามารถเข้าชมการแข่งขันในสถานที่ใดก็ได้ขอเพียงให้ได้ชมการแข่งขันก็เพียงพอ

4.1.5 พฤติกรรมของแฟนบอลในกรณีที่ไม่มีเคเบิลทีวี

ปัจจัยอีกอย่างในการเลือกชมการถ่ายทอดสดฟุตบอลคู่ต่างๆในแต่ละสัปดาห์ ที่มีให้เลือกชมหลากหลายคู่ คือช่องที่ทำการถ่ายทอดสด กล่าวคือ ในขณะที่สถานีโทรทัศน์แบบบอกรับสมาชิก (Cable TV) มีการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลในลีกต่างๆ ให้ชมกันอย่างจุใจ แต่แฟนบอลก็ต้องเสียเงินค่าสมาชิกเป็นจำนวนเงิน 1412.97 บาท เพื่อติดตั้งสัญญาณรับชมรายการต่างๆ สำหรับโกลด์ แพ็คเกจ ที่มีช่องกีฬาครบทั้ง 6 ช่อง จึงมีแฟนบอลอีกจำนวนมากที่ไม่สามารถรับชมผ่านทางสถานีโทรทัศน์แบบบอกรับสมาชิกนี้ได้ และจำเป็นต้องรับชมผ่านทางฟรีทีวี ซึ่งมีการถ่ายทอดสดให้ได้ชมเพียง 2 คู่ต่อสัปดาห์เท่านั้น ได้แก่ English Premier League ทุกคืนวันอาทิตย์ เวลา 23.00 น. ทางช่อง 3 หรือ ช่อง 7 ซึ่งจะทำการถ่ายทอดสดสลับกัน และ Bundesliga ทุกคืนวันเสาร์ เวลา 20.30 น. ทางช่อง 11 ทำให้แฟนบอลที่ไม่ได้รับสัญญาณจากสถานีโทรทัศน์แบบบอกรับสมาชิก แต่มีความต้องการชมฟุตบอลต่างประเทศจะต้องหาวิธีการในการติดตามชมการถ่ายทอดด้วยวิธีอื่น

a. ฟังบรรยายการแข่งขันจากวิทยุ : แฟนบอลจำนวนไม่น้อยที่ติดตามการบรรยายการแข่งขันผ่านทางสถานีวิทยุ ซึ่งปัจจุบันมีคลื่น เอฟ เอ็ม 99 ที่มีการบรรยายการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศเป็นประจำ ซึ่งนอกจากจะบรรยายเกมสัปดาห์ละนัดแล้ว ยังมีการสอดแทรกผลการแข่งขันล่าสุดจากสนามอื่นๆ ที่แข่งขันในเวลาเดียวกันด้วย เรียกได้ว่าการฟังการบรรยายทางวิทยุเป็นช่องทางที่สะดวกและง่ายที่สุดในการติดตามการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศ แต่ก็มีข้อเสียคือไม่สามารถเห็นภาพการแข่งขันจริง ผู้ฟังต้องใช้จินตนาการและต้องมีข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับฟุตบอลเป็นอย่างดี เช่น ชื่อและตำแหน่งการเล่นของนักฟุตบอลที่ลงทำการแข่งขัน กฎ กติกาการแข่งขัน เป็นต้น จึงจะทำให้การฟังการบรรยายการแข่งขันทางวิทยุเป็นไปอย่างได้รรถรส ดังเช่น คุณจิตรา ลิ้มรัตนกุลชัย ซึ่งเป็นแฟนบอลรุ่นใหญ่ที่มีใจรักในฟุตบอล และถึงแม้คุณจิตราจะไม่มีโอกาสได้ชมการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลทางโทรทัศน์มากนัก เนื่องจากที่บ้านไม่ได้ติดเคเบิลทีวี อีกทั้งเป็นแม่บ้านที่ต้องดูแลครอบครัวทำให้ไม่สามารถติดตามชมการแข่งขันได้บ่อยนัก จึงต้องใช้วิธีการฟังการบรรยายจากวิทยุทดแทน

“ที่บ้านไม่มียูทูปซี แต่เราก็อยากดูโซเมีย ทำไงได้ละ ออกไปข้างนอกก็ไม่สะดวก ก็เลยต้องฟังวิทยุเอา คำก็พากย์กันใช้ได้ สนุกดี แล้วเราก็นึกเอา บางทีแม่ก็ไม่วู้หรือกนะว่าหน้าตานักบอลมันเป็นยังไง เราก็รู้แต่ชื่อ ได้ยินบ่อยๆก็รู้ว่าใครเล่นดี ไม่ดี” (จิตรา ลิ้มรัตนกุลชัย, สัมภาษณ์, 24 พฤษภาคม 2549)

b. ติดตามทางสื่ออื่นๆในขณะที่มีการแข่งขัน : แม้ว่าแฟนบอลบางกลุ่มจะไม่สามารถติดตามชมการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศผ่านทางโทรทัศน์ แต่แฟนบอลกลุ่มนี้ก็ยังมีวิธีการในการติดตามผลการแข่งขันในลักษณะอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นการโทรศัพท์สอบถามจากเพื่อนที่กำลังชมการแข่งขันอยู่ หรือการใช้บริการแจ้งผลการแข่งขันผ่านทางระบบ SMS ซึ่งจะรายงานผลทุกครั้งที่มีการทำประตูเกิดขึ้น

“ก็อดดูไป แต่ถ้ามันมันมีความหมายจริงๆ ก็จะไปบอกเพื่อนที่กำลังดูอยู่ให้เค้าโทรบอกทันทีถ้าเกิดว่ามีใครยิงได้ แต่ถ้าเป็นเกมสัปดาห์ ก็จะไปให้จบเกมสัปดาห์ก่อนแล้วค่อยโทรหาเพื่อนถามสกอร์ตอนสุดท้าย” (ทัศนีย์ จันหยวก, สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2550)

เมื่อแฟนบอลตรวจสอบแล้วพบว่า การแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศในคู่ที่ตนเองต้องการชม ได้ทำการถ่ายทอดสดผ่านทางสถานีโทรทัศน์แบบบอกรับสมาชิก ซึ่งทำให้แฟนบอลที่ไม่ได้ติดตั้งเครื่องรับสัญญาณไม่สามารถรับชมการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศนั้นๆ ได้ แฟนบอลจึงต้องหาวิธีที่จะติดตาม

การแข่งขันโดยการใช้สื่ออื่นๆ เพื่อตอบสนองความต้องการในการรับรู้ผลการแข่งขันฟุตบอลในคู่ที่ตนเองต้องการให้ได้

4.1.6 การเตรียมความพร้อมของตัวเอง

ในแต่ละสัปดาห์มีการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศมากมายหลายคู่ ตั้งแต่ในช่วงหัวค่ำไปจนถึงคู่ดึก และแต่ละนัดก็มีความน่าสนใจด้วยกันทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งนัดที่มีความหมายต่อทีม ไม่ว่าจะเป็นดึกสักเพียงใดแฟนบอลต่างก็ยอมอดนอนเพื่อที่จะได้ชมการแข่งขันนัดนั้นๆ แฟนบอลชาวไทยที่ชื่นชอบการชมฟุตบอลต่างประเทศจึงต้องมีวิธีการในการเตรียมความพร้อมของตนเอง โดยเฉพาะสภาพร่างกายที่อาจต้องอดนอนเพื่อการชมฟุตบอลในคู่ดึก และต้องตื่นเช้าเพื่อปฏิบัติภารกิจของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการเรียน การทำงาน ซึ่งหากเป็นการแข่งขันในช่วงสุดสัปดาห์อาจไม่มีปัญหามากนัก แต่ในกรณีที่เป็นคู่ดึกที่ต่อเนื่องถึงเช้าวันจันทร์ หรือการแข่งขันในช่วงกลางสัปดาห์ที่มักจะถ่ายทอดสดกันในเวลา 2.00 หรือ 4.00 น. แล้ว แฟนบอลชาวไทยจึงมีพฤติกรรมต่างๆ ในการรับมือกับการเฝ้าชมฟุตบอลครั้งนี้

a. นอนก่อนแล้วจึงตื่นมาชมการแข่งขัน : แฟนบอลจำนวนไม่น้อยใช้วิธีการนอนเก็บแรงตั้งแต่ช่วงหัวค่ำ โดยใช้การตั้งนาฬิกาปลุกและตื่นขึ้นมาชมในเวลาที่ทำกรถ่ายทอดสด

“ก็พักผ่อนให้เพียงพอก่อน สำคัญมากเพราะว่าบอกลส่วนมากมันจะมาดึก ก็คือพักผ่อนให้เพียงพอ แล้วก็ค่อยตื่นขึ้นมาดู” (ภูมินทร์ คิดเลิศล้ำ, สัมภาษณ์, 10 พฤษภาคม 2549)

แฟนบอลบางคนไม่ได้ตั้งนาฬิกาปลุกเพื่อตื่นขึ้นมาดูการแข่งขันตั้งแต่หน้าที่แรก แต่จะตื่นมาดูในช่วงครึ่งเวลาหลังเนื่องจากยังคงได้รับชมการถ่ายทอดสดจนการแข่งขันจบลง อีกทั้งยังสามารถนอนพักผ่อนเพิ่มขึ้นอีกประมาณ 1 ชั่วโมง

b. ทำกิจกรรมอื่นเพื่อรอเวลาถ่ายทอดสด : ในขณะที่แฟนบอลบางกลุ่มไม่นอนเลย แต่จะหากิจกรรมอย่างอื่นทำไปเรื่อยๆ เพื่อรอชมการแข่งขันที่จะเกิดขึ้นโดยให้เหตุผลว่า “กลัวว่าถ้านอนไปแล้วจะหลับเพลิน ลุกมาดูบอลไม่ไหว” ซึ่งแฟนบอลแต่ละคนก็มีวิธีการในการเฝ้าติดตามการแข่งขันในคู่ดึกแตกต่างกันไปตามความพอใจของแต่ละคน

“สมัยก่อนตอนเรียนจะดีก็ยังไม่ค่อยขงใจไว้ก่อน แต่มาตอนนี้มันชักไม่ไหวเหมือนกัน บางวันเรามีภาระที่ต้องทำมาทั้งวันแล้วมันก็เหนื่อย หรือวันรุ่งขึ้นเราต้องไปลุยงานอีก มันไม่ว่างเหมือนตอนเด็กๆ ใจเพราะฉะนั้นก็ต้องเลือกกันหน่อยว่าเออ..คู่นี้น่าจะจริงๆ ก็ค่อยตื่นมาดู บางที่ตื่นมาเปิดทีวีแล้วหลับต่อก็มี สะลึมสะลือจนบอจบอะ ไม่รู้เลยว่ามันเล่นกันยังไง แต่ได้รู้ผลก็还好” (พิศิษฐ์ เถลิงวิโรตม, สัมภาษณ์, 11 พฤศจิกายน 2549)

แฟนบอลหลายคนมีอาการผลอหลับในขณะชมฟุตบอล ด้วยสาเหตุความอ่อนเพลียของร่างกาย เนื่องจากในเวลาที่ทำกรแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศนั้น ควรเป็นเวลาที่ได้นอนหลับพักผ่อน ดังนั้นแฟนบอลจึงต้องเตรียมความพร้อมด้านสภาพร่างกายของตนเอง ให้สามารถรับชมการแข่งขันฟุตบอลในยามค่ำคืนได้อย่างสนุกสนาน

4.1.7 การพูดคุยก่อนเกมส์

พฤติกรรมที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่แฟนบอลทำก่อนการแข่งขันจะเริ่มต้นขึ้น คือ การพูดคุยระหว่างแฟนบอลด้วยกัน เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องทำการสื่อสารกันอยู่ตลอดเวลา การพูดคุยจึงเกิดขึ้นในทุกชั้นตอนตั้งแต่ก่อนการแข่งขันจะเริ่มต้นขึ้นจนกระทั่งการแข่งขันสิ้นสุดลง และในช่วงก่อนการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศจะเริ่มต้นขึ้นนี้ มีการพูดคุยที่เกิดขึ้นหลายลักษณะ ซึ่งสามารถแยกออกได้ดังนี้

a. การพูดคุยกันด้วยเรื่องเทคนิค การวางแผนของทีมที่ตนเองเชียร์ และคาดว่าจะใช้สำหรับการแข่งขันในครั้งนี้ หัวข้อที่แฟนบอลนำมาพูดคุยกันจึงเป็นหัวข้อที่สืบเนื่องมาจากการค้นหาข้อมูลของทีมที่จะลงทำการแข่งขัน ไม่ว่าจะเป็นความพร้อมของทีม นักเตะ 11 ตัวจริงที่จะได้ลงแข่งขัน รูปแบบการเล่นที่คาดว่าจะใช้ รวมถึงสถิติต่างๆ ที่ผ่านมา ฯลฯ ซึ่งสำหรับแฟนบอลบางคนที่ไม่ได้สืบหาข้อมูลจากสื่ออื่นๆ มาก่อน การพูดคุยกันก่อนเกมส์ก็จะเป็นช่องทางสำคัญในการทำให้ได้รับทราบข้อมูลและจะสามารถชมการแข่งขันได้อย่างมีรรถสรเพิ่มมากขึ้น

b. การพูดคุยเกี่ยวกับทีมคู่แข่ง หมายถึง นอกจากที่แฟนบอลจะวิเคราะห์ข้อมูลของทีมตนเองแล้ว การรับรู้เทคนิคและวิธีการของทีมคู่แข่งก็เป็นอีกหัวข้อซึ่งแฟนบอลนิยมนำมาพูดคุยและ

วิเคราะห์กัน เพื่อเป็นการประเมินฝ่ายตรงข้าม และทำให้สามารถคาดเดาผลการแข่งขันล่วงหน้าได้ว่าทีมใดจะเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะ หรือทีมใดจะเป็นฝ่ายพ่ายแพ้

c. การพูดคุยในลักษณะข่มกัน กล่าวคือ เป็นการพบกันระหว่างทีมที่มีศักดิ์ศรีใกล้เคียงกัน ทำให้แฟนบอลแต่ละฝ่ายมีเหตุผลในการเชียร์ของทีมตัวเอง เช่น ในศึกแดงเดือดแต่ละครั้ง เรื่องที่แฟนบอลนำมาคุยข่มกันก็คือ หากเป็นแฟนทีมแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด ก็จะไปคุยแสดงความยิ่งใหญ่ของทีมในปัจจุบันที่ประสบความสำเร็จอย่างมาก ในขณะที่แฟนลิเวอร์พูลก็มีศักดิ์ศรีในอดีตที่ยิ่งใหญ่ไม่แพ้กัน เป็นแชมป์ลีกสูงสุดถึง 18 สมัย ซึ่งประเด็นนี้ก็เป็นที่ถกเถียงระหว่างแฟนบอลทั้ง 2 ทีมทุกครั้งที่ได้มาเจอกัน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการพูดคุยในลักษณะทับถมทีมคู่แข่ง กล่าวคือ แฟนบอลจะพูดชื่นชมทีมที่ตนเองเชียร์ และทับถมทีมคู่แข่ง โดยเฉพาะถ้าเป็นแฟนบอลของทีมในอันดับต้นๆ ของตารางคะแนนแล้ว จะมีความมั่นใจในทีมตัวเอง ถ้าไปเจอกับทีมในอันดับท้ายตารางก็จะเกิดอาการมั่นใจจนแสดงออกในลักษณะการพูดคุยข่มทีมคู่แข่งได้ เช่น การประเมินผลการแข่งขันล่วงหน้าของ คมสัน แข่งสมุทร ในนัดที่เซลเซียสจะต้องพบกับ ทีมจากท้ายตารางว่า “ชนะชัวร์ เจอหมูอย่างงี้ ให้ 4 : 0” หรือ “หลับตาเล่น ยังชนะเลย” (คมสัน แข่งสมุทร, สัมภาษณ์, 19 กรกฎาคม 2549)

รวมไปถึงการพูดคุยในลักษณะแซวกันโดยใช้สถิติเก่าๆ มาประกอบ เช่น แฟนบอลทีมอาร์เซนอล จะอ้างถึง เธียร์ อองรี ที่สามารถทำประตูได้มากที่สุดในฤดูกาล หรือที่เรียกว่า “ดาวซัลโวสูงสุด” มาแซวกันเองว่าหลังจากที่เธียร์ อองรี สามารถยิงประตูได้แล้ว จะทำท่าแสดงการดีใจอย่างไร เนื่องจากเป็นนักฟุตบอลที่ได้ชื่อว่า จะทำท่าแสดงความยินดีหลังการยิงประตูได้โดยมีหลากหลายลีลาซึ่งส่วนใหญ่มักจะสร้างความรำคาญใจแก่แฟนบอลฝ่ายตรงข้าม

นอกจากที่แฟนบอลชาวไทยจะพูดคุยกันเองระหว่างกลุ่มเพื่อนฝูง ซึ่งเป็นการสื่อสารแบบตัวต่อตัวแล้ว แฟนบอลบางคนยังใช้สื่อต่างๆ ที่มีอยู่เป็นเครื่องมือสำหรับการพูดคุยก่อนการแข่งขันจะเริ่มขึ้นด้วย ในปัจจุบันก็มีรายการต่างๆ ทางสถานีโทรทัศน์และสถานีวิทยุที่เปิดโอกาสให้แฟนบอลสามารถโทรศัพท์เข้ามาพูดคุยในประเด็นเกี่ยวกับฟุตบอลที่จะทำการแข่งขันกัน

อีกทั้งการส่ง SMS แสดงความคิดเห็นผ่านหน้าจอโทรทัศน์ก็กำลังได้รับความนิยมในหมู่แฟนบอลด้วยเช่นกัน จะเห็นได้จากรายการโทรทัศน์บางรายการที่ไม่ได้มีเนื้อหาหลักเกี่ยวกับกีฬาหรือฟุตบอล แต่ก็มักมีแฟนบอลส่ง SMS เข้าไปเชียร์ทีมฟุตบอลได้ เช่นในรายการ “คุยคุ้ยข่าว” ทางสถานีโทรทัศน์

อ.ส.ม.ท. ช่อง 9 ซึ่งเป็นรายการวิเคราะห์ข่าวที่ดำเนินรายการโดยคุณสรยุทธ สุทัศนะจินดา และคุณกนก รัตน์วงศ์สกุล มักจะมีข้อความจากแฟนบอลที่แสดงความคิดเห็นต่อการแข่งขันล่วงหน้าขึ้นที่หน้าจอโทรทัศน์ ด้วยเช่นกัน รวมไปถึงการแสดงความคิดเห็นก่อนการแข่งขันที่พบได้ตามกระทู้ในเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับฟุตบอลต่างๆ

การพูดคุยในช่วงก่อนการแข่งขันจะเริ่มต้นขึ้น เป็นพฤติกรรมที่แฟนบอลให้ความสนใจมากที่สุด ซึ่งจะทำให้แฟนบอลแต่ละคนได้มีส่วนร่วมในการนำเอาข้อมูลที่ได้จากการสืบหาจากสื่อต่างๆ มาใช้ประกอบในหัวข้อที่มีการพูดคุย เป็นการแลกเปลี่ยนทัศนคติความคิดเห็นซึ่งกันและกันที่จะช่วยสร้างความสนุกสนานและสร้างบรรยากาศให้เกิดความคึกคักต้นตัวสำหรับการแข่งขันที่กำลังจะเกิดขึ้น

4.1.8 การเตรียมอาหารและเครื่องดื่ม

นอกจากพฤติกรรมหลักๆที่แฟนบอลชาวไทยมักจะแสดงออกมาให้เห็นในช่วงก่อนการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศจะเริ่มต้นขึ้น ยังคงมีพฤติกรรมบางอย่างที่แฟนบอลชาวไทยได้แสดงออกมาด้วย คือ การเตรียมอาหารและเครื่องดื่มไว้สำหรับรับประทานในช่วงที่ชมการถ่ายทอดสดการแข่งขัน ซึ่งสามารถแยกออกเป็นกลุ่มได้ดังนี้

a. บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป หรืออาหารกล่องที่ทำได้ง่ายๆด้วยการอุ่นด้วยไมโครเวฟ เป็นอาหารจานหลักที่แฟนบอลนิยม เนื่องจากสามารถทำได้ง่าย สะดวกและรวดเร็ว เก็บรักษาง่ายไม่เน่าเสีย อีกทั้งไม่ต้องล้างภาชนะเมื่อรับประทานเสร็จเรียบร้อยแล้วสามารถทิ้งได้เลย

b. ขนมขบเคี้ยว ขนมกรุบกรอบประเภทมันฝรั่ง หรือข้าวโพดคั่ว เป็นอาหารว่างที่มีลักษณะเป็นของทานเล่น เคี้ยวเพื่อความเพลิดเพลิน

c. เครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ เหล้า เบียร์ต่างๆ จะได้รับความนิยมจากแฟนบอลในการดื่มควบคู่ไปกับการชมฟุตบอลต่างประเทศด้วย โดยเฉพาะการชมฟุตบอลภายในร้านอาหารประเภทผับ จะมีการดื่มเหล้า เบียร์ อย่างต่อเนื่องตลอดการแข่งขัน และด้วยฤทธิ์แอลกอฮอล์ยังส่งผลให้แฟนบอลเกิดอารมณ์ร่วมในขณะชมฟุตบอลได้มากขึ้นอีกด้วย หรือแม้แต่การชมฟุตบอลภายในที่พัก

อาศัยก็มีการเตรียมเครื่องดื่มเหล่านี้ไว้ล่วงหน้าด้วย หากมีการนัดรวมตัวเพื่อเชียร์ฟุตบอลร่วมกันระหว่างกลุ่มเพื่อนก็จะมีพฤติกรรมกรดื่มน้ำเปล่า เบียร์เกิดขึ้นตามมาเสมอ

พฤติกรรมกรรับประทานอาหารและเครื่องดื่มของแฟนบอลในขณะชมฟุตบอลนี้ เป็นการเตรียมความพร้อมในช่วงก่อนชมฟุตบอล เนื่องจากการแข่งขันในบางคู่ที่แข่งกันค่อนข้างดีก แฟนบอลอาจเกิดอาการหิว แต่ไม่สามารถหาอาหารมารับประทานในเวลานั้นได้เนื่องจากร้านค้าปิดให้บริการแล้ว แฟนจึงต้องเตรียมอาหารและเครื่องดื่มเอาไว้ก่อน นอกจากนี้การรับประทานอาหารและเครื่องดื่มขณะชมฟุตบอลยังช่วยให้แฟนบอลไม่ง่วง หรือเพลอหลับไปได้ อีกทั้งยังช่วยกระตุ้นให้เกิดอารมณ์ร่วมในขณะชมฟุตบอลได้มาก ซึ่งก็เป็นพฤติกรรมอีกอย่างหนึ่งที่แฟนบอลชาวไทยแสดงออกมา

จากพฤติกรรมของแฟนบอลที่แสดงออกในลักษณะต่างๆ ในช่วงก่อนการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศจะเริ่มตื้นขึ้นตามที่ผู้วิจัยได้กล่าวมานั้น ผู้วิจัยพยายามที่จะแยกหัวข้อเพื่อให้เห็นพฤติกรรมได้อย่างชัดเจน ซึ่งลักษณะพฤติกรรมบางอย่างของแฟนบอลนั้นก็มีความเกี่ยวเนื่องกันอยู่เช่นกัน ดังนั้นพฤติกรรมในบางหัวข้อจึงอาจมีความใกล้เคียงกันได้ แต่พฤติกรรมที่เกิดขึ้นนี้จะเป็นเรื่องของการเตรียมความพร้อมทั้งด้านข้อมูลของทีมที่ลงทำการแข่งขัน รวมถึงการเตรียมความพร้อมของตัวผู้ชมซึ่งเป็นแฟนเอง เพื่อจะได้ไม่พลาดการชมฟุตบอลในคู่ที่ต้องการชมให้ได้รรถรสมากที่สุด

4.9 พฤติกรรมระหว่างชมฟุตบอล

หลังจากที่แฟนบอลทำการตัดสินใจได้แล้วว่าจะเลือกชมฟุตบอลคู่ใด ซึ่งอยู่ในขั้นตอนของการเตรียมตัวก่อนการชมฟุตบอลแล้ว เมื่อถึงเวลาในการถ่ายทอดสดแฟนบอลก็จะมานั่งชมการแข่งขันผ่านทางโทรทัศน์ ซึ่งถือเป็นช่วงเวลาสำคัญที่แฟนบอลรอคอยเนื่องจากจะได้ชมการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศ ความสนุกสนานทั้งที่เกิดจากการแข่งขันในสนาม และความสนุกสนานในการได้เชียร์ทีมที่ตนเองชื่นชอบจะเกิดขึ้นกับแฟนบอลชาวไทย ในเวลานี้แฟนบอลจะรู้สึก “in” กับการแข่งขันที่กำลังได้รับชม ซึ่งถือได้ว่าการได้ชมและได้เชียร์ฟุตบอลเป็นแหล่งแสวงหาความสนุกสนานต้นตอที่แฟนบอลจะได้มาปลดปล่อยอารมณ์ไปกับการแข่งขันที่กำลังเกิดขึ้น ซึ่งสามารถสรุปพฤติกรรมของแฟนบอลได้ดังนี้

4.2.1 ผู้ที่ร่วมชมฟุตบอล

จากความต่อเนื่องมาตั้งแต่ในขั้นต้นก่อนการชมฟุตบอลที่แฟนบอลจะต้องตัดสินใจเลือกคู่ที่จะชมการถ่ายทอดสด รวมไปถึงการเลือกสถานที่สำหรับการชมฟุตบอล อีกพฤติกรรมหนึ่งของแฟนบอลชาวไทยที่เห็นได้ชัดคือการเลือกผู้ที่จะร่วมชมการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศ เมื่อสังเกตให้ดีจะพบว่า การเลือกผู้ที่จะร่วมชมการถ่ายทอดสดนั้น มักจะสอดคล้องกับการเลือกสถานที่สำหรับชมฟุตบอลด้วย

i. การชมโดยลำพัง : มักเป็นการชมภายในที่พักอาศัยที่มีความเป็นส่วนตัว นอกจากนี้ยังเป็นชมการถ่ายทอดสดการแข่งขันในเวลาว่าง

ii. การชมกับกลุ่มเพื่อนสนิท : แฟนบอลชาวไทยจำนวนไม่น้อยที่ชื่นชอบการชมฟุตบอลร่วมกันกลุ่มเพื่อนที่มีความสนิทสนมกันเป็นอย่างดี เนื่องจากจะทำให้การชมการแข่งขันในนัดนั้นๆ เกิดความสนุกสนานเพิ่มขึ้นได้ ซึ่งมีทั้งการนัดแนะเพื่อชมภายในที่พักอาศัย หรือการออกไปชมร่วมกันในร้านอาหารต่างๆ

“ส่วนมากเนี่ยก็จะดูอยู่ที่บ้าน ดูที่บ้านเป็นหลัก แต่ว่าถ้าเป็น Big Match ก็จะไปดูบ้านเพื่อน นัดกันไปเป็นกลุ่มก้อนใหญ่ซัก 10 คนได้อะพี” (ณัฐพร แยมสะอาด, สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2549)

การชมฟุตบอลกับกลุ่มเพื่อนภายในที่พักอาศัยนี้ ทำให้แฟนบอลสามารถแสดงออกด้านท่าทางการเชียร์ได้อย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องเกรงใจผู้อื่นเท่าใดนัก ดังที่ “อัน” ได้อธิบายต่อว่า

“ผมไม่ชอบไปดูตามอี่เว้นที่ใหญ่ๆ ไม่รู้ดี คนมันเยอะ ผมไม่ค่อยชอบอะ ชอบแบบดูด้วยกันดีกว่า เราสนิทจะเชียร์กันได้สะใจกว่า ได้เต็มที่อะพี คือแบบเป็นเพื่อนกันก็ไม่เกรงใจกัน” (ณัฐพร แยมสะอาด, สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2549)

“ก็เมื่อก่อนก็จะดูอยู่คนเดียวก่อน พอเราโตขึ้น ไปเรียนหรือไปทำงาน รู้จักกันก็ไปนั่งดูด้วยกัน มันทำให้มีความรู้สึกว่าคุณหลายคนก็สนุกดี เปลี่ยนบรรยากาศมั่ง ก็เลยรู้สึกว่าหลายคนก็สนุกดี ดีกว่าคุณคนเดียว ดูอยู่คนเดียวก็ลุ้นคนเดียว” (คุณจิระเดช ปานโท, สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2548)

จากที่สังเกตพบว่าแฟนบอลชาวไทยชอบที่จะเชียร์ฟุตบอลกับเพื่อนๆ มากกว่าที่จะชมเพียงคนเดียว เนื่องจากการเชียร์กับคนหลายๆ คนจะยิ่งสร้างบรรยากาศการชมฟุตบอลให้สนุกสนานมากยิ่งขึ้นได้ แม้ว่าจะเป็นการชมภายในที่พักอาศัยก็มักจะมีเพื่อนหรือญาติพี่น้องมานั่งชมฟุตบอลร่วมกันด้วย

iii. การชมร่วมกันแฟนบอลกลุ่มใหญ่ : จะเห็นได้ว่าปัจจุบันมีการจัดกิจกรรมการชมฟุตบอลร่วมกันตามลานกว้าง ไม่ว่าจะเป็นบริเวณ ไทเกอร์ โดม หรือลานหน้าห้างสรรพสินค้าต่างๆ ซึ่งได้รับความสนใจจากแฟนบอลชาวไทยไม่น้อย การเชียร์ในลักษณะนี้จะมีการแบ่งฝ่ายแบ่งข้างเพื่อเชียร์ทีมใดทีมหนึ่งอย่างชัดเจน ทำให้บรรยากาศมีความใกล้เคียงกับการชมในสนามจริง แฟนบอลที่มาชมจะได้รับอรรถรสในการชมฟุตบอลมาก เนื่องจากสามารถแสดงออกด้านการเชียร์ได้อย่างเต็มที่ เป็นพื้นที่ให้แฟนบอลปลดปล่อยอารมณ์ร่วมกันได้

“ก็ชอบแบบที่ดูกับคนหมู่มากมากกว่า เพราะว่ามันมีเพื่อนเชียร์ แล้วก็มีฝ่ายตรงข้าม มันจะได้แบบ เขาเรียกว่าอะไรอะ ชมกันอะไรอย่างเนี่ย จะได้อรรถรสมากขึ้น” (วศิน จันทร์ประดับ, สัมภาษณ์, 10 พฤษภาคม 2549)

จากการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยพบว่าแฟนบอลชาวไทยชอบที่จะชมฟุตบอลต่างประเทศร่วมกับกลุ่มแฟนบอลด้วยกันโดยเฉพาะในกลุ่มเพื่อนสนิท ซึ่งทำให้การเชียร์ฟุตบอลในคู่นั้นๆ มีความสนุกสนานเพิ่มขึ้นได้ เนื่องจากการพูดคุยร่วมกันในขณะที่ฟุตบอลกำลังทำการแข่งขันอยู่ โดยกลุ่มเพื่อนที่มาชมฟุตบอลร่วมกันนั้นมีทั้งที่เป็นแฟนบอลทีมเดียวกัน และผู้ที่เป็นแฟนบอลทีมตรงข้ามด้วย

4.2.2 อุปกรณ์ในการเชียร์

สำหรับการเชียร์ฟุตบอลให้สนุก แฟนบอลมักจะมีการสร้างสีสันและบรรยากาศให้คึกครื้นด้วยการนำอุปกรณ์ต่างๆ มาใช้ในระหว่างชมการแข่งขันฟุตบอล ซึ่งการได้ใช้สิ่งของเหล่านี้เป็นการแสดงตัวตนให้ผู้อื่นได้รับรู้ด้วยว่าเป็นแฟนบอลของทีมอะไร และเราก็จะสามารถพบเห็นอยู่เสมอว่าแฟนบอลจะมีอุปกรณ์ที่ใช้ในการเชียร์ฟุตบอลติดตัวมาเพื่อเชียร์ทีมโปรด สรุปได้คือ

i. เสื้อทีมฟุตบอล : เป็นอุปกรณ์ชิ้นสำคัญที่แฟนบอลนิยมมากที่สุด เพราะสามารถสวมใส่ได้ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในวันที่มีการแข่งขันของทีมโปรดเกิดขึ้นแฟนบอลจะใส่เสื้อทีมฟุตบอลใส่เพื่อ

เป็นการเชียร์ทีมที่ตนเองชื่นชอบไม่ว่าจะเชียร์อยู่ในสถานที่ใด เช่น ที่บ้าน ร้านอาหาร หรือลานกิจกรรมต่างๆ แฟนบอลบางคนถือเคล็ดด้วยว่าถ้าใส่เสื้อทีมตัวนี้แล้ว ผลการแข่งขันจะออกมาดี

“แต่ก่อนหน้านั้นเคยนะ ถ้าลิเวอร์พูลแข่งที่ไรต้องเปลี่ยนเสื้อลิเวอร์พูลออกมานั่งดู มีอยู่ปีหนึ่งนะสะที่แบบว่าลิเวอร์พูลแข่งนัดไหนต้องเปลี่ยนเสื้อออกมานั่งดูเพื่อที่จะเหมือนเป็นการเชียร์เค้า เราไม่ได้ดูที่สนามแต่ทำตัวเหมือนดูที่สนามได้” (ปวีณ วัชรประทีป, สัมภาษณ์, 5 มกราคม 2548)

ii. ผ้าพันคอ ธง : นอกจากเสื้อทีมฟุตบอลแล้ว ยังมีอุปกรณ์สำหรับเชียร์ฟุตบอลอย่างอื่นอีกที่จะช่วยสร้างบรรยากาศในการเชียร์ให้มีความสนุกสนาน ยกตัวอย่างเช่น ผ้าพันคอ ธง เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าสำหรับแฟนบอลต่างประเทศแล้วจะใช้อุปกรณ์เหล่านี้กันล้นหลาม และสามารถเชียร์ในสนามได้ด้วย ทำให้แฟนบอลชาวไทยรับเอาวัฒนธรรมในการเชียร์เหล่านั้นเข้ามา โดยมีการโบกธงที่มีตราสโมสร การชูผ้าพันคอมากตามลานกิจกรรมการเชียร์ฟุตบอลกับแฟนบอลกลุ่มใหญ่

iii. นกหวีด แตร : เป็นอุปกรณ์ที่ช่วยส่งเสียงให้ดังมากขึ้นทำให้บรรยากาศคึกคักเร้าใจ และแฟนบอลก็มักใช้อุปกรณ์เหล่านี้ในลานกิจกรรมเพื่อชมฟุตบอลร่วมกันเช่นเดียวกับการโบกธง และชูผ้าพันคอ

“ถ้าไม่ออกไปข้างนอกจะไม่มีอุปกรณ์ แต่ถ้าจะไปเชียร์ข้างนอก ก็จะมีอุปกรณ์ประเภท พวกแตรอะไรอย่างงี้” (ภูมินทร์ คิดเลิศล้ำ, สัมภาษณ์, 10 พฤษภาคม 2549)

จากการสังเกตและสอบถาม ผู้วิจัยพบว่าการชมฟุตบอลในบริเวณลานกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อการชมฟุตบอลโดยเฉพาะ เช่น ในศึกแดงเดือดที่โรงภาพยนตร์เมเจอร์ ซินีเพล็กซ์ สาขาปิ่นเกล้า แฟนบอลจะเตรียมอุปกรณ์สำหรับการเชียร์มาอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่มากับชมรมทั้งลิเวอร์พูล ไทยแลนด์ แฟนคลับ หรือ ชมรมแมนยู 2000 ก็ตาม แฟนบอลทั้ง 2 กลุ่มนี้ต่างมีอุปกรณ์การเชียร์มากมายเพื่อที่จะแสดงตัวว่าเป็นแฟนทีมใด มีการโบกธงที่มีตราสโมสร มีการชูผ้าพันคอ การเป่าแตร เป่านกหวีด ฯลฯ และที่ขาดไม่ได้คือการแต่งกายด้วยเสื้อของสโมสร ยังมีอุปกรณ์การเชียร์มากเท่าไรก็จะยังทำให้การเชียร์ฟุตบอลเกิดความครึกครื้นสนุกสนานเพิ่มมากขึ้น

สำหรับการเชียร์ฟุตบอลตามลานกิจกรรมที่มีการจัดให้ชมฟุตบอลนัดพิเศษต่างๆ มักจะมีการจัดพื้นที่สำหรับแจก หรือซื้อขายอุปกรณ์การเชียร์ เช่น ธงของแต่ละสโมสร แตร หรือนกหวีด เป็นต้น ส่วนการแฟนหน้าเป็นลายของทีมต่างๆ ก็ถือได้ว่าเป็นการสร้างสีสันในการเชียร์ที่ได้รับความนิยมด้วยเช่นกัน แต่อาจจะต้องเป็นแม่ทัพที่ใหญ่และมีกระแสการชมฟุตบอลเกิดขึ้น เช่น การชมฟุตบอลโลก เป็นต้น

ส่วนการชมฟุตบอลต่างประเทศในร้านอาหาร หรือตามผับอาจไม่มีการใช้อุปกรณ์ในการเชียร์เท่าที่ควร เนื่องจากภายในร้านอาหารหรือผับนี้เป็นสถานที่ที่ถึงสาธารณะที่มีลูกค้าคนอื่นที่ไม่ได้เป็นแฟนบอลรวมอยู่ด้วย การชมและการเชียร์ฟุตบอลของแฟนบอลจึงมีขอบเขตจำกัดที่ทำให้ไม่สามารถแสดงออกได้มากนัก และจะต้องไม่รบกวนลูกค้าคนอื่น ๆ ด้วย การแสดงออกด้วยการใช้อุปกรณ์การเชียร์จึงทำได้เพียงเล็กน้อย เช่นการใส่เสื้อทีมเท่านั้น

4.2.3 พฤติกรรมการเชียร์

ในขณะที่การแข่งขันดำเนินไป แฟนบอลชาวไทยจะมีพฤติกรรมในการเชียร์แตกต่างกัน กล่าวคือหากเป็นในจังหวะปกติหรือในช่วงต่อบอลที่ไม่มีเหตุการณ์ตื่นเต้นเกิดขึ้น แฟนบอลบางคนอาจจะนั่งชมเฉยๆ แต่แฟนบอลบางคนก็ชอบที่จะร้องเพลงหรือส่งเสียงเชียร์ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับสถานที่ที่แฟนบอลรับชมอยู่ด้วย เช่น หากชมภายในที่พักรถหรือร้านอาหาร แฟนบอลก็มักจะนั่งชมเงียบๆ แต่หากอยู่ในลานกิจกรรมเชียร์ฟุตบอล แฟนบอลก็สามารถร้องเพลง ตะโกนเชียร์ เพื่อสร้างความสนุกสนานได้โดยไม่ผิดกติกา

จากเว็บไซต์ www.liverpoolthailand.com มีการนำเสนอบทความการชมฟุตบอล English Premier League ระหว่างทีมลิเวอร์พูลและแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด หรือที่เรียกว่าศึกแดงเดือด ที่โรงภาพยนตร์เมเจอร์ ซีเนเพล็กซ์ สาขาเซ็นทรัล เวิลด์ พลาซ่า เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2547 ซึ่งมีการจัดกิจกรรม การชมฟุตบอลร่วมกันในโรงภาพยนตร์ โดยมีรายละเอียดทั้งที่เป็นบทความและรูปภาพปรากฏในเว็บไซต์ดังนี้ (ที่มา : <http://www.liverpoolthailand.com/read.php?sid=446>)

“ศึกวันแดงเดือด ที่เมเจอร์เวิร์ลเทรด 26/9/2004...”

ศึกสำคัญนัดวันแดงเดือด ที่เราไปออกกฐน จัดงานกันที่เวิร์ลเทรด เซ็นเตอร์ กันครับ มีกิจกรรมและร่วมเล่นเกมกันอย่างสนุกสนานตลอดทั้งวัน และพอถึงเวลาต้องประจัญบานกัน พวกเรายกพลเข้า

ไปกันในโรงหนัง และติดตามดูกันจากจอใหญ่ๆ พร้อมด้วยแอร์เย็นฉ่ำ ระหว่างเกมก็สนุกครบมีฮา มีเฮ มีเก๊ตบ บลัฟกันพอสมควร

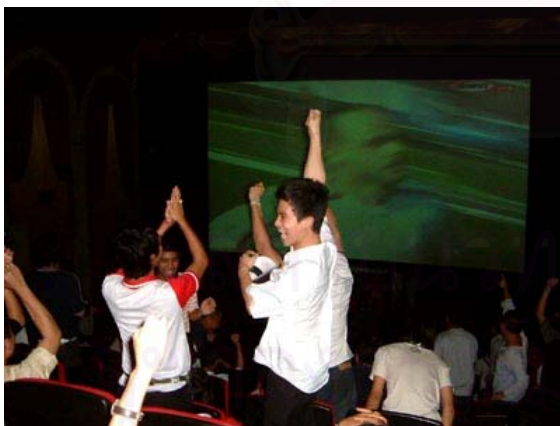
แต่ทีมเรามาได้จุดโทษเป็นประตูชัย ซึ่งคนสังหารก็ไม่ใช่ใครที่ไหนครับ แดนนี่ เมอร์ฟีของเรา ใช้กฎ “เมอร์ฟี ลอว์” อัดใส่ปีศาจแดงอีกครั้ง หลังจากนั้นพวกเขาก็เฮกันแบบไม่มียั้งยับจบเกมครับ

สังเกตดูได้ว่าพวกเรามีความสุขกันแค่ไหน ก็รูปสุดท้ายนี้แหละ เย้ๆๆๆ”

ภาพที่ 4.2 : การชมฟุตบอลต่างประเทศที่โรงภาพยนตร์เมเจอร์ ซีเนเพล็กซ์ ของแฟนบอลลิเวอร์พูล

บรรยากาศก่อนการแข่งขันจะเริ่มต้นขึ้น

อาการดีใจของแฟนลิเวอร์พูลในจังหวะที่ทีมสามารถทำประตูขึ้นนำได้

แฟนบอลทีมลิเวอร์พูลหลังจบการแข่งขัน

จากภาพบรรยากาศวันแดงเดือดที่เกิดขึ้น จะเห็นว่าในจังหวะที่แดนนี้ เมอร์ฟี สามารถทำประตูให้กับทีมลิเวอร์พูลได้ เหล่าแฟนบอลของทีมลิเวอร์พูลต่างออกอาการดีใจด้วยการกระโดด ปรบมือ ชูมือ ฯลฯ ดังที่เห็นได้ในภาพ ซึ่งอาการเชียร์ของแฟนบอลเหล่านี้จะมีความเข้มข้นมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับเงื่อนไขหลายๆ อย่างในขณะชมฟุตบอล ได้แก่

1) เมื่อมีจังหวะสำคัญของเกมส์เกิดขึ้น เช่น จังหวะการทำประตู หรือจังหวะการทำฟาวล์ แฟนบอลส่วนใหญ่จะมีการแสดงออกทางท่าทางเกิดขึ้นทั้งฝ่ายที่ได้ประโยชน์และฝ่ายที่เสียประโยชน์ ซึ่งแฟนบอลแต่ละคนมักจะแสดงออกด้วยอาการท่าทางที่มีความใกล้เคียงกัน นั่นคือ แฟนบอลฝ่ายที่ได้เปรียบจะแสดงความดีใจด้วยการตะโกนเชียร์ การลั่นในช่วงที่กำลังจะได้ประตู การกระโดดโลดเต้น การกอดแสดงความยินดีระหว่างแฟนบอลด้วยกัน และในทางตรงกันข้าม สำหรับฝ่ายที่เสียประตูก็ย่อมแสดงออกถึงความเสียใจ ความเสียดายที่ทีมเล่นผิดพลาด ซึ่งก็จะได้เห็นได้จากทางสีหน้าและท่าทางเช่นกัน

“ก็แล้วแต่โอกาสอะครับ ก็อยู่กับเพื่อนก็เฮฮา ลุ้นกันเสียงดังนิดนึง ถ้าอยู่ที่บ้านก็อาจแค่ เยส ดีใจคนเดียวอะไรแบบนี้ แต่ก็ไม่ถึงกับ ถ้าอยู่คนเดียวก็จะเฉยๆ แต่ถ้าดูหลายคนก็จะออกอาการนิดนึง” (ปวีณ วัชรประทีป, สัมภาษณ์, 5 มกราคม 2548)

“ก็คงเหมือนๆ ทั่วไปนะ ก็คือถ้ามันจะเข้าหรืออะไรอย่างนั้นมันก็จะนั่งไม่ติดแล้ว เหมือนกับจะเฮอะอะไรแล้ว มีการออกท่าออกทางพอสมควร เหมือนเป็นไปเองอะพี่ แบบนั่งๆ ดูอยู่ใช้มัย ลูกกำลังจะจ่ายเข้าไปให้กองหน้ายิงจังหวะประมาณนี้ แล้วลูกมันก็เข้า เราก็จะลุกขึ้นมา เฮ้ยๆ อะไรอย่างจี้” (ณัฐพร แยมสะอาด, สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2549)

2) เป็นเกมส์ที่ผลการแข่งขันมีความสำคัญ กล่าวคือ หากเป็นการแข่งขันที่มีผลต่ออันดับ ตารางคะแนน ไม่ว่าจะเป็นการลุนแชมป์ การลุนตักชั้น หรือแม้แต่การแข่งขันในระบบแพ้คัดออก ซึ่งจะทำให้การแข่งขันมีความเข้มข้นและส่งผลให้บรรยากาศในการเชียร์เต็มไปด้วยความตื่นเต้นเร้าใจมากกว่าปกติ

3) เวลาเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้แฟนบอลชาวไทยเกิดพฤติกรรมเชียร์ได้ โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่ใกล้จะหมดเวลาการแข่งขัน หรือช่วงทดเวลาบาดเจ็บ ในเกมส์ที่การแข่งขันดำเนินไปอย่างสูสีเราจะเห็นว่าแฟนบอลมีการเชียร์ที่ลุนกว่าในช่วงปกติ โดยจะมีการเร่งให้หมดเวลาการแข่งขันเร็วขึ้นหรือช้าลงขึ้นอยู่กับความได้เปรียบว่าในขณะนั้นทีมที่ตนเองเชียร์ได้เปรียบหรือเสียเปรียบอยู่ นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมกัดเล็บที่แฟนบอลชาวอังกฤษเป็นกันมากในช่วงที่บีบคั้นอารมณ์ ซึ่งแฟนบอลชาวไทยบางส่วนก็มีพฤติกรรมนี้เกิดขึ้นเช่นกัน

จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมเชียร์ที่แสดงออกถึงความดีใจหรือเสียใจของแฟนบอลเหล่านี้ ขึ้นอยู่กับบรรยากาศในการชมฟุตบอลด้วยว่ามีจำนวนคนเชียร์ร่วมกันมากน้อยเพียงใด กล่าวคือ ยังมีแฟนบอลอยู่รวมกันเป็นจำนวนมาก บรรยากาศการเชียร์ก็จะยิ่งคึกคัก การแสดงออกทางท่าทางก็จะทำได้เต็มที่กว่าการนั่งชมเพียงคนเดียว รวมไปถึงสถานที่ในการชมฟุตบอลด้วยที่แฟนบอลจะประเมินสถานการณ์ว่าจะสามารถส่งเสียงและออกท่าทางการเชียร์ได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งพฤติกรรมเชียร์ที่แฟนบอลได้แสดงออกนี้เป็นการเล่นปล่อยทางอารมณ์ ที่ทำให้แฟนบอลได้มีโอกาสหลีกหนีไปจากความซ้ำซากจำเจจากการดำเนินชีวิตประจำวันได้

4.2.4 พฤติกรรมรับประทานอาหารและเครื่องดื่ม

การรับประทานอาหารและเครื่องดื่มเป็นอีกพฤติกรรมหนึ่งที่แฟนบอลมักจะทำควบคู่ไปกับการชมฟุตบอลต่างประเทศ แฟนบอลบางคนชอบที่จะออกไปชมฟุตบอลนอกบ้านและรับประทานอาหารไปด้วย ในปัจจุบันจึงพบว่าร้านอาหารหลายๆ แห่ง ต่างปรับรูปแบบของร้านให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าที่เป็นแฟนบอลมากขึ้น โดยการติดตั้งจอโทรทัศน์ภายในบริเวณร้าน อีกทั้งมีตารางติดไว้หน้าร้านเพื่อแจ้งให้ลูกค้าได้ทราบว่าจะมีการถ่ายทอดฟุตบอลคู่ใดให้ได้ชมกันในวันไหนบ้าง ร้านอาหารบางแห่งมีการขยายเวลาการให้บริการในวันศุกร์ เสาร์ และอาทิตย์ เพื่อเพิ่มยอดขายในช่วงเวลาดังกล่าวซึ่งเป็นช่วงที่มีการถ่ายทอดสดฟุตบอลจากต่างประเทศ

ส่วนแฟนบอลที่ชมการถ่ายทอดสดภายในที่พักอาศัยบางคนก็มีพฤติกรรมมารับประทานอาหารและเครื่องดื่มในขณะที่ชมฟุตบอลด้วยเช่นกัน ดังเช่น “อัน” ที่ถือว่าอาหารและเครื่องดื่มก็ถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเชียร์ฟุตบอลอย่างหนึ่งด้วย โดย “อัน” ได้กล่าวเอาไว้ว่า

“ผมไม่ได้เตรียมอุปกรณ์สำหรับดูบอลเท่าไรหรอก อย่างมากก็ใส่เสื้อ ผมจะไม่ค่อยได้เตรียมอุปกรณ์ อุปกรณ์อาจจะเป็นพวกเหล้ามั้งรู้สึก เหล้าเบียร์น่าจะเป็นอุปกรณ์นะใช่เปล่า มันสำคัญมากเลยครับ” (ณัฐพร แย้มสะอาด, สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2549)

จากการสัมภาษณ์ที่ได้พูดคุยกับอัน ทำให้สังเกตได้อีกว่า เครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ประเภทเหล้า เบียร์ ได้รับความนิยมจากแฟนบอลชาวไทยค่อนข้างมาก ดังนั้นเราจึงจะพบเห็นอยู่เสมอว่าการชมฟุตบอลตามลานกิจกรรมต่างๆ มักจะมีการขายเบียร์ควบคู่ไปด้วย โดยเฉพาะลานเบียร์หน้าห้างสรรพสินค้าต่างๆ กลายเป็นสิ่งที่ควบคู่กันไประหว่างการชมฟุตบอลและการดื่มเบียร์ หรือแม้แต่ไทเกอร์ โดม ที่เป็นสถานที่สำหรับชมฟุตบอลโดยเฉพาะ ก็ยังมีเบียร์ไทเกอร์ เป็นสปอนเซอร์ที่สนับสนุนการจัดกิจกรรมชมฟุตบอล โดยมีกติกาว่าแฟนบอลที่เข้าไปชมฟุตบอลภายในไทเกอร์ โดม จะต้องซื้อบัตรที่สามารถนำไปแลกเบียร์ไทเกอร์จึงจะผ่านประตูเข้าไปได้

จากลักษณะที่ได้กล่าวมาอาจถือได้ว่าการชมฟุตบอลต่างประเทศของแฟนบอลชาวไทยได้ถูกทำให้กลายเป็นกระบวนการทางธุรกิจแบบครบวงจร ไม่เว้นแม้แต่การรับประทานหรือเครื่องดื่ม ที่มีการวางแผนด้านการตลาดด้วยหลัก 4 P ได้แก่ Product, Price, Place และ Promotion มาช่วยในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งสามารถเปรียบเทียบตามหลัก 4 P ได้ดังนี้

Product	=	เบียร์ไทเกอร์
Price	=	ราคาบัตรเข้าชมฟุตบอลที่สามารถนำไปแลกเบียร์ได้
Place	=	ลานไทเกอร์ โดม
Promotion	=	ได้ชมฟุตบอล, ได้ชมคอนเสิร์ต, การร่วมเล่นเกมส์และได้ของรางวัล

ดังนั้นเราจึงพบเห็นอยู่เสมอว่าแม้แต่ร้านอาหารริมทางเดินก็นำเอากลยุทธ์ในการเปิดให้ชมการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศมาใช้ดึงดูดลูกค้าที่เป็นแฟนบอลให้เข้าร้านมากขึ้น

4.2.5 การพูดคุยระหว่างเกมส์

เรื่องราวที่แฟนบอลชาวไทยมักจะนำมาพูดคุยในระหว่างชมการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ การพูดคุยเพื่อวิพากษ์วิจารณ์ และการพูดคุยเพื่อการเชียร์

i. การพูดคุยเพื่อวิพากษ์วิจารณ์ : ในระหว่างที่การแข่งขันกำลังเกิดขึ้นจริงนั้น รูปเกมส์อาจเหมือนหรือไม่เหมือนกับสิ่งที่แฟนบอลได้คาดการณ์ไว้ล่วงหน้า ซึ่งทำให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ระหว่างแฟนบอลด้วยกันได้ โดยมีประเด็นต่างๆ ดังนี้

- แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวนักฟุตบอล เช่น หากนักฟุตบอลเล่นได้ดี มีความโดดเด่นกว่าคนอื่น ก็จะเป็นที่สังเกตเห็นได้ง่ายทำให้แฟนบอลพูดถึงในแง่ดี และในทางตรงข้ามหากเป็นนักเตะที่ทำผลงานได้ไม่ตรงตามที่แฟนบอลคาดหวังไว้ ก็จะทำให้แฟนบอลพูดถึงในแง่ลบได้ ดังที่แฟนบอลแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด หลายคนพูดถึงเวส บราวน์ กองหลังของทีมตนเองว่าเป็น “กองหน้าของทีมฝ่ายตรงข้าม” เนื่องจากมักจะทำประตูตัวเองหรือทำพลาดอยู่บ่อยครั้ง
- แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปเกมส์โดยรวม แฟนบอลจะคาดเดาผลการแข่งขันที่น่าจะเป็นไปได้ ซึ่งหลังจากที่ได้ดูรูปเกมส์ไประยะหนึ่งแล้ว ก็มักจะมองออกว่าแต่ละทีมเล่นเป็นอย่างไร และทีมใดน่าจะเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะ
- วิเคราะห์แผนการเล่นของผู้จัดการทีม ว่าสิ่งที่ผู้จัดการทีมนั้นคิดและให้นักฟุตบอลได้เล่นตามแผนนั้นได้ผลดีหรือไม่ โดยวิเคราะห์จากรูปแบบเกมส์ที่ได้เห็น
- ทำตัวเป็นเหมือนผู้จัดการทีม โดยการแนะนำว่าน่าจะเล่นในแบบที่ตนเองคิด โดยเฉพาะในเกมส์ที่ทีมที่ตนเองเชียร์นั้นเล่นไม่ออก แฟนบอลหลายคนมักจะผลออกราคำสั่งให้นักฟุตบอลทำตาม เหมือนว่าตนเองเป็นผู้จัดการทีมที่ควบคุมการเล่นอยู่ข้างสนาม
- แสดงความคิดเห็นในจังหวะสำคัญ หรือลูกก้ำกึ่งที่มีการถกเถียงเกิดขึ้น ซึ่งในจังหวะเหล่านี้จะมีการฉายภาพซ้ำ เป็นภาพซ้ำเพื่อให้แฟนบอลได้เห็นจังหวะที่เกิดขึ้นอีกครั้ง

เช่น ในจังหวะลูกล้าหน้าที่มีความใกล้เคียงว่าจะล้าหรือไม่ล้า แฟนบอลก็จะแสดงความ
 คิดเห็นส่วนตัวลงไปด้วย โดยเฉพาะฝ่ายที่เสียผลประโยชน์จะแสดงความคิดเห็น
 มากกว่าฝ่ายที่ได้ประโยชน์

ii. การพูดคุยเพื่อการเชียร์ : มักจะสอดคล้องกับพฤติกรรมเชียร์ กล่าวคือ การพูดคุยคือ
 วิชาภาษา และการแสดงออกทางท่าทางการเชียร์ ก็คือ อวัจนภาษา ที่ทำงานสอดคล้องกัน จากการ
 สังเกต ผู้วิจัยพบว่าคำพูดที่แฟนบอลมักจะพูดเวลาที่มีการทำประตูเกิดขึ้น ได้แก่ เยส, เรียบร้อย, สุดยอด,
 หนึ่งศูนย์ (หรือเป็นตัวเลขที่บอกจำนวนประตูที่เกิดขึ้น) ซึ่งก็ถือได้ว่าเป็นอารมณ์ดีใจของแฟนบอลที่ได้
 แสดงออกมา และในทางตรงกันข้ามสำหรับแฟนบอลฝ่ายที่เสียประตู ก็ย่อมมีการแสดงออกด้วยเช่นกัน
 แต่เป็นการแสดงออกถึงความเสียใจที่ฝ่ายที่ตนเองเชียร์เกิดความผิดพลาด ดังนั้นคำพูดที่แฟนบอล
 แสดงออกจึงเป็นไปในทางลบที่แสดงความผิดหวัง เช่น โอ้วเว้ย, อะไรวะ, โดนจนได้ เป็นต้น

จากตัวอย่างในเว็บไซต์ www.liverpoolthailand.com ที่ได้กล่าวถึงการชมฟุตบอลในศึกแดง
 เดือด ที่โรงภาพยนตร์เมเจอร์ ซีเนเพล็กซ์ สาขาเซ็นทรัล เวิร์ด พลาซ่า ว่า “ระหว่างเกมก็สนุกครบมีฮา มีเฮ
 มีเก๊ตบ บลัฟกันพอสมควร” เป็นต้น (ที่มา : <http://www.liverpoolthailand.com/read.php?sid=446>)

ในขณะเดียวกันแฟนบอลส่วนใหญ่มีการแสดงออกด้วยการพูดคำหยาบและคำสบถต่างๆ ผู้วิจัย
 พบว่า แฟนบอลที่มีพฤติกรรมดังกล่าวนี้มีทั้งแฟนบอลที่เป็นผู้หญิงและผู้ชาย แต่แฟนบอลที่เป็นผู้ชายจะ
 มีความรุนแรงและหยาบคายกว่าแฟนบอลที่เป็นผู้หญิงอยู่มาก โดยที่ลักษณะคำพูดของแฟนบอลที่ใช้
 สบถจะเต็มไปด้วยคำคำท่าท่ที่ขึ้นต้นด้วย “ไอ้” เช่น ไอ้โง่ ไอ้ควาย ไอ้เวร หรือสัตว์เลื้อยคลาน เช่น
 ตัวเงินตัวทอง เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีคำอุทานที่ได้ยินบ่อยมากคือคำว่า “แม่..ง” หรือ “แม่..ง เอ๊ย...” แล้ว
 จึงแสดงความคิดเห็นในจังหวะนั้นๆ ซึ่งคำที่ใช้ในการสบถเหล่านี้เป็นความรู้สึกที่แฟนบอลแสดงอารมณ์
 ไม่พอใจกับการแข่งขัน ยกตัวอย่างเช่น

- จังหวะที่ทีมเสียประตู
- การที่นักฟุตบอลโดนทีมตรงข้ามทำฟาล์ว
- การที่นักฟุตบอลโดนโทษใบเหลืองหรือใบแดง
- การตัดสินของกรรมการที่ค้านสายตาแฟนบอล
- การพลาดลูกในจังหวะที่น่าจะได้ประตู

พฤติกรรมกรรมการพูดคำหยาบและคำสบถนี้ เป็นการแสดงออกทางอารมณ์ตามปกติที่เป็นไปตามรูปแบบที่ได้ข่มขู่ ซึ่งไม่ได้มีเจตนามุ่งร้ายที่จะสร้างความบาดหมางระหว่างกลุ่มแฟนบอลด้วยกัน ดังนั้น แฟนบอลคนอื่นที่ได้ยินจึงไม่เก็บมาเป็นอารมณ์ เพราะต่างก็เข้าใจความรู้สึกในการข่มขู่บอลร่วมกัน เป็นอย่างดีว่าเป็นเพียงการปลดปล่อยความรู้สึกให้คล้อยตามไปกับการแข่งขัน

“บางคนเขาอินไง มันก็ธรรมดาที่เวลาเราเชียร์ทีมอะไรมันก็จะอิน แล้วยังพวกผู้ชายมาอยู่ด้วยกัน ก็พูดกันไม่ค่อยเพราะอยู่แล้ว ไม่ได้มีอะไรหรอก เราดูเขาสนุกดีกว่า” (วศิน จันทร์ประดับ, สัมภาษณ์, 10 พฤษภาคม 2549)

แต่ถึงอย่างไรก็ดี อารมณ์ที่แฟนบอลบางส่วนได้แสดงออกถึงความหยาบคายนั้น มีแฟนบอลบางคนที่เกิดอารมณ์ที่รุนแรงมาก เนื่องจากการมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียในการข่มขู่บอลแต่ละครั้ง กล่าวคือ เป็นแฟนบอลที่เล่นพนันเอาไว้ ดังนั้นแฟนบอลกลุ่มนี้จึงมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าวและหยาบคายกว่าปกติ

จากพฤติกรรมกรรมการพูดคุ้ยของแฟนบอลในระหว่างการข่มขู่บอลต่างประเทศนั้น พบว่าแฟนบอลจะแสดงอารมณ์ ความรู้สึก และแสดงความคิดเห็นไปตามการแข่งขันในจังหวะต่างๆที่เกิดขึ้น ซึ่งทำให้แฟนบอลเกิดความรู้สึกสนุกสนานตื่นเต้น ที่มีทั้งความรื่นรมย์สนใจและความผิดหวังในกรณีที่มีทีมโปรดหรือดาราคคนโปรดประสบกับความพ่ายแพ้ด้วยก็ได้

4.2.6 ความจดจ่ออยู่กับการแข่งขัน

ในขณะที่เกมการแข่งขันกำลังดำเนินอยู่ พฤติกรรมของแฟนบอลในเรื่องของความจดจ่ออยู่กับเกมก็แตกต่างกันไป แฟนบอลบางคนจะมีสมาธิกับเกมการแข่งขันสูง กล่าวคือ ตั้งแต่เริ่มต้นเชียร์บอลจนถึงเสียงนกหวีดก็จะมีสมาธิจดจ่ออยู่กับการแข่งขันโดยไม่ลุกหรือเปลี่ยนช่องไปไหน แต่แฟนบอลบางคนก็ชอบที่จะเปลี่ยนช่องเพื่อติดตามการแข่งขันในคู่อื่นๆที่แข่งในเวลาเดียวกัน หรืออาจมีกิจกรรมอย่างอื่นทำควบคู่ไปในขณะข่มขู่บอลด้วย เช่น ทำงาน ทำความสะอาดบ้าน รับประทานอาหาร เป็นต้น

จะสังเกตพบว่าการข่มขู่บอลภายในบริเวณที่มีการจัดงานเพื่อข่มขู่บอลเป็นหลัก หรือมีการรวมตัวกันเพื่อข่มขู่บอลโดยเฉพาะ แฟนบอลจะมีสมาธิกับเกมการแข่งขันมากกว่าการชมภายในที่พัก

อาศัย ในผับ หรือร้านอาหารทั้งหลาย เนื่องจากเป้าหมายหลักของแฟนบอลแต่ละคนนั้นมาเพื่อชมฟุตบอลกันจริงๆ รวมกับองค์ประกอบอื่น เช่น การที่ไม่สามารถเปลี่ยนช่องได้ การจะลุกเดินไปมาบ่อยๆที่ไม่สะดวก อีกทั้งบรรยากาศรอบๆก็ช่วยกระตุ้นให้การแข่งขันดูสนุก แฟนบอลจึงมีสมาธิกับเกมส์การแข่งขันไปในตัว

ในขณะที่การชมฟุตบอลภายในที่พักอาศัยจะค่อนข้างมีอิสระ แฟนบอลสามารถนั่งดู นอนดู ลุกเดินไปทำธุระอื่นๆ ได้ จะทำงานไปด้วยก็ได้ หรือแม้แต่จะเปลี่ยนช่องเพื่อรับชมรายการอื่นก่อนแล้วค่อยเปลี่ยนกลับมาชมฟุตบอลต่อก็ยอมทำได้ บางครั้งการแข่งขันดำเนินไปอย่างรวดเร็วๆ ไม่มีจังหวะที่น่าตื่นเต้น รวมถึงเวลาที่ถ่ายทอดที่ค่อนข้างดีก็ อาจทำให้แฟนบอลเกิดอาการเบื่อหน่ายและชมไม่สนุก จนกระทั่งหลับไปเลยก็เป็นไปได้

ส่วนการชมในร้านอาหารสาธารณะ และในผับก็มีข้อจำกัดเรื่องของลูกค้านั่งที่ ไม่ได้มาเพื่อชมฟุตบอลเป็นหลัก ทางร้านจึงมักปิดเสียง หรือเปิดเสียงเพียงเบาๆ ให้ออกได้ยินการบรรยาย การเชียร์ของแฟนบอลจึงทำได้ไม่เต็มที่ และยังมีกิจกรรมหลักคือการรับประทานอาหารด้วย ทำให้สมาธิกับการแข่งขันถูกแบ่งไปใช้ในส่วนอื่นๆ ด้วย

ความจذبอยู่กับการแข่งขันนั้น นอกจากจะขึ้นอยู่กับรูปเกมส์ที่นักฟุตบอลแข่งขันกันอย่างสนุกสนาน หรือมีจังหวะน่าตื่นเต้นแล้ว ผู้บรรยายเกมส์ก็มีส่วนสำคัญเช่นกันที่จะทำให้แฟนบอลที่ด้รับชมการถ่ายทอดสดเกิดอารมณ์ร่วมและมีสมาธิขณะชมฟุตบอลได้ ถ้าหากรูปเกมส์เป็นไปอย่างรวดเร็วๆ ไม่มีจังหวะสำคัญเกิดขึ้นเท่าที่ควร ผู้บรรยายอาจมีส่วนที่จะทำให้การชมฟุตบอลสามารถดูสนุกขึ้นได้ เช่นการสอดแทรกข้อมูลหรือสถิติที่น่าสนใจ การใช้น้ำเสียงที่คึกคัก ซึ่งก็จะสามารถช่วยให้การชมฟุตบอลสนุกสนานขึ้นได้ แต่หากผู้บรรยายใช้น้ำเสียงเรื่อยๆตามจังหวะของเกมส์ก็อาจทำให้ความน่าสนใจลดลงไปอีก โดยเฉพาะในคูัดที่แฟนบอลอาจเกิดความง่วงระหว่งชมฟุตบอล จนกระทั่งผลหลับไปเลยก็เป็นไปได้

4.2.7 การร่วมสนุกและเล่นเกมระหว่างชมฟุตบอล

อาจกล่าวได้ว่าการชมฟุตบอลของแฟนบอลในปัจจุบัน ได้พัฒนาก้าวไปไกลกว่าการนั่งชมโทรทัศน์เพื่อเชียร์ทีมโปรดเพียงอย่างเดียว เนื่องจากระบบธุรกิจที่ได้เข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมใน

การชมฟุตบอลมากขึ้น อีกทั้งเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทำให้การติดต่อระหว่างกันเป็นไปได้ง่าย ไม่ว่าจะอยู่ส่วนใดในโลกก็ตาม โดยกิจกรรมเหล่านี้ได้จูงใจเข้าถึงแฟนบอลทั้งที่ชมฟุตบอลภายในและภายนอกที่พักออาศัย กล่าวคือ ในขณะที่แฟนบอลนั่งชมการแข่งขันฟุตบอลภายในที่พักออาศัยผ่านทางโทรทัศน์ ก็จะมีการร่วมสนุกเพื่อลุ้นรับของรางวัลในรูปแบบการส่ง SMS เข้ามาเพื่อทายว่าทีมใดจะเป็นฝ่ายชนะสำหรับการแข่งขันฟุตบอล Calcio Serie A, Lalica และ Bundeslica ในขณะที่การแข่งขันฟุตบอล English Premier League ที่ถ่ายทอดสดผ่านทางช่อง ESPN และ Star Sports มีการร่วมสนุกในระดับที่ใหญ่ขึ้นกล่าวคือ เป็นการร่วมสนุกกับแฟนบอลในหลายๆประเทศที่ได้รับชมการถ่ายทอดสดผ่านทางช่อง ESPN และ Star Sports ไม่ว่าจะเป็นประเทศไทย สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย จากการจัดกิจกรรม “Score & Win” จากผลิตภัณฑ์โนเกีย, ยิลเล็คต์ และ ESPN Star Sports ซึ่งทั้งหมดเป็นผู้สนับสนุนการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอล English Premier League โดยมีเกมส์ให้แฟนบอลได้ร่วมสนุก 3 รูปแบบคือ

- *Nokia man of the match SMS*

เป็นการทายว่านักฟุตบอลคนใดจะได้เป็น Man of the match ในการแข่งขันนัดที่มีการถ่ายทอดสด ซึ่งมีของรางวัลเป็นโทรศัพท์มือถือโนเกียรุ่นล่าสุด และยังมีโอกาสร่วมชิงตั๋วไปชมการแข่งขันฟุตบอลแชมป์เปียนลีกนัดสุดท้ายที่ประเทศตุรกี ในเดือนพฤษภาคม 2005 อีกด้วย ซึ่งแฟนบอลสามารถร่วมสนุกกับกิจกรรมนี้ได้ทุกวันเสาร์และอาทิตย์ ระหว่างการถ่ายทอดสดการแข่งขัน English Premier League ทางช่อง ESPN โดยมีกติกาให้แฟนบอลส่ง SMS พิมพ์คำว่า espnv วันวรรค และตามด้วยชื่อนักฟุตบอลที่ทายว่าจะได้เป็น Man of the match จากนั้นจึงส่งไปที่หมายเลข 86420 ตัวอย่างเช่นหากต้องการทายว่า “Alan Shearer” จะได้เป็น Man of the match ก็ให้พิมพ์ว่า “espnv shearer” เป็นต้น

- *Nokia spot the ball*

เป็นเกมส์ที่ให้แฟนบอลทายว่าลูกฟุตบอลอยู่ตำแหน่งใดในภาพที่ได้ทำการลบลูกฟุตบอลออก โดยมีตำแหน่งปริศนา 4 จุด ตั้งแต่ A ถึง D แฟนบอลสามารถร่วมสนุกด้วยการส่ง SMS พิมพ์ข้อความ spott วันวรรคตามด้วย ตำแหน่งที่ทายคือ A หรือ B หรือ C หรือ D และส่งมาที่หมายเลข 86420 ยกตัวอย่างเช่น “spott a” เป็นต้น ซึ่งแฟนบอลที่ร่วมสนุกจะสามารถตรวจสอบรายชื่อผู้ชนะได้

จากทางรายการ “Football Extra” ทางช่อง Star Sports 40 ทุกวันอาทิตย์ เวลา 11.00 น. และผู้โชคดีจะได้รับรางวัลจากในเกีย

- *Goal of the week*

กติกาของเกมสัปดาห์นี้คือ การให้แฟนบอลได้เลือกการทำประตูในดวงใจประจำสัปดาห์จาก 5 ประตูที่ทางรายการได้คัดเลือกไว้ โดยการส่ง SMS พิมพ์ข้อความ goal เว้นวรรค และตามด้วยประตูที่เลือก ตั้งแต่ A ถึง E ส่งมาที่หมายเลข 86420 ตัวอย่างเช่น “goal a” เป็นต้น ซึ่งแฟนบอลที่ร่วมสนุกจะสามารถตรวจสอบรายชื่อผู้ชนะได้จากทางรายการ “Football Focus” ทุกวันอังคาร รายการ “Goals!” ทุกวันพุธ และรายการ “Here We Go” ทุกวันศุกร์ ทางช่อง Star Sports 40 โดยทางยิลเล็ตต์จะมอบรางวัลจากแคนนอนสำหรับผู้ชนะเกมสัปดาห์นี้

การร่วมสนุกด้วยการเล่นเกมสัปดาห์นี้ 3 ลักษณะนี้เป็นกลยุทธ์หนึ่งที่จะสามารถทำให้ผู้ชมติดตามรายการไปจนกระทั่งจบการแข่งขัน นอกจากนี้ยังสามารถวัดเรตติ้งจากผู้ชมได้ด้วยว่าประเทศใดที่ติดตามรายการและร่วมสนุกมากที่สุด แต่ข้อจำกัดก็ของการเล่นเกมสัปดาห์นี้คือ ผู้ชมที่เป็นแฟนบอลชาวไทยส่วนใหญ่มีปัญหาในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ ในขณะที่แฟนบอลจากประเทศอื่นๆในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่ว จึงพบว่าแฟนบอลที่ตอบคำถามถูกส่วนใหญ่เป็นแฟนบอลจากประเทศเพื่อนบ้านมากกว่าแฟนบอลจากประเทศไทย

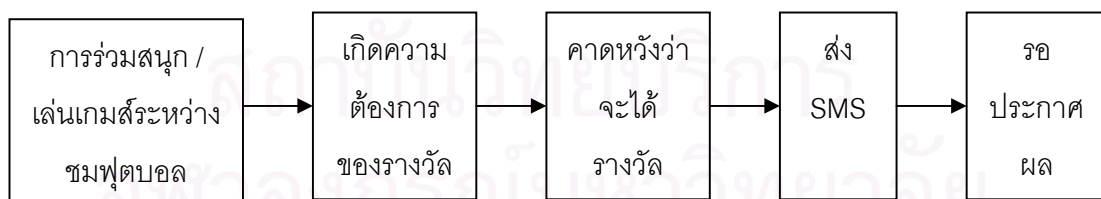
นอกจากการร่วมสนุกกับเกมสัปดาห์นี้แล้ว ทาง ESPN Star Sports และในเกีย ยังจัดกิจกรรมให้แฟนบอลได้ร่วมสนุกผ่านทางเว็บไซต์ www.espnstar.com กับเกม “Nokia Fantasy Football” เพื่อชิงรางวัล Exclusive VIP ที่แฟนบอลต่างใฝ่ฝันคือการไปชมฟุตบอลนัดปิดฤดูกาลที่ขอบสนามในประเทศอังกฤษ ซึ่งรวมค่าตั๋วเครื่องบิน ค่าที่พัก และเงินรางวัลอีก 5,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ โดยมีกติกาคือ ให้แฟนบอลได้บริหารจัดการทีมในพรีเมียร์ลีก 1 ทีม โดยให้เลือกผู้เล่นเองทั้งหมด หากผู้เล่นในทีมที่เลือกทำผลงานได้ดีในลีกจริง ก็จะได้คะแนนดีตามไปด้วย และเก็บสะสมคะแนนเป็นประจำทุกสัปดาห์ตลอดฤดูกาล

จากกิจกรรมที่ทาง ESPN Star Sports ได้จัดขึ้นจะเห็นว่ามีความเป็นรูปแบบและของรางวัลที่น่าสนใจ ทำให้มีแฟนบอลจำนวนมากที่ติดตามการร่วมสนุกกับกิจกรรมนี้

สำหรับการชมฟุตบอลตามลานกิจกรรมที่มีจัดขึ้นตามที่ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นบริเวณไทเกอร์โดม สวนลุมไนท์บาซาร์ หรือลานเบียร์ รวมถึงการจัดการชมฟุตบอลนัดพิเศษที่มีทีมใหญ่มาพบกัน เช่น ศึกแดงเดือด ที่มีทีมแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด พบกับทีมลิเวอร์พูล ซึ่งมักจะมีการจัดกิจกรรมพิเศษในห้างสรรพสินค้า เช่น ห้อง MCC Hall เดอะมอลล์ บางแค หรือบางกะปิ เป็นต้น ก็มีการร่วมสนุกเล่นเกมส์เพื่อสร้างสีสันและกระตุ้นบรรยากาศการชมฟุตบอลให้มีความสุขสนุกสนานเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน ซึ่งโดยส่วนมากแล้วเกมส์ที่มีขึ้น ได้แก่ เกมส์ทายปัญหาเกี่ยวกับฟุตบอล การตอบคำถามเกี่ยวกับสถิติเก่าของผู้ที่ทำการแข่งขัน เกมส์ยิงลูกฟุตบอลให้เข้าประตู เกมส์เดาะบอล เป็นต้น นอกจากการร่วมสนุกด้วยการเล่นเกมส์เพื่อรับของรางวัล และของที่ระลึกแล้ว ยังมีการร่วมสนุกในรูปแบบอื่นๆ อีกด้วย เช่น การแฟนท์หน้า ทาสี สำหรับการเชียร์ฟุตบอล ซึ่งช่วยทำให้บรรยากาศในการเชียร์สนุกสนานเพิ่มขึ้น

การใช้ของรางวัลเป็นสิ่งดึงดูดในการร่วมสนุกกับกิจกรรมต่างๆ ที่ได้จัดขึ้นนั้น สามารถทำให้แฟนบอลให้ความสนใจได้ โดยเมื่อแฟนบอลเกิดความต้องการแล้วก็จะใช้สื่อมวลชนเพื่อสนองความพึงพอใจของตนเองด้วย สอดคล้องกับแบบจำลองที่แคทซ์และคณะ (1974) ที่ได้ศึกษาเรื่องการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจ คือ การศึกษาผู้รับสารเกี่ยวกับ 1) สภาวะทางสังคมและจิตใจ ซึ่งก่อให้เกิด 2) ความต้องการจำเป็นของบุคคล และเกิดมี 3) ความคาดหวังจากสื่อมวลชนหรือแหล่งข่าวอื่นๆ แล้วนำไปสู่ 4) การเปิดรับสื่อมวลชนในรูปแบบต่างๆ กัน อันก่อให้เกิดผลคือ 5) การได้รับความพึงพอใจตามที่ต้องการ และ 6) ผลอื่นๆ ที่ตามมาซึ่งอาจจะไม่ใช่ผลที่ตั้งเจตนาไว้ก็ได้ ซึ่งสามารถเปรียบเป็นแบบจำลองที่แฟนบอลใช้สื่อเพื่อสนองความพึงพอใจดังนี้

ภาพที่ 4.3 : แสดงแบบจำลองการใช้สื่อเพื่อสนองความพึงพอใจในการเล่นเกมส์ระหว่างชมฟุตบอล

การร่วมสนุกด้วยการเล่นเกมส์รูปแบบต่างๆ นี้ เป็นการสื่อสารผู้ชมรูปแบบหนึ่งซึ่งช่วยทำให้การชมฟุตบอลต่างประเทศมีความน่าสนใจขึ้น ซึ่งนอกจากผู้ชมจะได้รับของรางวัลในการเล่นเกมส์แต่ละครั้งแล้ว ทางด้านผู้จัดเองก็ได้ประโยชน์ด้วยเช่นกัน ทั้งการได้โฆษณาสินค้า รวมถึงการได้เช็คเรตติ้งของรายการด้วยว่ามีผู้ชมให้ความสนใจมากน้อยเพียงใด

4.2.8 พฤติกรรมระหว่างพักครึ่ง

หลังจากที่การแข่งขัน 45 นาทีแรกสิ้นสุดลง ทั้งนักฟุตบอลและกองเชียร์ต่างมีเวลาพัก 15 นาที ก่อนที่จะเริ่มต้นแข่งขันต่อในครึ่งเวลาหลังอีก 45 นาที ดังนั้นในช่วงเวลาพักครึ่งนี้จึงเป็นช่วงที่แฟนบอลสามารถผ่อนคลายอิริยาบถ และละลายตาจากจอโทรทัศน์ได้อย่างเต็มที่

ในการชมฟุตบอลภายนอกที่พักอาศัย ไม่ว่าจะไปตามร้านอาหารหรือลานกิจกรรมที่มีการร่วมชมฟุตบอลด้วยกัน แฟนบอลชาวไทยส่วนใหญ่จะลุกขึ้นเพื่อยืดเส้นยืดสาย หลังจากที่ต้องจ่อและนั่งอยู่กับที่มาเป็นเวลานาน บางคนถือโอกาสนี้ไปทำธุระส่วนตัว เช่น การเข้าห้องน้ำ หรือบางคนชอบที่จะไปหาอาหารและเครื่องดื่มรับประทานเพิ่มเติม นอกจากนี้ยังพบว่าแฟนบอลมีพฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มากกว่าในขณะที่กำลังแข่งขันกันอยู่ ส่วนการชมฟุตบอลภายในที่พักอาศัยนั้น แฟนบอลสามารถลุกเดินไปมาได้อย่างสะดวกอยู่แล้ว ดังนั้นในช่วงพักครึ่งนี้นอกจากจะไปทำธุระส่วนตัวแล้ว แฟนบอลอาจจะถือโอกาสนี้เปลี่ยนช่องเพื่อไปดูรายการอื่นๆ ก่อน และเมื่อถึงเวลาจึงค่อยเปลี่ยนกลับมาชมฟุตบอลต่อไป

แฟนบอลจำนวนไม่น้อยที่ยังคงนั่งชมโทรทัศน์ต่อไป เนื่องจากมีการสรุปภาพไฮไลต์ในจังหวะสำคัญต่างๆ พร้อมบทวิเคราะห์เกมศึกการแข่งขันในครั้งแรกที่เพิ่งผ่านพ้นไปให้ได้ชม แฟนบอลจึงมักมีการพูดคุยถึงจังหวะสำคัญที่เกิดขึ้นร่วมกับกลุ่มแฟนบอลคนอื่นๆ ด้วย

โดยสรุปแล้ว พฤติกรรมของแฟนบอลชาวไทยที่เกิดขึ้นในช่วงระหว่างการแข่งขันนี้จะเป็นพฤติกรรมในลักษณะที่แฟนบอลได้แสดงอารมณ์และความรู้สึกร่วมไปกับการแข่งขันแต่ละนัด ซึ่งระดับความมากน้อยของอารมณ์นี้มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายๆ ด้าน ทั้งความเข้มข้นของการแข่งขันที่กำลังชมอยู่ บรรยากาศรอบๆ ตัวในขณะที่ชมการแข่งขัน รวมไปถึงการมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียที่แฟนบอลบางคนได้เล่นพนันเอาไว้

4.10 พฤติกรรมหลังชมฟุตบอล

ตลอด 2 ชั่วโมงในช่วงเวลาชมการแข่งขัน แฟนบอลย่อมจะเกิดอารมณ์และความรู้สึกร่วมไปกับการแข่งขันได้มากที่สุด ซึ่งหากพิจารณาแล้วจะพบว่า อารมณ์และความรู้สึกของแฟนบอลที่เกิดขึ้น

ในขณะที่ชมฟุตบอลอยู่นั้น ล้วนเป็นอารมณ์และความรู้สึกที่เกิดขึ้นในทันทีทันใด แต่หลังจากที่เกมส์การแข่งขันสิ้นสุดลง แฟนบอลจึงมีเวลาในการพิจารณาและวิเคราะห์การแข่งขันมากขึ้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ภายหลังจากที่การแข่งขันได้สิ้นสุดลงไปแล้ว แฟนบอลก็ยังคงมีพฤติกรรมที่น่าสนใจเกิดขึ้น ดังนี้

5.3.1 อารมณ์ที่เกิดขึ้นหลังจบการแข่งขัน

ไม่ว่าจะเป็นแฟนบอลของทีมที่เป็นฝ่ายชนะหรือแพ้ในนัดที่ชมการแข่งขัน ต่างก็ย่อมเกิดอารมณ์ร่วมหลังจากที่การแข่งขันสิ้นสุดลง จะแตกต่างกันคือ อารมณ์ที่แฟนบอลได้แสดงออกมานั้นจะอยู่ในทางตรงกันข้าม เมื่อฝ่ายหนึ่งชนะ แฟนบอลที่เชียร์ก็จะดีใจ ในขณะที่ฝ่ายพ่ายแพ้ แฟนบอลก็จะรู้สึกเศร้าตามไปด้วย ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าแฟนบอลได้ใช้การชมฟุตบอลเป็นที่ในการปลดปล่อยอารมณ์ และความรู้สึกอันเคร่งเครียดในชีวิตประจำวันในแต่ละคนต่างก็มีภาระที่ต้องรับผิดชอบ ไม่ว่าแฟนบอลคนนั้นจะเป็นเด็ก นักศึกษา หรือว่าทำงานแล้วก็ตาม

ภาพบรรยากาศของเชียร์ที่เราได้เห็นในสนามจริงจากการถ่ายทอดสด สำหรับทีมที่ชนะจะพบว่าเหล่าแฟนบอลต่างร่วมใจกันส่งเสียงเชียร์ไม่ขาดสาย มีการร้องตะโกนแสดงความยินดีกับทีมโปรด หรือหากเป็นแฟนบอลของทีมที่เป็นฝ่ายแพ้ เหล่าแฟนบอลก็มักจะแสดงความเสียใจออกมา โดยเฉพาะทางสีหน้าที่มีความเศร้า ความเสียใจ บางคนถึงกับร้องไห้ หรือแฟนบอลบางคนมีการแสดงออกถึงความเครียดที่เห็นได้ชัดเจนคือ การกัดเล็บ ที่มีให้เห็นในทุกสนามที่ทำการแข่งขัน ในขณะที่แฟนบอลบางกลุ่มแม้ว่าทีมจะแพ้ แต่ก็ยังคงให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ทั้งระหว่างแฟนบอลกับนักฟุตบอล และระหว่างแฟนบอลกับแฟนบอลด้วยกันเอง

กองเชียร์ทีมลิเวอร์พูลถือเป็นกองเชียร์ที่มีความผูกพันกับทีมค่อนข้างมาก เนื่องจากเป็นทีมที่มีประวัติศาสตร์อันยิ่งใหญ่และยาวนาน สิ่งหนึ่งซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของแฟนบอลทีมลิเวอร์พูลคือ ความผูกพันอันเหนียวแน่นและการรวมใจกันของเหล่าแฟนบอล ดังสโลแกนประจำทีมว่า “You’re never walk alone” หรือคุณจะไม่วันเดินเดียวดาย ซึ่งหมายถึงไม่ว่าทีมจะแพ้หรือชนะ เหล่าแฟนบอลของทีมลิเวอร์พูลจะไม่มีทางทอดทิ้งกัน และจะยังคงตามให้กำลังใจทั้งแฟนบอลและนักฟุตบอลอยู่เสมอ และทุกๆเกมส์ เมื่อถึงเวลาใกล้จบการแข่งขันไม่ว่าผลการแข่งขันนั้นนั้นจะออกมาเป็นอย่างไร แฟนบอลของทีมลิเวอร์พูลจะร่วมกันร้องเพลงประจำทีม คือเพลงที่มีชื่อเดียวกับสโลแกนของแฟนบอล นั่นคือ “You’re never walk alone” ซ้ำไปซ้ำมาจนจบการแข่งขัน

ภาพที่เกิดขึ้นนี้เป็นภาพที่ไม่ต่างจากเหล่าแฟนบอลชาวไทยที่ได้ดูการถ่ายทอดสด สำหรับการชมฟุตบอลภายในที่พักรักษาตัวหรือการชมฟุตบอลเพียงคนเดียว อาจไม่เกิดปฏิภิกิริยานี้เท่าใดนัก แต่หากเป็นการชมกับคนหมู่มาก พฤติกรรมนี้จะเห็นได้อย่างชัดเจน เช่น การรวมตัวกันของแฟนบอลทีมแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด และแฟนบอลทีมลิเวอร์พูล ในกิจกรรมศึกแดงเดือดที่ห้างสรรพสินค้าฟิวเจอร์ปาร์ค รังสิต ผลการแข่งขันในนัดนั้น ทีมลิเวอร์พูลเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ แต่กองเชียร์ของชมรมลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟน คลับที่มาร่วมเชียร์ไม่ต่ำกว่า 100 คน ก็ยังคงร้องเพลงและตะโกนคำว่า “ลิเวอร์พูล” อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการให้กำลังใจกันและกันต่อไปแม้ว่าเสียงจะไม่ดังเท่าก่อนแข่งก็ตาม

ส่วนฝ่ายชนะ แฟนบอลก็ย่อมมีอารมณ์เบิกบานร่าเริงและยินดีกับผลงานของทีมที่ตนเองชื่นชอบทำได้อย่างดี มีการร้องรำทำเพลงและตะโกนด้วยความยินดี ซึ่งหากสังเกตให้ดีจะพบว่าพฤติกรรมการแสดงออกลักษณะนี้จะเกิดขึ้นภายในช่วงเวลาเพียงไม่กี่นาทีภายหลังจากการแข่งขันสิ้นสุดลง และจะเห็นชัดเจนขึ้นเมื่อมีการรวมตัวกันของแฟนบอลจำนวนมาก เนื่องจากบรรยากาศในขณะที่ร่วมชมฟุตบอลด้วยกันหลายๆ คน จะสร้างอารมณ์ร่วมได้มากกว่าการชมฟุตบอลเพียงคนเดียว

ภาพที่ 4.4 : อารมณ์ของแฟนบอลที่เกิดขึ้นหลังการแข่งขัน

อารมณ์ความรู้สึกเหล่านี้เป็นความสัมพันธ์ที่แฟนบอลเกิดความรู้สึกรักใคร่ และผูกพันกับทีมฟุตบอล แฟนบอลสามารถที่จะให้ใจไปกับการเชียร์ทีมโปรดได้ทุกครั้งที่มีการแข่งขันเกิดขึ้น รวมไปถึงความรู้สึกเปี่ยมสุขเมื่อยามได้พุดถึงทีมโปรดด้วยเช่นกัน

5.3.2 การพุดคุยหลังเกมส์

พฤติกรรมของแฟนบอลในช่วงหลังสิ้นสุดการแข่งขันอีกอย่างหนึ่งที่เห็นได้บ่อยอีกอย่างคือ การพุดคุยเพื่อวิพากษ์วิจารณ์การแข่งขันในคู่ที่เพิ่งได้ชมการแข่งขันจบลง แฟนบอลมักจะจับกลุ่มเพื่อพุดคุยถึงรูปแบบการเล่นของทีม มีการวิเคราะห์จังหวะสำคัญๆ ของการแข่งขัน รวมถึงผลการแข่งขันด้วย คุณจิระเดช ปานโก้ แฟนบอลทีมลิเวอร์พูลและเจ้าหน้าที่ของสโมสรลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ ได้กล่าวถึงวิธีการชมฟุตบอลให้สนุกจะต้องดูแล้ววิเคราะห์ตามไปด้วย

“ดูยังไงถึงสนุก ดูแล้ววิเคราะห์ไปด้วย ว่าอืม...ทำไมขึ้นแล้วติด หรือทำไมยิงประตูไม่ได้ อย่งนี้ จะสนุก ไม่ใช่ดูว่า เฮ้ย...ยิงลูกหนึ่งเพื่อที่จะชนะสองหนึ่ง ควบลูกอะไรเงี้ยไม่ใช่” (จิระเดช ปานโก้, สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2548)

จากการสังเกตการชมฟุตบอลที่ร้าน Routh 66, RCA ซึ่งเป็นการแข่งขันระหว่างทีมเชลซีและทีมลิเวอร์พูล ซึ่งมีแฟนบอลของทั้ง 2 ทีมเข้าร่วมชมฟุตบอลนัดนี้เป็นจำนวนมาก เนื่องจากมีการจัดกิจกรรมร่วมชมฟุตบอลคู่นี้ขึ้นด้วย ในระหว่างเกมส์การแข่งขันดำเนินอยู่ก็จะมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์จากแฟนบอลอยู่บ้าง เช่น เมื่อตอนเริ่มต้นการแข่งขัน ก็จะพุดกันถึงการจัดทีม ตัวผู้เล่นที่ลงแข่งขัน และแผนการเล่นที่ได้เตรียมไว้ ส่วนในระหว่างที่มีจังหวะสำคัญเกิดขึ้น เช่น ตอนที่มีการทำฟาวล์ ก็จะมีการพุดคุยกันบ้างในลักษณะต่อว่าผู้เล่นว่าไม่น่าทำฟาวล์แบบงายๆ หรือตอนที่ผู้เล่นทีมลิเวอร์พูลพลาดการทำประตู ก็จะมีเสียงสบถจากแฟนบอลลิเวอร์พูล ที่แสดงความเสียใจที่ทีมไม่ได้ประตู และตอนที่ทีมเชลซีได้ประตูขึ้นนำ ก็จะได้ยินทั้งเสียงดีใจจากแฟนเชลซี และเสียงบ่นจากแฟนบอลทีมลิเวอร์พูล เป็นต้น แต่ลักษณะการพุดคุยและวิพากษ์วิจารณ์ในระหว่างการแข่งขันนี้เป็นไปอย่างสั้นๆ เนื่องจากจะต้องกลับไปติดตามเกมส์ต่อไป แต่พอสิ้นสุดการแข่งขันแล้ว เหล่าแฟนบอลจะมีเวลาในการวิเคราะห์การแข่งขันเพิ่มมากขึ้น และเมื่อได้พบปะกับกลุ่มเพื่อนฝูงที่เป็นแฟนบอลด้วยแล้ว ก็จะมีการพุดคุยวิพากษ์วิจารณ์ทั้งระหว่างแฟนบอลทีมเดียวกัน ระหว่างแฟนบอลทีมคู่แข่ง รูปแบบในการพุดคุยที่สังเกตได้จึงมี 2 ลักษณะ คือ

1) การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปเกมส์ เป็นการแสดงทัศนะถึงวิธีการเล่น ว่าเล่นเป็นอย่างไร ดีหรือผิดพลาดตรงไหน ซึ่งหลังจากการแข่งขันจบลงจะมีรายการที่นำเสนอเกี่ยวกับการวิเคราะห์การเล่นโดยมีผู้บรรยายและผู้เชี่ยวชาญในวงการฟุตบอลร่วมพูดคุยและวิเคราะห์การแข่งขันด้วย และแฟนบอลก็สามารถนำเอามุมมองการนำเสนอเหล่านั้นมาเป็นข้อคิด และเพิ่มเติมความคิดเห็นส่วนตัวแล้วจึงนำไปพูดคุยกับเพื่อนต่ออีกครั้ง

“ส่วนมากก็ต้องเอาไปคุยกับเพื่อนทุกครั้งนั่นแหละ ก็จะช่วยกันเรื่องผลแพ้ชนะ คนทำประตูอะไรอย่างนี้” (วศิน จันทรประดับ, สัมภาษณ์, 10 พฤษภาคม 2549)

“ในกลุ่มเพื่อนก็คือส่วนใหญ่จะมากถกเถียงกัน เป็นประเด็นหลักเลยพี่ เพราะว่าปกติพอฟุตบอลเสาร์ อาทิตย์ปุ๊บ วันจันทร์คือมามหาลัยปุ๊บ พอเจอเพื่อนมาก็จับกลุ่มคุยกัน จะยังไม่เข้าห้องเรียนนะ ซื่อซื่อคเกอร์มาแล้วก็จับกลุ่มคุยเลย อาจจะเป็น โห...เซ็งเลย แพ้วะ อะไรเงี้ย ถือว่าเป็นกิจวัตรเลย พี่ คือว่าผู้ชายมันไม่ค่อยเรื่องบอลนี่เป็นไปไม่ได้เลยพี่ ไม่คุยไม่ได้อะ ผมอะเป็นพวกชีวิตนี้เพื่อฟุตบอลเลย พวกผู้ชายอะส่วนใหญ่เลย เอาแล้ว คุยกันแล้ว เฮ้ย ดูเปลวอะคู่นั้นอะ เฮ้ย ดูลึ โคตรเซ็งเลย แล้วมันก็จะมีเรื่องคุยกันได้ทั้งวันอะ เรื่องบอลอะถ้าคุยกับคอบอลด้วยกันมันได้เรื่อยๆอะ นี้อย่างพี่มาสัมภาษณ์ผม ผมยังแอบปี้เลยนะ เรื่องบอลเนี่ย” (ณัฐพร แยมสะอาด, สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2549)

“อ้อ..ดูหมดเลย ดูรูปเกม ดูนักเตะคนนี้เล่นเป็นยังไง แล้วก็เค้าวางแผนยังไง เพราะว่าพี่อยู่ในส่วนทีมก็เอามาใช้เอามาเล่นกับทีมด้วย แล้วก็มาคุยกันว่าเล่นเป็นยังไง อะไรเงี้ย มีการคุยกันตลอด เพราะอะไรน่าจะทำยังงี้ ยังงี้ ไม่ใช่ดูพอแพ้ชนะแล้วจบไป ยังงี้ไม่มี คือว่าต้องมีการวิเคราะห์กันในกลุ่ม ในกระทุ้งเงี้ยมี หรือถ้าสมมติแมตช์นั้นมันเล่นไม่ได้เรื่องเลย ก็ต้องมาดูว่าเล่นไม่ได้เรื่องเพราะอะไร เพราะได้ช เพราะนักเตะ คุยกัน คุยกันตลอดไม่ว่าจะแพ้ชนะ” (จิระเดช ปานโท, สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2548)

ประเด็นที่แฟนบอลจะหยิบยกขึ้นมาเพื่อพูดคุยกันนั้น ส่วนมากเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเกมส์การแข่งขัน ซึ่งสามารถแยกออกได้ดังนี้

- จังหวะการทำประตู
- จุดพลิกผันของเกมส์
- การเปลี่ยนตัวผู้เล่น

- การปรับเทคนิคการเล่นของผู้จัดการทีม
- การได้ใบเหลือง ใบแดง
- จังหวะการทำฟาวล์
- จังหวะการทำล้ำหน้า
- จังหวะการเล่นลูกตั้งเตะ
- จังหวะการต่อบอลหรือครองบอล

หลังจากนั้นแฟนบอลจะนำข้อมูลที่ได้จากการชมฟุตบอลในนัดนั้น มาเป็นข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์การแข่งขันในนัดใหม่ที่จะเริ่มต้นขึ้นต่อไป โดยแฟนบอลก็จะมีประเด็นสำหรับการพูดคุยเกี่ยวกับการแข่งขันในนัดหน้าดังนี้

- สถิติการพบกันของทั้ง 2 ทีม
- ผู้เล่นที่คาดว่าจะทำประตูได้
- นักฟุตบอลที่กำลังเล่นได้ดี
- สถานการณ์ของทีมในนัดต่อไป

2) การพูดในทำนองข่มกันระหว่างแฟนบอลคนละทีม ซึ่งมีให้เห็นควบคู่กับการวิเคราะห์วิจารณ์เกมส์ในรูปแบบแรกเสมอ ในจำนวนเพื่อนกลุ่มเดียวกันอาจมีความชื่นชอบทีมฟุตบอลกันแตกต่างกันไป ดังนั้นเมื่อมีการแข่งขันเกิดขึ้น ความสนุกของการได้เชียร์ทีมโปรดจึงอยู่ที่การได้ข่มกันไปมา เนื่องจากไม่มีทีมใดที่เป็นฝ่ายชนะตลอด หรือทีมใดจะเป็นฝ่ายแพ้ตลอดเวลา ดังที่ “อัน” แฟนบอลทีมแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด และอินเตอร์ มิลาน ได้กล่าวว่า

“กีฬาอะพี๋ มันก็ต้องมีเหน็บๆ กันอยู่แล้วเป็นเรื่องปกติ มีเหน็บแถมอยู่แล้ว อย่างเวลาแมนยูชนะลิเวอร์พูลขึ้นมา ผมยังอัดแฟนลิเวอร์พูลมันชะงะจมนเลย แล้วเวลาที่ลิเวอร์พูลชนะมันก็อัดผมชะงะจมน ไม่รู้จะเอาอะไรไปสู้หน้าเหมือนกัน เป็นเรื่องปกติอะพี๋ มันส์ดี” (ณัฐพร แยมสะอาด, สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2549)

การพุดคุยหลังจากที่การแข่งขันสิ้นสุดลงไปแล้ว เป็นการแสดงออกทั้งด้านอารมณ์และความรู้สึกของแฟนบอล ที่จะอยู่ติดตัวแฟนบอลไปจนกระทั่งการแข่งขันนัดใหม่กำลังจะเริ่มต้นขึ้น เป็นการส่งต่อข้อมูลและความรู้สึกที่จะดำเนินวนเวียนเป็นวัฏจักรต่อไปเรื่อยๆ

5.3.3 การสลายตัวของแฟนบอล

การสลายตัวของแฟนบอล หมายถึง ขั้นตอนภายหลังจากที่แฟนบอลชาวไทยได้ชมการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศเสร็จสิ้นลงแล้ว แฟนบอลแต่ละคนมีพฤติกรรมในการเลิกชมฟุตบอลอย่างไร

เมื่อสิ้นเสียงนกหวีดจากกรรมการในสนาม ถือได้ว่าเกมการแข่งขันในนัดนั้นได้จบสิ้นลงอย่างสมบูรณ์ แฟนบอลแต่ละคนมีพฤติกรรมกว่าที่จะเลิกชมฟุตบอลต่างกันไป ซึ่งจะแยกตามสถานที่ที่แฟนบอลได้รับชมการถ่ายทอดสด คือ แฟนบอลที่ติดตามชมการถ่ายทอดสดภายในที่พักอาศัยบางคนจะปิดโทรทัศน์หรือเปลี่ยนไปชมรายการอื่นทันที เนื่องจากได้รับทราบรายละเอียดของการแข่งขันตลอด 90 นาทีไปเรียบร้อยแล้ว ในขณะที่แฟนบอลบางคนนิยมที่จะติดตามดูไฮไลท์การแข่งขันในคู่ที่เพิ่งแข่งเสร็จสิ้นลงไปรวมถึงการฟังบทวิเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญด้วย แฟนบอลบางกลุ่มชอบที่จะดูสรุปผลการแข่งขันและไฮไลท์ในคู่อื่นๆ ที่มีแข่งขันในเวลาเดียวกัน ซึ่งจะมีรายการ “Final Score” ทางช่อง ESPN ที่จะสรุปผลและนำภาพการแข่งขันในคู่อื่นๆ มานำเสนอภายหลังจากการถ่ายทอดสดการแข่งขันคู่หลักจบลง

ส่วนแฟนบอลที่รับชมการถ่ายทอดสดที่ร้านอาหารหรือตามผับ มักจะหันไปทำกิจกรรมอย่างอื่นในทันทีที่ฟุตบอลจบลง เนื่องจากการชมภายในร้านอาหารหรือผับนั้นไม่เอื้ออำนวยต่อการชมฟุตบอลเท่าไรนัก ส่วนใหญ่แล้วจะไม่เปิดเสียงทำให้แฟนบอลไม่ได้ยินการวิเคราะห์หรือวิจารณ์หลังจบเกมส์ หรือบางแห่งจะเปลี่ยนช่องทันทีที่การแข่งขันสิ้นสุดลง เพื่อเปิดโอกาสให้ลูกค้าคนอื่น ๆ ได้รับชมรายการอื่นด้วย

สำหรับแฟนบอลที่รวมกลุ่มกันไปชมฟุตบอลตามลานกิจกรรมก็จะมีรูปแบบการสลายตัวที่ต่างกันอย่างออกไป กล่าวคือ อาจมีการรวมกลุ่มกันวิพากษ์วิจารณ์เกมส์ระหว่างเพื่อนฝูงกันเอง บางกลุ่มจะร่วมกันร้องเพลงแสดงความยินดีที่ทีมได้รับชัยชนะ หรือแม้แต่ในกรณีที่ทีมแพ้ก็จะร้องเพลงเพื่อให้กำลังใจกันและกัน ในขณะที่แฟนบอลบางคนจะเดินทางกลับบ้านทันที ซึ่งอาจมีแฟนบอลบางส่วนทยอยกลับตั้งแต่ก่อนการแข่งขันจะสิ้นสุดลงด้วยซ้ำ เนื่องจากเกรงว่าสภาพการจราจรหลังจบเกมส์จะติดขัดได้

5.3.4 การติดตามรายการโทรทัศน์หลังจบเกมส์

เป็นที่แน่นอนแล้วว่าแฟนบอลชาวไทยนิยมชมชอบการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลจากต่างประเทศ และจะต้องติดตามการแข่งขันอยู่เสมอ ซึ่งนอกจากการถ่ายทอดสดดังกล่าวแล้ว ยังมีรายการเกี่ยวกับกีฬาฟุตบอลทางโทรทัศน์อีกมากมายที่แฟนบอลให้ความสนใจและติดตามอยู่ตลอด ซึ่งสามารถสรุปรายการได้ 3 ประเภท ได้แก่

- เทปบันทึกการแข่งขัน

อาจเป็นทั้งการนำบันทึกการถ่ายทอดสดการแข่งขันต่างๆ มานำเสนอให้ผู้ชมอีกครั้งหนึ่ง สำหรับคนที่พลาดการชมการถ่ายทอดสดไป หรืออาจเป็นการนำบันทึกการแข่งขันที่ไม่ได้มีการถ่ายทอดสด มาถ่ายทอดให้ผู้ชมได้รับชมว่าเกมการแข่งขันดำเนินไปอย่างไร หลังจากที่ผู้ชมได้รับทราบผลการแข่งขันไปเรียบร้อยแล้ว

- รายการข่าว

เป็นการนำเสนอข่าวสารความเคลื่อนไหวในวงการฟุตบอล และสรุปผลการแข่งขันจากทุกลีกที่เป็นที่สนใจจากทั่วโลก โดยมีการตัดภาพสำคัญๆ ในการแข่งขันที่เกิดขึ้นมาสรุปประเด็นให้ผู้ชมได้รับทราบ เช่น รายการ Sports Update ที่เสนอข่าวประจำวันโดยเน้นไปที่กีฬาที่ได้รับความสนใจจากผู้ชมในขณะนั้น ซึ่งตามปกติแล้วจะมีการนำเสนอข่าวฟุตบอลเป็นประจำทุกวัน รวมไปถึงข่าวกีฬาตามสถานีโทรทัศน์ต่างๆ

- รายการนิตยสาร

รายการรูปแบบนิตยสาร เป็นรายการที่นำเอาเรื่องราวของฟุตบอลมาเสนอในลักษณะที่หลากหลาย ซึ่งประเด็นหลักของแต่ละรายการอาจมีความแตกต่างกัน เช่น รายการแฟนซ่า กีฬามัน ทางช่อง 7 ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพูดคุยข่าวสารความเคลื่อนไหวของฟุตบอลในรอบสัปดาห์ที่ผ่านมา โดยมีแขกรับเชิญที่เป็นแฟนบอลมาร่วมพูดคุยด้วย หรือรายการ Goal! ทางช่อง Star Sport 40 ที่นำเสนอภาพการทำประตูสวยๆ 10 อันดับที่เกิดขึ้นในแต่ละลีก นอกจากนี้ยังมีรายการประเภทไฮไลท์

การแข่งขันที่รวบรวมจังหวะสำคัญและผลการแข่งขันของทุกคู่มาสรุปทั้งหมดภายในเวลา 1 ชั่วโมง เช่น รายการ English Premier League Highlights ทางช่อง ESPN 39

รายการทั้ง 3 รูปแบบที่ได้กล่าวมานี้เป็นรายการที่เหมาะสมสำหรับแฟนบอลที่ไม่สามารถติดตามชมการถ่ายทอดสดได้ ซึ่งจะทำให้แฟนบอลได้รับชมภาพการแข่งขันรวมถึงผลการแข่งขันในแต่ละคู่โดยไม่ตกข่าว อีกทั้งยังสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้ภายในเวลาอันจำกัดด้วย

อย่างไรก็ตาม แฟนบอลบางคนอาจมีพฤติกรรมชมซ้ำ หลังจากที่ได้ชมการถ่ายทอดสดการแข่งขันจบไปแล้ว ยังคงติดตามรายการต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วซ้ำอีกครั้ง ไม่ว่าจะเป็นเทปบันทึกการแข่งขัน รายการข่าว หรือไฮไลท์การแข่งขันคู่ต่างๆ

“ดูรีรันเฉพาะทีมโปรดอะพี แต่ถ้าแมนยูชนะเนีย แหม...ดูแล้วก็ไม่เบื่อ แต่ถ้าแพ้เนีย...แพ้ก็ไม่ดูหรอก แล้วก็ดูข่าว ดูไฮไลท์ ดูหมดอะ” (ณัฐพร แยมสะอาด, สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2549)

พฤติกรรมชมซ้ำที่เห็นได้ชัดของแฟนบอลก็คือ มักจะดูคู่ที่ยังไม่ได้ดู หรือถ้าเป็นคู่ที่ดูแล้วก็ดูคู่ที่ตนเองชื่นชอบ และหากเป็นทีมที่ตนเองชื่นชอบก็ต้องเป็นนัดที่มีผลชนะ เนื่องจากแฟนบอลจะรู้สึกมีความสุขอยู่เสมอแม้ว่าจะดูมาแล้วกี่ครั้งก็ตาม พฤติกรรมเหล่านี้เป็นการตอกย้ำให้แฟนบอลได้แน่ใจและช่วยสร้างความอึดใจให้คงอยู่ยาวนานขึ้น ซึ่งในทางตรงข้ามหากผลออกมาว่าทีมที่ตนเองเชียร์เป็นฝ่ายพ่ายแพ้ แฟนบอลก็จะเกิดอาการไม่อยากจะดูซ้ำ

5.3.5 การติดตามข่าวสารหลังการแข่งขันจากสื่ออื่นๆ

หลังการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศจบลง ในวันรุ่งขึ้นจะมีข่าวเกี่ยวกับผลการแข่งขันฟุตบอลที่เพิ่งแข่งขันจบลงมารายงานต่างสื่อต่างๆ ทั้งทางโทรทัศน์และวิทยุ ซึ่งสามารถนำเสนอได้อย่างรวดเร็ว แต่สำหรับหนังสือพิมพ์กีฬาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับฟุตบอลโดยตรง อย่างเช่น สตาร์ ซอคเกอร์ หรือคิกออฟ ฯลฯ นอกจากจะสรุปเนื้อหาของการแข่งขันแล้ว ยังมีการนำเสนอบทความวิเคราะห์ต่างๆ ที่เป็นมุมมองของผู้เขียนที่มีความรู้ในเรื่องฟุตบอลเป็นอย่างดี แฟนบอลชาวไทยจึงนิยมซื้อหาหนังสือพิมพ์ลักษณะนี้มาอ่านอย่างมากมาย

นอกจากหนังสือพิมพ์สตาร์ ซอคเกอร์ ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์แท็บลอยด์เกี่ยวกับฟุตบอลแล้ว ในปัจจุบันสื่ออินเทอร์เน็ตก็มีบทบาทเพิ่มขึ้นด้วย แฟนบอลจำนวนไม่น้อยที่นิยมเข้าไปอ่านบทความต่างๆ ทางเว็บไซต์ รวมถึงการโพสต์ข้อความแสดงความคิดเห็นที่มีต่อเรื่องราวเกี่ยวกับฟุตบอลด้วย “ได้” แฟนบอลทีมลิเวอร์พูลที่ใช้นามแฝงว่า “ลูกแมกิ้ง” เป็นผู้หนึ่งที่ติดตามข่าวสารผ่านทางเว็บไซต์ ซึ่งในแต่ละวันเขาจะต้องเข้าไปอ่านประมาณ 10 เว็บไซต์ ลูกแมกิ้งได้อธิบายถึงการเริ่มต้นติดตามข่าวสารทางเว็บไซต์ว่า

“เริ่มต้นเล่นอินเทอร์เน็ตแล้วเจอแบนเนอร์เว็บลิเวอร์พูล (www.liverpool.in.th) โดยบังเอิญ ก็เห็นมีเว็บบอร์ด ซึ่งตอนนั้นไม่เคยเล่นเว็บบอร์ดมาก่อน มันก็เป็นเรื่องน่าตื่นเต้น เพราะไม่ค่อยได้คุยกับคนอื่นเรื่องฟุตบอลในแง่ลึกซึ่งมากเท่าไร พอเจอเว็บนี้ มีคนถามเราไปตอบ เราไปตั้งถามบ้างก็มีคนตอบให้ ได้แง่ได้มุมเพิ่ม ต่อยอดความคิดให้แตกปลาย หลังจากนั้นก็ติดเว็บบอร์ดมาก ต้องเข้าทุกวัน วันละหลายครั้ง รู้สึกสนุกและผูกพันกับมันโดยไม่รู้ตัว” (เมธา พันธุ์วราท, สัมภาษณ์, 21 มกราคม 2547)

พฤติกรรมของแฟนบอลชาวไทยในช่วงสิ้นสุดการแข่งขันจึงเป็นเรื่องของการติดตามข้อมูล ทั้งผลการแข่งขัน ภาพการแข่งขันที่เกิดขึ้นจากสื่อต่างๆ และนำประเด็นเหล่านั้นมาเป็นหัวข้อในการพูดคุยกับแฟนบอลคนอื่นได้ตลอดทั้งสัปดาห์จนกว่าจะมีการแข่งขันเริ่มต้นขึ้นอีกครั้ง

4.11 พฤติกรรมอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการชมฟุตบอลทางโทรทัศน์

จากการแบ่งขั้นตอนการชมฟุตบอลออกเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงก่อนการแข่งขัน ระหว่างการแข่งขัน และหลังการแข่งขัน ทำให้ได้เห็นพฤติกรรมของแฟนบอลชาวไทยได้ชัดเจนระดับหนึ่งแล้ว แต่นอกเหนือจากช่วงเวลาดังกล่าว แฟนบอลชาวไทยก็ยังคงมีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านทางสื่อโทรทัศน์อีก ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

4.4.1 ความถี่ในการชมฟุตบอลแต่ละสัปดาห์

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าในแต่ละสัปดาห์นั้นมีการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลจากต่างประเทศให้แฟนบอลชาวไทยได้รับชมกันกว่า 15 คู่ ดังนั้นการเลือกรับชมการแข่งขันของแฟนบอลว่าจะเลือกชมคู่ใดก็เป็นสิ่งที่น่าศึกษาไม่น้อย รวมไปถึงจำนวนความถี่ในการชมแต่ละสัปดาห์ด้วย ว่ามีมากน้อยเพียงใด

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่าแฟนบอลส่วนใหญ่จะติดตามชมการแข่งขันในคู่ที่มีทีมที่ตนเองชื่นชอบลงทำการแข่งขัน โดยจะติดตามชมทุกนัดที่มีการถ่ายทอดให้ได้ชม

“เมื่อก่อนผมก็ว่าจำเป็นนะครับที่ต้องตามดูทุกนัด ตอนนี่ไม่ค่อยจำเป็นแล้วอะครับ เพราะว่าทีมที่ผมเชียร์อยู่เล่นไม่ค่อยดี... (หัวเราะ) แต่ส่วนมากก็ดูตลอดนั่นแหละ แต่ถ้าไม่มีถ่ายทอด เราก็รอวันรุ่งขึ้นค่อยเช็คผลว่าแพ้หรือชนะ หรือถ้าตอนนั้นเราไม่ได้ดูเนี่ย เราก็ฟังวิทยุหรือส่ง SMS ไปเช็คว่าเขา... ทีมเราเป็นยังไงบ้าง แต่เป็นทีมอื่นเราก็ไม่ตามเลย เอาลิเวอร์พูลอย่างเดียว” (ปวีณ วัชรประทีป, สัมภาษณ์, 5 มกราคม 2548)

แต่สำหรับแฟนบอลบางคนที่แฟนบอลของทีมเล็กๆ ที่อาจไม่ได้มีการถ่ายทอดสดการแข่งขันให้ได้ชมทุกสัปดาห์ ก็ต้องอาศัยการติดตามจากสื่ออื่นๆ และในขณะเดียวกันก็ยังมีพฤติกรรมการชมฟุตบอลทีมอื่นด้วย ตัวอย่างเช่น คุณฤทธิกร การะเวก ผู้ซึ่งเป็นผู้บรรยายกีฬาทางยูบีซี และเป็นแฟนทีมวูล์ฟแฮมตัน วันเดอเรอร์ ซึ่งในอดีตทีมวูล์ฟแฮมตัน วันเดอเรอร์ นี้มีความยิ่งใหญ่มากแต่ปัจจุบันตกชั้นลงไปเล่นในดิวิชั่น 1 ซึ่งไม่มีการถ่ายทอดสดให้ได้ชมมากนัก แต่คุณฤทธิกรก็ยังคงชอบชมฟุตบอลอยู่ อีกทั้งหน้าที่การงานที่ต้องติดตามข่าวสารในวงการกีฬาอยู่เสมอ จึงต้องติดตามการถ่ายทอดสดฟุตบอลทีมอื่นๆ ตลอดเวลา ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความชื่นชอบในแต่ละช่วงเวลาว่าทีมใดน่าสนใจ หรือทีมใดเล่นได้ดีในขณะนั้น ก็จะติดตามชมการถ่ายทอดสดเป็นประจำทุกสัปดาห์ไม่เคยขาด

“จะต้องดู ไข่ ต้องแบบตั้งนาฬิกา จะต้องดูแน่ๆ แต่อาจจะไม่ใช่ดูฟทีมเดียว อย่างมีทีมอื่นที่เราชอบบางช่วงเนี่ยเราก็จะแบบต้องไม่พลาด ต้องตื่นมาดูให้ได้” (ฤทธิกร การะเวก, สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2548)

สำหรับแฟนบอลพันธุ์แท้ อย่างภูมินทร์ คิดเลิศล้ำ บอกว่าเขาจะติดตามชมฟุตบอลทุกวัน ทุกเวลาที่เป็นไปได้ และจะดูหมดทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นการถ่ายทอดสดการแข่งขัน ชาว ไฮไลท์การแข่งขัน หรือแม้แต่เทปรีรันการแข่งขัน

“ดูทุกอาทิตย์ ถ้ามีโอกาสก็ดูทุกอย่าง ทุกวัน” (ภูมินทร์ คิดเลิศล้ำ, สัมภาษณ์, 10 พฤษภาคม 2549)

ถือได้ว่าการติดตามการชมการถ่ายทอดสดสำหรับแฟนบอลชาวไทยนี้เป็นสิ่งสำคัญลำดับต้นๆ ที่แฟนบอลมักจะไม่พลาด แฟนบอลแต่ละคนจะมีการติดตามการถ่ายทอดสดจำนวนไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆอย่าง ดังนั้นการจำกัดความว่าแฟนบอลในระดับที่คลั่งไคล้จะต้องชมการแข่งขันเป็นจำนวนกี่นัดต่อสัปดาห์จึงไม่อาจจะวัดได้ แต่เราสามารถบอกได้ว่าแฟนบอลที่คลั่งไคล้จะมีการแสดงออกที่เห็นได้ชัดเจน โดยจะมีเรื่องของฟุตบอลเป็นประเด็นหลักในการดำเนินชีวิตประจำวันทีนอกเหนือจากการงานและการเรียน กล่าวคือ ในทุกๆ วัน แฟนบอลเหล่านั้นจะต้องได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร รวมถึงมีการแสดงออกให้ผู้อื่นได้รับรู้ว่าเป็นแฟนบอลของทีมใด ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกายหรือการใช้สิ่งของต่างๆที่มีชื่อสโมสรฟุตบอล หรือแม้กระทั่งการได้พูดคุยระหว่างกันก็จะสามารถรู้ได้ว่าเป็นแฟนบอลของทีมใดได้ ทั้งนี้เนื่องจากแฟนบอลบางคนไม่นิยมการแสดงออกด้วยสัญลักษณ์นัก แต่จะเป็นผู้ที่มีข้อมูลและรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสโมสรเป็นอย่างดี ก็ถือว่าเป็นแฟนบอลพันธุ์แท้ด้วยเช่นกัน และลักษณะที่สำคัญอีกอย่างคือ จะต้องมีการติดตามชมการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศเป็นประจำอย่างต่อเนื่องด้วย

4.4.2 พฤติกรรมเก็บของสะสม

นอกจากแฟนบอลชาวไทยจะมีพฤติกรรมชมการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลจากต่างประเทศแล้ว แฟนบอลที่คลั่งไคล้เหล่านั้นยังคงมีพฤติกรรมแสดงออกที่เกี่ยวข้องกับความชื่นชอบฟุตบอลให้เห็นอีกมากมาย โดยเฉพาะการเก็บสะสมของที่ระลึก รวมไปถึงประสบการณ์ที่เคยเกิดขึ้นที่เกี่ยวข้องกับทีมฟุตบอลที่ตัวเองชื่นชอบ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้สามารถแบ่งออกเป็นหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1) ของสะสมที่หาซื้อได้ : ปัจจุบันในประเทศไทยมีร้านค้าที่ขายของเกี่ยวกับฟุตบอลจากต่างประเทศอยู่หลายร้าน แต่ร้านค้าที่เป็นตัวแทนจำหน่ายเด่นๆ คือ ร้านสตาร์ ช็อคเกอร์ ที่มีทั้งหมด 15 สาขา ได้แก่

1. พันธุ์ทิพย์ พลาซ่า	ชั้น 2
2. เซ็นทรัล ลาดพร้าว	ชั้นใต้ดิน
3. เซ็นทรัล พัทยา	ชั้น 1
4. สยาม ดิสคัฟเวอรี	ชั้น 3
5. ซีคอนสแควร์	ชั้น 2
6. เดอะมอลล์ รามคำแหง	แผนกกีฬา

7. เดอะมอลล์ ท่าพระ	แผนกกีฬา
8. เดอะมอลล์ งามวงศ์วาน	แผนกกีฬา
9. เดอะมอลล์ บางแค	แผนกกีฬา
10. เดอะมอลล์ บางกะปิ	แผนกกีฬา
11. เดอะมอลล์ โคราช	แผนกกีฬา
12. เอ็มโพเรียม	แผนกกีฬา
13. สपोर्टเวิลด์ บีคซี ลาดพร้าว	ชั้น G
14. สपोर्टเวิลด์ แพชั่น ไอส์แลนด์	ชั้น 2
15. เอฟ บี ที สपोर्टคอมเพล็กซ์	แผนกกีฬา

สินค้าที่วางขายในร้านสตาร์ ซีคเกอร์ รวมถึงร้านขายของที่ระลึกจากที่อื่นๆ มีทั้งของที่ระลึกจากสโมสรฟุตบอลต่างๆ มากมาย ซึ่งสามารถจัดเป็นหมวดหมู่ของสินค้าประเภทต่างๆ คือ

- ผลิตภัณฑ์ VCD และ DVD การแข่งขันนัดสำคัญๆ ในอดีต ประวัติและผลงานของสโมสรฟุตบอลและนักฟุตบอลชื่อดัง
- โปสเตอร์ โปสการ์ด รูปภาพของนักฟุตบอลระดับโลก
- หนังสือพิมพ์รายวัน และนิตยสารรายเดือนที่รวบรวมเนื้อหาของแต่ละสโมสร เช่น นิตยสารลิเวอรัฟูลรายเดือน เป็นต้น
- อุปกรณ์ของใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ปากกา ธง ผ้าขนหนู ผ้าพันคอ แก้วน้ำ เข็มกลัด นาฬิกา ชุดผ้าปูที่นอน เสื้อผ้า ฯลฯ ซึ่งของใช้เหล่านี้จะมีสัญลักษณ์ของสโมสรฟุตบอลติดอยู่

สินค้าและของที่ระลึกเหล่านี้จะมีแฟนบอลให้ความสนใจและซื้อหามาเก็บเป็นของสะสม แล้วแต่ความชื่นชอบและกำลังทรัพย์ของแต่ละคน ซึ่งสินค้าที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือ เสื้อทีมฟุตบอลที่มีให้แฟนบอลได้เลือกเก็บสะสมหลากหลายแบบ ทั้งเสื้อรุ่นเก่า รุ่นใหม่ที่ทยอยออกมาทุกๆ ครั้งที่ฤดูกาลแข่งขันเริ่มต้นขึ้น ซึ่งยังสามารถแยกได้อีกว่าเป็นชุดที่ใช้ใส่แข่งขันในเกมที่เป็นทีมเหย้า (หมายถึง การแข่งขันในสนามที่เป็นเจ้าบ้าน) หรือชุดทีมเยือน (คือการแข่งขันที่ต้องออกไปแข่งในสนามของคู่ต่อสู้) แฟนบอลส่วนใหญ่มักจะมีเสื้อของสโมสรฟุตบอลที่ตัวเองโปรดปราน และนำออกมาใส่โดยเฉพาะวันที่มีการแข่งขันเพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มอรรถรสในการเชียร์ให้มีสีสันมากยิ่งขึ้น

สำหรับเสื้อทีมฟุตบอลนี้ หากเป็นของแท้ที่มีลิขสิทธิ์ถูกต้องตามกฎหมายจะมีราคาแพง เสื้อ 1 ตัวมีราคาประมาณ 3,000-4,000 บาท การหาซื้อก็ค่อนข้างลำบากเพราะมีร้านค้าสำหรับขายเสื้อของแท้ น้อย หรืออาจจะต้องสั่งซื้อผ่านเว็บไซต์ แต่สำหรับแฟนบอลพันธุ์แท้ที่มีใจรักในทีมอย่างจริงจังและค่อนข้างมีรายได้พอสมควรก็จะสรรหามาสวมใส่ให้ได้ ไม่ว่าจะมีความแพงหรือหาซื้อได้ยากลำบาก เพียงใดก็ตาม “โก้” แฟนบอลทีมเชลซีบอกไว้ว่า

“มันเป็นความภาคภูมิใจที่เรามีของแท้เก็บไว้สักตัวหนึ่ง เมื่อก่อนตอนเรายังไม่มีตั้งค์เราก็ซื้อของ ก๊อปมาใช้ก่อน แต่พอเราทำงานพอจะมีรายได้ก็เก็บตั้งค์ซื้อเสื้อแท้ๆ กะเคี้ยวบ้าง อารมณ์มันต่างกันนะ ทั้งๆ ที่มันเหมือนกันเปี้ยบ แต่พอเรารู้ว่าเราใส่ของจริงมันจะยี่ดขึ้นไปอีกนิดว่าดูใส่ของจริงนะไว้ย ตอนซื้อ นี้ไม่เสียตังค์เลย เพราะอยากได้มานานแล้ว” (คมสัน เวงสมุทร, สัมภาษณ์, 19 กรกฎาคม 2549)

หรืออย่างแฟนบอลทีมแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด ที่ชื่อ “ศิลป์ พิมลวัฒนา” หรือ “จิม” เด็กหนุ่มอายุ 16 ปี ที่ถือได้ว่าเป็นนักสะสมเสื้อทีมฟุตบอลด้วย เนื่องจากมีเสื้อฟุตบอลอยู่เกือบร้อยตัว มีทั้งของจริง และของปลอม โดยที่จิมเริ่มต้นเก็บสะสมมาตั้งแต่สมัยเริ่มชอบฟุตบอลใหม่ๆ ตอนอายุ 8 ปี ซึ่งในตอนนั้น จิมเองก็เล่นฟุตบอลด้วย และสาเหตุที่เก็บสะสมก็เนื่องจากเป็นความสุขทางใจ

ในขณะที่เดียวกันแฟนบอลส่วนใหญ่ก็ยังให้ความสำคัญกับเสื้อทีมฟุตบอลของปลอม ที่มีการผลิต และขายอย่างแพร่หลายในประเทศไทย โดยมีตั้งแต่คุณภาพที่ใกล้เคียงกับของจริงมาก ไม่ว่าจะ เป็น เนื้อผ้า ลวดลาย รวมถึงการตัดเย็บที่ปราณีต ถือได้ว่าอยู่ในระดับ Grade A ซึ่งมีราคาอยู่ที่ประมาณ 500-700 บาท ไปจนกระทั่งในระดับคุณภาพต่ำที่มีการทำให้พอทราบว่าเป็นเสื้อของทีมใด ซึ่งมีราคา ประมาณ 120-200 บาท โดยทั่วไปแล้วแหล่งที่มีร้านค้าขายเสื้อฟุตบอลของปลอมนี้มีมากแถว ด้านหลังของสนามศุภชลาศัย ห้างสรรพสินค้ามาบุญครอง รวมไปถึงห้างสรรพสินค้าทั่วไปในกรุงเทพฯ นอกจากนี้ก็จะพบได้ตามตลาดนัด ร้านค้าริมทางเดิน เรียกได้ว่ามีขายอยู่มากมาย หาซื้อได้ง่ายกว่า สินค้าที่ถูกลิขสิทธิ์มาก อีกทั้งราคาก็ไม่แพงนัก แม้แต่เด็กนักเรียนก็สามารถซื้อได้

จะเห็นได้ว่าเสื้อทีมฟุตบอลได้กลายเป็นซื้อสินค้าชนิดหนึ่งไปเรียบร้อยแล้ว และด้วยระบบธุรกิจ ในแบบทุนนิยมที่ประเมินทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับฟุตบอลให้กลายเป็นมูลค่าอันมหาศาล ตั้งแต่การ ถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอล การซื้อขายนักฟุตบอล การเป็นสปอนเซอร์สนับสนุนการแข่งขัน แบรินด์

ของสินค้าที่ปรากฏบนเสื้อทีมฟุตบอล สินค้าของที่ระลึก การซื้อขายตัวเข้าชมการแข่งขัน หรือแม้แต่การจัดทัวร์เพื่อไปชมการแข่งขันจริงถึงขอบสนาม ทำให้แฟนบอลจำนวนมากที่ชมการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศ ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบธุรกิจนี้ ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มลูกค้าหลักที่มีความจงรักภักดีและพร้อมที่จะสนับสนุนทีมฟุตบอลที่ตนเองชื่นชอบ ไม่ว่าจะเป็นการทุ่มเทใจไปกับการเชียร์เพื่อให้ทีมชนะการแข่งขัน หรือแม้แต่การได้แสดงออกด้วยการซื้อหาของที่ระลึกของสโมสรที่ตนเองชื่นชอบมาเก็บสะสมและใส่โชว์เมื่อมีการแข่งขันเกิดขึ้น สอดคล้องกับลักษณะของแฟนกลุ่มที่มีขนาดใหญ่ ความเป็นมวลชน ซึ่งบริบทตัวของวัฒนธรรมประชานิยม (popular culture) และเป็นผู้รับสารแบบ passive ซึ่งถูกครอบงำและทำให้ไขว่เขวได้ง่ายจากสื่อมวลชน (Lawrence Grossberg, 1992)

2) ของสะสมที่หายากหรือหาซื้อไม่ได้ : เช่น รูปถ่ายนักฟุตบอลที่ถ่ายด้วยฝีมือตัวเองลายเซ็นนักฟุตบอล ชุดที่นักฟุตบอลใส่ทำการแข่งขันในแต่ละนัด ซึ่งแม้ว่าสิ่งของบางอย่างที่ได้มานั้นจะไม่ได้แลกมาด้วยเงิน แต่ถือได้ว่าเป็นสิ่งของที่มีมูลค่าทางจิตใจที่ไม่อาจประเมินค่าได้ โดยวิธีการที่แฟนบอลจะได้มาซึ่งของสะสมเหล่านี้ มักจะเป็นโอกาสที่แฟนบอลได้ใกล้ชิดกับนักฟุตบอล ไม่ว่าจะเป็นการติดตามนักฟุตบอลในขณะที่มาทำการแข่งขันนัดพิเศษในประเทศไทย หรือการได้ไปชมการแข่งขันถึงสนามจริงในต่างประเทศ

“คริส” แฟนบอลทีมลิเวอร์พูล เป็นผู้ที่ชอบที่จะสัมผัสประสบการณ์ใกล้ชิดกับนักฟุตบอลตัวจริง เมื่อครั้งที่ทีมลิเวอร์พูลเดินทางมาทำการแข่งขันนัดพิเศษ “Coke Super Cup 2001” เมื่อวันที่ 17-19 กรกฎาคม 2544 คริสได้ตัดสินใจติดตามทีมลิเวอร์พูลตั้งแต่นักฟุตบอลเดินทางมาถึงประเทศไทย ด้วยการไปรอที่สนามบินดอนเมือง ตามไปส่งที่โรงแรมเมอร์ซัน คอร์ท และเมื่อทีมลิเวอร์พูลมีคิวซ้อมที่สนามราชชมังคลากีฬาสถานในวันแรกที่มาถึงก็ตามไปดูด้วย พอถึงการซ้อมวันที่ 2 ที่สนามศุภชลาศัย คริสก็ตามไปเพื่อให้ได้ใกล้ชิดกับนักฟุตบอล ซึ่งถึงตรงนี้คริสสามารถล่าลายเซ็นนักฟุตบอลชื่อดังของทีมลิเวอร์พูลมาได้มากพอสมควร ด้วยการไปดักรอตามที่ต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็น ไมเคิล โอเวน นักฟุตบอลที่ดังที่สุดของอังกฤษในเวลานั้น ยารี ลิตมาเนน, ร็อบบี้ ฟาวเลอร์, วลาดีเมียร์ ชมิเชอร์ รวมถึง เซอร์อาร์ด อูลิเยร์ ผู้จัดการทีมลิเวอร์พูล และที่สำคัญคือการได้เข้าไปชมการแข่งขันแบบสดๆ ระหว่างทีมลิเวอร์พูลกับทีมชาติไทยด้วย

คริสได้อธิบายว่า เขาเป็นผู้ที่ชื่นชอบฟุตบอลต่างประเทศมาก พอมีโอกาสที่จะได้ชมการแข่งขันของทีมโปรดคือลิเวอร์พูลที่เดินทางมาให้ได้ชมถึงประเทศไทย ก็ยอมไม่พลาดแน่นอน และถือโอกาสที่นัก

ฟุตบอลที่ตนเองชื่นชอบอยู่ในกรุงเทพฯ คริสจึงตัดสินใจติดตามไปที่ลิเวอร์พูลเดินทางไปไม่ว่าจะที่ไหนก็ตาม เพราะถือว่าเป็นจังหวัดที่ตัวเขากับทีมลิเวอร์พูลได้อยู่ใกล้กันที่สุดแล้ว ซึ่งหลังจากที่ได้เจอกับนักฟุตบอลตัวจริง ก็ทำให้ได้ประสบการณ์อันมีค่าที่จะอยู่ใจความทรงจำตลอดไป

สำหรับแฟนบอลในลักษณะแบบคริส ถือได้ว่าเป็นแฟนบอลที่เป็นผู้รับสารแบบ active ที่มีความสร้างสรรค์และกระตือรือร้น นอกจากนี้ยังเป็นผู้ผลิตวัฒนธรรมในแบบของตนขึ้นมาด้วย ซึ่งตามปกติแล้วแฟนบอลในกลุ่มนี้จะมีขนาดเล็กและอยู่อย่างกระจัดกระจาย โดยไม่มีข้อจำกัดในด้านประชากรศาสตร์ เช่น เรื่องเพศ อายุ รายได้ ที่มีความแตกต่างกันแต่สามารถชื่นชอบสโมสรฟุตบอลทีมเดียวกันได้

ภาพที่ 4.5 : นักฟุตบอลทีมลิเวอร์พูล บริเวณหน้าโรงแรมเมอร์ซัน คอร์ท เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2544

(คริส : ผู้ถ่าย)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 4.6 : นักฟุตบอลทีมลิเวอร์พูล วันซ้อมที่สนามศุภชลาศัย เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2544 (คริส : ผู้ถ่าย)

ภาพที่ 4.7 : นักฟุตบอลทีมลิเวอร์พูล วันแข่งที่สนามราชมิ่งคากีฬาสถาน เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2544 (คริส : ผู้ถ่าย)

ส่วน “ได้” เมธา พันธุ์วรพรต แฟนบอลทีมลิเวอร์พูลอีกคน ได้พูดถึงของสะสมของตัวเองไว้ว่า “ส่วนมากแล้วจะไม่ค่อยได้ซื้อเท่าไรหรอก อาศัยว่าอาชีพการงานเกือหนุน เพราะฉะนั้นก็จะมีเป็นพวกที่หาไม่ได้ในท้องตลาด เช่น สูจิบัตรงานแถลงข่าวตอนที่ลิเวอร์พูลมาเตะกับทีมชาติไทย หรือว่าเสื้อทีมที่มีลายเซ็นที่ขอมารองกับมือ ผมจะไม่ค่อยฝากใครเพื่อเอาลายเซ็นมา มันไม่ขลังเท่าขอเอง แต่น่าเสียดายที่เป็นคนเก็บของไม่ได้เรื่องเลย หายเกือบหมด แต่แน่ๆ ที่โต๊ะคอมยังเหลือตุ๊กตาแม็คก้า สมัยก่อนโน้นอยู่ตัวนึง หน้าเขรอะไปหมด แต่ก็ไม่เคยโยนทิ้งไว้ที่ไหน เพราะนี่คือขวัญใจผมเลย” (เมธา พันธุ์วรพรต, สัมภาษณ์, 21 มกราคม 2547)

อาจกล่าวได้ว่าประสบการณ์ที่ได้สัมผัสกับนักฟุตบอลตัวจริง หรือการมีของสะสมที่ไม่สามารถซื้อหากันได้ตามท้องตลาดทั่วไป เป็นคุณค่าทางจิตใจที่เหล่าแฟนบอลชาวไทยให้ความสำคัญไม่น้อย แฟนบอลเหล่านี้จะมีความภาคภูมิใจที่ได้พูดถึง ได้โชว์สิ่งของที่ตนเองเป็นเจ้าของ ซึ่งเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2547 ที่บริเวณลานหน้าห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล เวิลด์ พลาซ่า ได้มีการจัดกิจกรรมชมฟุตบอลซึ่งเป็นการแข่งขันระหว่างทีมแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด กับทีมลิเวอร์พูล ในงานนี้มีกิจกรรมโชว์ของสะสมที่หาได้ยากของเหล่าแฟนบอลชาวไทย ตัวอย่างเช่น

ภาพที่ 4.8 ลูกฟุตบอลพร้อมลายเซ็นนักฟุตบอลทีมแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด และเสื้อพร้อมลายเซ็นของนักฟุตบอลทีมนิวคาสเซิล ยูไนเต็ด ที่ ด.ช.พงศ์ภัค หิมะทองคำ เป็นเจ้าของ

ภาพที่ 4.9 รองเท้าพร้อมลายเซ็นพอล สโคลส์ ที่ ด.ช.พงศ์ภาค หิมะทองคำ ได้เป็นเจ้าของจากการประมูล

ภาพที่ 4.10 เสื้อพร้อมลายเซ็นของนักฟุตบอลสโมสรนิวคาสเซิล, รองเท้าและลายเซ็นของโรนัลโด้ ซึ่งคุณวินิจ เลิศรัตนชัย เป็นเจ้าของ

ภาพที่ 4.11 ธงเชียร์ทีมชาติเยอรมันในฟุตบอลโลกปี 1990 พร้อมลายเซ็นฟรานซ์ เบคเคนบาวเออร์ ซึ่งคุณขวัญชัย มวลมงคลมณี เป็นเจ้าของจากการไปเชียร์ฟุตบอลโลก ปี 1990

ภาพที่ 4.12 เสื้อพร้อมลายเซ็นนักฟุตบอลทีมชาติเยอรมันในฟุตบอลโลกปี 1990 ซึ่งคุณขวัญชัย มวลมงคลมณี เป็นเจ้าของ

ภาพที่ 4.13 เข็มกลัดคล้ายเสื้อฟุตบอลโลกทีมชาติเยอรมัน ของคุณวีระพล หนูแท้

3) ของสะสมประเภทข้อมูลเกี่ยวกับฟุตบอล : พฤติกรรมของแฟนบอลอีกอย่างในการเก็บสะสมจะเป็นเรื่องของการได้เปิดรับข้อมูลต่างๆ และสามารถจดจำได้อย่างขึ้นใจ ไม่ว่าจะ เป็นข้อมูลของทีมฟุตบอลว่ามีสถิติชนะ เสมอ หรือแพ้มาแล้วกี่นัดในฤดูกาลนี้ แต่ละทีมมีความเคลื่อนไหวอย่างไร หรือข้อมูลของนักฟุตบอลคนใดที่มีสถิติการยิงประตูมากที่สุด นักฟุตบอลคนใดที่น่าจับตามองที่สุด ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นสิ่งที่แฟนบอลให้ความสนใจเป็นประจำทุกสัปดาห์ที่มีความเคลื่อนไหวเกิดขึ้น แต่สำหรับแฟนบอลบางคนที่มีความคลั่งไคล้มากจะสามารถเก็บข้อมูลได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน และพร้อมที่จะถ่ายทอดออกมาให้ผู้อื่นได้รับทราบกันด้วย ดังจะเห็นได้จากกรที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์แฟนบอลหลายๆ คนที่จะสามารถเล่าถึงเรื่องราวต่างๆ ทั้งข้อมูลด้านข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในวงการฟุตบอลตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน รวมถึงความรู้สึกของแฟนบอลที่มีต่อทีมฟุตบอลแต่ละทีมได้อย่างชัดเจน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 4.9 แสดงพฤติกรรมการเก็บของสะสม

พฤติกรรม	แฟนบอลพันธุ์แท้	แฟนบอลทั่วไป	แฟนบอลขจร
ของสะสมที่หาซื้อได้	สะสมของแท้	ซื้อทั้งของแท้และของปลอม หรือไม่สะสม	ซื้อของปลอมหรือไม่สะสม
ของหายากหรือของที่หาซื้อไม่ได้	มีความพยายามที่จะสะสม	ไม่สะสม	ไม่สะสม
ข้อมูลเกี่ยวกับฟุตบอล	จดจำข้อมูลเชิงลึกหรือสถิติได้มาก	จดจำข้อมูลทั่วไป	จดจำข้อมูลเบื้องต้น เช่น ชื่อนักฟุตบอลที่ชอบ

การได้สะสมของที่ระลึก รวมถึงประสบการณ์การได้ใกล้ชิดกับนักฟุตบอลเหล่านี้ เป็นสิ่งที่มีคุณค่าทางจิตใจสำหรับเจ้าของและผู้ที่ยินยอมฟุตบอลอย่างมาก ไม่ว่าจะของสิ่งนั้นจะมีมูลค่ามากหรือน้อยเพียงใด แต่ความรู้สึกและความผูกพันต่อทีมที่ตนเองหลงใหลเป็นสิ่งที่ทำให้ความเป็นแฟนคงอยู่อย่างยาวนานและยากที่จะเปลี่ยนแปลง

4.4.3 การชมในสนามจริง

พฤติกรรมของแฟนบอลชาวไทยอีกอย่างหนึ่งคือ ความใฝ่ฝันที่จะได้เข้าไปชมการแข่งขันในสนามจริง พฤติกรรมนี้จะเกิดขึ้นกับแฟนบอลจำนวนไม่น้อย ซึ่งทำให้บางคนมีความมุ่งมั่นที่จะเก็บสะสมเงินเพื่อเดินทางไปชมถึงขอบสนามให้ได้สักครั้งในชีวิต

“ถ้าขอได้ ตอนเด็กๆ ก็อยากเป็นนักเตะ แต่พอโตขึ้นมาหน่อยก็ขอทำอะไรได้ในลิเวอร์พูล ที่ขอทำซักเดือนหนึ่งหรือปีหนึ่งเนี่ย ทำงานในลิเวอร์พูลเลย ในสโมสร เป็นภารโรงเก็บหญ้าก็ได้ หรืออะไรก็ได้ แต่ตอนนี้ก็ไม่ได้ ตอนนี้อยากให้ได้แชมป์อะนะ ไม่เกี่ยวกับเลยนะ ขอให้ได้แชมป์อะนะ ความใฝ่ฝันของตัวเองก็อยากไปดูที่อังกฤษซักครั้งนึง” (ปวีณ วัชรประทีป, สัมภาษณ์, 5 มกราคม 2548)

ภาพที่ 4.14 คุณปวีณ วัชรประทีป ไปชมการแข่งขันที่สนาม Anfield

เนื่องจากบรรยากาศของการได้ชมในสนามจริง ย่อมเป็นความทรงจำอันมีค่าของแฟนบอลที่ได้ไปสัมผัส และจากการที่เราได้ชมการแข่งขันผ่านทางโทรทัศน์ ก็จะได้เห็นว่าเหล่าแฟนบอลต่างร่วมแรงร่วมใจกันเชียร์ทีมฟุตบอลอย่างเต็มที่ อรรถรสในการเชียร์ย่อมแตกต่างจากการชมผ่านจอโทรทัศน์อย่างแน่นอน

“ที่เคยไปดูก็คงจะชอบบรรยากาศแบบฟุตบอลอังกฤษมากกว่า เพราะว่ามันมีปัจจัยที่เอื้ออำนวยเยอะ เช่นสนามในฟุตบอลอังกฤษมันจะติดสนาม หมายถึงว่าอัฒจันทร์มันจะติดสนาม ในขณะที่หลายๆประเทศก็จะมีลู่วิ่งมาคั่น สนามของเมืองมันก็จะค่อนข้างห่างไกลใช่ไหมครับ แล้วกองเชียร์อังกฤษมันก็จะมีธรรมเนียมในการเชียร์ที่มันสนุกสนาน มีเพลงเชียร์ นี่เราอาจจะไม่ได้พูดถึงอันธพาลฮูลิแกนที่มันอาจจะไปเสีย แต่ที่ที่เคยไปสัมผัสก็คือว่ามันเร้าใจ มันดูสนุก มันใกล้ชิด แล้วบังเอิญว่าฟุตบอลสไตล์อังกฤษมันก็สนุกด้วย เล่นเร็ว เล่นสนุก” (ฤทธิกร การะเวก, สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2548)

ดังนั้นความใฝ่ฝันของแฟนบอลส่วนมากจึงอยู่ที่การได้มีโอกาสเข้าไปสัมผัสกับการแข่งขันในสนามจริงอย่างใกล้ชิด เพื่อที่จะได้สัมผัสบรรยากาศของการชมฟุตบอลสดๆ ติดขอบสนามเก็บไว้เป็นที่ระลึกในจิตใจ

4.4.4 พฤติกรรมหลังปิดฤดูกาล

การแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศจะแข่งขันกันเป็นฤดูกาล โดยจะเริ่มต้นในเดือนสิงหาคมและสิ้นสุดลงที่เดือนพฤษภาคมโดยประมาณ ในช่วงที่ฟุตบอลทำการแข่งขันกันอยู่จึงเป็นเรื่องปกติที่จะมีข่าวสารข้อมูลให้แฟนบอลได้ติดตามความเคลื่อนไหวอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นการติดตามการแข่งขัน มีข่าวผลการแข่งขันต่างๆ แต่เมื่อสิ้นสุดฤดูกาลแข่งขัน แฟนบอลจะไม่ได้รับชมการถ่ายทอดสดการแข่งขัน แต่ก็มักมีข่าวสารเกี่ยวกับฟุตบอลให้ได้รับทราบอยู่ตลอดเช่นกัน เพื่อไม่ให้แฟนบอลรู้สึกขาดความต่อเนื่อง และจะยังคงมีพฤติกรรมติดตามฟุตบอลต่อไป ดังตัวอย่างข่าวการแย่งตัวนักฟุตบอลหลังจบฤดูกาลตามหนังสือพิมพ์สตาร์ ซอคเกอร์ รายงานไว้ว่า (ที่มา : หนังสือพิมพ์สตาร์ ซอคเกอร์, วันอาทิตย์ที่ 29 พฤษภาคม 2549 หน้า 17)

ปีเปิดศึกสาลิกาแย่งโรเติน

เมอโรม โรเติน ปีกทีมชาติฝรั่งเศสของ ปารีส-แซงต์แฌร์แม็ง กลายเป็นนักเตะเนื้อหอมรายล่าสุด เมื่อมีรายงานว่าได้รับความสนใจจากทั้ง อาร์เซนอล และนิวคาสเซิล ยูไนเต็ด

ดาวเตะฝั่งซ้ายรายนี้เป็นสมาชิกของโมนาโก ชุดรองแชมป์ ยูฟ่า แชมเปียนส์ ลีก เมื่อปีก่อน แต่กลับไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรในฤดูกาลนี้ หลังได้รับบาดเจ็บจนมีโอกาสลงสนามเป็นตัวจริงเพียง 17 นัดเท่านั้น

ขณะเดียวกันก็มีรายงานว่าทาง เปแอสเช กำลังให้ความสนใจอยากได้ โรแบร์ ปิแรส กับ เมอเรี อาลีอาดิแยร์ สองนักเตะฝรั่งเศสของอาร์เซนอล และมีความเป็นไปได้ที่ขุนซื้อทีมปืนใหญ่อาจเสนอแลกตัวนักเตะคนใดคนหนึ่งกับ โรเติน ก็เป็นไปได้

ด้าน แกรม ชูเนสส์ ผู้จัดการทีมนิวคาสเซิลก็เป็นอีกคนที่ให้ความสนใจในตัวโรเติน เช่นกัน โดยอาจเสนอแลกตัวกับ โลริองต์ โรแบร์ ปีกซ้ายชาวฝรั่งเศสที่ไม่มีความสุขในถึงเซนต์เจมส์ ปาร์ก

โดยแฟนบอลชาวไทยจะมีพฤติกรรมในช่วงปิดฤดูกาล คือ การรับข่าวสารเกี่ยวกับทีมที่ตนเองสนใจ เช่น

- ข่าวการซื้อขายนักเตะ ซึ่งมีทั้งข่าวจริงและข่าวเท็จ
- ข่าวของนักฟุตบอลภายนอกสนาม เช่น การไปพักผ่อนกับครอบครัว
- ข่าวการเดินทางไปทัวร์นอกประเทศของทีมสโมสรต่างๆ

คุณฤทธิกร การะเวก ผู้บรรยายกีฬาและผู้ประกาศข่าวกีฬาทางยูทูปี้ซี ได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการนำเสนอข่าวฟุตบอลของสื่อมวลชนไว้ว่า

“คือฟุตบอลเนี่ยมันมีหยุดฤดูกาล มันไม่ได้แข่งกันทุกวันทั้งปี เพราะฉะนั้นในช่วงที่ไม่ได้แข่งมันก็เป็นธรรมดาที่เค้าจะต้องทำอะไรที่ไม่ทำให้กระแสมันไม่ตกลงไป คือพีคคิดว่ามันเป็นเรื่องของสื่อที่ต้องไปหยิบเรื่องโน้นเรื่องนี้ บางทีอาจจะไม่ใช่เรื่องที่สำคัญมาก แต่เหมือนเป็นการรักษาเรตติ้ง รักษาความนิยมให้คนติดฟุตบอล” (ฤทธิกร การะเวก, สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2548)

แม้ว่าในช่วงที่ฟุตบอลปิดฤดูกาลประมาณ 3 เดือนนี้จะจะเป็นช่วงที่ทั้งนักฟุตบอลและแฟนบอลได้พักผ่อนกันอย่างเต็มที่ แต่ข่าวคราวความเคลื่อนไหวในวงการฟุตบอลก็ยังคงมีให้ติดตามอยู่เสมอและจะเริ่มคึกคักมากขึ้นเมื่อฤดูกาลกำลังจะเริ่มต้นขึ้นอีกครั้ง

4.4.5 การใช้เวลากับฟุตบอลในชีวิตประจำวัน

อาจกล่าวได้ว่าการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้ที่เป็นแฟนบอล จะต้องเป็นเรื่องของฟุตบอลเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่เสมอ ซึ่งมักจะเป็นไปในลักษณะของกิจกรรมยามว่างที่นอกเหนือจากการทำงานหรือการเรียนที่แต่ละคนมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบ โดยแฟนบอลจะใช้เวลาไปกับฟุตบอลในช่วงที่มีการถ่ายทอดสดการแข่งขันมากที่สุด กล่าวคือ ในแต่ละสัปดาห์ที่มีการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศ แฟนบอลจะทำการเลือกว่าจะชมฟุตบอลในคู่ใด ซึ่งอาจมีการชมมากกว่า 1 คู่ คือนอกจากที่จะชมคู่ที่มีทีมที่ตนเองชื่นชอบแล้ว ก็ยังมีการติดตามชมการแข่งขันในคู่อื่นด้วย จึงเท่ากับว่าแฟนบอลแต่ละคนจะใช้เวลาในการชมฟุตบอลไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมง นอกจากนี้แล้วยังมีรายการอีกมากมายทางสื่อต่างๆ ที่จะทำให้แฟนบอลได้ใช้เวลาในการติดตามข่าวสารไม่น้อย และเมื่อได้รับทราบข้อมูลแล้วก็จะมีการนำไปถ่ายทอดพูดคุยกับบุคคลอื่นอีก ซึ่งแต่ละวันแฟนบอลก็จะมีพูดคุยกันด้วยเรื่องราวของฟุตบอลและมักเป็นประเด็นหลักในการพูดคุยด้วย โดยเฉพาะในวันที่มีข่าวสารความเคลื่อนไหวเกิดขึ้น เช่น ในวันที่มีการแข่งขันเกิดขึ้น หรือวันต่อจากวันที่มีการแข่งขัน เป็นต้น ซึ่งสามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 4.10 แสดงการใช้เวลากับฟุตบอลในชีวิตประจำวัน

พฤติกรรม	แฟนพันธ์แท้	แฟนทั่วไป	แฟนขจร	แฟนพั่น
ชมการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศ	ชมหลายคู่ โดยไม่มีข้อจำกัดด้านเวลา	ชมคู่ที่เป็นทีมโปรดหรือทีมที่น่าสนใจ เช่น Big Match	ชมเป็นบางคู่ที่สะดวกต่อการติดตาม เช่นคู่ที่ถ่ายทอดไม่ตีงมาก	ชมเฉพาะคู่ที่เล่นพั่นไว้
ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับฟุตบอล	ติดตามทุกวันจากหลายสื่อ	ติดตามทุกวันจากหลายสื่อ	ติดตามข่าวสารอย่างต่อเนื่อง แต่ไม่เป็นประจำ	ติดตามข่าวสารที่ใช้ในการพั่น, อัตราต่อรอง
การพูดคุยเกี่ยวกับฟุตบอล	เป็นหัวข้อหลักที่ต้องพูดคุยทุกวันและวันละหลายๆ ครั้ง	เป็นหัวข้อหลักที่ต้องพูดคุยทุกวัน	เป็นหัวข้อที่สามารถพูดคุยกับแฟนบอลคนอื่นได้	เป็นหัวข้อที่สามารถพูดคุยกับแฟนบอลคนอื่นได้

4.4.6 พฤติกรรมของแฟนบอลผู้หญิง

ในอดีตเราจะเห็นได้ว่า แฟนบอลชาวไทยส่วนใหญ่เป็นผู้ชายที่ติดตามการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศ โดยมีความสนใจเกี่ยวกับเนื้อหาของการแข่งขัน แต่ในปัจจุบันพบว่าแฟนบอลที่เป็นผู้หญิงเริ่มให้ความสนใจและชมการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสาเหตุหนึ่งที่แฟนบอลผู้หญิงหันมาให้ความสนใจกีฬาฟุตบอลก็คือ ตัวนักฟุตบอลที่มีจุดเด่นที่รูปร่างหน้าตาดี ดังงานวิจัยของธนภูมิ เรื่องวิทยานุกรูล ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มวัฒนธรรมฟุตบอลที่เข้ามาสื่อสารในกระดาศข่าวอิลีกทอรอนิกส์ หรือ “webboard” ว่าแฟนบอลผู้หญิงจำนวนไม่น้อยได้แสดงอิลักษณ์ว่าเป็นผู้ที่ชื่นชอบรูปร่างหน้าตาของนักฟุตบอล โดยมีการตั้งกระทู้และมีแฟนบอลทั้งผู้หญิงและผู้ชายที่มาแสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้

“ยอมรับเลยว่าเริ่มดูบอลเพราะว่าชอบแบร์เกอร์² ที่แรกไม่ได้สนใจเลยเรื่องฟุตบอลอะ แต่ทีนี้ไปเห็นแบร์เกอร์แบบเว็บๆ ก็เลยถามว่าเค้าเป็นใคร แล้วก็เลยเริ่มหัดดู จนตอนนี้กลายเป็นแฟนลิเวอร์พูลไปแล้ว ส่วนแบร์เกอร์ก็ไม่รู้ไปอยู่ไหนแล้วเหมือนกัน” (สุพัตรา ชูบุญ, สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2550)

เดวิด เบ็คแฮม เป็นนักฟุตบอลอีกคนที่เป็นตัวอย่างที่เห็นได้ชัดว่าแฟนบอลผู้หญิงให้ความสนใจเป็นอย่างมาก ซึ่งนอกจากเรื่องของรูปร่างหน้าตาแล้ว แฟนบอลผู้หญิงยังให้ความสำคัญกับเรื่องราวนอกสนามของนักฟุตบอลด้วย โดยเฉพาะการดำเนินชีวิตส่วนตัว ตั้งแต่ก่อนที่เบ็คแฮมจะแต่งงาน จนกระทั่งแต่งงานกับวิกตอเรีย นักร้องชื่อดังของวง Spice Girl และมีลูกชายในเวลาต่อมา ซึ่งเรื่องราวเหล่านี้ไม่ได้เกี่ยวข้องกับฟุตบอลเลย แต่แฟนบอลผู้หญิงส่วนใหญ่มักจะให้ความสนใจ

นิตยสาร Positioning ฉบับเดือนมิถุนายน 2547 โดย ไพเราะ เลิศวิราม ได้สัมภาษณ์คุณสุรพงษ์ เจริญชาญชัย CEO ของบริษัททราฟฟิก คอร์เนอร์ ในหัวข้อเรื่อง “Soccer Lifestyle กำลังจะเกิดขึ้น?” มีประเด็นเกี่ยวกับ Sport Marketing ที่อธิบายเกี่ยวกับความสำคัญของเรื่องราวนอกสนามของนักฟุตบอลที่น่าสนใจ โดยคุณสุรพงษ์ ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“ดูอย่างหนังสือพิมพ์บางกอกทูเดย์ในเครือของเราทำสื่อบนเรื่องราวนอกตัวของเดวิด เบ็คแฮม ไม่เกี่ยวกับฝีมือการเตะเลย กลายเป็นว่าเป็นคอลัมน์ที่มีคนอ่านมากที่สุด แม้แต่ในอังกฤษเองเวลานี้ ถ้าเป็นหนังสือรวมเล่มภาพเดวิด เบ็คแฮมกำลังยิงประตูอยู่บนสนามฟุตบอลมันขายไม่ได้แล้ว ที่จะขายได้คือไลฟ์สไตล์ของเขา ... ทุกคนที่ต้องการขายกลุ่มผู้บริโภคที่จากเดิมเป็นกลุ่มผู้ชาย เป็น Hard Core ต้องรู้ว่าเดวิด เบ็คแฮมยิงประตูแล้ว ได้ลูกจาก Free Kick เท่าไหร่แล้ว แต่เวลานี้ไม่ใช่ เขาอยากจะทำทางเวลายิงประตูได้ มันเป็นแง่มุมในการนำเสนอที่แปลกออกไป ซึ่งเป็นเรื่องของสปอร์ตวาไรตี้โปรแกรม” (ที่มา : <http://www.positioningmag.com/magazine/PrintNews.aspx?id=39168>)

แต่อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างระหว่างแฟนบอลผู้หญิงและแฟนบอลผู้ชายมักจะอยู่ที่สาเหตุของการเริ่มต้นติดตามฟุตบอล และประเภทของข่าวที่ให้ความสนใจ แต่ลักษณะของความเป็นแฟนนั้นไม่มีความแตกต่างกัน

² Patrik Berger นักฟุตบอลตำแหน่งกองกลางฝั่งซ้ายของทีมลิเวอร์พูลซึ่งโด่งดังในช่วงปี 1997-2002

ตารางที่ 4.11 แสดงพฤติกรรมระหว่างแฟนบอลผู้หญิงและผู้ชาย

พฤติกรรม	แฟนบอลผู้หญิง	แฟนบอลผู้ชาย
จุดเริ่มต้นของการชมฟุตบอลต่างประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> - ชื่นชอบรูปร่างหน้าตาของนักฟุตบอล - ชื่นชอบความสนุกสนานของกีฬาฟุตบอล 	<ul style="list-style-type: none"> - ชื่นชอบความสนุกสนานของกีฬาฟุตบอล - เป็นนักฟุตบอลมาก่อน
การติดตามชมฟุตบอลต่างประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> - ชมการถ่ายทอดสด - ติดตามข่าวสารทั้งในและนอกลานาม - สนใจเรื่องราวชีวิตส่วนตัวของนักฟุตบอล 	<ul style="list-style-type: none"> - ชมการถ่ายทอดสด - ติดตามข่าวสารทั้งในและนอกลานาม - สนใจเทคนิควิธีการเล่นฟุตบอล
พฤติกรรมเชียร์	<ul style="list-style-type: none"> - เกิดอารมณ์คล้อยตามไปกับการแข่งขัน - มีการพูดคุยแสดงความคิดเห็น 	<ul style="list-style-type: none"> - เกิดอารมณ์คล้อยตามไปกับการแข่งขัน - มีการพูดคุยแสดงความคิดเห็น

อาจกล่าวได้ว่าแฟนบอลทั้งผู้หญิงและผู้ชายมีความชื่นชอบในกีฬาฟุตบอลเหมือนกัน แต่สนใจในประเด็นที่แตกต่างกัน ซึ่งทำให้ฟุตบอลได้มีโอกาสในการเพิ่มช่องทางทางธุรกิจได้อีกเพื่อที่จะตอบสนองความต้องการของแฟนบอลทั้งผู้หญิงและผู้ชาย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่า พฤติกรรมการชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์ของแฟนบอลชาวไทยมีความหลากหลาย ซึ่งจะแสดงออกให้เห็นตั้งแต่ก่อนเริ่มต้นการแข่งขัน ในระหว่างการแข่งขัน จนกระทั่งสิ้นสุดการแข่งขัน นอกจากนั้นแล้วการชมฟุตบอลต่างประเทศยังส่งผลต่อพฤติกรรมอื่นๆในชีวิตประจำวันของแฟนบอลชาวไทยอีกด้วย พฤติกรรมที่เกิดขึ้นนี้จะแสดงออกอย่างชัดเจนหรือไม่ขึ้นอยู่กับระดับความคลั่งไคล้ของแฟนบอลแต่ละคน รวมไปถึงวัตถุประสงค์ในการชมฟุตบอลต่างประเทศในแต่ละนัดด้วย

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมกรรมการชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์ของแฟนบอลชาวไทย” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงพฤติกรรมลักษณะต่างๆของแฟนบอลชาวไทยที่มีความคลั่งไคล้การชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์ โดยผู้วิจัยเลือกใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นเครื่องมือหลักในการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้แก่

1. เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมของแฟนบอลชาวไทยที่มีความคลั่งไคล้การชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์ โดยการแยกพฤติกรรมที่เกิดขึ้นตามช่วงเวลาในการชมฟุตบอล แบ่งเป็นช่วงก่อนชมฟุตบอล ระหว่างชมฟุตบอล และหลังชมฟุตบอล รวมไปถึงพฤติกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการชมฟุตบอลต่างประเทศด้วย
2. เพื่อวิเคราะห์การตอบสนองของแฟนบอลชาวไทยที่มีความคลั่งไคล้การชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์ โดยแบ่งการตอบสนองออกตามระดับความคลั่งไคล้ที่แฟนบอลชาวไทยได้แสดงพฤติกรรมออกมาเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มแฟนบอลพันธุ์แท้ กลุ่มแฟนบอลทั่วไป กลุ่มแฟนบอลชาจร และกลุ่มแฟนพันธุ์นบอ

และในตอนท้ายของบทนี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์และเปรียบเทียบพฤติกรรมของแฟนบอลชาวไทยตามความพอใจและความต้องการใช้สื่อมวลชนตามแนวคิดของ McCombs and Becker (1979) รวมทั้งวิเคราะห์ และเปรียบเทียบการตอบสนองของแฟนบอลชาวไทยตามบทบาทหน้าที่ของฟุตบอลของ Eric Dunning (1999)

5.1 พฤติกรรมของแฟนบอลชาวไทยที่มีความคลั่งไคล้การชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์

พฤติกรรมกรรมการชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์ของแฟนบอลชาวไทย จะเกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงก่อนเริ่มต้นการแข่งขันซึ่งเป็นเรื่องของการเตรียมตัวเพื่อที่จะชมการแข่งขันที่กำลังจะเกิดขึ้น โดยแฟนบอลชาวไทยจะตรวจสอบวัน เวลา และช่องที่จะทำการถ่ายทอดสด รวมถึงการวางแผนเลือกสถานที่ในการชม

แฟนบอลชาวไทยจะมีพฤติกรรมตรวจสอบข้อมูลของทีมที่จะลงทำการแข่งขัน เพื่อยืนยันความพร้อมของทีม ซึ่งในช่วงก่อนการแข่งขันเริ่มต้นนี้สื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และทางเว็บไซต์ จะนำเสนอข้อมูลด้านความพร้อมของทีม แผนการเล่นของแต่ละทีม รวมถึงโอกาสและผลการแข่งขันที่น่าจะเกิดขึ้น ซึ่งการเช็คข้อมูลเหล่านี้จะทำให้การชมฟุตบอลมีอรรถรสมากขึ้นได้นอกจากที่แฟนบอลจะเตรียมความพร้อมของทีมแล้ว ยังมีการเตรียมความพร้อมของตัวเองอีกด้วย เช่น การเตรียมอาหารและเครื่องดื่มไว้รับประทานในช่วงที่ชมการแข่งขัน การนอนเก็บแรงไว้ชมการแข่งขันในคูติก เป็นต้น

ข้อมูลของทีมและการเตรียมความพร้อมทั้งหลายที่แฟนบอลได้วางแผนเอาไว้ในช่วงก่อนการแข่งขันจะเริ่มต้นขึ้นนี้ เป็นวัตถุประสงค์ที่แฟนบอลจะนำออกมาใช้พูดคุยระหว่างกลุ่มแฟนบอลด้วยกัน ซึ่งมีทั้งการพูดคุยในเรื่องเทคนิคการเล่นฟุตบอล รวมไปถึงการพูดคุยในเชิงข่มกัน

ในช่วงระหว่างการชมฟุตบอล แฟนบอลชาวไทยจะมีพฤติกรรมแสดงออกในเรื่องการเชียร์และการแสดงอารมณ์ต่างๆ ซึ่งเป็นไปตามจังหวะการแข่งขันที่แฟนบอลกำลังได้ชมผ่านการถ่ายทอดสดอยู่ในขณะนั้น ซึ่งอารมณ์ที่เกิดขึ้นนั้นจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆด้าน เช่น สถานที่และบรรยากาศรอบตัว ความสำคัญของเกมส์ที่อาจส่งผลให้ทีมตกรอบหรือมีโอกาสได้ลุ้นแชมป์ แฟนบอลจะมีการแสดงออกชัดเจนขึ้นหากเป็นเกมส์ที่มีความสูสีและอยู่ในช่วงที่ใกล้หมดเวลาการแข่งขัน เช่น ช่วง 5 นาทีสุดท้ายหรือช่วงทดเวลาบาดเจ็บ และสุดท้ายคือวัตถุประสงค์ในการชมฟุตบอลนัดนั้นๆ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ 3 ประเภทหลักๆ คือ

- 1.) แฟนบอลที่ติดตามชมการแข่งขันเพื่อเชียร์นักเตะที่ชื่นชอบและทีมโปรด
- 2.) แฟนบอลที่ติดตามชมการแข่งขันเนื่องจากชื่นชอบกีฬาฟุตบอล
- 3.) แฟนบอลที่ติดตามชมการแข่งขันเพื่อการพนัน

พฤติกรรมของแฟนบอลชาวไทยในช่วงที่การแข่งขันสิ้นสุดลงไปแล้ว ยังเป็นเรื่องของการแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากการได้ชมฟุตบอลนัดนั้นๆ ซึ่งหากผลการแข่งขันที่เกิดขึ้นที่ทีมที่ตนเองเชียร์เป็นฝ่ายได้รับชัยชนะ แฟนบอลจะรู้สึกอิ่มเอิบใจและมีการเปิดรับสื่อซ้ำไม่ว่าจะเป็นรายการข่าว ภาพไฮไลท์การแข่งขัน รวมถึงเทปบันทึกการแข่งขันด้วย ในขณะที่หากผลการแข่งขันเป็นไปในทางตรงข้ามคือได้รับความพ่ายแพ้ แฟนบอลจะไม่เกิดพฤติกรรมการชมซ้ำเนื่องจากไม่ต้องการต่อย้ำความรู้สึกพ่ายแพ้

หลังสิ้นสุดการแข่งขันแต่ละนัดแล้ว แฟนบอลจะนำเรื่องราวเกี่ยวกับการแข่งขันมาเป็นหัวข้อในการสนทนากับกลุ่มแฟนบอล จนกว่าจะมีการแข่งขันในนัดใหม่เกิดขึ้นอีกครั้ง ซึ่งจะเป็นวงจรต่อเนื่องไปพฤติกรรมของแฟนบอลชาวไทยที่เกิดขึ้นทั้ง 3 ช่วงเวลานี้ยังส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของแฟนบอลด้วย คือ ฟุตบอลได้กลายเป็นหัวข้อหลักที่แฟนบอลต้องติดตามและพูดถึงทุกวัน เวลาที่มีการถ่ายทอดสดฟุตบอลต่างประเทศจะเป็นเวลาดนดหมายสำคัญของแฟนบอล รวมไปถึงการสะสมของที่ระลึกที่มีสัญลักษณ์ของทีมที่ตนเองชื่นชอบ ซึ่งปัจจุบันพฤติกรรมที่เกิดขึ้นนี้ได้ขยายกลุ่มไปยังกลุ่มแฟนบอลที่เป็นผู้หญิงมากขึ้น โดยที่กลุ่มแฟนบอลผู้หญิงจะมีความรู้ความเข้าใจและแสดงพฤติกรรมการชมฟุตบอลไม่ต่างจากแฟนบอลที่เป็นผู้ชาย ซึ่งถือได้ว่าฟุตบอลต่างประเทศได้ถูกจัดวางให้เข้ามาอยู่ในวิถีการดำเนินชีวิตของแฟนบอลทุกคนที่เฝ้าติดตามผลงานและพร้อมจะให้ใจไปกับทีมที่ตนเองชื่นชอบ

5.2 การตอบสนองของแฟนบอลชาวไทยที่มีความคลั่งไคล้การชมฟุตบอลต่างประเทศผ่านสื่อโทรทัศน์

พฤติกรรมที่แฟนบอลชาวไทยได้แสดงออกถึงความคลั่งไคล้การชมฟุตบอลต่างประเทศนี้ จะแตกต่างกันไปตามระดับความคลั่งไคล้ซึ่งสามารถแยกออกได้ 4 กลุ่ม คือ กลุ่มแฟนบอลพันธุ์แท้ กลุ่มแฟนบอลทั่วไป กลุ่มแฟนบอลขจร และกลุ่มแฟนพนันบอล

5.2.1 แฟนบอลพันธุ์แท้ (Real Football Fan)

แฟนบอลพันธุ์แท้จะเป็นผู้ที่มีความคลั่งไคล้ต่อการชมฟุตบอลต่างประเทศในระดับมากที่สุด และมีการพฤติกรรมแสดงออกถึงความชื่นชอบมากที่สุด โดยบุคคลทั่วไปสามารถรับรู้ได้ง่ายจากการสังเกตเห็น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตัวด้วยเสื้อทีมฟุตบอลทีมโปรด มีการใช้ของใช้ในชีวิตประจำวันที่มีตรา

สโมสร เช่น พวงกุญแจ สติกเกอร์ติดกระจกรถ ภาพนักฟุตบอลบนหน้าจอโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น รวมทั้งมีการพูดคุยกันด้วยเรื่องของฟุตบอล ตลอดจนมีการติดต่อกับแฟนบอลคนอื่น ๆ ที่มีความชื่นชอบฟุตบอลเหมือนกันด้วยการจัดตั้งชมรมแฟนคลับขึ้น แฟนบอลพันธุ์แท้จะเป็นบุคคลที่ให้ความสนใจและใช้เวลาไปกับฟุตบอลมาก โดยถือว่าฟุตบอลคือประเด็นหลักในการสนทนาที่นอกเหนือจากภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบประจำวัน และมีพฤติกรรมการรวมตัวกันเพื่อชมฟุตบอลตามสถานที่ต่างๆ เช่นลานกิจกรรม เพื่อแสดงอัตลักษณ์ของตนเองว่าเป็นแฟนบอลของทีมใดให้ได้รับรู้กันอย่างชัดเจน แฟนบอลกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีจำนวนไม่มากนัก แต่เป็นกลุ่มที่มีความสำคัญเนื่องจากการเปิดรับและมีข้อมูลมาก

5.2.2 แฟนบอลทั่วไป (Normal Football Fan)

แฟนบอลชาวไทยส่วนใหญ่มีลักษณะอยู่ในกลุ่มแฟนบอลทั่วไป คือ มีการติดตามการชมฟุตบอลต่างประเทศเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอตลอดทั้งฤดูกาล แต่จะมีการเลือกชมเฉพาะคู่ที่เป็นทีมโปรดหรือคู่ที่น่าสนใจเช่นคู่ Big Match ประจำสัปดาห์ นอกจากนี้ยังมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆ ด้วย ส่วนการแสดงพฤติกรรมเชียร์รวมทั้งการพูดคุยเกี่ยวกับฟุตบอลจะเป็นไปตามอารมณ์ร่วมที่เกิดขึ้นในขณะชมฟุตบอลซึ่งไม่แตกต่างจากแฟนบอลในกลุ่มแฟนบอลพันธุ์แท้ แฟนบอลทั่วไปนี้เป็นกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องฟุตบอลเป็นอย่างดี แต่อาจไม่ได้แสดงออกให้เห็นชัดเจนนัก ส่วนใหญ่เป็นการรวมกลุ่มกันระหว่างเพื่อนที่สนิทสนมกัน

5.2.3 แฟนบอลขจร (Slight Football Fan)

แฟนบอลขจรเป็นกลุ่มแฟนบอลที่แสดงออกถึงความชื่นชอบฟุตบอลต่างประเทศน้อยที่สุด คือ จะไม่ได้ติดตามชมการถ่ายทอดสดอย่างสม่ำเสมอ แต่จะติดตามเฉพาะนัดที่สะดวกต่อการชมเท่านั้น รวมถึงมีการติดตามข่าวสารในวงการฟุตบอลจากสื่อต่างๆ น้อย อย่างไรก็ตามแฟนบอลขจรเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกมส์การแข่งขันฟุตบอลเช่นเดียวกับกลุ่มอื่นๆ แต่จะไม่แสดงออกให้เห็นชัดเจน

5.2.4 แฟนพนันบอล (Betting Football Fan)

แฟนพนันบอลเป็นกลุ่มพิเศษที่พบว่ามีการติดตามชมฟุตบอลต่างประเทศที่ค่อนข้างหลากหลาย ซึ่งแฟนพนันบอลจำนวนไม่น้อยที่ไม่ติดตามชมการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศเลย แต่จะ

ติดตามเฉพาะผลการแข่งขันที่เกิดขึ้นในคู่ที่ตนเองได้พนันเอาไว้ ในขณะที่แฟนพนันบอลอีกกลุ่มจะติดตามชมการถ่ายทอดสดการแข่งขันเฉพาะในคู่ที่ได้วางเดิมพันไว้ และจะมีพฤติกรรมการแสดงออกด้านอารมณ์ในขณะชมค่อนข้างมากเนื่องจากมีส่วนได้ส่วนเสียกับผลการแข่งขันที่จะเกิดขึ้น ดังนั้นแฟนพนันบอลจะมีพฤติกรรมในการตรวจสอบข้อมูลจากสื่อต่างๆ ในช่วงก่อนการแข่งขันมาก เพื่อเป็นข้อมูลที่ช่วยในการคาดเดาผลการแข่งขันที่จะสามารถนำไปวางเดิมพันต่อไปได้

ตาราง 5.1 แสดงความสัมพันธ์ของแฟนบอลที่มีระดับความคลั่งไคล้กลุ่มต่างๆ กับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นแยกตามช่วงเวลาการแข่งขัน

พฤติกรรมของแฟนบอลชาวไทย	ก่อน	ระหว่าง	หลัง	พฤติกรรมอื่น ๆ
แฟนบอลพันธุ์แท้	-เปิดรับสื่อมาก - พุดคุยมาก	-แสดงออกมาก	-เกิดอารมณ์ร่วมหลังการแข่งขัน -พุดคุยมาก	-เก็บของสะสม -ให้เวลากับฟุตบอลมาก
แฟนบอลทั่วไป	-เปิดรับสื่อพอสมควร -พุดคุยพอสมควร	-แสดงออกมาก	-เกิดอารมณ์ร่วมหลังการแข่งขัน -พุดคุยพอสมควร	-เก็บของสะสม -ให้เวลากับฟุตบอลพอสมควร
แฟนบอลชาจร	-เปิดรับสื่อน้อย -พุดคุยน้อย	-แสดงออกพอสมควร	-ไม่เกิดอารมณ์ร่วมหลังการแข่งขัน -พุดคุยน้อย	-ไม่มีของสะสม -ให้เวลากับฟุตบอลน้อย
แฟนพนันบอล	-เปิดรับสื่อมาก -พุดคุยพอสมควร	-แสดงออกมาก	-เกิดอารมณ์ร่วมหลังการแข่งขัน -พุดคุยพอสมควร	-ไม่มีของสะสม -ให้เวลากับฟุตบอลพอสมควร

5.3 วิเคราะห์และเปรียบเทียบพฤติกรรมของแฟนบอลตามบทบาทหน้าที่ของฟุตบอล

ฟุตบอลถือเป็นหนึ่งในกีฬาที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในโลก ดังจะเห็นได้จากปรากฏการณ์ความคลั่งไคล้ต่อการชมฟุตบอลโลกแต่ละครั้งที่มีจำนวนคนดูเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ รวมถึงการแข่งขันฟุตบอล

จากประเทศต่างๆ ในแถบยุโรป ที่แฟนบอลชาวไทยให้ความสนใจและรับชมการถ่ายทอดสดที่มีหลากหลายคู่ในแต่ละสัปดาห์ตลอดทั้งฤดูกาล ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของกีฬาที่ Eric Dunning (1999) ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ในหนังสือชื่อ Sport Matters นั้นสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของฟุตบอลซึ่งสามารถนำมาเปรียบเทียบกับพฤติกรรมกรรมการชมฟุตบอลของแฟนบอลชาวไทย ทั้ง 3 ช่วงเวลา คือ 1) ก่อนชมฟุตบอล 2) ระหว่างชมฟุตบอล และ 3) หลังชมฟุตบอล ดังนี้

5.3.1 เป็นภาษากลาง

กีฬาฟุตบอลถือว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ทำให้ผู้คนมีความสัมพันธ์ร่วมกันได้โดยไม่ยาก เนื่องจากมีกติกาการแข่งขันที่เข้าใจได้ง่าย และสามารถสร้างความสนุกสนานระหว่างแฟนบอลได้ ทำให้ผู้คนส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับกีฬาฟุตบอลมาก และในปัจจุบันก็มีการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลจากต่างประเทศให้แฟนบอลชาวไทยได้รับชมกันเป็นประจำทุกสัปดาห์ จนอาจกล่าวได้ว่าฟุตบอลได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตประจำวันของแฟนบอลไปแล้ว บทบาทหน้าที่ของฟุตบอลในการเป็นภาษากลางนั้น ผู้วิจัยพบว่าฟุตบอลมีคุณสมบัติที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างแฟนบอลกลุ่มต่างๆ ได้ดังจะเห็นได้จากการที่แฟนบอลที่ไม่รู้จักกันสามารถพูดคุยกันด้วยเรื่องราวของฟุตบอลได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะหากเป็นแฟนบอลที่ทีมเดียวกันแล้วสามารถร่วมร้องเพลงร่วมเชียร์ฟุตบอลด้วยกันได้ เช่น การที่ผู้วิจัยได้ไปสังเกตการณ์ในสถานที่ต่างๆ ที่มีการชมฟุตบอลร่วมกัน และผู้วิจัยได้เข้าไปพูดคุยเกี่ยวกับการมาชมฟุตบอลนัดนั้นๆ รวมถึงการเป็นแฟนบอลของทีมต่างๆ ก็จะได้รับคำตอบจากแฟนบอลเหล่านั้นเป็นอย่างดี ซึ่งแฟนบอลจะมีลักษณะการใช้ฟุตบอลให้เป็นภาษากลางในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ คือ

- ก่อนชมฟุตบอล : มีการใช้ฟุตบอลด้านการเป็นภาษากลางเชื่อมโยงความสัมพันธ์ร่วมกัน โดยเฉพาะการติดต่อพูดคุยเพื่อแสดงทัศนะความคิดเห็น การได้เชียร์ทีมโปรด หรือการได้แสดงความมั่นใจก่อนที่ทีมโปรดจะลงทำการแข่งขัน ซึ่งการพูดคุยในช่วงนี้จะมีทั้งการพูดคุยแบบต่อหน้า (face to face communication) หรือการพูดคุยกันผ่านสื่อต่างๆ เช่น ในเว็บไซต์ของแฟนคลับทีมลิเวอร์พูลคือ <http://www.liverpoolthailand.com/webboard/> เว็บไซต์ของแฟนคลับทีมอาร์เซนอล คือ <http://www.arsenal.in.th/forum/> เว็บไซต์ของแฟนคลับทีมเชลซี คือ <http://www.chelsea.in.th/forum/index.php> เป็นต้น ซึ่งเป็นกระดานแสดงความคิดเห็นที่จะมีเหล่าแฟนบอลเข้ามาฝากข้อความเกี่ยวกับความพร้อมและความมั่นใจของทีมและของตัวเองก่อนที่การแข่งขันจะเริ่มต้นขึ้น ซึ่งแฟนบอลเหล่านั้นไม่ได้รู้จักกันทุกคน แต่ก็ยังสามารถที่จะพูดคุยในประเด็นที่เจ้าของกระทู้ได้ตั้งไว้ได้

- ระหว่างชมฟุตบอล : การได้ร่วมเชียร์ฟุตบอลทีมเดียวกัน การได้พูดคุยเกี่ยวกับทีมโปรดหรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นในขณะชมการแข่งขัน ถือเป็น การสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มแฟนบอล ทั้งที่รู้จักกันหรือไม่รู้จักกันได้ ยกตัวอย่างเช่น การชมฟุตบอลร่วมกันในบริเวณลานกิจกรรม เมื่อมีจังหวะการทำประตูเกิดขึ้นแฟนบอลจะมีการแสดงความยินดีทั้งการร้องตะโกน การกอดคอ การชูมือร่วมกัน ซึ่งเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนได้ เนื่องจากแฟนบอลแต่ละคนจะเกิดความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากการรวมตัวกันของแฟนบอลทีมลิวอร์พูล และทีมแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด จำนวนมากในกิจกรรมวันแดงเดือด ที่โรงภาพยนตร์เมเจอร์ ซีเนเพล็กซ์ ซึ่งแฟนบอลทั้ง 2 ฝ่ายมีการแสดงตัวตนให้เห็นชัดเจนว่าเป็นแฟนบอลของทีมใดด้วยการแต่งตัว ใส่เสื้อทีมที่ชื่นชอบ มีการโบกธง ชูผ้าพันคอ การตะโกนและการร้องเพลงเชียร์ร่วมกัน

- หลังชมฟุตบอล : การที่แฟนบอลชาวไทยเกิดอารมณ์ร่วมหลังจากชมการแข่งขันร่วมกัน คือ ความรู้สึกดีใจและอิ่มเอมใจหากทีมที่ชื่นชอบเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะ หรือแม้แต่ความรู้สึกเสียใจและเสียใจที่ทีมเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ จะทำให้แฟนบอลเข้าอกเข้าใจระหว่างกันได้ เป็นการแชร์ความรู้สึกร่วมกัน ซึ่งแม้ว่าเรื่องราวอื่นๆ อาจไม่เข้าใจกัน แต่เมื่อเป็นแฟนบอลทีมเดียวกันแล้วจะสามารถเกิดความรู้สึกปรองดองกันได้

5.3.2 เป็นพื้นที่ต่อต้านการถูกควบคุม

การดำเนินชีวิตของบุคคลย่อมต้องขึ้นอยู่กับบทบาทหน้าที่ที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบ ไม่ว่าจะเป็นหน้าที่การงาน หรือหน้าที่การเรียนซึ่งจะมีกฎเกณฑ์ทางสังคมคอยกำกับควบคุมอยู่ ดังนั้นการได้รับชมฟุตบอลหรือกีฬาประเภทอื่นๆ จะทำให้ผู้ชมได้หลีกหนีไปจากหน้าที่การงานที่ซ้ำซาก จำเจ และน่าเบื่อหน่าย โดยเฉพาะฟุตบอลเป็นกีฬาที่แฟนบอลสามารถแสดงออกในการเชียร์ได้อย่างเต็มที่ ไม่ว่าจะเป็นการตะโกน การร้องเพลงด้วยเสียงอันดัง ฯลฯ จึงเป็นเสมือนสิ่งที่ทำให้แฟนบอลได้มาปลดปล่อยอารมณ์อันตึงเครียดต่างๆ ได้ ดังเช่น แฟนบอลทีมลิวอร์พูลที่ชื่อคุณจิระเดช ปานโพธิ์ ซึ่งทำงานเป็นพนักงานของธนาคารกรุงไทย ที่มีลักษณะการทำงานที่ต้องใช้ความละเอียดรอบคอบทำให้เกิดภาวะความเครียดอยู่เสมอ และหากเป็นวันทำงานคุณจิระเดชต้องใส่ชุดทำงานที่สุภาพเรียบร้อย ทำให้ไม่สามารถแสดงออกว่าเป็นแฟนบอลของทีมใด แต่เมื่อได้ชมฟุตบอลต่างประเทศก็จะมีการแสดงพฤติกรรมในการเชียร์ไม่ต่างจากแฟนบอลคนอื่นๆ ซึ่งเป็นวิธีการผ่อนคลายจากภาระหน้าที่อันตึงเครียดได้

5.3.3 เป็นแหล่งแสวงหาความสนุกสนานตื่นเต้น

ความสนุกสนานที่เกิดขึ้นจากการได้รับชมฟุตบอลต่างประเทศอย่างหนึ่งคือ การที่ไม่สามารถคาดเดาผลการแข่งขันที่แน่นอนได้ ซึ่งแม้ว่าจะมีข้อมูลและสถิติในอดีตมายืนยันความน่าจะเป็นว่าผลการแข่งขันจะออกมาในทิศทางใด แต่สุดท้ายแล้วผลการแข่งขันที่เกิดขึ้นก็อาจมีการพลิกพลิกได้อยู่เสมอ ทีมฟุตบอลเล็กๆ มีโอกาสที่จะชนะทีมใหญ่ได้ถ้าสามารถทำผลงานได้ดี รวมทั้งการมีโชคเข้าข้างเล็กน้อย ดังคำกล่าวที่ว่า “ฟุตบอลลูกกลมๆ อะไรก็เกิดขึ้นได้” ทำให้แฟนบอลเกิดความรู้สึกตื่นเต้นและสนุกสนานเพลิดเพลินไปกับการแข่งขันแต่ละนัด รวมไปถึงความรู้สึกที่นรมย์สนใจถ้าหากทีมที่เชียร์เป็นฝ่ายได้รับชัยชนะด้วย

- ก่อนชมฟุตบอล : แฟนบอลชาวไทยจะเริ่มมีการพูดคุยกันด้วยเรื่องความพร้อมของทีมที่จะลงทำการแข่งขัน โดยเฉพาะหากเป็นทีมโปรดของตัวเองก็จะมีแสดงความคิดเห็นเข้าข้างทีมโปรดเกิดขึ้น ความสนุกสนานจึงอยู่ที่การได้พูด “บลัฟ” กันไปมาระหว่าง 2 ทีมที่จะลงทำการแข่งขัน ดังเช่นการที่แฟนบอลทีมลิเวอร์พูลจะมีความภาคภูมิใจหากได้พูดถึงความยิ่งใหญ่ในอดีต ที่สามารถเป็นทีมที่ครองแชมป์ลีกสูงสุดได้มากที่สุด แต่ในขณะที่แฟนบอลทีมแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด ก็จะไม่บอกว่าเป็นลิเวอร์พูลเป็นพวกที่ชื่นชมกับความสำเร็จในอดีตเพียงอย่างเดียว เนื่องจากผลงานในปัจจุบันเป็นรองทีมแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด อยู่มาก นอกจากนี้ยังเป็นเรื่องของการคาดเดาผลการแข่งขันที่จะเกิดขึ้นว่าทีมใดจะเป็นฝ่ายชนะ ซึ่งส่งผลให้การชมฟุตบอลในนัดนั้นๆ เพิ่มความตื่นเต้นมากขึ้น

- ระหว่างชมฟุตบอล : ดั่งที่นักวิชาการทางสังคมได้เปรียบเทียบเอาไว้ว่า กีฬาก็คือ “ละครที่ไร้สคริปต์” ดังนั้นแม้ว่าจะมีการอ้างอิงสถิติเก่าๆ เพื่อประเมินผลอย่างไรก็ตาม แต่ผลการแข่งขันก็อาจมีการพลิกพลิกได้อยู่เสมอ อีกทั้งความเข้มข้นของเกมการแข่งขันที่เกิดขึ้นก็ได้แสดงบทบาทหลักของกีฬาไม่ว่าจะเป็นนักฟุตบอลหรือเป็นแฟนบอล ต่างก็จะได้สัมผัสกับอารมณ์และความรู้สึกตื่นเต้นจากการแข่งขันเช่นกัน ความสนุกสนานในระหว่างการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศนี้ มีปัจจัยหลายอย่างเป็นองค์ประกอบ เช่น ความกดดันด้านเวลา ซึ่งจากการชมการถ่ายทอดสดเราจะเห็นอยู่เสมอว่าผู้บรรยายจะมีการพูดถึงสถิติการทำประตูในช่วง 5 นาทีแรก และ 5 นาทีสุดท้าย รวมไปถึงช่วงต่อเวลาการแข่งขันว่าเป็นช่วงที่มีการทำประตูเกิดขึ้นบ่อยๆ ซึ่งเป็นช่วงที่นักฟุตบอลมักจะเสียสมาธิ ส่งผลให้แฟนบอลที่กำลังชมอยู่นั้นเกิดอาการลึ้นตามไปด้วย

นอกจากนี้แล้วการได้ร่วมเชียร์ฟุตบอลกับแฟนบอลจำนวนมาก ถือเป็นการสร้างความสนุกสนานในการชมฟุตบอลให้มีมากขึ้นได้ เนื่องจากบรรยากาศรอบๆ ตัวที่แฟนบอลแต่ละคนมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะมาชมมาเชียร์ทีมโปรดร่วมกัน ทำให้เกิดการแสดงออกอย่างเต็มที่ ซึ่งในปัจจุบันเราจะเห็นได้ว่ามีบริษัทหรือองค์กรหลายแห่ง ที่ให้ความสำคัญสนับสนุนในการจัดกิจกรรมให้แฟนบอลได้มาร่วมตัวกันเพื่อเชียร์ฟุตบอลในนัดต่างๆ อยู่เป็นประจำ เช่น ยูบีซีจัดกิจกรรมศึกแดงเดือด ที่โรงพยาบาลนครเมเจอร์ ซินีเพล็กซ์ หรือการชมฟุตบอลบริเวณลานไทเกอร์ โดม เป็นต้น

- หลังชมฟุตบอล : อารมณ์ร่วมที่เกิดต่อเนื่องจากการรับชมการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศเป็นอีกหนึ่งในความสนุกสนานที่แฟนบอลจะได้รับ กล่าวคือ แฟนบอลจะรู้สึกดีใจหรือเสียใจไปกับผลการแข่งขันที่เกิดขึ้น และยังสามารถนำเอาเรื่องของผลการแข่งขันรวมถึงรูปเกมส์ที่เกิดขึ้นมาเป็นประเด็นในการพูดคุยต่อไป

การที่แฟนบอลชาวไทยดีใจในความสนุกสนานที่เกิดจากการรับชมฟุตบอลต่างประเทศ ทั้งความบันเทิงที่เกิดจากรูปเกมส์ที่นักฟุตบอลเล่นกันในสนาม รวมถึงบรรยากาศอันตื่นเต้นในขณะชมฟุตบอล จึงเป็นสิ่งที่ยืนยันว่าฟุตบอลได้แสดงบทบาทหน้าที่ของกีฬาด้านการเป็นแหล่งแสวงหาความสนุกสนานตื่นเต้นร่าเริงได้เป็นอย่างดี

5.3.4 เป็นพื้นที่ให้แฟนกีฬาใช้ประกอบสร้างอัตลักษณ์ของตน

ลักษณะความเป็นแฟนบอลที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ ความรู้สึกถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และความผูกพันร่วมไปกับความเป็นไปของทีมฟุตบอลที่ชื่นชอบ ซึ่งเป็นพลังขับเคลื่อนสำคัญที่ทำให้สโมสรฟุตบอลยังคงอยู่สืบเนื่องต่อมาเป็นเวลายาวนาน และเป็นพื้นที่ให้แฟนบอลได้ใช้ในการสร้างอัตลักษณ์ขึ้นมา

- ก่อนชมฟุตบอล : การแสดงตัวตนให้ผู้อื่นได้รับรู้ว่าเป็นแฟนบอลของทีมใดนั้นเห็นได้ชัดเจนจากการรวมกลุ่มกันของแฟนบอลชาวไทยเช่นการตั้งชมรมแฟนคลับ หรือการติดต่อสื่อสารในเว็บไซต์ของสโมสรฟุตบอลต่างๆ ซึ่งเป็นสถานที่ที่ให้แฟนบอลที่มีความชื่นชอบในทีมฟุตบอลทีมเดียวกันได้มาพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยที่แฟนบอลที่มาร่วมพูดคุยกันนั้นมักจะเป็นบุคคลที่ไม่

รู้จักกันมาก่อนและมีลักษณะพื้นฐานที่แตกต่างกันไป เช่น เรื่องของอายุที่มีตั้งแต่เด็ก วัยรุ่น หรือผู้ใหญ่ที่ทำงานแล้ว ก็สามารถมีความชื่นชอบในสิ่งเดียวกันได้

- ระหว่างชมฟุตบอล : การได้ชมฟุตบอลร่วมกันถือเป็นการสร้างความสัมพันธ์ให้คนที่ไม่รู้จักกันสามารถรับรู้ได้ว่ามีความชื่นชอบในทีมฟุตบอลทีมเดียวกัน ซึ่งการแสดงออกของแฟนบอลชาวไทยในระหว่างชมฟุตบอลนี้มีตั้งแต่การแต่งตัวด้วยเสื้อทีมโปรด การใช้อุปกรณ์ต่างๆ มาเชียร์ทีมที่ชื่นชอบ เช่น การโบกธง การชูป้าย ฯลฯ พฤติกรรมเหล่านี้เป็นสิ่งที่แฟนบอลได้กระทำให้ขึ้นเพื่อแสดงตัวตนถึงความชื่นชอบและหลงใหลในทีมฟุตบอลทีมโปรด

- หลังชมฟุตบอล : ความเบิกบานใจที่ได้รับหากทีมที่ตนชื่นชอบเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะ จะเป็นสิ่งที่แฟนบอลเก็บความรู้สึกนี้ไว้ไปจนกว่าจะมีการแข่งขันในนัดใหม่เกิดขึ้น ซึ่งในระหว่างที่การแข่งขันเสร็จสิ้นลงไปแล้ว จะมีการนำภาพการแข่งขันมาในรูปแบบรายการต่างๆ เช่น ข่าว ไฮไลต์การทำประตู หรือเทปบันทึกการแข่งขันที่นำมาฉายซ้ำให้ได้ดูอีกรอบ แฟนบอลส่วนใหญ่ก็จะติดตามรายการเหล่านี้ด้วย เพื่อเป็นการตอกย้ำและซึมซับความรู้สึกยินดีให้เพิ่มขึ้นไปอีก นอกจากนี้ยังมีลักษณะการเก็บสะสมของที่ระลึกของทีมฟุตบอล ซึ่งเป็นคุณค่าทางจิตใจให้แฟนบอลได้สัมผัสกับความรู้สึกเป็นทีมเดียวกันต่อไป

การประกอบสร้าง “อัตลักษณ์” (identity) และความสัมพันธ์ขึ้นมากีเพื่อให้กลุ่มแฟนบอลได้รับรู้ถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวความเป็นทีมเดียวกัน และเพื่อให้แฟนบอลได้มีพื้นที่ที่จะแสดงตัวตนออกมา

5.3.5 เป็นศาสนา / พิธีกรรม

ความคลั่งไคล้ฟุตบอลต่างประเทศเปรียบได้กับลัทธิหรือความเชื่อทางศาสนา เนื่องจากผู้ที่เป็แฟนบอลนั้นจะมีความเลื่อมใส และให้ใจไปกับทีมฟุตบอลหรือนักฟุตบอลที่ตนเองชื่นชอบ นอกจากนี้ยังมีการแสดงออกที่คล้ายคลึงกับการประกอบพิธีกรรม กล่าวคือ เมื่อถึงเวลาการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศ แฟนบอลต่างก็ใจจดใจจ่อที่จะรับชมการแข่งขันนั้น และจะเกิดความรู้สึกร่วมไปกับผลที่เกิดขึ้น

จากบทบาทหน้าที่ของกีฬาที่ Eric Dunning ตั้งข้อสังเกตไว้ 5 ประการที่ได้กล่าวมานี้ แสดงให้เห็นว่าฟุตบอลสามารถแสดงบทบาทหน้าที่ทั้งหมด ซึ่งส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมของแฟนบอลชาวไทยที่มีความคลั่งไคล้การชมฟุตบอลต่างประเทศอย่างชัดเจน

5.4 วิเคราะห์ และเปรียบเทียบการตอบสนองของแฟนบอลตามความพอใจและความต้องการใช้สื่อมวลชน

แฟนบอลชาวไทยแต่ละคนมีความต้องการในการใช้สื่อมวลชนต่างกันไป ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านต่างๆ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าผู้ชมในปัจจุบันมีลักษณะแบบ Active คือมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการใช้สื่อประเภทต่างๆ ตามที่ Raymond Bauer (1964) ได้เสนอแนวคิดเอาไว้ นอกจากนี้ McCombs and Becker (1979) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการที่บุคคลจะใช้สื่อมวลชนเพื่อสนองความต้องการด้านต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเปรียบเทียบกับความต้องการของแฟนบอลทั้ง 4 กลุ่ม คือ 1) แฟนบอลพันธุ์แท้ 2) แฟนบอลทั่วไป 3) แฟนบอลชาจร และ 4) แฟนพินบอล

5.4.1 ต้องการรู้เหตุการณ์ (Surveillance)

วัตถุประสงค์ในการเปิดรับสื่อมวลชนด้านความต้องการรู้เหตุการณ์ ของแฟนบอลชาวไทยระดับต่างๆจะมีลักษณะที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถแยกได้ดังนี้

- แฟนบอลพันธุ์แท้ : เป็นกลุ่มที่มีความต้องการที่จะรู้เหตุการณ์ความเคลื่อนไหวของวงการฟุตบอลมากที่สุด ซึ่งนอกจากจะต้องการรู้ในส่วนของทีมโปรดของตัวเองแล้ว ยังมีความต้องการที่จะรู้ความเป็นไปของทีมอื่นๆ ด้วยเพื่อประเมินสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้ รวมไปถึงข่าวสารทั้งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวในสนามและนอกสนาม เช่น ชีวิตส่วนตัวของนักฟุตบอลที่ชอบ ข่าวซุบซิบในวงการฟุตบอล ฯลฯ ดังนั้นจึงมีการเปิดรับสื่อจากหลายสื่อ ส่วนการรับชมการถ่ายทอดสดก็ไม่น่าพลาดในนัดที่สำคัญ หรือกล่าวได้ว่าเวลาการถ่ายทอดสดจะเป็นเวลานัดสำคัญที่แฟนบอลพันธุ์แท้จะไม่ทำธุระอย่างอื่น แต่จะรอชมการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลเพียงอย่างเดียว เพื่อที่จะทราบความเป็นไปและผลการแข่งขันที่เกิดขึ้น

- แฟนบอลทั่วไป : มีการเปิดรับสื่อมวลชนจากหลายสื่อเช่นเดียวกับแฟนบอลพันธุ์แท้ แต่มีการเลือกเปิดรับมากขึ้น ทั้งนี้จะนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการพูดคุยกับกลุ่มแฟนบอลด้วยกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและตรวจสอบสถานการณ์รอบๆ ตัวที่เกิดขึ้น และมีการติดตามทีมโปรดลงทำการแข่งขันว่าสามารถสร้างผลงานได้ดีหรือไม่

- แฟนบอลขจร : ความต้องการในการรู้เหตุการณ์ของแฟนบอลกลุ่มนี้จะมีน้อยที่สุด ดังนั้นการเปิดรับสื่อมวลชนจึงมีลักษณะที่ไม่เป็นประจำและไม่มีความต่อเนื่อง แต่จะเป็นแบบบังเอิญหรือจะเปิดชมในคู่ที่สนใจเท่านั้น เช่นเดียวกับการติดตามชมการถ่ายทอดสดฟุตบอลต่างประเทศ แฟนบอลขจรนี้จะเลือกชมเฉพาะคู่ที่สนใจและสะดวกเท่านั้น ซึ่งแม้แต่คู่ที่มีทีมโปรดลงทำการแข่งขันก็ต้องอยู่ในสถานที่และเวลาที่สามารถรับชมได้

- แฟนพนันบอล : มีความต้องการที่จะรับสื่อมวลชนมากโดยเฉพาะในช่วงก่อนการแข่งขันจะเริ่มต้นขึ้น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวิเคราะห์ผลการแข่งขันที่น่าจะเกิดขึ้น และนำไปเลือกทีมที่จะเล่นพนัน ในปัจจุบันสื่อมวลชนชนโดยเฉพาะหนังสือพิมพ์และเว็บไซต์ต่างๆ จะมีการสรุปข้อมูลด้านความพร้อมของทีมก่อนการแข่งขันอย่างละเอียด ทั้งเรื่องสถิติเก่าๆและการคาดเดาว่าทีมใดจะเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะ ซึ่งแฟนพนันบอลจะรวบรวมข้อมูลเหล่านี้ เพื่อนำไปสู่การใช้สื่อมวลชนประโยชน์และสนองความต้องการด้านอื่นๆ ต่อไป ส่วนการติดตามชมการแข่งขันฟุตบอลของแฟนบอลกลุ่มนี้จะติดตามเฉพาะในคู่ที่ได้วางเดิมพันเอาไว้ เนื่องจากมีความต้องการที่จะรับรู้ผลการแข่งขันว่าจะได้หรือเสียเงินเดิมพันนั้น

แฟนบอลชาวไทยทุกกลุ่มมีความต้องการในการใช้สื่อต่างกันไป แต่วัตถุประสงค์หลักก็คือการได้รับรู้ความเคลื่อนไหวและความเป็นไปในวงการฟุตบอลรวมถึงทีมโปรด ซึ่งถือเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่จะนำไปสู่ความต้องการในด้านอื่นต่อไป

5.4.2 ต้องการช่วยตัดสินใจ (Decision)

ความต้องการด้านนี้จะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเรื่องราวในชีวิตประจำวันของแฟนบอล ที่เห็นได้ชัดที่สุดคือการตัดสินใจที่จะเลือกชมฟุตบอลในคู่ใด เวลาและสถานที่ใด

- แฟนบอลพันธุ์แท้ และแฟนบอลทั่วไป : จะนำข้อมูลจากสื่อมวลชนมาใช้ในการตัดสินใจเลือกชมฟุตบอลในคู่ที่ต้องการชม ซึ่งตามปกติแล้วจะเป็นการชมทีมโปรด คู่ Big Match หรือชมทีมคู่แข่งลงทำการแข่งขัน โดยในแต่ละสัปดาห์จะมีการถ่ายทอดสดให้ได้รับชมกันค่อนข้างมาก การจะติดตามชมทุกคู่จึงเป็นเรื่องยาก จึงต้องทำการตัดสินใจเลือกชมในคู่ที่มีความหมายมากที่สุด
- แฟนบอลขจร : อาจไม่มีลักษณะในหัวข้อนี้เท่าไรนักเนื่องจาก แฟนบอลขจรจะไม่ได้ติดตามฟุตบอลต่างประเทศเป็นประจำ การตัดสินใจว่าจะชมหรือไม่ชมฟุตบอลจึงไม่ต้องคิดมาก กล่าวคือ หากสะดวกก็จะรับชม แต่หากไม่สะดวกก็จะไม่รับชม
- แฟนพนันบอล : เป็นกลุ่มที่มีความต้องการใช้สื่อมวลชนเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจต่อมากที่สุด เนื่องจากจะมีข้อมูลที่สามารถคาดเดาได้ว่าผลการแข่งขันน่าจะออกมาอย่างไร ทำให้นำไปใช้เลือกทีมที่จะชนะและวางเดิมพันได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ จิราพร กนะกาศัย (2544) ในหัวข้อเรื่อง “การนำเสนอรายการฟุตบอลต่างประเทศกับการพนันฟุตบอล” พบว่า หนังสือพิมพ์มีข้อมูลเกี่ยวกับอัตราต่อรอง การทำนายผลการแข่งขัน ซึ่งผู้รับสารสามารถนำไปใช้ในการพนันได้ทันที โดยการใช้ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและสื่อสนับสนุนการนำเสนอ ทำให้เกิดกระแสการพนันฟุตบอลอย่างแพร่หลาย ซึ่งหากวิเคราะห์ตามทฤษฎีหน้าที่นิยมแล้ว สื่อกำลังทำหน้าที่ที่เป็นอันตราย (Dysfunction) ต่อสังคม เพราะผลการวิจัยพบว่า ผู้เล่นพนันเกือบทั้งหมดใช้ข้อมูลจากสื่อต่างๆ เป็นหลักในการประกอบการตัดสินใจในการเล่นพนันบอล

ความต้องการใช้สื่อเพื่อช่วยตัดสินใจนี้ จึงมีบทบาทกับกลุ่มแฟนพนันบอลมากที่สุด เนื่องจากการตัดสินใจที่เกิดขึ้นจะมีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามาเกี่ยวข้อง ในขณะที่แฟนบอลกลุ่มอื่นๆ ไม่ได้ใช้สื่อเพื่อตัดสินใจลักษณะนี้

5.4.3 ต้องการข้อมูลเพื่อการพูดคุยหรือสนทนา (Discussion)

การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต แฟนบอลจึงมีความต้องการที่จะเปิดรับข่าวสารข้อมูลต่างๆ เพื่อนำไปเป็นหัวข้อในการสนทนามากที่สุด จากการศึกษาพบว่า การพูดคุยกันด้วยเรื่องของฟุตบอลเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในทุกช่วงเวลาตั้งแต่เริ่มต้นการแข่งขัน จนกระทั่งการแข่งขันเสร็จสิ้นลง โดยเนื้อหาที่แฟนบอลชาวไทยใช้ในการพูดคุยนี้จะมีทั้งที่เป็นเรื่องของเทคนิคใน

การเล่นฟุตบอล เช่น นักฟุตบอลที่คาดว่าจะมี 11 ตัวจริงที่ได้ลงสนาม แผนการเล่นที่ผู้จัดการทีมได้วางเอาไว้ รวมไปถึงผลการแข่งขันที่น่าจะเป็นไปได้ นอกจากนี้ยังมีการพูดคุยในเชิงขมก้น โดยจะแสดงความคิดเห็นเพื่อเชียร์ทีมที่ตนเองชื่นชอบ และมีการพูดทักทายทีมคู่แข่งด้วย

- แฟนบอลพันธุ์แท้ : มีการนำข้อมูลมาใช้พูดคุยสนทนาระหว่างกลุ่มแฟนบอลด้วยกันมากที่สุด และฟุตบอลถือเป็นหัวข้อหลักที่แฟนบอลกลุ่มนี้จะต้องพูดคุยกันทุกวัน วันละหลายๆ ครั้ง และมีลักษณะที่เป็นทั้งฝ่ายเริ่มต้นประเด็นและเป็นฝ่ายที่ถูกตั้งคำถาม
- แฟนบอลทั่วไป : มีการพูดคุยกันด้วยเรื่องฟุตบอลพอสมควร และถือเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มแฟนบอลด้วยกัน จึงต้องมีการค้นหาข้อมูลเพื่อที่จะใช้สนทนากับบุคคลอื่น
- แฟนบอลชาจร : มีการพูดคุยกันด้วยเรื่องฟุตบอลในระดับที่น้อย และส่วนใหญ่เป็นฝ่ายรับฟังการสนทนาที่เกิดขึ้น
- แฟนพนันบอล : ลักษณะการพูดคุยจะเป็นแบบเฉพาะกลุ่ม รวมถึงมีคำศัพท์เฉพาะกลุ่มด้วย เช่น “ปป.” หมายถึง เสมอครบครึ่ง ถ้าผลออกมาเสมอกัน เล่นทีมต่อเสียครึ่ง ทีมรองได้ครึ่ง ถ้ามีผลแพ้ชนะทีมชนะเป็นฝ่ายได้เงิน “ครึ่งลูก” หมายถึง ทีมรองได้ครึ่งลูกก่อนแข่ง ถ้าผลออกมาเสมอกัน ทีมรองได้รับเงิน ถ้ามีผลแพ้ชนะ ทีมชนะได้รับเงิน “ครึ่งควบ” หมายถึง ทีมรองได้ครึ่งควบลูกก่อนแข่ง ถ้าทีมต่อชนะ 1 ลูก ได้ครึ่ง ต้องชนะ 2 ลูก ถึงจะได้เต็ม ส่วนทีมรอง ถ้าแพ้ 1 ลูก เสียครึ่ง ถ้าเสมอหรือชนะ จึงจะได้เต็ม

ประเด็นในการพูดคุยสนทนาส่วนใหญ่เป็นการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปเกมโดยรวม มีการวิพากษ์วิจารณ์นักฟุตบอลว่าเล่นได้ดีหรือไม่ดีอย่างไร แฟนบอลบางคนทำตัวเป็นเหมือนผู้จัดการทีมที่คอยสั่งการให้นักฟุตบอลเล่นตามความคิดเห็นของตน ซึ่งมักเป็นการพูดในจังหวะที่มีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้น เช่น ช่วงที่มีการทำประตู การทำฟาวล์ หรือลูกก้ำกึ่งต่างๆ แฟนบอลจะมีการถกเถียงแสดงความคิดเห็นซึ่งรวมกับอารมณ์ร่วมที่เกิดขึ้นในขณะนั้นด้วย ทำให้คำพูดของแฟนบอลส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นคำสบถ และคำหยาบอยู่มาก ซึ่งนอกจากจะเป็นการพูดคุยแบบตัวต่อตัวแบบเห็นหน้าแล้ว ยังมีการพูดคุยกันผ่านสื่อต่างๆ เช่น การส่ง SMS ถึงกันเพื่อแสดงความยินดีที่ทีมได้รับชัยชนะหลังจบการแข่งขัน หรือส่ง SMS ผ่านรายการโทรทัศน์และรายการวิทยุต่างๆ การโพสต์ข้อความผ่านทางเว็บไซต์ เป็นต้น

5.4.4 ต้องการมีส่วนร่วม (Participation)

มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องการมีส่วนร่วมกับความเป็นไปรอบๆ ตัว การได้ร่วมแสดงความคิดเห็น หรือแสดงตัวตนว่าเป็นแฟนบอลของทีมฟุตบอลจึงเป็นการเข้าสังคมอย่างหนึ่ง แฟนบอลแต่ละกลุ่มจะต้องการมีส่วนร่วมแตกต่างกันตามระดับความคลั่งไคล้ คือ

- แฟนบอลพันธุ์แท้ : เป็นกลุ่มแฟนบอลที่ต้องการมีส่วนร่วมมาก แฟนบอลกลุ่มนี้จะแสดงตัวตนให้ผู้อื่นสังเกตเห็นได้ชัด ทั้งการพูดคุยและการแสดงออกเช่นการแต่งตัวไปเชียร์ฟุตบอลนอกบ้านร่วมกับเพื่อนที่สนิทหรือบุคคลที่ไม่สนิทสนมกันก็ตาม การรวมตัวกันทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การตั้งชมรมแฟน คลับทีมฟุตบอล การตั้งทีมฟุตบอล
- แฟนบอลทั่วไป : การมีส่วนร่วมของแฟนบอลทั่วไปจะมีลักษณะใกล้เคียงกับแฟนบอลพันธุ์แท้แต่มีระดับที่น้อยกว่า กล่าวคือ จะมีการติดต่อกับกลุ่มแฟนบอลที่รู้จักกัน ส่วนคนที่ไม่รู้จักกันจะเป็นการพูดคุยแบบผิวเผิน ส่วนการชมการถ่ายทอดสดฟุตบอลต่างประเทศมีทั้งการชมภายในที่พักอาศัยและการชมตามร้านอาหารซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะมีกลุ่มเพื่อนฝูงมาร่วมชมฟุตบอลด้วยกัน
- แฟนบอลขจร : การมีส่วนร่วมของแฟนบอลขจรจะเป็นเพียงการได้ร่วมพูดคุยเพียงเล็กน้อยกับกลุ่มเพื่อนสนิทเท่านั้น ส่วนการชมการถ่ายทอดสดฟุตบอลต่างประเทศจะนิยมชมอยู่ภายในที่พักอาศัยนอกจากนี้ยังมีลักษณะการชมเพียงลำพัง
- แฟนพนันบอล : ในขณะที่แฟนบอลกลุ่มอื่นๆมีลักษณะความเป็น “แฟน” ที่พร้อมจะให้ใจไปกับทีมที่ตนเองชื่นชอบ แฟนบอลในกลุ่มนี้พนันจะมีพฤติกรรมที่ต่างออกไป คือ จะไม่มีความผูกพันกับทีม แต่จะติดตามการแข่งขันเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง ดังนั้นการมีส่วนร่วมของแฟนพนันบอลจึงเป็นการพูดคุยสนทนาด้วยเรื่องเกี่ยวกับการวางเดิมพัน อัตราต่อรองต่างๆ ซึ่งจะมีคำศัพท์เฉพาะกลุ่มที่แฟนพนันบอลจะเข้าใจกันเอง

ความต้องการมีส่วนร่วมของแฟนบอลชาวไทยจะมีลักษณะที่เกี่ยวกับการพูดคุยในประเด็นต่างๆ ในวงการฟุตบอล เพื่อให้รับรู้ความเป็นไปที่เกิดขึ้นรอบตัวและยังเป็นพฤติกรรมที่ทำให้แฟนบอลได้มีปฏิสัมพันธ์กับแฟนบอลคนอื่นๆ ด้วย

5.4.5 ต้องการเสริมความคิดเห็นหรือสนับสนุนการตัดสินใจที่ได้กระทำไปแล้ว (Reinforcement)

การใช้สื่อมวลชนเพื่อเสริมความคิดเห็นหรือสนับสนุนการตัดสินใจของแฟนบอลนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ แฟนบอลที่มีทีมโปรดหรือมีนักฟุตบอลที่ชอบ จะติดตามชมการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศเพื่อเฝ้ามองผลงานของทีมหรือนักฟุตบอลสามารถสร้างสรรคได้ แฟนบอลในกลุ่มนี้จะมีลักษณะที่ให้ออกไปกับทีมที่ตนเองเชียร์ จึงมีความต้องการที่จะเห็นทีมที่ได้รับชัยชนะ ส่วนแฟนบอลลักษณะที่ 2 คือแฟนบอลที่มีความต้องการชมการถ่ายทอดสดการแข่งขัน เพื่อที่จะติดตามว่าทีมที่ตนเองตัดสินใจเล่นพนันในวันนั้นเป็นฝ่ายชนะหรือไม่ ซึ่งจะหมายถึงเงินพนันที่จะได้หรือเสียตามผลการแข่งขันที่เกิดขึ้น

5.4.6 ต้องการความบันเทิง (Relaxing and Entertainment)

ความสนุกสนานที่เกิดจากการรับชมการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศ เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้แฟนบอลชาวไทยให้ความสนใจติดตามชมการถ่ายทอดสดการแข่งขันผ่านทางสื่อโทรทัศน์ ซึ่งความบันเทิงที่แฟนบอลชาวไทยจะได้รับแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ความสนุกสนานกับเกมส์การแข่งขัน และความสนุกสนานที่เกิดจากบรรยากาศในการเชียร์

- แฟนบอลพันธุ์แท้ : แฟนบอลส่วนใหญ่จะเอาจริงเอาจังกับการรับชมการแข่งขัน ดังนั้นเราจะพบว่าแฟนบอลพันธุ์แท้จะแสดงออกด้านท่าทางการเชียร์ค่อนข้างมาก ทำให้บรรยากาศที่เกิดขึ้นเมื่อมีแฟนบอลในกลุ่มนี้อยู่จำนวนมากเป็นไปด้วยความสนุกสนานร่าเริง โดยเฉพาะในนัดที่มีความสำคัญช่วงท้ายฤดูกาลที่แต่ละทีมมีสิทธิ์ในการลุ้นแชมป์ หรือต้องการอยู่รอดในลีกสูงสุดต่อไป

- แฟนบอลทั่วไป : จะใช้สื่อมวลชนเพื่อสนองความต้องการความบันเทิงด้วยการชมฟุตบอลต่างประเทศเป็นประจำ โดยมองว่าการชมฟุตบอลเป็นกิจกรรมยามว่างที่สร้างความเพลิดเพลินได้ และจะเลือกชมรายการที่เกี่ยวกับฟุตบอลเป็นอันดับแรก

- แฟนบอลขจร : จะชมฟุตบอลต่างประเทศเพื่อสนองความต้องการด้านความบันเทิง โดยเป็นกิจกรรมยามว่างที่จะติดตามเมื่อมีโอกาสและความสะดวกในการชม

- แฟนพนันบอล : นอกจากที่แฟนพนันบอลจะได้รับความสนุกสนานไปกับเกมส์การแข่งขันแล้ว แฟนบอลในกลุ่มนี้ยังได้ลุ้นไปกับผลการแข่งขันที่จะทำให้ได้รับเงินพนันด้วยหากทีมที่เลือกเล่นพนันไว้เป็นฝ่ายชนะ แต่ในขณะเดียวกันความสนุกสนานจะลดลงหากการแข่งขันไม่เป็นไปตามที่ได้เลือกเล่นพนันไว้

กล่าวโดยสรุปคือแฟนบอลชาวไทยจะใช้สื่อมวลชนต่างๆ ในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารของการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศ รวมถึงการรับชมการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศในนัดต่างๆ ตามความพอใจและความต้องการที่แฟนบอลแต่ละคนมีแตกต่างกันไป และจะแสดงพฤติกรรมออกมาแตกต่างกันไปตามระดับต่างๆ ด้วย

5.5 ข้อจำกัดในการทำวิทยานิพนธ์

5.4.1 ผู้วิจัยเก็บตัวอย่างจากการสัมภาษณ์ภายในที่พักอาศัย เฉพาะบุคคลที่มีความรู้จักคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี เนื่องจากเวลาในการถ่ายทอดสดค่อนข้างดึกทำให้ผู้วิจัยไม่สะดวกที่จะเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ไม่รู้จักกัน

5.4.2 แฟนบอลบางคนผู้วิจัยเห็นว่ามีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมแสดงออกที่ค่อนข้างชัดเจน แต่เมื่อเข้าไปเพื่อขอสัมภาษณ์กลับให้ข้อมูลได้ไม่มากเท่าใดนัก

5.4.3 จากการสัมภาษณ์พบว่าแฟนบอลชาวไทยให้ความนิยมการแข่งขันฟุตบอล English Premier League เป็นจำนวนมาก ทำให้การสัมภาษณ์จะเน้นไปที่แฟนบอลลีกอังกฤษมากกว่าลีกจากประเทศอื่นๆ

5.6 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับแฟนบอลชาวไทย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับวงการฟุตบอลและสื่อสารมวลชน

- 5.6.1 วงการฟุตบอลไทยสามารถนำเอาความสำเร็จของการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศ ที่มีแฟนบอลทั่วโลกให้ความนิยม และพร้อมจะสนับสนุนทีมฟุตบอลอย่างจงรักภักดี เพื่อเป็นตัวช่วยในการดำเนินงานให้ฟุตบอลไทยก้าวหน้าและมีแฟนบอลเพิ่มมากขึ้น
- 5.6.2 แฟนบอลควรระวังเรื่องการพนันฟุตบอล ซึ่งปัจจุบันมีข้อมูลตามสื่อต่างๆ มากมาย ควรชมฟุตบอลเพื่อความสนุกสนาน อย่าคิดหารายได้จากการพนันฟุตบอล

5.7 ข้อเสนอแนะงานวิจัยในอนาคต

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาเกี่ยวกับแฟนในลักษณะต่างๆ รวมถึงการศึกษาเกี่ยวกับวงการฟุตบอลและสื่อสารมวลชน ดังนี้

- 5.7.1 ควรมีการศึกษาเรื่องระบบธุรกิจในวงการฟุตบอลว่ามีส่วนทำให้ความเป็นแฟนบอลในปัจจุบันมีลักษณะแตกต่างจากเดิมหรือไม่ อย่างไร
- 5.7.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของกลุ่มแฟนบอลที่มีความคลั่งไคล้และมีพฤติกรรมรุนแรง

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กาญจนา แก้วเทพ. **การวิเคราะห์สื่อ: แนวคิดและเทคนิค**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เอดิชั่นเพรส โปรดักส์, 2542.

กาญจนา แก้วเทพ และคณะ. **สื่อบันเทิง: อำนาจแห่งความไร้สาระ**. กรุงเทพฯ: ออล อเบอร์ท ฟรันท, 2545.

คมสัน ช่างสมุทร. **สัมภาษณ์**, 19 กรกฎาคม 2549.

คริส (นามแฝง). **สัมภาษณ์**, 22 มีนาคม 2548.

จิตรา ลิ้มรัตนกุลชัย. **สัมภาษณ์**, 24 พฤษภาคม 2549.

จิระเดช ปานไท้. **สัมภาษณ์**, 2 มิถุนายน 2548.

จิราพร กณะภาคัย. **การนำเสนอรายการฟุตบอลต่างประเทศกับการพนันฟุตบอล**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

ชัยณรงค์ เพชรสุทธิ. **สัมภาษณ์**, 20 พฤษภาคม 2549.

เซี่ยะ (นามแฝง). **สัมภาษณ์**, 23 พฤษภาคม 2549.

ลูติมาน มุทริกเวช. **การศึกษาการรับชมการถ่ายทอดสดฟุตบอลต่างประเทศของวัยรุ่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

ณัฐพร แยมสะอาด. **สัมภาษณ์**, 7 สิงหาคม 2549.

ทัศนีย์ จันทยวง. **สัมภาษณ์**, 15 สิงหาคม 2549.

ทิพย์พร เขี่ยมไร่. **การชมฟุตบอล: ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างประสบการณ์ตรงและประสบการณ์ผ่านสื่อโทรทัศน์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.

ธนภูมิ เรื่องวิทยานุกูล. **ชุมชนเสมือนของกลุ่มวัฒนธรรมฟุตบอลในกระดานข่าวอิเล็กทรอนิกส์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

นันทขว้าง สิริสุนทร. "อุ้งยางกลืนสตรอบเบอร์กับกรณีนายกรัฐมนตรีซื้อลิเวอร์พูล" ใน ภิญญา ไตรสุริยธรรม, บก. **เช็กบิล: กรณีห่วยหงส์ และการลุกขึ้นยืนตรงของสังคมไทย**. กรุงเทพฯ: Openbooks, 2547.

เนตรนภา ประกอบกิจ. **พัฒนาการของวัฒนธรรมฟุตบอลต่างประเทศในสังคมไทย พ.ศ. 2509-2544**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.

ปวีณ วัชรประทีป. **สัมภาษณ์**, 5 มกราคม 2548.

ปาริชาติ สถาปิตานนท์. **ระเบียบวิธีวิจัยการสื่อสาร**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

เปสเช่. "วิจารณ์กัลโช่ เซเรีย อา 2004/05." **สตาร์ ซอคเกอร์**. (26 พฤษภาคม 2548) : หน้า 14-15.

พิชัญญ์ พงษ์สวัสดิ์. “รัฐบาลชวนลงทุนและจินตนาการที่จับต้องได้” ใน ภิญญ ไตรสุริยธรรม, บก. **เช็กบิล: กรณีห่วยหงส์ และการลุกขึ้นยืนตรงของสังคมไทย**. กรุงเทพฯ: Openbooks, 2547.

พิศิษฐ์ เถลิงวโรดม. **สัมภาษณ์**, 11 พฤศจิกายน 2549.

ภูมินทร์ คิดเลิศล้ำ. **สัมภาษณ์**, 10 พฤษภาคม 2549.

เมธา พันธุ์วราพร. **สัมภาษณ์**, 21 มกราคม 2547.

รังสรรค์ ธนะพันธุ์. **กีฬาในระบบทุนวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บ้านพระอาทิตย์, 2544.

รังสรรค์ ธนะพันธุ์. **ทุนวัฒนธรรม: วัฒนธรรมในระบบทุนนิยมโลก เล่ม 1**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, 2546.

ฤทธิกร การะเวก. **สัมภาษณ์**, 5 มิถุนายน 2548.

วรวิทย์ พัฒนาอิทธิกุล. **การตลาดรายการฟุตบอลทางโทรทัศน์ในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

วศิน จันทร์ประดับ. **สัมภาษณ์**, 10 พฤษภาคม 2549.

วิทยา เนินใหม่. **สัมภาษณ์**, 5 พฤษภาคม 2549.

วิโรจน์ กิจกุลอนันต์เอก. **พัฒนาการและศักยภาพของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ในการถ่ายทอดกีฬา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

ศิลป์ พิมลวัฒนา. **สัมภาษณ์**, 16 กรกฎาคม 2549.

สุพัตรา ชูบุญ. **สัมภาษณ์**, 28 เมษายน 2550.

สุรัชย์ มีทองคำ. **การวิเคราะห์วาทกรรมจากการถ่ายทอดการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ครั้งที่ 19 ทางโทรทัศน์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

อภิวรรณ เนื่องผลมาก. **การถ่ายทอดเนื้อหารายการกีฬาผ่านสื่อโทรทัศน์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

อาวูธ อินสมรรภูมิ. “You Are What You Shop เมื่อเศรษฐกิจใหม่ไทยไปซื้อปิ้ง” ใน วิทยุ ไตรสุริยธรรม, บก. **เช็กบิล: กรณีหอยหงส์ และการลุกขึ้นยืนตรงของสังคมไทย**. กรุงเทพฯ: Openbooks, 2547.

อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. **ระบบวิทยุและโทรทัศน์ไทย: โครงสร้างทางเศรษฐกิจการเมืองและผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

Soccer Lifestyle กำลังจะเกิดขึ้น?. (19 ธันวาคม 2549). Available URL: <http://www.positioningmag.com/magazine/PrintNews.aspx?id=39168>.

ภาษาอังกฤษ

Bernstein A. and Blain N. **Sport, media, culture: global and local dimensions**. London: Frank Cass, 2003.

Brown A. **Fanatics! Power, identity and fandom in football**. London: Routledge, 1998.

Cashmore E. **Making sense of sports**. 3rd ed. London and New York: Routledge, 2000.

Dunning E. **Sport matters: Sociological studies of sport, violence and civilization**. London and New York: Routledge, 1999.

Dunning E and Others. **The roots of football hooliganism: an historical and sociological study**. London: Routledge, 1988.

Horne J. Tomlinson A. and Whannel G. **Understanding sport: An introduction to the sociological and cultural analysis of sport**. London and New York: Routledge, 1999.

Lewis L.A. **The adoring audience: fan culture: fan culture and popular media**. London: Routledge, 1992.

Redhead S. **Post-fandom and the millennial blues: the transformation of soccer culture**. London: Routledge, 1997.

Rowe D. **Critical readings: sport, culture and the media**. Berkshire: Open University Press, 2004.

Rowe D. **Sport, culture and the media: the unruly trinity**. 2nd ed. Maidenhead: Open University Press, 2004.

Sleap M. **Social issues in sport**. New York: St. Martin's, 1998.

Sugden J. and Tomlinson A. **Power games: a critical sociology of sport**. London: Routledge, 2002.

Sullivan D.B. Review of media, sport & society by Lawrence A. Wenner. *Journal broadcasting & electronic media*. Vol.34, No.3 (Summer 1990): 359-368.

Wenner L.A. *MediaSport*. London: Routledge, 1998.

Whannel G. *Field in vision television sport and culture transformation*. London: Routledge, 1992.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การรวมตัวของแฟนบอลทีมนิวคาสเซิล เพื่อชมฟุตบอลคู่ระหว่าง นิวคาสเซิล และลิเวอร์พูล
เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2545 ที่โรงภาพยนตร์เมเจอร์ ซีเนเพล็กซ์ สาขาปิ่นเกล้า

การรวมตัวของแฟนบอลทีมนิวคาสเซิล เพื่อชมฟุตบอลคู่ระหว่าง นิวคาสเซิล และเอเวอร์ตัน
เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2549

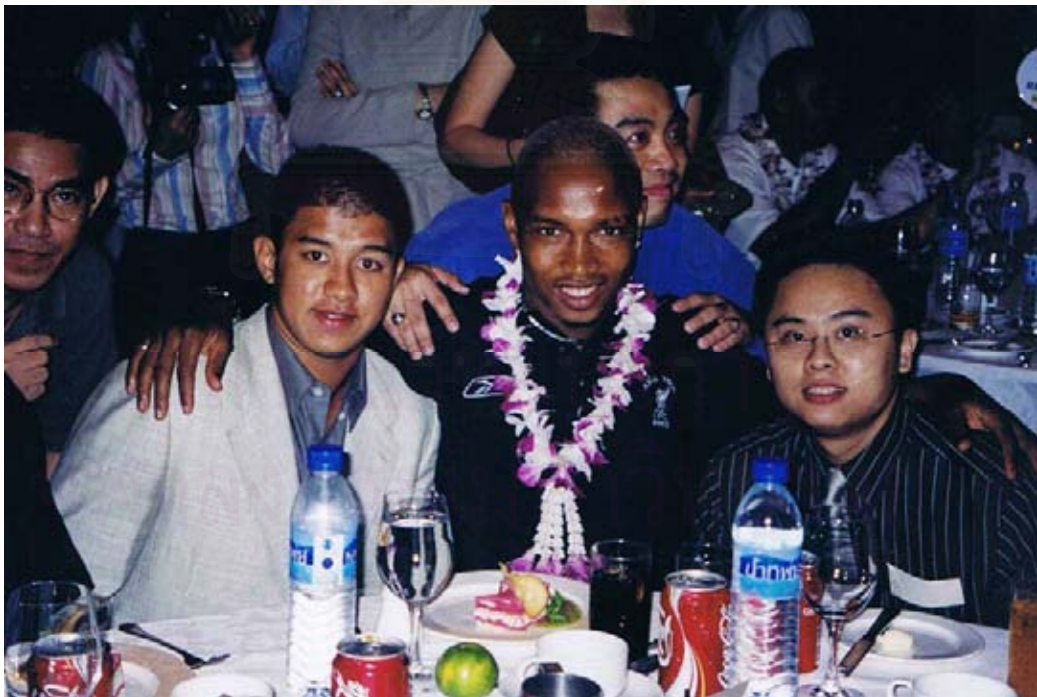
แฟนบอลทีมเชลซี

แฟนบอลทีมลิเวอร์พูล

คุณปวีณ วัชรประทีปและน้องชาย ในงานกาลาดินเนอร์ “Coke Super Cup 2001”
เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2544

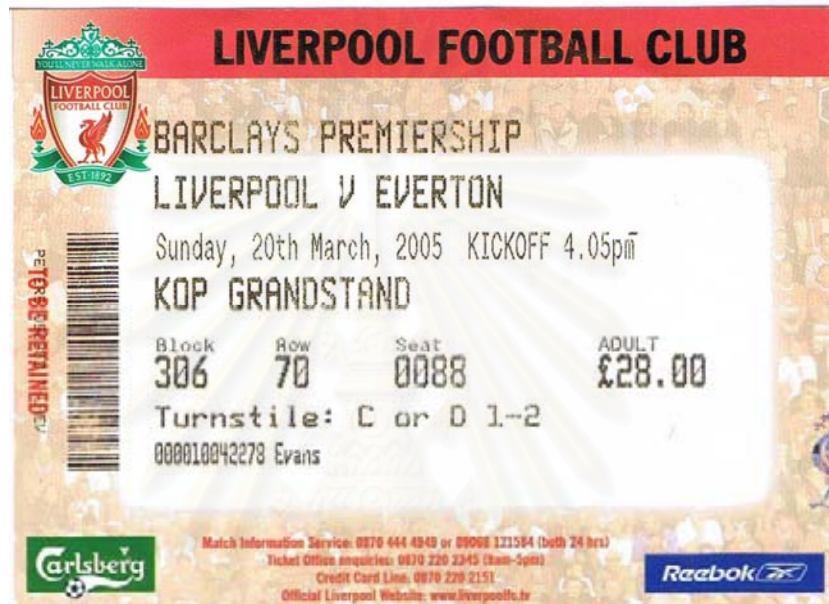

ตั๋วเข้าชมการแข่งขันฟุตบอล English Premier League ของคุณปวีณ วัชรประทีป

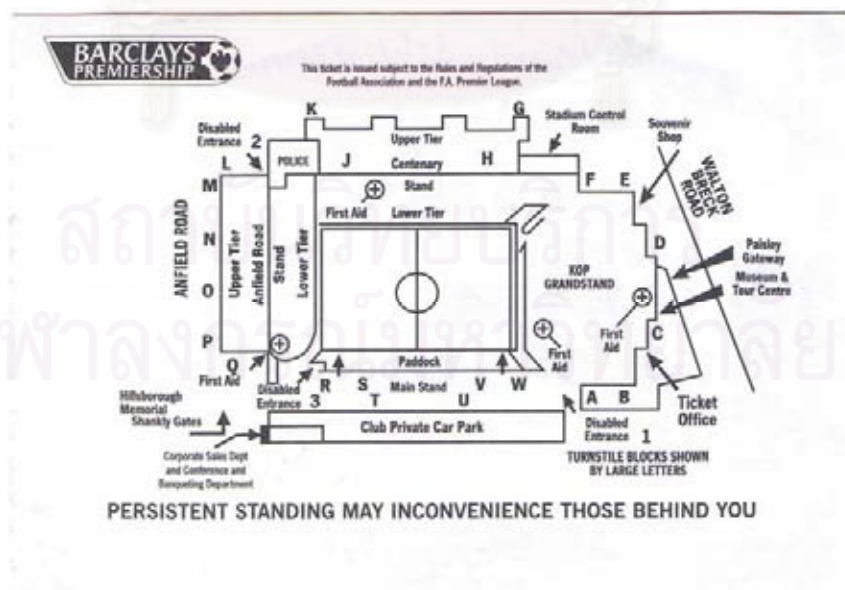
คู่ระหว่าง Liverpool และ Everton

วันอาทิตย์ที่ 25 มีนาคม 2548

(ด้านหน้า)

(ด้านหลัง)

ภาพแฟนบอลในงาน “LIVERPOOL CHAMPIONSH LEAGUE CELEBRATE PARTY”
ที่ร้าน PUMP UP จัดโดย “สปอร์ตเรดิโอ FM 106.75”

คอลัมน์ “คนดังบ้าบอล” ในหนังสือพิมพ์คมชัดลึก หน้า 39
ฉบับวันเสาร์ที่ 12 กุมภาพันธ์ 2548

หัวใจของดาวตลกร่างท้วมผู้ไม่มีใจรัก เกมฟุตบอลเต็มเปี่ยมเพราะเจ้าตัว บอกกับเราว่า ติดตามทีมลิเวอร์พูล มาเท่ากับงานบันเทิงที่ทำมาร่วม 10 ปี “ติดตาม ลิเวอร์พูล มาตั้งแต่ผม เข้าวงการ ประมาณ 10 ปีได้ ส่วนตัว ผมชอบ สตีเวน เจอร์ราร์ด มากที่สุด เพราะเขาตะเก่ง ส่วน ไมเคิล โอเวน ผมก็ชอบนะ แต่น่าเสียดายเขาโดน

โก้ตี้ อารามบอย ตลกหัวใจลิเวอร์พูล

ขายไปให้ วิล มาดริด ชะแล้ว”
แม้ช่วงที่ผ่านมาผลงานของทีม
รักจะไม่ค่อยสดใสมากนัก แต่ยังไม่
ยอมถอดใจเลิกเชียร์ไปซะก่อน แถม
มั่นใจว่า “หงส์แดง” ยังไม่ตาย
“ฟุตบอลมันก็แบบนี้แหละ
มีแพ้ก็ต้องมีชนะ แต่ผมยังเชื่อว่า
ลิเวอร์พูล จะกลับมายิ่งใหญ่ได้
อีกครั้ง”

● ชั่วโมงนี้นับเป็นขาลงของ
“หงส์แดง” ลิเวอร์พูล อย่างแท้จริง
จนเวลานี้สาวก “เดอะ ค็อป” เริ่ม
หน่ายไปตามๆ กัน แต่สำหรับ **โก้ตี้
อารามบอย** ยังปักใจเชื่อในมนต์
ขลังจะกลับมายิ่งใหญ่อีกครั้ง
เคยเดินสายเตะฟุตบอลการ
กุศลกับทีมสิงห์ยูสตาร์มาพอสมควร
สำหรับ **โก้ตี้** แม้หุ่นจะไม่ให้ แต่

สรุปคะแนนพรีเมียร์ลีก ฤดูกาล 2004-2005

อันดับ	ทีม	แข่ง	ชนะ	เสมอ	แพ้	ได้	เสีย	แต้ม
1	เชลซี	38	29	8	1	72	15	95
2	อาร์เซนอล	38	25	8	5	87	36	83
3	แมนฯ ยูฯ	38	22	11	5	58	26	77
4	เอฟเวอร์ตัน	38	18	7	13	45	46	61
5	ลิเวอร์พูล	38	17	7	14	52	41	58
6	โบลตัน	38	16	10	12	49	44	58
7	มิดเดิลสโบรช์	38	14	13	11	53	46	55
8	แมนฯ ซิตี้	38	13	13	12	47	39	52
9	ทอตนัม สเปอร์ส	38	14	10	14	47	41	52
10	แอสตัน วิลลา	38	12	11	15	45	52	47
11	ชาร์ลตัน	38	12	10	16	42	58	46
12	เบอร์มิงแฮม	38	11	12	15	40	46	45
13	ฟูแลม	38	12	8	18	52	60	44
14	นิวคาสเซิล	38	10	14	14	47	57	44
15	แบล็คเบิร์น	38	9	15	14	32	43	42
16	ปอร์ทสมัธ	38	10	9	19	43	59	39
17	เวสต์บรอมวิช	38	6	16	16	36	61	34
18	คริสตัล พาเลซ	38	7	12	19	41	62	33
19	นอริช	38	7	12	19	42	77	33
20	เซาแทมป์ตัน	38	6	14	18	45	66	32

สรุปคะแนน ลา ลีกา ฤดูกาล 2004-2005

อันดับ	ทีม	แข่ง	ชนะ	เสมอ	แพ้	ได้	เสีย	แต้ม
1	บาร์เซโลนา	38	25	9	4	73	29	84
2	รีล มาดริด	38	25	5	8	71	32	80
3	บียาร์รีล	38	18	11	9	69	37	65
4	รีล เบติส	38	16	14	8	62	50	62
5	เอสปันญอล	38	17	10	11	54	46	61
6	เซบิญา	38	17	9	12	44	41	60
7	บาเลนเซีย	38	14	16	8	54	39	58
8	ลา คอรุนญา	38	12	15	11	64	50	51
9	บิลเบา	38	14	9	15	59	54	51
10	มาลากา	38	15	6	17	40	48	51
11	แอตฯ มาดริด	38	13	11	14	40	34	50
12	ซาราโกซา	38	14	8	16	52	57	50
13	เกตาเฟ	38	12	11	15	38	46	47
14	รีล โซเซียดัด	38	13	8	17	47	56	47
15	โอซาซูนา	38	12	10	16	46	65	46
16	ราชิง	38	12	8	18	41	58	44
17	มายอร์กกา	38	10	9	19	42	63	39
18	เลบันเต	38	9	10	19	39	58	37
19	นุমানเซีย	38	6	11	21	30	61	29
20	อัลบาเซเต	38	6	10	22	33	56	28

สรุปคะแนน กอล์ฟ ซีรีส์ เอ ฤดูกาล 2004-2005

อันดับ	ทีม	แข่ง	ชนะ	เสมอ	แพ้	ได้	เสีย	แต้ม
1	ยูเวนตุส	38	26	8	4	67	27	86
2	เอซี มิลาน	38	23	10	5	63	28	79
3	อินเตอร์ มิลาน	38	18	18	2	65	37	72
4	อูดิเนเซ	38	17	11	10	56	40	62
5	ซามพ์โดเรีย	38	17	10	11	42	29	61
6	ปาแลร์โม	38	12	17	9	48	44	53
7	เมสซีนา	38	12	12	14	44	52	48
8	โรมา	38	11	12	15	55	58	45
9	ลิวอร์โน	38	11	12	15	49	60	45
10	เลชเช	38	10	14	14	66	73	44
11	เรจจินา	38	10	14	14	36	45	44
12	กายารี	38	10	14	14	51	60	44
13	ลาซิโอ	38	11	11	16	48	53	44
14	เซียนนา	38	9	16	13	44	55	43
15	คิเอโว	38	11	10	17	32	49	43
16	ฟิออเรนตินา	38	9	15	14	42	50	42
17	โบโลญญา	38	9	15	14	33	36	42
18	ปาร์มา	38	10	12	16	48	65	42
19	เบรสชา	38	11	8	19	37	54	41
20	อตาลันตา	38	8	11	19	34	45	35

สรุปคะแนน บุนเดสลีกา ฤดูกาล 2004-2005

อันดับ	ทีม	แข่ง	ชนะ	เสมอ	แพ้	ได้	เสีย	แต้ม
1	บาเยิร์น มิวนิก	34	24	5	5	75	33	77
2	ชาลเก 04	34	20	3	11	56	46	63
3	เบรเมน	34	18	5	11	68	37	59
4	แฮร์ธา เบร์ลิน	34	15	13	6	59	31	58
5	สตูดการ์ท	34	17	7	10	54	40	58
6	เลเวอร์คูเซิน	34	16	9	9	65	44	57
7	ดอร์ทมุนด์	34	15	10	9	47	44	55
8	ฮัมบวร์ก	34	16	3	15	55	50	51
9	โวล์ฟสบวร์ก	34	15	3	16	49	51	48
10	ฮันโนเวอร์	34	13	6	15	34	36	45
11	ไมนซ์	34	12	7	15	50	55	43
12	ไกเซอร์	34	12	6	16	43	52	42
13	บีเลเฟลด์	34	11	7	16	37	49	40
14	เนิร์นแบร์ก	34	10	8	16	55	63	38
15	กัลด์บัค	34	8	12	14	35	51	36
16	โบคุม	34	9	8	17	47	68	35
17	รอสต็อค	34	7	9	18	31	65	30
18	ไฟร์บวร์ก	34	3	9	22	30	75	18

ประวัติผู้เขียน

นางสาวดวงพร บุญกลมสวัสดิ์ เกิดเมื่อวันจันทร์ที่ 14 สิงหาคม 2521 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาโทเศรษฐศาสตรบัณฑิต จากภาควิชาการประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ เมื่อปีการศึกษา 2542 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2549 ปัจจุบันทำงานที่บริษัท ทูริวิชั่นส์ จำกัด (มหาชน)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย